
Kallelse till kommunstyrelsen den 25 mars 2025

klockan 8.15

Som ledamot i kommunstyrelsen kallas du till sammanträde. Har du förhinder ring 0670-161 06 eller 0670-164 55 eller mejl kansliet@stromsund.se i god tid, så sekreteraren hinner kalla din ersättare.

Sammanträdets plats

Sammanträdesrum Almen, kommunkontoret i Strömsund.

Utsändningsdag

Tisdag 18 mars 2025

Program

08:15 Årsredovisning 2024

Information om budgetförutsättningar 2026

09:20 Paus

09:40 Uppföljning av verksamhetsmål 2024

10:00 Kvalitetsrapport Hjalmar Strömerskolan läsåret 2023-2024

Kvalitetsrapport inom kommunal vuxenutbildning
undervisningsåret 2024

Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska insats
inom gymnasieskolan 2024

10:40 Gruppmöten

12:00 Lunch

13:00 Information från Arbetsförmedlingen

13:45 Uppsiktsplikt socialnämnden

Information om åtgärdsplan vård- och socialförvaltningen

14:45 Paus

15:00 Beslutsmötet börjar

Välkommen

Susanne Hansson, ordförande

Malin Åbbel Fjell, sekreterare

0670-161 06 eller malin.abbel.fjell@stromsund.se

Föredragningslista

- 1 Fastställande av föredragningslistan kommunstyrelsen
- 2 Kommunstyrelsens ordförande informerar
- 3 Årsredovisning 2024
- 4 Uppföljning av verksamhetsmål 2024
- 5 Uppsiktsplikt - Socialnämnden
- 6 Information om åtgärdsplan vård- och socialförvaltningen
- 7 Information från Arbetsförmedlingen
- 8 Lägesbild av VBE
- 9 Bredbandsinvesteringar 2025
- 10 Kvalitetsrapport Hjalmar Strömerskolan läsåret 2023-2024
- 11 Kvalitetsrapport - kommunal vuxenutbildning undervisningsåret 2024
- 12 Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska insats inom gymnasieskolan 2024
- 13 Energimyndigheten - projektförslag inom området energiplanering
- 14 Möjlighet till utökad arbetstid om 24 timmar för verksamheter inom stöd och service bostad med särskild service och personli assistans
- 15 Delegation av beslut - Ansökningar om bygdemedel omgång 2024-10-31
- 16 Revidering av arbetsordning för tillgänglighetsrådet
- 17 Revidering av arbetsordning för kommunala pensionärsrådet
- 18 Ansökan om marknadsföringsbidrag för Dundermarknaden 2025 - IFK Strömsund
- 19 Ansökan om bidrag från Bris Region Nord
- 20 Ansökan om kommunalt bidrag - Övre Tåsjödalens Framtidsförening
- 21 Medborgarförslag om att upprätta spellokal

-
22	Redovisning av delegationsbeslut till kommunstyrelsen 2025
23	Delgivningar kommunstyrelsen 2025

Diarienummer KS.2025.68

Årsredovisning 2024

Kommunledningsförvaltningen/ekonomi har upprättat bokslut och förslag till årsredovisning för år 2024. Årets redovisade resultat för kommunen blev 28,2 mnkr och för den samlade kommunala koncernen 18,7 mnkr. Efter justering för jämförelsestörande poster blir resultatet 4,2 respektive 3,5 mnkr. Jämförelsestörande post är den nya redovisningen för pensionsstiftelsens förvaltningstillgångar.

Resultatpåverkan från de avgiftsfinansierade verksamheterna avfall, vatten och avlopp ingår med 0,5 mnkr i kostnader. För den arrendefinansierade bredbandsutbyggnaden blev resultatpåverkan positiv med 2,1 mnkr.

Andra bokslutsposter som påverkat årets resultat är nuvärdesberäkning på 0,1 mnkr och ytterligare avsättning på 2,4 mnkr för deponi Liden i Strömsund. Föregående års avsättning på 1,5 mnkr för överklagad sanktionsavgift är halverad i år. Ytterligare överklagan är inlämnad.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 3,8 mnkr, efter justering av orealiserad vinst i värdepapper på 24 mnkr. Det är inte längre möjligt att reservera ytterligare medel till resultatutjämningsreserven, RUR. Ej heller möjligt att reservera medel till den nya resultatreserven med det relativt låga balanskravsresultatet på 3,8 mnkr.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Fastställa kommunens redovisade resultat till plus 28,2 mnkr, och koncernens redovisade resultat till plus 18,7 mnkr.
2. De avgiftsfinansierade verksamheterna avfall, vatten och avlopp, AVA, fastställs till ett nettounderskott med 1,4 mnkr för år 2024. Resultatpåverkan med minus 0,5 mnkr i kommunen genom underuttag för avfall.
3. Ytterligare avsättning för deponi görs med 2,4 mnkr.
4. Återföring av 0,75 mnkr av avsättning för överklagad sanktionsavgift.
5. Resultatutjämningsreserven, RUR, är oförändrad med 58,4 mnkr. Ingen avsättning till nya resultatreserven, RER, är möjlig.
6. Fastställa balanskravsresultatet till plus 3,8 mnkr, samt att inga tidigare balanskravsunderskott finns att reglera.

7. Årsredovisning och bokslut för år 2024 godkänns.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Niclas Liljefjäll, Veronica Hjorter Stenklyft, Kommunledningsförvaltningen

Bilagor

Förslag till Årsredovisning 2024

den 11 mars 2025

Diarienummer KS.2024.34

§ 45 Uppföljning av verksamhetsmål 2024

Carina Wiik, Richard Persson, Ingela Sonidsson samt Anna Backman
Wikström redovisar verksamhetsmål för respektive område.

Målredovisning för helåret 2024 redovisas inom områdena ekonomisk,
social samt ekologisk hållbarhet.

Underlag till beslut

KS § 248/2024

Tjänsteskrivelse - Uppföljning verksamhetsmål 2024 KS

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta godkänna uppföljningen av
verksamhetsmål 2024.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Uppföljningen godkänns.

Diarienummer KS.2024.34

Måredovisning till kommunstyrelsen för 2024

Ekonomisk hållbarhet

1. Arbeta för att bli länets bästa arbetsgivare inom välfärdssektorn

Effektmål: Genomföra och utvärdera en organisatorisk och social arbetsmiljöenkät (OSA)

Resultat: Effektmålet är uppfyllt.

Kommentar/analys: Redovisades kommunstyrelsen den 17 juni § 136.

Återhämtning samt *Säkerhet och hälsa* har sämre resultat än övriga redovisade områden, övriga klassas som bra eller mycket bra. Resultaten från 2024 är väldigt lika resultaten från 2019 och 2021, endast små förändringar kan utläsas.

2. Arbeta för att säkra kompetensförsörjning inom både privat och offentlig sektor

Effektmål: Genomföra en kompetensinventering av offentlig och privat sektor i samarbete med Akademi Norr

Resultat: Effektmålet är uppfyllt.

Kommentar/analys: Kompetensinventeringen är genomförd och redovisad i rapportform av Akademi Norr. Rapporten finns att tillgå på Akademi Norrs webbplats: www.akademinorr.se

Insikterna kan användas för att identifiera brister och utveckla nya utbildningar och insatser som matchar kompetensbehoven. I rapporten betonas även transregional samverkan för att på så vis skapa kostnadseffektiva och omfattande utbildningsinsatser.

3. Skapa bättre förutsättningar för dem som står utan arbete att komma närmare arbetsmarknaden

Effektmål: Minst 75 procent av kvinnor och män i åldersgruppen 18-65 år har gjort en stegförflyttning mot egen försörjning inom ett år efter påbörjad insats som skett via arbetsmarknadsenheten, AME

Resultat: Effektmålet är uppfyllt.

Kommentar/analys: 95 procent av de kvinnor och män som deltar i insats vid AME har inom ett år gjort en stegförflyttning mot egen försörjning.

Social hållbarhet

4. Stärka medborgarnas möjligheter till inflytande genom att utveckla kommunens arbete med medborgardialoger

Effektmål: Ta fram en strategi för genomförande av medborgardialoger.

Resultat: Effektmålet är ej uppfyllt.

Kommentar/analys: Arbetet har påbörjats och planen är att presentera ett förslag till strategi under våren 2025 för koncernledningen och därefter till kommunstyrelsen.

5. Stärka kommunens förutsättningar för att motverka psykisk ohälsa

Effektmål: Genomföra minst tre aktiviteter inom elevhälsoarbetet för att förebygga psykisk ohälsa bland unga.

Resultat: Effektmålet är uppfyllt.

Kommentar/analys: En vinterfriluftsdag för samtliga elever och personal är genomförd. Ny möblering är genomförd i uppehållsrummen i huvudbyggnaden för ökad trygghet och trivsel. Teambuilding i fokus vid starten av nytt läsår är genomförd för årskurs 1.

6. Stärka kommunens förutsättningar för att motverka psykisk ohälsa

Effektmål: Andelen elever som uppnår gymnasieexamen ska överstiga riksnivån.

Resultat: Effektmålet är ej uppfyllt.

Kommentar/analys: 88 procent av avgångseleverna har under läsåret 2023/2024 nått gymnasieexamen, motsvarande andel på riksnivå var 91 procent. Insatser genom Skolverkets riktade stöd pågår, målet är att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet och därmed höja undervisningens kvalitet samt måluppfyllelsen.

7. Inkluderande kultur- och fritidsutbud i hela kommunen

Effektmål: Genomföra minst tre aktiviteter för att synliggöra samisk kultur.

Resultat: Effektmålet är uppfyllt.

Kommentar/analys: Under året har modersmålsdagen uppmärksammats, det har även anordnats evenemang med Teater Nomad, en samisk gudstjänst och samisk scenkonst samt föreläsningar för elever på Vattudalsskolan. Utöver detta har det genomförts kurser och träffar riktade till samiska ungdomar.

8. Öka andelen barn och unga som deltar i fritidsverksamhet

Effektmål: Teknikhuset genomför aktiviteter på minst fem orter i kommunen.

Resultat: Effektmålet är uppfyllt.

Kommentar/analys: Under 2024 har välbesökta aktiviteter genomförts i Backe, Gäddede, Hammerdal, Strömsund och Hoting.

9. Skapa bättre förutsättningar för dem som står utan arbete att komma närmare arbetsmarknaden

Effektmål: Vid förfrågan är förvaltningarna beredda på att ta emot deltagare från AME enligt följande.

- TSF - åtta platser
- KLF - tre platser
- FUF - tre platser

Resultat: Effektmålet är delvis uppfyllt.

Kommentar/analys: Teknik- och serviceförvaltningen har under året haft nio deltagare, kommunledningsförvaltningen tre deltagare och framtid- och utvecklingsförvaltningen har inte haft några deltagare.

10. Minska ungdomsarbetslöshet

Effektmål: Praktikplatser för ungdomar ställs till förfogande enligt följande:

- TSF - tio platser
- KLF - fem platser
- FUF - två platser

Resultat: Effektmålet är delvis uppfyllt.

Kommentar/analys: TSF har haft dessa platser till förfogande. Dock få förfrågningar och två praktikanter har varit i verksamheten.

KLF har haft dessa platser till förfogande, men inte fått några förfrågningar. De har i år haft tre praktikanter, varav en på sju veckor, en på tio veckor och en på två veckor.

FUF har haft tre studenter i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) på Hjalmar Strömerskolan under vårterminen 2024.

11. Minska ungdomsarbetslöshet

Effektmål: Den genomsnittliga betygspoängen totalt, samt för flickor respektive pojkar, för elever som avslutar sin gymnasieexamen ska överstiga riksnivån

Resultat: Effektmålet är ej uppfyllt.

Kommentar/analys:

Hjalmar Strömerskolan läsåret 2023/2024

- Betygspoäng totalt: 13,4
- Betygspoäng för kvinnor: 13,7
- Betygspoäng för män: 13,2

Riket läsåret 2023/2024:

- Betygspoäng totalt: 14,4
- Betygspoäng för kvinnor: 15,0
- Betygspoäng för män: 13,9

Hjalmar Strömerskolans meritvärden är generellt lägre än i riket. Det beror till stora delar på att vi har högre andel elever på yrkesprogram jämfört med riket och att fokus där ligger på att nå examen snarare än att

konkurrera för vidare studier. Skillnaden mellan kvinnor och män är mindre på Hjalmar Strömerskolan är i riket vilket kan bero på att vi har hög andel kvinnor på våra yrkesprogram.

Insatser genom Skolverkets riktade stöd pågår. Målet är att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet och därmed höja undervisningens kvalité samt måluppfyllelsen.

12. Främja integration och motverka tendenser till segregation

Effektmål: Ge råd, stöd, informationsinsatser och utbildning till kommunens verksamheter inom områdena migration, integration och ett nytt liv i Sverige

Resultat: Effektmålet är uppfyllt.

Kommentar/analys:

Samverkansgruppen för integrationsfrågor har haft tre träffar under perioden. I samverkansgruppen finns representanter från:

- Strömsunds hyresbostäder AB
- Kultur- och fritid
- Resurscentrum
- Polisen
- Individ och familjeomsorgen
- Studieförbundet vuxenskolan
- IFK Strömsund

Barn, kultur- och utbildningsnämnden

- Enkätundersökning samt information kring hedersrelaterat våld och förtryck till samtliga förskolor i kommunen.
- Rådgivning samt föräldramöte på Vattudalsskolan.
- Rådgivning samt insats vid två tillfällen för elever vid Grevåkerskolan.
- Rådgivning och insats Grevåkerskolan genom projekt Unga till arbete.
- Stöd och rådgivning enskilda pedagoger och skolpersonal vid 15 tillfällen.

Kommunstyrelsen

- Informationsinsats Hjalmar Strömerskolan.
- Råd och stöd Hjalmar Strömerskolan, enskilt program.
- Stödinsatser Hjalmar Strömerskolan genom projekt Unga till arbete samt genomförd kompetensutvecklingsinsats för personal.
- Arbetsmarknadsenheten har fått råd och stöd vid sex tillfällen.

Socialnämnden

- Individ- och familjeomsorgen har fått råd och stöd vid 12 tillfällen.

13. Arbeta mot våld i nära relationer och mot hedersrelaterat våld och förtryck

Effektmål: Ge råd, stöd, informationsinsatser och utbildning till kommunens verksamheter kring hedersrelaterat våld och förtryck.

Resultat: Effektmålet är uppfyllt.

Kommentar/analys: Ett samverkansprojekt mellan flera förvaltningar och myndigheter genomförs mellan april och december. Fokus för projektet är ett förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan. En stödfunktion för samtliga verksamheter vad gäller hedersrelaterade frågor etableras under 2024 på Resurscentrum.

14. Förebygga radikaliserings och våldsbejakande extremism

Effektmål: Fastställa en uppdaterad aktivitetsplan mot våldsbejakande extremism.

Resultat: Effektmålet är delvis uppfyllt.

Kommentar/analys: Aktivitetsplanen presenterades i kommunstyrelsens arbetsutskott den 9 januari 2024 som en strategi. Uppföljning kommer att presenteras i kommunstyrelsens arbetsutskott den 11 mars 2025.

Ekologisk hållbarhet**15. Ur en klimat- och miljöaspekt se över ägardirektiven för de kommunala bolagen**

Effektmål: Genomföra en översyn av ägardirektiven för de kommunala bolagen ur en klimat- och miljöaspekt.

Resultat: Effektmålet är ej uppfyllt.

Kommentarer/analys: Översynen av ägardirektiven föreslås ske i samband med komplettering gällande borgensavgifter och principer för utdelning. Arbetet är påbörjat och läggs fram för beslut under våren 2025.

16. Öka andelen förnybar energi i de kommunala verksamheterna

Effektmål: Ta fram en handlingsplan utifrån den beslutade energi- och klimatstrategin (KS § 172/2023).

Resultat: Effektmålet är ej uppfyllt.

Kommentar/analys: Samtliga enheter inom teknik- och serviceförvaltningen har tagit fram förslag på en handlingsplan förutom kostenheten och driftgruppen, de har dock påbörjat men inte hunnit klart. Kommunledningsförvaltningen och framtids- och utvecklingsförvaltningen påbörjade arbetet i december och planerar att vara klar enligt tidsplan till uppföljningen i maj 2025.

17. Verka för att våra lokala företag ska ha bättre möjligheter att bidra till den gröna omställningen, med kompetens och produkter

Effektmål: Tre utbildningsinsatser genomförs via Näringsliv och utvecklings informationskanaler, riktade mot lokala företag

Resultat: Effektmålet är uppfyllt.

Kommentar/analys: Näringsliv- och utveckling har via företagsträffar haft organisationer såsom Svenskt Näringsliv och Peak Innovation Science Park som gäster. De har berättat om vikten av vidareutbildningar och vilka program som dessa organisationer har. Om detta har vi också informerat via nyhetsbrev samt via LinkedIN och Facebook.

11 september genomfördes *A Sustainable tomorrow* som är en tematisk utbildning "från Ord till Handling" i den gröna omställningen. 12 september höll Hushållningssällskapet ett seminarium om landbaserad fiskodling.

18. Förbättra förutsättningarna för lokala företag att delta i upphandling

Effektmål: Erbjuda kommunens företagare utbildning i upphandlingsförfarande

Resultat: Effektmålet är uppfyllt.

Kommentar/analys: Utbildningar har genomförts med fokus på upphandlingar. Inför utbildningarna skickades nyhetsbrev ut med syftet att informera om utbildningarna. Utskick gjordes under april, september samt vid företagsträff 29 maj. Via digitala kanaler berättades bland annat om byggbranschens webinarium och deras mall för upphandlingar.

Påminnelse om kurser och dynamiskt inköpssystem (DIS) genomfördes via riktade utskick.

19. Underlätta för medborgarna att vara klimatsmarta

Effektmål: Informationsinsatser genomförs via kommunens informationskanaler.

Resultat: Effektmålet är uppfyllt.

Kommentar/analys: Nedanstående information har publicerats i kommunens kommunikationskanaler i syfte att underlätta för medborgarna att vara klimatsmarta. Ytterligare information planeras att publiceras under 2024.

Webbplats:

- Fast sida med information "Klimatsmart och miljövänlig vardag"
- 13 maj: Jormskolan vinnare i årets matsvinnstävling
- 10 juni: Nya platser för återvinningsstationer i Strömsund
- Klimatvecka (vecka 12):
- 8 mars: Klimatvecka och Earth hour lördag 23 mars
- 19 mars: Vilken skola vinner årets matsvinnstävling?
- 20 mars: Arbetshubbar minskar resor
- 22 mars: Världsvattendagen 22 mars – årets viktigaste vattendag inklusive tips för att spara på vatten
- 19 april: Invigning av ny arbetshubb i Rossön
- 23 april: Dags att vårstäda – extraöppet på ÅVC

- 13 maj: Jormskolan vinnare i årets matsvinnsstävling
- 10 juni: Nya platser för återvinningsstationer i Strömsund
- 22 oktober: Naturvårdsverkets tips till vedeldare
- 27 november: Så sorterar du julavfallet på bästa sätt

Kommunens Facebooksida:

- 12 januari: Visst är du en återvinnare?
- 19 februari: Tips från energi- och klimatrådgivningen
- 18 mars: Nu startar vår klimatvecka
- 21 mars: Hur klimatsmart är du? Tips gällande textilinsamling, miljötratt och sorteringsguide.
- 22 mars: Var rädd om vårt viktiga vatten
- 23 mars: Hur kan du äta klimatsmart men ändå spara pengar?
- 8 maj: Extraöppet på ÅVC
- 14 maj: Svinnmästarlunch på Jormskolan.
- 6 september: Kontakta energi- och klimatrådgivningen för att få tips om hur du kan använda din energi mer effektivt och göra klimatsmarta val.
- 23 september: Extraöppet på kommunens ÅVC:er – rensa hemma och återvinn.
- 14 november: Info om drop in-rådgivning hos energi- och klimatrådgivarna
- 29 november: Välj en köpfri dag!
- 2 december: Lämna batterier och elavfall på närmaste ÅVC så materialet kan återvinnas.
- 29 december: Så kan du minska ditt matsvinn under jul- och nyårshelgen.

Strömsunds gratistidning:

- 20 februari: Matresterna gör skillnad – börja sortera, Lämna endast förpackningar på ÅVS, Information om klimatvecka och Earth hour
- 26 mars: Spola inte ned fett i avloppet samt förändring av återvinningsstationer
- 23 april: Information om digital sorteringsguide samt om extraöppet på ÅVC våren 2024
- 21 maj: Lagbrott att slänga avfall på återvinningsstationerna

-
- 27 augusti: Extraöppet på alla ÅVC
 - 27 augusti: Så placerar du alla avfallskärnen
 - 24 september: Tips inför besöket på återvinningsstationen, extraöppet på alla ÅVC, så sorterar du ditt park- och trädgårdsavfall på rätt sätt
 - 22 oktober: Tips för lyckad matavfallsinsamling, information om farligt avfall, tips inför besöket på ÅVC
 - 26 november: Så slänger du ditt matavfall rätt – enkla tips för ett miljövänligt bidrag, 2027 blir det lättare att lämna förpackningar och avfall
 - 10 december: Viktig information om textilinsamling

Kommunalmanackan:

- Information om matavfall samt sorteringsguide på kommunens webbplats

Övrigt:

- Affischer i SHB:s trapphus om Earth hour samt klimatsmarta tips under Klimatveckan (vecka 12)

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Carina Wiik

den 11 mars 2025

Diarienummer KS.2025.139

§ 52 Information om åtgärdsplan vård- och socialförvaltningen

Kommunstyrelsen gav kommundirektören i februari 2024 ett uppdrag att genomföra en genomlysning med hjälp av en extern resurs på Vård-och socialförvaltningen med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö och nöjdhet. Som ett led i den framtida kompetens och arbetskraftsförsörjningen och att vara en attraktiv arbetsgivare är det viktigt att förutom att ersätta dem som går i pension även arbeta aktivt med arbetsmiljöfrågor så att kommunen kan vara en attraktiv arbetsgivare för sina nuvarande medarbetare.

Uppdraget har genomförts under augusti till november 2024 som en kvalitativ intervjustudie samt analys av enkätresultat kring organisatorisk och social arbetsmiljö. Uppdraget har genomförts som en kvalitativ intervjustudie samt analys av enkätresultat kring organisatorisk och social arbetsmiljö. Efter samråd med förvaltningschef genomfördes semistrukturerade gruppintervjuer med AFS 2015:4 Organisatorisk och social arbetsmiljö som utgångspunkt.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse - Information om åtgärdsplan vård- och socialförvaltningen

Rapport genomlysning organisatorisk och social arbetsmiljö vid vård- och omsorgsförvaltningen

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta att ta del av informationen.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Diarienummer KS.2025.139

Information om åtgärdsplan vård-och socialförvaltningen

Sammanfattning

Kommunstyrelsen gav kommundirektören i februari 2024 ett uppdrag att genomföra en genomlysning med hjälp av en extern resurs på Vård-och socialförvaltningen med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö och nöjdhet. Som ett led i den framtida kompetens och arbetskraftsförsörjningen och att vara en attraktiv arbetsgivare är det viktigt att förutom att ersätta dem som går i pension även arbeta aktivt med arbetsmiljöfrågor så att kommunen kan vara en attraktiv arbetsgivare för sina nuvarande medarbetare.

Uppdraget har genomförts under augusti till november 2024 som en kvalitativ intervjustudie samt analys av enkätresultat kring organisatorisk och social arbetsmiljö. Uppdraget har genomförts som en kvalitativ intervjustudie samt analys av enkätresultat kring organisatorisk och social arbetsmiljö. Efter samråd med förvaltningschef genomfördes semistrukturerade gruppintervjuer med AFS 2015:4 Organisatorisk och social arbetsmiljö som utgångspunkt.

Resultat

Genomlysningen påvisade bland annat att friskfaktorer som gott kollegialt stöd och meningsfullhet finns brett i verksamheterna. Samtliga arbetsplatser har regelbundna arbetsplatsträffar där medarbetarna kan lyfta för dem viktiga frågor. Att känna att det finns handlingsutrymme medför generellt ökat arbetsglädje och nöjdhet.

Där det finns förbättringsområden är bland annat inom hemtjänst och då lyfts optimering av hemtjänst fram, där en överoptimering kan leda till att medarbetarnas hälsa påverkas och en risk för ökad personalomsättning finns. Nya EU-direktivet och schemaläggningen har för medarbetarna upplevts medföra sämre återhämtning. Det ständiga kravet på effektivitet påverkar personalens arbetsglädje och långsiktiga hälsa.

Schemaförändringar där chefen i större utsträckning planerat och fördelat resurser utifrån verksamhetens behov har upplevts påverka frihetsgraden negativt för medarbetarna, vilket också kan hämma motivationen genom brist på autonomi. Chefernas arbetsmiljö behöver ses över för att ha förutsättningar för att utöva ett gott ledarskap. Svårigheter att rekrytera inom individen-och familjeomsorgens verksamhet är belyst. Hot och våld-situationer förekommer inom förvaltningens verksamhetsområden därför behöver arbetet med rutiner för detta vara säkerställda och kända för alla medarbetare och vara i fokus hela tiden.

Vård-och socialförvaltningar arbetar aktivt med olika arbetsmiljöåtgärder inom arbetsbelastning, arbetsorganisation, handlingsutrymme, ledarskap, stöd, kunskaper, återhämtning, motivationsfaktorer, kränkande särbehandling, hot och våld samt nöjdhet hos medarbetare. Alla verksamheter har handlingsplaner utifrån lokal behov.

Samtliga kategorier följs upp med OSA-enkäten 2025.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Vård- och socialförvaltningen (VSF) , Pernilla Johansson Förvaltningschef

Beslut skickas till

Vård och socialförvaltningen

den 11 mars 2025

Diarienummer KS.2025.155

§ 49 Information från resurscentrum

Elisabeth Lindholm redogör för kommunens handlingsplan mot radikaliserings och våldsbekämpande extremism inom ramen för den övergripande aktivitetsplanen 2022-2025

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta att ta del av informationen och aktivitetsplanen.

Arbetsutskottets beslut

Arbetsutskottet tar del av informationen och aktivitetsplanen.

Diarienummer KS.2025.155

Lägesbild 2024 radikalisering och våldsbejakande extremism samt uppföljning av aktivitetsplan 2024

Den lokala samverkansgruppen mot radikalisering och våldsbejakande extremism, rapporterar årligen en lägesbild för Strömsunds kommun.

Samverkansgruppen har under året regelbundna möten och avstämningar. Genom bland annat underrättelser, iakttagelser och samtal med barn, föräldrar, kommunal personal och övriga medborgare, identifierar samverkansgruppen riskfaktorer samt samverkar med andra relevanta aktörer för att skapa en lägesbild för kommunen.

För att motverka förekommande riskfaktorer konstaterar samverkansgruppen bland annat att det krävs mer samverkan mellan fler aktörer. Vår samlade bedömning är att utmaningar inom vissa områden ökat, samtidigt som det inom andra minskat. Dock kan in- och utflyttning till kommunen förändra gruppdynamik och skapa nya påverkansfaktorer på kort och lång sikt.

Den lokala samverkansgruppen redovisar varje år uppföljning av aktivitetsplan för det förebyggande arbetet mot radikalisering och våldsbejakande extremism, inom ramen för kommunens antagna strategi och handlingsplan. För 2024 har ett stort antal aktiviteter genomförts i samverkan mellan olika verksamheter och aktörer. Detta inte minst med fokus på barn och unga.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Elisabeth Lindholm

Bilagor

Lokal lägesbild

Uppföljning av aktivitetsplan 2024

Beslut skickas till

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Elisabeth Lindholm

den 11 mars 2025

Diarienummer KS.2025.64

§ 50 Fiberutbyggnad 2025

Information om genomförda bredbandsinvesteringar genom årlig rapport till kommunstyrelsen. Den årliga rapporten innehåller information om kommunens totala investering, bidrag, årets arrende och projekt utanför arrende.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse - årlig rapport av bredbandsinvesteringar 2025
Rapport KS 2025 - bredbandsinvesteringar utanför arrende och långsiktig effekt.

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta att ta del av informationen.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Tar del av informationen

Diarienummer KS.2025.64

Årlig rapport av bredbandsinvesteringar 2025

Information om genomförda bredbandsinvesteringar genom årlig rapport till kommunstyrelsen. Den årliga rapporten innehåller information om kommunens totala investering, bidrag, årets arrende och projekt utanför arrende.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Ann-Louise Hansson,

Bilagor

Rapport KS 2025 - bredbandsinvesteringar utanför arrende

Beslut skickas till

Ann-Louise Hansson, kommunledningsförvaltningen

Veronica Hjorter Steklyft, kommunledningsförvaltningen

Årlig rapport till kommunstyrelsen 2025

Investeringar bredband		Tkr		Kommentar
Total investering		165 916		Interna och externa bidrag
Bidrag		51 005		
Nettoinvestering		114 910		
Arrende 2025			8 732	
Projekt utanför arrende	År	Utanför arrende	Internt bidrag	Kommentar
Stekenjokk	2015 - 2019	2 713		PTS-projekt, kommunens medfinansiering utanför arrende
Rossön	2021		400	Medfinansiering via internt bidrag
Rossön	2024		3 115	Upplösning avsättning bokslut 2022, del av.
Söder om Gäddede	2023		224	Medfinansiering via internt bidrag
Investeringar utanför arrende		2 713	3 739	
Avskrivningskostnad 2025		129 000		Finansieras via driftsbudget bredband, resultatpåverkan
Långsiktig effekt				
Kapitalkostnader 2015-2024				
Avskrivning investeringar		35 032		
Avskrivning bidrag		-10 090		
Erhållet arrende		-51 302		
Internränta investeringar		16 609		
Internränta bidrag		-4 299		
Överskott kapitalkostnader			-14 050	
Bokfört värde, Servanet				
Anläggningstillgångar		244		Bokfört värde på aktiv utrustning
Fastighetsnät		364		Förutbetalda kostnader flerfamiljshus
Avbetalningsfordringarna		63		Avbetalning till kunder
Summa			671	

den 11 mars 2025

Diarienummer HJALM.2025.30

§ 46 Kvalitetsrapport Hjalmar Strömerskolan läsåret 2023-2024

Kvalitetsarbetet för gymnasieskolan utgår från skollag, läroplan och kommunstyrelsens mål med utgångspunkt i kommunfullmäktiges prioriterade mål. Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmän och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen.

Underlag till beslut

KSAU § 29/2025

Tjänsteskrivelse - Kvalitetsrapport Hjalmar Strömerskolan läsåret 2023-2024
Kvalitetsrapport gy 2023-2024 ny

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta

1. Kommunstyrelsen har tagit del av kvalitetsrapporten.
2. Kommunstyrelsen uppdrar till skolchefen att i nästa års kvalitetsrapport beskriva resultat av de redovisade åtgärderna.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Kommunstyrelsen har tagit del av kvalitetsrapporten.
2. Kommunstyrelsen uppdrar till skolchefen att i nästa års kvalitetsrapport beskriva resultat av de redovisade åtgärderna.

Diarienummer HJALM.2025.30

Kvalitetsrapport Hjalmar Strömerskolans gymnasieskola läsåret 2023-2024

Kvalitetsarbetet för gymnasieskolan utgår från skollag, läroplan och kommunstyrelsens mål med utgångspunkt i kommunfullmäktiges prioriterade mål. Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmän och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen.

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen har tagit del av kvalitetsrapporten.
2. Kommunstyrelsen uppdrar till skolchefen att i nästa års kvalitetsrapport beskriva resultat av de redovisade åtgärderna.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Anna Backman Wikström

Bilagor

Kvalitetsrapport Hjalmar Strömerskolans gymnasieskola läsåret 2023-2024.

Beslut skickas till

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Ralf Sjödin

Kvalitetsrapport läsåret 2023-2024

Gymnasieutbildning

Hjalmar Strömerskolan

Ralf Sjödin

Rektor

Februari 2025

Innehåll

Verksamhetens organisation	1
Lokala politiska prioriteringar	1
Nationell målsättning.....	3
Delmål 1: Varje elev fullföljer gymnasieskolan	3
Delmål 2: Varje elev får en utbildning som präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero.....	4
Delmål 3: Varje elev får en undervisning som ger den ledning och stimulans eleven behöver för att kunna nå så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling	5
Delmål 4: Varje elev som är i behov av stöd får det stöd den behöver.....	5
Fakta om verksamheten	5
Måluppfyllelse.....	7
Måluppfyllelse från föregående läsår – hur blev det?	7
Resultatanalys från föregående läsår – var är vi?	7
Prioriterade mål för innevarande läsår – vart ska vi?	7
Handlingsplan för innevarande läsår – hur gör vi?	8
Resultat för läsåret 2023 - 2024.....	9
Skolchefens kommentar	13

Hjalmar Strömerskolan i Strömsund organiserar ungdomsgymnasium och kommunal vuxenutbildning. Följande rapport för gymnasieskolan utgår från uppföljning och analys av verksamheten och dess undervisning.

Verksamhetens organisation

Hjalmar Strömerskolan är en kommunal gymnasieskola belägen i Strömsunds kommun. Skolan har cirka 260 elever fördelade på fyra högskoleförberedande program (Ekonomiprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet, Naturvetenskapsprogrammet, Teknikprogrammet) och sju yrkesprogram (Barn-och fritidsprogrammet, Försäljning och serviceprogrammet, Vård- och omsorgsprogrammet, Byggprogrammet, Fordons- och transportprogrammet, Industritekniska programmet, El- och energiprogrammet) samt Introduktionsprogrammet. Skolan har en relativt hög lärartäthet, fem förstelärare och en elevhälsa som består av specialpedagog, skolkurator, skolsköterska och studie- och yrkesvägledare.

Personalens gemensamma arbete sker i ämneslag och programlag. Arbetslagen träffs i snitt var 14:e dag och bedriver pedagogiskt utvecklingsarbete, organisatoriskt utvecklingsarbete och marknadsföringsarbete. Yrkeslärarna tillsammans med biträdande rektor och representanter från branschen, deltar dessutom i programråd. Programråden är ett forum där det lokala näringslivet, branschorganisationer och representanter från skolan träffas och ser över utbildningen och nuläget inom branschen.

Elevhälsan träffas en gång i veckan i elevhälsteamet EHT(), där deltar även skolpsykolog och skolläkare utifrån behov. Syftet är att arbeta förebyggande och hälsofrämjande så att eleverna når sina mål. Därutöver träffas EHT tillsammans med mentorerna en gång i veckan för att behandla elevärenden.

Förutom pedagogisk personal har skolan en rektor och två biträdande rektorer på gymnasiesidan samt en enhetschef för administration, cafeteria och IT.

Lokala politiska prioriteringar

De lokala politiska prioriteringarna som skolan arbetat med under läsåret redovisas i tabell 1 och 2.

Tabell 1. Andel elever som uppnått gymnasieexamen. Utgångspunkten är Skolverkets statistik för riket och statistik från skolans eget elevregister för Hjalmar Strömerskolan. Till avgångselever räknas elever med gymnasieexamen och elever med studiebevis där eleven fått betyg (A-F) i programmets samtliga kurser.

Hjalmar Strömerskolan

Examenstyp	21/22 Antal	21/22 Andel med examen	22/23 Antal	22/23 Andel med examen	23/24 Antal	23/24 Andel med examen
Högskoleförberedande examen	19	100 %	29	85 %	17	77%
Yrkesexamen	59	95 %	52	93 %	43	93%
Totalt antal avgångselever	78	96 %	81	90 %	60	88%

Riket

Examenstyp	21/22 Andel med examen	22/23 Andel med examen	23/24 Andel med examen
Högskoleförberedande examen	91,7%	91,4%	91,3%
Yrkesexamen	89,6%	89,4%	89,5%
Totalt antal avgångselever	91,0%	90,7%	90,7%

Hjalmar Strömerskolan har i jämförelse med riket likartade resultat sett över en treårsperiod för de högskoleförberedande programmen. Inom yrkesprogrammen har Hjalmar Strömerskolan ett jämnare och bättre resultat jämfört med riket. Statistikunderlaget är litet på studieförberedande program vilket innebär att fåtalet individer ger stora svängningar i resultaten. Att vi har ett nedåtgående resultat på högskoleförberedande program bedöms ännu för tidigt att dra några generella slutsatser ifrån men det kan vara en tillfällig nedgång kopplat till några få individer. Toppresultatet läsår 21/22 skulle kunna ha kopplingar mot pandemin.

Tabell 2. Meritvärden för läsårets avgångselever.

Läsår	HJS Totalt	HJS Kvinnor	HJS Män	Riket Totalt	Riket Kvinnor	Riket Män
23/24	13,4	13,7	13,2	14,4	15,0	13,9
22/23	13,4	14,3	12,7	14,5	15,1	13,9
21/22	13,7	14,3	13,4	14,5	15,1	13,8
20/21	13,9	14,8	13,3	14,5	15,2	13,8
19/20	13,6	14,2	12,6	14,4	15,1	13,8

Hjalmar Strömerskolans meritvärden är generellt lägre än i riket. Det beror till stora delar på att vi har högre andel elever på yrkesprogram jämfört med riket och att fokus där ligger på att nå examen snarare än att konkurrera för vidare studier. Skillnaden mellan kvinnor och män är mindre på Hjalmar Strömerskolan än i riket vilket kan bero på att vi har hög andel kvinnor på våra yrkesprogram.

Nationell målsättning

Den nationella målsättningen säger att i gymnasieskolan får varje elev en utbildning av hög kvalitet som ger eleven goda möjligheter att inhämta, utveckla, fördjupa och tillämpa kunskaper och värden samt ger en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier. Utbudet av utbildningar är anpassat till ungdomars efterfrågan och arbetsmarknadens behov av gymnasialt och eftergymnasialt utbildade personer.

Följande redovisning, delmål 1 – 4 utgår från Skolverkets nationella kvalitetsverktyg. Målsättningar, delmål, indikatorer, verksamhetens förutsättningar ska bidra till stärkt utveckling och lärande, höjda kunskapsresultat, ökad kvalitet och en mer likvärdig utbildning inom det svenska skolväsendet.

Delmål 1: Varje elev fullföljer gymnasieskolan

Andel (%) elever som uppnår gymnasieexamen	Hjalmar Strömerskolan startår 2019	Hjalmar Strömerskolan startår 2020	Hjalmar Strömerskolan startår 2021	Riket totalt startår 2019	Riket totalt startår 2020	Riket totalt startår 2021
Inom tre år, på högskoleförberedande program	70,8%	74,2%	75,0%	81,4%	81,4%	81,4%
Inom fyra år, på högskoleförberedande program	79,2%			84,7%	84,8%	
Inom tre år, på yrkesförberedande program	80,7%	78,7%	68,5%	75,8%	75,9%	74,7%
Inom fyra år, på yrkesförberedande program	89,5%			79,3%	78,6%	
Inom fem år, elever som börjar på ett introduktionsprogram och går över till ett nationellt program				21,8%		

Andelen elever som uppnår examen skiljer sig åt mellan yrkesprogram och studieförberedande program på Hjalmar Strömerskolan. Det är generellt sett fler elever som når examen på yrkesprogram, även jämfört med riket. Andelen elever som når examen är lägre på högskoleförberedande program både i jämförelse med yrkesprogram och med övriga riket. Vad detta beror på är i nuläget svårt att exakt beskriva men det kan vara så att vi tappar de mer studiemotiverade eleverna till andra kommuners högskoleförberedande program. Faktorer som kan vara intressanta att undersöka framåt är ingångsvärden från grundskola, psykiskt mående och arbetssätt och metoder på aktuella programmen.

För delmål 2 - 4 återfinns resultatet för Skolinspektionens enkät i sin helhet via Skolinspektionens hemsida, <https://www.skolinspektionen.se/skolenkaten/resultat-fran-skolenkaten/>. Skolinspektionens värden som redovisas nedan är så kallade indexvärden, det vill säga det sammantagna medelvärdet för två till fem frågor inom samma frågeområde. Svaren varierar från 0 (stämmer inte alls) till 10 (stämmer helt och hållet). Hjalmar Strömerskolan ges möjlighet att delta i Skolinspektionens enkät vartannat år och då med årskurs 2.

Delmål 2: Varje elev får en utbildning som präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero

Trygghet och studiero	Hjalmar Strömerskolan 2022	Hjalmar Strömerskolan 2023	Hjalmar Strömerskolan 2024	Riket totalt 2024	Riket totalt 2023	Riket totalt 2022
Elevers upplevelse av trygghet år 2**	8,7	-	8,1	8,4	8,4	8,7
Elevers upplevelse av studiero år 2**	6,4	-	5,8	6,4	6,4	6,4
Elevers upplevelse av skolans arbete med att förhindra kränkningar år 2**	6,1	-	5,7	6,2	6,0	6,3
Pedagogiska personalens uppfattning om trygghet**	6,6	-	6,2	6,9	6,8	7,0
Pedagogiska personalens uppfattning om studiero**	7,5	-	7,6	7,3	7,4	7,6

(**) Skolinspektionens värden är medelvärden av svar från olika frågeområden där svaren varierar från 0 (stämmer inte alls) till 10 (stämmer helt och hållet).

Eleverna på Hjalmar Strömerskolan upplever relativt god trygghet både sett över tid och i jämförelse med riket. Elevernas upplevelse av studiero har tidigare legat i paritet med riket men har sjunkit en del i senaste undersökningen. Anledningen till detta håller skolan på att undersöka närmare genom samtal med referensgrupper. Elevernas upplevelse av skolans arbete att förhindra kränkningar är lägre nu än tidigare och i jämförelse med riket. Samtidigt har det genomförts förebyggande arbete och antalet anmälningar har inte ökat. Här behöver skolan bli bättre på att informera eleverna om insatser och dess syfte.

Personalens uppfattning om trygghet har sjunkit en del och kan delvis förklaras av en ökad förståelse och insyn i vad otrygghet kan vara och vilka eventuella hotfulla situationer som kan uppstå. Ökad förståelse och insyn har givits i en stor utbildningsinsats i hot och våld. Den stora skillnaden i elevers och lärares uppfattning om studiero ska undersökas närmare genom samtal med referensgrupper och nedslag i verksamheten.

Delmål 3: Varje elev får en undervisning som ger den ledning och stimulans eleven behöver för att kunna nå så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling

Stimulans	Hjalmar Strömerskolan 2022	Hjalmar Strömerskolan 2023	Hjalmar Strömerskolan 2024	Riket totalt 2022	Riket totalt 2023	Riket totalt 2024
Elevers upplevelse av stimulans år 2**	5,5	-	5,6	5,8	6,0	6,1
Pedagogiska personalens uppfattning om stimulans**	6,3	-	6,6	6,9	6,8	6,9

(**) Skolinspektionens värden är medelvärden av svar från olika frågeområden där svaren varierar från 0 (stämmer inte alls) till 10 (stämmer helt och hållet).

Eleverna på Hjalmar Strömerskolan har likt eleverna i riket en mer negativ uppfattning kring stimulans i undervisningen än vad lärare på Hjalmar Strömerskolan och i riket uppfattar. Detta är något vi behöver undersöka närmare samt arbeta för att stärka undervisningens kvalitet. Stimulans är ett område som innefattar många komponenter men skolans strävan är att på bästa sätt bemöta varje individ och sikta mot en undervisning som förbereder ungdomarna för vårt moderna samhälle.

Delmål 4: Varje elev som är i behov av stöd får det stöd den behöver

Stöd	Hjalmar Strömerskolan 2022	Hjalmar Strömerskolan 2023	Hjalmar Strömerskolan 2024	Riket totalt 2022	Riket totalt 2023	Riket totalt 2024
Elevers upplevelse av stöd år 2**	6,0	-	6,0	6,0	6,6	6,7
Pedagogiska personalens uppfattning om stöd**	6,5	-	6,8	7,2	7,1	7,1
Pedagogiska personalens uppfattning om särskilt stöd**	4,4	-	4,4	6,6	6,5	6,7

(**) Skolinspektionens värden är medelvärden av svar från olika frågeområden där svaren varierar från 0 (stämmer inte alls) till 10 (stämmer helt och hållet).

Hjalmar Strömerskolan ligger lite under rikssnittet gällande både elevernas och lärarnas upplevelse av stöd. Däremot har skolans pedagogiska personal en markant lägre uppfattning om särskilt stöd jämförelsevis med riket. Här behöver vi utreda om det beror på minskad kunskap och upplevelse eller om det beror på andra faktorer.

Fakta om verksamheten

Elever	Typ av mått
Antal elever totalt	261
- varav flickor	47,0%
- varav med utländsk bakgrund	23,0%
- varav med föräldrar med eftergymnasial utbildning	43,0%
- varav högskoleförberedande program	24,9%

Elever	Typ av mått
- varav yrkesprogram	61,7%
- varav introduktionsprogram	13,4%

Personal	Typ av mått
Personal totalt	77
- varav rektorer	3
- varav lärare	50
- varav studie- och yrkesvägledare	1
Lärare, kvinnor	41,90%
Lärare, med pedagogisk högskoleexamen	53,80%
Lärare, med specialpedagogisk högskoleexamen	0%
Lärare, tillsvidareanställda	49,40%
Förstelärare och lektorer	5
Antal elever per lärare	5,2
Antal elever per studie- och yrkesvägledare	261

Hjalmar Strömerskolans skapar goda förutsättningar för eleverna att genomföra sina studier. Skolan har en hög lärartäthet men en relativt låg andel legitimerade lärare vilket bland annat beror på att vi har en stor andel yrkeslärare där legitimation inte är ett krav. Skolan uppmuntrar all obehörig personal att utbilda sig för att nå behörighet och legitimation och över ett längre perspektiv sett har flertalet lärare, under sin anställning, utbildat sig och nått behörighet och legitimation. Skolan riskerar dock varje läsår att ha en stor omsättning bland lärare då en relativt stor andel inte har tillsvidareanställning. Med detta riskerar skolan att tappa kontinuitet i utvecklingsarbetet och gå miste om god erfarenhet och yrkesskicklighet. Noterbart är också att vi har en lärare som nu utbildar till specialpedagog och som under sin utbildning även deltar i skolans elevhälsoarbete. Skolan har även en speciallärare under utbildning.

För att uppnå kvalitet i undervisningen behövs både kunskap och erfarenhet. Skolans förutsättningar för likvärdighet och kvalitet är goda men det som skulle kunna påverka negativt är att vi i nuläget inte har en fullt utbildad specialpedagog på plats, något som kan påverka det kompensatoriska uppdraget.

Med tanke på att skolan har en relativt låg andel eftergymnasialt utbildade vårdnadshavare kan ett antagande vara att vi behöver arbeta ännu mer med studie-

och yrkesvägledning. Goda förutsättningar för det arbetet finns då skolan har relativt få elever och en heltidstjänst som studie- och yrkesvägledare.

Det relativt låga antalet elever per lärare beror på att antalet elever på skolan de senaste åren har sjunkit. Då antalet program inte minskat har antalet lärare inte kunnat följa samma utveckling. Dock har vi färre lärare idag än för några år sedan. Detta till följd av att lärare som valt att avsluta sin anställning till viss del inte har ersatts med nya samt att vi nu använder oss av en organisation med heltidsmentorers fullt ut.

Måluppfyllelse

Syftet med ett systematiskt kvalitetsarbete är att synliggöra vad som görs, varför det görs och vad det leder till. Ett väl fungerande kvalitetsarbete är avgörande för att kunna främja alla elevers utveckling och lärande. Det ständiga arbetet med att utveckla verksamhetens kvalitet bedrivs i en cyklisk process som innehåller olika faser. Faserna har här delats in i "Hur blev det?", "Var är vi?", "Vart ska vi?" och "Hur gör vi?".

Måluppfyllelse från föregående läsår – hur blev det?

I föregående läsårs kvalitetsredovisning för gymnasieutbildningen hade Hjalmar Strömerskolan ett högt antal formulerade mål. Uppföljning av dessa finns på sidan 9. Kommunstyrelsens presidium, skolchefen och skolledningen har nu tillsammans beslutat att förändra arbetsmetoderna och redovisningssätten för skolans kvalitetsarbete. Förändringsarbetet genomförs med hjälp av Skolverket och det pågående riktade stödet.

Resultatanalys från föregående läsår – var är vi?

Läsårets resultat, Skolinspektionens enkätundersökning, Skolinspektionens tematiska granskning inom området sexualitet, samtycke och relationer samt gymnasiereformen GY25 ligger till grund för den analys vi gör. Vi har identifierat ett antal områden där vi behöver fördjupa oss och analysera var vi befinner oss och vart vi bör ta oss och med hjälp av vilka metoder. Exempel på dessa områden finns inom delmål 1-4 samt en undervisning som matchar kraven inom området sexualitet, samtycke och relationer.

Prioriterade mål för innevarande läsår – vart ska vi?

Följande mål är framtagna utan inbördes ordning.

Mål 1: Utbilda och skapa organisatoriska förutsättningar för GY25.

Hur mäts målet? Utvärdering inom kollegiet och avstämning med utbildare.

Mål 2: Undersöka hur vi kan få en bättre studiero på skolan och skapa en samsyn inom området mellan lärare och elever.

Hur mäts målet? Genom Skolinspektionens enkätundersökning.

Mål 3: Kartlägga hur stimulerade skolans elever är i vår undervisning och skapa en samsyn inom området mellan lärare och elever.

Hur mäts målet? Genom Skolinspektionens enkätundersökning.

Mål 4: Följa den upprättade planen för att ta skolan till den nivå som Skolinspektionen fastslagit att vi bör nå inom området sexualitet, samtycke och relationer och därefter följa upp att vi håller den nivån över tid.

Hur mäts målet? Genom enkätundersökningar och andra indikatorer såsom referensgrupper bland lärare och elever.

Mål 5: Arbeta med att utveckla den pedagogiska kvalitén (här inryms även mål 1-4).

Hur mäts målet? Genom resultaten och Skolinspektionens enkätundersökning.

[Handlingsplan för innevarande läsår – hur gör vi?](#)

Mål 1: Följa den upprättade utbildnings- och implementeringsplanen som finns för GY25. Företaget Gothia kompetens håller i utbildningen och den genomförs tillsammans med övriga kommuner i regionen.

Mål 2: Skolledning, EHT, ämnes- och programlag analyserar underlaget i undersökningen och tar tillsammans med referensgrupper med elever fram acceptabla nivåer för studiero samt metoder för att vi ska nå och upprätthålla dessa. Nivåerna ska ligga i paritet med riksnivån.

Mål 3: Skolledning, EHT, ämnes- och programlag analyserar underlaget i undersökningen och tar fram, tillsammans med referensgrupper med elever, en gemensam syn på vad som är stimulans i undervisning. Därefter hittas metoder för lärare och elever för att nå och upprätthålla acceptabel nivå av stimulans, en nivå som ska ligga i paritet med riksnivån.

Mål 4: Efter den tematiska granskning inom området sexualitet, samtycke och relationer följa planen som är avstämd med Skolinspektionen för att utveckla, implementera, utvärdera och bibehålla acceptabel nivå över tid, en nivå som ska ligga i paritet med riksnivån.

Mål 5: Genom att analysera mål 1-4 identifiera behov och metoder som behöver utvecklas och implementeras. Skapa en kollegial samtalsmiljö där pedagogisk personal uppmuntras till samarbete för utveckling individuellt och kollektivt för elevernas bästa.

Resultat för läsåret 2023 - 2024

Nedan redovisas resultat för läsårets mål med utgångspunkt i de områden som redovisas i tidigare läsårs kvalitetsredovisning.

- Mål som uppnåtts beskrivs med ett JA i **grön** färg.
- Mål som till viss del uppnåtts beskrivs med TILL VISS DEL i **gul** färg.
- Mål som inte uppnåtts beskrivs med NEJ i **röd** färg.

Område i kvalitetsredovisningen	Långsiktiga mål	Ska vara uppnått år	Kortsiktiga mål för kommande läsår	
Policy, planer och riktlinjer inom verksamheten	Policy, planer och riktlinjer ska ändras när lagen kräver det, när målet kräver det.	2024	Analys av området och göra målsättningen känd i verksamheten	JA
Klagomålshantering	Tillämpa tydlig ansvarsfördelning i klagomålsrutinen.	2024	Analysera tidigare ärenden för att kunna nå långsiktigt mål.	JA
Kränkande behandling och avstängningar	Verksamheten arbetar förebyggande i enlighet med aktuell forskning och samhällets utveckling för att minska kränkande behandling och avstängningar på skolan.	2025	Uppdra åt funktioner inom elevhälsoteamet att påbörja arbete för att nå långsiktigt mål.	JA
Rektor och skolledning	Ha goda kunskaper och förmågor att kunna organisera och leda verksamheten med syfte att uppnå de av skolverket uppsatta mål och skyldigheter samt uppnå de av huvudmannen uppsatta mål för verksamheten. Detta med elevers, personals och ekonomiska faktorer med i beräkningarna.	2026	Påbörja att analysera tillsammans i skolledningen vilka styrkor, förmågor, kunskaper och utbildningsbehov som finns hos skolledning i nuläget. Påbörja analys av mål som vi är ålagda att uppnå. Analysera vilka förutsättningar som finns i verksamheten idag.	JA

			Påbörja arbetet med att skapa en gemensam bild av vad pedagogiskt ledarskap är och innebär.	
Förstelärare	Förstelärare ska arbeta med identifierade pedagogiska utmaningar inom verksamheten. Utbilda personal på grupp och individnivå. Utveckla pedagogisk organisation.	2025	Förstelärare skall fullfölja deras redan givna uppdrag.	JA
Utvecklingsledare	Utvecklingsledare byter namn till programlagsledare och får en tydligare roll i arbetet med att nå de uppsatta målen för varje program. Ska arbeta närmare skolledning.	2024	Beskriva programledarens roll i verksamheten och tjänstefördela arbetet.	NEJ
Arbetslag	Arbetslagen ska arbeta tydligare med och mot de av programmen uppsatta målen.	2024	Beskriva arbetslagens mer riktade målsättningar.	TILL VISS DEL
Personal	Höja andelen legitimerade lärare, verka för att personalen arbetar mer mot för verksamheten gemensamt uppsatta mål.	2025	Försöka öka motiverande faktorer för att utbilda sig inom befintlig lärarkår på skolan Försöka anställa fler legitimerade lärare. Påbörja implementering av förtydligat arbete inom program och ämneslag.	TILL VISS DEL
Kompetensutveckling	Höja skolans pedagogiska förmåga så att det går att säkerställa att alla lärare har förmåga och kunskap att möta elevernas behov av extra anpassningar och stöd.	2025	Skolledningen påbörjar analys utifrån identifierade behov och insamlat material. Påbörjar utformning av utbildningsplan.	TILL VISS DEL
Individuell kompetensutveckling	Varje medarbetare ska varje år upprätta en individuell kompetensutvecklingsplan eller utvärdera den pågående planen med närmsta chef.	Fortlöpande	Sammanfatta RUS-samtalen på ledningsnivå och stämma av så alla medarbetare har en individuell kompetensutvecklingsplan.	JA
Rekrytering av elever till gymnasieskolan och marknadsföring	Andelen sökande bland kommunens åk 9 ska uppgå till minst 75 %. Ha en marknadsföringsplan som är tydlig och som följer samhällsutvecklingen.	2025	Rekrytera fler elever till NIU, Skyttegymnasiet.	TILL VISS DEL

			Revidera marknadsföringsplanen för gymnasieskolan samt intensifiera marknadsföringsgruppens arbete.	
Nationella program	Alla elever på nationellt program når examen. Meritvärdet för avgångselever är minst lika högt som i riket.	2026 och fortlöpande	Analysera nuläget i den pedagogiska verksamheten. Ta fram faktorer i lärarnas förutsättningar som påverkar positivt och negativt för möjligheten att nå de långsiktiga målen för examen och meritvärde.	TILL VISS DEL
Uppföljning av och insyn i elevernas utveckling och resultat	Utvecklingssamtalen genomförs två gånger per läsår med elev, och när elev är under 18 även med vårdnadshavare.	2024	Arbeta vidare med planen för mentorerna. Utbilda och anpassa rutiner och planer.	JA
Introduktionsprogrammet	Andelen elever som går vidare till nationella program ska öka till minst 35 %.	2025	Fortsätta utveckla introduktionsprogrammet med tyngd på organisation och pedagogiska metoder.	JA
Betyg och bedömning	Alla elever är medvetna om vad de behöver kunna för att nå kunskapskraven i skolan.	2024 och fortlöpande	Revidera och därefter implementera omdömesmall och hur lärarna ska tänka när de sätter omdömen.	JA
Stöd och extra anpassningar	Alla lärare har kunskap och förmåga att ge nödvändiga extra anpassningar och stöd utifrån elevens behov.	2025	Mentorer och lärare förstår hur sina roller hänger ihop när det gäller att kartlägga och tillämpa stöd och extra anpassningar för eleverna.	TILL VISS DEL
Modersmålsundervisning och studiehandledning	Elever som har rätten till modersmålsundervisning ska ges den möjligheten.	2024	Fortsatt kartläggning av behoven.	TILL VISS DEL
Frånvaro	Skolan ska fortsatt verka för att minska andelen frånvaro hos eleverna.	2024 och fortlöpande	Fortsätta utveckla metoder för att tidigt fånga upp elever som inte närvarar i skolan.	JA

Normer och värden	Hela skolans verksamhet ska utgå från en värdegrund där demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna följs.	2024 och fortlöpande	Fortsätta implementera elevdemokrati genom klassråd och elevråd. Arbeta med värdegrundsfrågor på mentorstid och i undervisning.	JA
Elevernas ansvar och inflytande	Eleverna i åk 1 utbildas och tränas i att arbeta med elevdemokrati. Eleverna i åk 2 ska genomföra klassråd och elevråd med vägledning och stöd av vuxna. Eleverna i åk 3 ska kunna genomföra klassråd och elevråd med stöd av vuxna.	2024	Skolledning och mentorer följer upp och utvärderar arbetet med klassråd och elevråd tillsammans med eleverna.	JA
Trygghet och studiero	Samtliga, elever och personal, ska uppleva att Hjalmar Strömerskolans arbetsmiljö präglas av trygghet och studiero motsvarande ett indexvärde på minst 9 gällande trygghet och minst 7 för studiero och ordningsregler.	2024	Ordningsregler går igenom och förankras på klassråd och elevråd. Skolans lokaler ses över för att skapa trygghet och studiero. Lärarna stöttas i att ha ett tryggt och lugnande ledarskap i klassrummen.	JA
Elevhälsa	Ett väl utbyggt främjande- och förebyggande elevhälsoarbete.	2025	Arbeta på ett mer systematiskt sätt för att hamna i lägen där förebyggande arbete får plats.	JA
Studie- och yrkesvägledning	Utveckla samverkan med grundskolan	2024	Delta i arbetet med marknadsföring av skolans olika utbildningar.	JA
Samverkan med aktörer utanför skolan	Hjalmar Strömerskolan är fortsatt certifierad inom nuvarande områden.	2024	Utveckla samarbetet med arbetsplatser och APL. Ha programråd på alla program.	TILL VISS DEL
Internationellt arbete	Alla nationella program ska arbeta för att ha internationellt samarbete i enighet med kommunfullmäktiges beslut 2014.	2025	Fortsatt arbete enligt ackrediteringen. Fortsätta uppmuntra fler i kollegiet till internationaliseringsarbete.	JA

Skolchefens kommentar

Läsåret 2023-2024 var ovanlig turbulent för Hjalmar Strömerskolans ledningsstab med vakanser, sjukskrivningar och byten av biträdande rektor. Med hårt arbete från skolledningen och personal samt med allas goda vilja lyckades skolan ändå ta sig igenom perioden och vi har nu en mer stabil organisation på plats.

Läsårets resultat är något lägre jämfört med tidigare läsår. Om detta är en nedåtgående trend eller mer av tillfällig art är ännu svårt att utläsa. Turbulensen i ledarstaben kan vara en bidragande faktor men vi ska vara medvetna om att allt som händer vårt samhälle och i vår omvärld också påverkar våra ungdomar i form av psykiskt mående, ambitioner och framtidstro med mera. Skolan befinner sig i fas där samtlig personal bidrar på bästa sätt för att möta framtiden.

Vi ser med stor oro att kommunens elever i allt större utsträckning väljer att söka sig till andra gymnasieskolor. Ett krympande antal elever till de nationella programmen innebär minskade möjligheter till ett brett programutbud och alltför små klasser och grupper är många gånger problematiskt ur ett pedagogiskt perspektiv. Å andra sidan har vi den lilla skolans fördelar med alla de individuella möjligheter det innebär. Hjalmar Strömerskolan behöver ett väl fungerande marknadsföringsarbete, ett arbete som egentligen ligger utanför skolans ordinarie uppdrag. Under vårterminen 2024 anlätades därför kommunikationsbyrån Trampolin PR och samarbetet med dem fortsätter under innevarande läsår.

Den absolut viktigaste parametern för en skola är undervisningen kvalitét. Hög kvalitét medför att eleverna lyckas med sina studier, resultaten blir goda och detta medför även en god psykisk hälsa. Hjalmar Strömerskolan håller hög kvalitét i många delar men kvalitetsbegreppet i skolans värld är ytterst komplicerat. Det är inte bara det som sker i själva kunskapsinhämtningen utan det är allt som sker inom skolans väggar som påverkar. Därför finns det hela tiden enormt mycket att utveckla och förbättra. Vi lever dessutom i en föränderlig värld, en värld som skolan ska förbereda ungdomarna för. Till detta kommer alla de förändringar som våra styrande på riksnivå ålägger skolan. Totalt sett är skolan en ytterst komplex verksamhet där hela tiden nya påbud påverkar. Önskvärt vore därför att möjliggöra för ett lugn där personalen ges möjlighet att systematiskt arbeta med grunduppdraget, det vill säga att verka för god undervisning.

Vi ser också med stor oro att antalet elever från grundskolan som saknar behörighet till de nationella programmen ökar vilket medför ett ökande antal elever till de individuella programmen (IM). Ett ökat antal elever är ju i sig ett positivt dilemma men det för också, i det första steget, med sig ett minskat underlag till de nationella programmen. Det medför även en grupp som är än mer resurskrävande då flertalet av dessa elever ofta har olika diagnoser som skolan ska bemöta. Till detta tillkommer ofta problem med den psykiska hälsan, något som är välkänt faktum. En fortsatt utveckling av IM-programmet är därför av yttersta vikt men också att det goda samarbetet med grundskolan ytterligare stärks. Elevhälsoteamets arbete är centralt för hela skolans verksamhet och det är med

glädje vi meddelar att tidigare års problem med att ha viktig personal på plats i form av till exempel skolsköterska, skolläkare och verksamhetschef nu är lösta.

Till dagens moderna samhälle hör dessvärre en hel del våld. Därför var arbetet mot pågående dödligt våld (PDV) ett prioriterat utbildningsområde under läsåret 2023-2024. Arbetet genomfördes med god hjälp av förvaltningens egna team från Resurscentrum (RC) och personal från Mittuniversitetet (MIUN). Insatsen mynnade ut i en skarp övning för all personal, med fiktiva elever där en fiktiv gärningsman befann sig i skolans lokaler. I övningen deltog också samtliga blåljusinstanser. Utvärderingarna av utbildningsinsatsen har gett höga resultat och det går inte att nog understryka vikten av att personalen har kunskap om hur de ska förhålla sig om det värsta scenariot skulle bli verklighet.

Under innevarande läsår har Strömsunds kommun möjligheten att delta i Skolverkets riktade stöd. Arbetet bedrivs både inom skolan, i en arbetsgrupp med bred representation, men också på huvudmannanivå tillsammans med presidiet. Huvudsyftet är att organisera ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete. Det systematiska kvalitetsarbetet ska ständigt utvecklas och först och främst gagna eleverna på bästa sätt men också fungera så att samtliga involverade känner ett stort deltagande och kan bidra med sitt engagemang och sitt kunnande. Det riktade stödet kommer att mynna ut i det processtödet som de inblandade kommer fram till att skolan är i behov av. Processtödet kommer sedan att genomföras under de kommande två läsåren. Processer av dessa slag tar tid och vi måste också vara beredda att ge skolan den tiden.

Hjalmar Strömerskolan har påbörjat arbetet med nya rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet och då framför allt arbetet gentemot huvudmannen (HM). Föreliggande kvalitetsrapport för läsåret 2023-2024 har tagits fram i samråd med Skolverket, Kommunstyrelsens presidium och utgår från Skolverkets nationella kvalitetsverktyg och kommer att utvecklas i linje med de synpunkter samrådet inom det riktade stödet ger. Rapporten är en del av den nya fördjupande formen av uppföljning mot HM som framgent även ska ske i form av rektorsdialoger och verksamhetsbesök.

I många delar bedrivs en mycket bra verksamhet i gymnasieskolan i Strömsunds kommun. Av rektors sammanställning framgår att av de 25 mål som sattes upp för läsåret 2023 - 2024 har endast ett mål inte nåtts alls. 16 av målen har uppnåtts helt medan resterande 8 är påbörjade och till viss del även uppnådda. Det systematiska kvalitetsarbetet är alltså i hög grad aktivt och fortsätter att utveckla verksamheten på ett positivt sätt.

Alla är vi nog överens om hur viktig Hjalmar Strömerskolan är för Strömsunds kommun. Hur vår framtida gymnasieskola ska se ut är dock en helt annan fråga. Vi står inför stora utmaningar där vi måste samarbeta för att föra vår fina gymnasieskola in i framtiden på bästa möjliga sätt. Med minskat elevunderlag följer helt naturligt ett krympande programutbud och att här planera för en mer långsiktig hållbarhet är ett absolut måste.

Anna Backman Wikström

Diarienummer HJALM.2025.93

Kvalitetsredovisning inom kommunal vuxenutbildning undervisningsåret 2024

Kvalitetsredovisningarna för den kommunala vuxenutbildningen och framtids- och utvecklingsförvaltningen visar verksamhetens kvalitetsarbete. Arbetet utgår från skollag, läroplan för vuxenutbildningen och kommunstyrelsens mål med utgångspunkt i kommunfullmäktiges prioriterade mål. Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmän och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen.

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen har tagit del av kvalitetsredovisningen.
2. Kommunstyrelsen uppdrar skolchefen i kommande års kvalitetsredovisning beskriva vilka resultat de redovisade åtgärderna gett.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Anna Backman Wikström

Bilagor

Kvalitetsredovisning vux 2024

Beslut skickas till

Framtids och utvecklingsförvaltningen, Ralf Sjödin och Heidi Sundelin

Diarienummer HJALM.2025.93

§ 47 Kvalitetsarbete inom kommunal vuxenutbildning undervisningsåret 2024

Kvalitetsredovisningarna för den kommunala vuxenutbildningen och framtids- och utvecklingsförvaltningen visar verksamhetens kvalitetsarbete. Arbetet utgår från skollag, läroplan för vuxenutbildningen och kommunstyrelsens mål med utgångspunkt i kommunfullmäktiges prioriterade mål. Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmän och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse - Kvalitetsarbete inom kommunal vuxenutbildning
undervisningsåret 2024
Kvalitetsredovisning vux 2024 ny

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta

1. Kommunstyrelsen har tagit del av kvalitetsredovisningen.
2. Kommunstyrelsen uppdrar skolchefen i kommande års kvalitetsredovisning beskriva vilka resultat de redovisade åtgärderna gett.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Kommunstyrelsen har tagit del av kvalitetsredovisningen.
2. Kommunstyrelsen uppdrar skolchefen i kommande års kvalitetsredovisning beskriva vilka resultat de redovisade åtgärderna gett.

Hjalmar Strömerskolan

Kvalitetsredovisning

Kommunal vuxenutbildning

2024

Heidi Sundelin
Biträdande rektor
Februari 2025

Innehåll

Inledning.....	1
Kommunal vuxenutbildning i Strömsunds kommun, Lärcentrum	2
Kunskaper, bedömning och betyg	7
Övergripande kommentar angående studieavbrott inom samtliga utbildningsformer	15
Stöd och extra anpassningar för elever	15
Utbildningsval, arbete och samhällsliv	17
Studie- och yrkesvägledning	17
Samverkan med övriga aktörer	19
Normer och värden	21
Elevernas ansvar och inflytande	21
Trygghet och studiero	22
Resultat för årets mål	24
Kommande läsårs mål	28
Skolchefens kommentar	31

Inledning

Den kommunala vuxenutbildningen (komvux) i Strömsunds Kommun erbjuder utbildning på grundläggande och gymnasial nivå, som anpassad utbildning på grundläggande och gymnasial nivå samt som svenska för invandrare (SFI). Den enskildes behov och förutsättningar är utgångspunkten när det gäller utbildning för vuxna. Vid komvux kan man komplettera sin utbildning om man saknar eller har ofullständig gymnasieutbildning för att på så vis få behörighet till högre studier. Det finns också möjlighet att genom så kallad prövning höja sitt meritvärde.

Komvux erbjuder även yrkesutbildningar. Vuxenutbildning kan läsas via vuxenutbildningen i Strömsund Kommun samt via externa utbildningsanordnare, då oftast i närliggande kommuner.

Den föreliggande kvalitetsredovisningen presenterar verksamhetens kvalitetsarbete och är en del i kommunens övergripande kvalitetsarbete. Arbetet utgår från skollag och läroplan för vuxenutbildning. Kvalitetsarbetet som bedrivs på skolan följer Skolverkets riktlinjer när det gäller ett systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet och delas upp i delmål för läsåret och långsiktiga mål. Utbildningen skall kontinuerligt planeras, analyseras och förbättras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras och vara systematiskt.

Vuxenutbildningens arbete med kvalitetsredovisningen möjliggör och ligger till grund för uppföljning, utvärdering, reflektion och fortsatt kvalitetsutveckling för vuxenutbildningens uppdrag, mål och riktlinjer.

Kommunal vuxenutbildning i Strömsunds kommun, Lärcentrum

Lärcentrum är navet i all vuxenutbildning inom Strömsunds kommun och här samlas all utbildning som vänder sig till vuxna. Lärcentrums huvuduppgifter är att vara en **mötesplats** för vuxnas lärande i kommunen, **en mäklare** av utbildning som svarar mot arbetslivets och individens behov av kompetens och **en motor** för lokal och regional utveckling bland annat genom kompetensförsörjning och utveckling av nya utbildningar för en föränderlig arbetsmarknad.

Lärcentrum erbjuder studie- och yrkesvägledning, studieplatser, studiecoach samt annat stöd som kan underlätta för de studerande och ge dem bättre möjlighet att fullfölja sina studier. Lärcentrum erbjuder även möjlighet för studerande att i Lärcentrums lokaler genomföra tentamen.

Kommunförbundet Jämtland Härjedalen bildades 2022 och det tidigare samverkansavtalet mellan Lärcentrum i regionen sades upp. En förändring som också skedde under 2023 var att koordinatortjänsten inom den regionala samverkan drogs in. Samverkan har trots detta fortsatt och ett nytt primärt samarbetsavtal har tecknats under 2024 med samtliga kommuner inom kommunförbundet. Det har gjorts i enlighet med skollagen som började gälla den 1 juli 2023 och innefattar "Planering och dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning".

Lagen ställer nya krav på kommunerna att samverka med andra kommuner. "Huvudmän inom avtalsområdet behöver väga in både elevernas efterfrågan och arbetsmarknadens behov när de planerar och erbjuder yrkesutbildning i gymnasieskolan och komvux" samt att "avtalet ger möjlighet att fritt söka till de yrkesutbildningar inom komvux som erbjuds i det primära samverkansområdet som de sökande är hemmahörande i" (Skolverket). Detta innebär bland annat att prioriteringsordningen vid urval utgår från det primära avtalsområdet och inte utifrån kommunens egen prioriteringsordning. Lagen gäller från och med 2025.

Utöver de delar som är direkt kopplade till planering, dimensionering och genomförande av sammanhållna yrkesutbildningar och yrkesämnena så vill avtalets parter även samverka i andra områden som stärker den gemensamma förmågan att erbjuda en högkvalitativ och relevant vuxenutbildning i länet. Det kan till exempel handla om:

- Gemensamma jobb- och utbildningsmässor.
- Gemensam kompetensutveckling.
- Kollegiala nätverk.
- Omvärldsbevakning och andra utvecklingsfrågor.

Avtalets parter har också för avsikt att söka statsbidrag och projektmedel där det är aktuellt, kring frågor och utvecklingsområden av gemensamt intresse.

Resultat

Under året har Lärcentrum sökt och beviljats statsbidrag för att förbättra möjligheterna att utveckla verksamheten. Statsbidragen redovisas nedan.

Statsbidrag för att utveckla Lärcentrum 2024

I ansökan om statsbidrag för att utveckla Lärcentrum inom Kommunförbundet har Strömsund beviljats 70.000 kr för att utveckla fjärr- och distansutbildningar inom Lärcentrum. Medlet har gett möjlighet att upprusta ytterligare ett digitalt klassrum för decentraliserad utbildning. Kommunförbundet Jämtland Härjedalen fick endast 10% av de sökta medlen inför 2024 vilket var betydligt mycket mindre än tidigare.

Statsbidrag för yrkesvux

Strömsunds kommuns vuxenutbildning har sökt och beviljats statsbidrag för 50 heltidsstudieplatser (800 poäng per heltidsstudieplats) inom yrkesvux varav 21 platser behövde finansieras av kommunen. Under 2024 har en stor del av de beviljade platserna kunnat användas enligt den preliminära beräkningen.

Genomförda tentamen vid Lärcentrum

Genom Lärcentrum ges möjlighet för studerande att genomföra tentamen i Strömsund. Under 2024 har 158 tentamen genomförts. Det är studerande både på universitetet, högskola och på yrkeshögskolor (YH) som genomfört tentamen.

Påbörjade högskole- och universitetsutbildningar

Under året 2024 har totalt 136 personer i Strömsunds kommun påbörjat studier inom program och enstaka kurser vid universitet och högskola. 42 av de studerande läser på program, varav 9 på distans. I början av varje termin skickas information till samtliga studerande om den service som Lärcentrum i Strömsund kan erbjuda. Alla studerande som vill får tillgång till tagg för att komma in och nyttja studielokalerna på Gröna skolan, även på kvällar och helger.

Nedan redovisas utbildningar där studerande från Strömsunds kommun deltar, antal studerande samt om utbildningen sker på Campus eller via distans, se tabell 1 och 2. Sammanställningen innefattar studenter som har påbörjat sina studier under vår- och höstterminen inom ett program.

Tabell 1. Sammanställning av antal studerande, val av program samt om undervisningen sker på campus eller via distans för studerande som påbörjat högskolestudier under vårterminen.

	Program	N – Normal/Campus undervisning D – Distansundervisning
Antal	Vårterminen 2024	N/D
1	Magisterprogram i software engineering	D
1	Biblioteks- och informationsvetenskap, distans	D
3	Sjuksköterskeutbildning	Decentraliserad i Strömsund
1	Sjuksköterskeutbildning	D
4	Yrkeslärarprogrammet (lärare på Hjalmar Strömerskolan)	D
Totalt antal 10		Antal distansstuderande: 7 Antal decentraliserade till Strömsund: 3

Tabell 2. Sammanställning av antal studerande, val av program samt om undervisningen sker på campus eller via distans för studerande som påbörjat högskolestudier under höstterminen.

	Program	N – Normal/Campus undervisning D – Distansundervisning
Antal	Höstterminen 2024	N/D
1	Lärarytbildning gy, inriktning Samhällskunskap/Historia	D
1	Ämneslärare gy, inriktning svenska	N
1	Ämneslärarprogrammet gy, inriktning religion	D
1	Förskollärare	D
1	Kompletterande pedagogisk utbildning 7-9 (språk)	D
2	Grundlärarprogrammet	D
4	Arbetssterapeut	D
2	Socionomutbildning	N
2	Civilekonom	N
2	Civilingenjör	N
2	Förvaltningsjuridiska programmet	N
1	Programmet för internationell kris- och konflikthantering	N
1	Risk och kris- och kris- och konflikthantering	N
1	Digitaltjänster	D
3	Sjuksköterskeprogrammet	N
1	Företagssköterska	D
1	Tandhygienist	N
2	Basår	N
1	Kostvetarprogrammet	D
1	Sportteknologi	N
1	Programvaruteknik	N
Totalt antal 32		Antal Normal- /Campusstuderande: 19 Antal distansstuderande: 13

Invigning av Lärcentrum i Gäddede.

Den 14 februari 2024 invigdes ett nyöppnad konferens- och mötescentrum på turistinformationen i Gäddede där Lärcentrum i Strömsund också är en del. Lärcentrum har därigenom fått en modern mötesplats på orten. Under nyöppningen höll Landshövding Marita Ljung ett invigningstal. Lärcentrum i Gäddede erbjuder en plats att studera med IT-stöd, coachning och tentamensservice. Det finns även möjlighet att läsa svenska för invandrare (SFI) och grundläggande svenska i enstaka kurser.

Akademi Norr

Akademi Norr är ett kommunalförbund med tolv kommuner; Arjeplog, Arvidsjaur, Dorotea, Kramfors, Lycksele, Norsjö, Sollefteå, Sorsele, Storuman, Strömsund, Vilhelmina, Åsele. Akademi Norrs syfte är att initiera, samordna och genomföra högre utbildning för att tillfredsställa behov av både grundläggande service och innovativ tillväxt i de deltagande kommunerna. För att möta utmaningarna med kompetensförsörjningen bedrivs ett projekt inom Akademi Norr som heter *Projekt - Koordinerad kompetensförstärkning i glesbygd*.

Projekt *Koordinerad kompetensförstärkning i glesbygd* har avslutats under 2024.

Akademi Norr (projektägare) sökte tillsammans med Lapplands kommunalförbund och Skellefteå kommun 7,5 miljoner kronor från Europeiska socialfonden (ESF) för att utveckla samverkan med företagare i Norrbotten, Luleå tekniska universitet, Umeå universitet och Mittuniversitetet. Projektet genomförs för att tillgängliggöra utbildningar och synliggöra strategiskt viktiga bristyrken så som lärare, sjuksköterskor och socionomer.

Inom projektet har det bland annat genomförts en behovskartläggning under 2024 tillsammans med 31 kommuner från 4 län och Akademi Norr, Lapplands lärcentra och Campus Skellefteå. Det totala behovet av nyrekryteringar inom de kommuner som är en del av Akademi Norr är enligt undersökningen 1548 personer. De mest efterfrågade yrkesrollerna inom medlemskommunerna inom Akademi Norr samt statistik för Strömsunds kommun gällande dessa roller under perioden 2024-2026 redovisas nedan, se tabell 3.

Tabell 3. De mest efterfrågade yrkesrollerna i medlemskommunerna inom Akademi Norr samt statistik för dessa gällande Strömsunds kommun (Behovskartläggning 2024)

Yrkesgrupp	Totalt antal i studien	Antal inom Strömsunds kommun
Undersköterksa särskilt boende och hemtjänst, övrigt	336	9
Vårdbiträde	191	6
Lärare grundskola, årskurs 7-9	102	15
Förskollärare	97	13
Lärare grundskola, årskurs 4-6	97	15
Lärare grundskola, årskurs F-3	62	15

Särskild aktivitet inom projektet Koordinerad kompetensförstärkning i glesbygd

Hösten 2023 och våren 2024 visades det i sociala medier en serie artiklar om utbildningsmöjligheter och kompetensbehov i Strömsunds kommun. Journalist- och marknadsföringsbyrån Happy content anlätades av Akademi Norr och artiklar spreds effektivt och på ett positivt sätt i social media.

Operativ kompetensförsörjning 2025-2027, Akademi Norr

I december 2024 beviljades Akademi Norrs projektansökan *Operativ kompetensförsörjning 2025-2027* av Europeiska socialfonden och omfattar 7,7 miljoner kronor. För kommunerna innebär det en ökad operativ verksamhet. Målet är bland annat att öka tillgången till högre utbildningar och yrkesutveckling i regionen genom till exempel strategiska

marknadsföringskampanjer för att öka synligheten av lärcentrum i regionen. Målet är också att implementera system för kontinuerlig insamling och analys av kompetensbehov i regionen och stärka kommunernas förmåga att använda datadrivna beslut för strategisk planering av kompetensförsörjning men också för att skapa plattformar för samverkan mellan kommuner, utbildningsinstitutioner och arbetsgivare.

Decentraliserad sjuksköterskeutbildning

Akademi Norrs arbete med att tillgängliggöra högre utbildningar har visat sig ge resultat. Umeå universitet (UMU) och Mittuniversitetet (MIUN) har höstterminen 2023, via statsbidrag, startat decentraliserad sjuksköterskeutbildning vid 13 kommuners Lärcentrum. MIUN erbjuder utbildningen i Sollefteå, Ånge, Ragunda, Sveg och Strömsund. Under 2024 beslutade MIUN att starta ytterligare en decentraliserad sjuksköterskeutbildning i Strömsund, Ånge, Åre, Sollefteå och Kramfors med start i januari 2025. I Strömsund erbjuds 15 platser. Behovet av sjuksköterskor i Strömsund under tiden 2024-2026 är enligt den kompetensbehovsanalys som tidigare nämnts 13 stycken.

Decentraliserad arbetsterapeututbildning

Hösten 2024 startade Umeå Universitetet decentraliserad arbetsterapeututbildning. Fyra personer i Strömsunds Kommun har antagits. Dock genomförs inte utbildningen på Lärcentrum utan eleverna studerar på distans. Begreppet decentraliserad utbildning har ännu inte formaliserats som en egen form utan upplägget kan skilja sig åt mellan lärosätena.

Analys

Resultatet visar att Lärcentrum och komvux tar och fortsättningsvis behöver ha en aktiv roll i kommunens kompetensförsörjning i samverkan med kommunförbunden och andra aktörer inom området. Lärcentrum behöver utveckla metoder för att skapa kontakter mellan potentiella arbetsgivare på orten och studerande i kommunen samt ta en aktiv roll i kommunens kompetensförsörjningsplan.

Resultatet visar till exempel på utbildningar som har tagits fram i samverkan med Akademi Norr men det genomförs också aktiviteter för att få flera till studier. Möjligheten att studera på hemorten medför att fler kan söka sig till studier. Utbildningar inom bristyrken innebär att kommunen får tillgång till kompetens som behövs till exempel i den egna verksamheten men det ger också tillgång till kompetens för näringslivet. Lärcentrum behöver fortsätta arbeta med utveckling av metoder för att skapa kontakter mellan arbetsgivare i kommunen, dess invånare och de studerande.

Lärcentrum och vuxenutbildningen samverkar med olika aktörer för att kunna ta en aktiv roll i kompetensförsörjning. Vuxenutbildningens deltagande vid exempelvis Teknikcollege i Strömsund samt Vård- och omsorgscollege är viktiga forum för att få kunskap om behov av kompetensförsörjning inom den offentliga verksamheten och näringslivet.

Lärcentrums och vuxenutbildningens roll behöver formaliseras och vara en given part i kommunens olika samverkansforum där kompetensförsörjningsfrågor diskuteras.

Kunskaper, bedömning och betyg

Det är den kommunala vuxenutbildningens ansvar att varje elev inom vuxenutbildningen får stöd och undervisning utifrån sina individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar.

Betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs.

Nedan redovisas de utbildningar som genomförs inom kommunal vuxenutbildning i Strömsunds kommun.

Anpassad utbildning för vuxna

Vuxna som har en intellektuell funktionsnedsättning eller förvärvat hjärnskada har rätt att delta i anpassad utbildning för vuxna om personen saknar sådana kunskaper som utbildningen syftar till att ge och har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen omfattar anpassad utbildning på grundläggande nivå eller på gymnasial nivå som ungdomar kan få inom den obligatoriska anpassade grundskolan eller på de nationella eller specialformade programmen i den anpassade gymnasieskolan.

Resultat

Det har inte funnits några deltagare inom särskild utbildning under 2024.

Analys

Utbildning har inte efterfrågats vilket kan bero på att uppsökande verksamhet inte har genomförts i tillräcklig omfattning. Framtagen och genomförd plan för särskild utbildning för vuxna har inte tagits fram och kartläggning av behov gällande denna form av utbildning har inte genomförts vilket innebär att det arbetet behöver fortsätta under kommande år.

Komvux på grundläggande nivå

Komvux på grundläggande nivå vänder sig till vuxna som saknar slutbetyg från grundskolan eller som vill förbättra sina kunskaper motsvarande svensk grundskola, årskurs 1-9, för att möjliggöra fortsatta studier. Utbildningen bedrivs i form av kurser och studierna planeras utifrån varje vuxens behov och förutsättningar. Kurser på grundläggande nivå kan kombineras med kurser på gymnasial nivå.

Resultat

Antalet deltagare har under året totalt uppgått till 28 elever, varav 0 elever utbildats internt och 28 elever externt. Det totala antalet har ökat i jämförelse med föregående år från 23 till 28.

Under året har kurser på grundläggande nivå genomförts endast via externa utbildningsanordnare, se tabell 4. Totalt har 18 kvinnor och 10 män studerat inom 48 kurser via externa utbildningsanordnare.

Tabell 4. Antal deltagare och antal kurser på grundläggande nivå via externa utbildningsanordnare

Antal deltagare och kurser på i utbildning på grundläggande nivå					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
18	30	10	18	28	48

Nedan visas andel kursavbrott och andel slutförda och betygsatta kurser på grundläggande nivå fördelat mellan män och kvinnor, se tabell 5.

Tabell 5. Andel kursavbrott och andel slutförda och betygsatta kurser vid utbildning på grundläggande nivå

Andel kursavbrott		Andel slutförda och betygsatta kurser	
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
22 %	13 %	78%	87 %

Analys

Antalet elever på grundläggande nivå har ökat något från föregående år. Från och med höstterminen 2023 erbjuds grundläggande vuxenutbildning endast via externa utbildningsanordnare på distans. Det finns önskemål bland en del av de studerande att få stöd i studierna eftersom studierna genomförs på distans. Andelen elever som har slutfört sina studier har ökat vilket är positivt. Många av de studerande kombinerar studierna med arbete och behovet av flexibilitet är stort.

Ett utökat genomförande av kurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå behöver ha fortsatt fokus. Exempelvis är grundläggande svenska/svenska som andraspråk obligatorisk för de flesta gymnasiala yrkesutbildningar. Kartläggning av utbildningsbehov samt förutsättningar för ett utökat genomförande behöver fortsätta.

Komvux på gymnasial nivå

För att möta behovet av utbildning ges komvux på gymnasial nivå i Strömsunds kommun både i egen regi, genom samverkansavtal med Lärcentrum Jämtland och Härjedalen och via andra externa utbildningsanordnare. Utbildningen på gymnasial nivå ges som enstaka kurser eller som yrkespaket framtagna av Skolverket. Den gymnasiala utbildning som erbjuds i egen regi på Hjalmar Strömerskolan innefattar endast yrkesutbildningar.

Enstaka kurser på gymnasial nivå med syftet att öka möjligheterna till arbete eller ge behörighet till vidare studier erbjuds också via externa utbildningsanordnare, i huvudsak via Lärcentrum i Östersund och NTI-skolan.

Resultat

Under 2024 har Komvux i Strömsunds kommun, i egen regi, erbjudit och genomfört när- och distansundervisning inom industri och vård- och omsorg, samt lärlingsutbildning.

Digitalt stöd har planerats och genomförts som uppdragsutbildning till arbetssökande i samverkan med Omställningsfonden. Efter att ett av kommunes företag har efterfrågat uppdragsutbildning inom svets under våren 2025 har offert angående detta skickats ut.

Vuxenutbildningen i Strömsund tog fram en lärlingsutbildning inom montering 2023 och en elev utbildades i samverkan med engcon och Industriprogrammet på Hjalmar Strömerskola. Studieupplägget fungerade väl och under hösterminen 2024 har lärlingsutbildning med en elev inom måleri planerats och startats i samarbete med Sandå Måleri. Utbildningen på Sandå Måleri kommer pågå under två terminer. Det har också tagits fram ett upplägg tillsammans med Vattudalsskolans kök när det gäller lärlingsutbildning inom storkök. Planen är att denna lärlingsutbildning ska starta i början av 2025. Förhoppningen är att flera elever ska antas till denna utbildning under 2025.

Vård- och omsorgsutbildningen genomförs via en yrkeslärare inom vuxenutbildningen. Övriga yrkesutbildningarna genomförs i samverkan med gymnasieskolans yrkesprogram. Vuxenutbildningen kommer fortsätta att ha en nära samverkan med gymnasieskolans yrkesprogram även i framtiden. Det finns stora möjligheter att inkludera fler vuxna i gymnasieskolans yrkesutbildningar. Inför hösterminen 2024 erbjöds det yrkesutbildningar inom industri och el via Hjalmar Strömerskolan. Tyvärr var det för få sökande till el-utbildningen så den kunde inte startas.

Enstaka kurser

Nedan redovisas antal deltagare och antal kurser, andel kursavbrott och andel slutförda kurser för ej yrkesinriktade och yrkesinriktade kurser. Redovisade kurser innefattar kurser som har lästs som enstaka kurser och ej inom ramarna för yrkespaket, se tabell 6-7. Det upplägg för industriutbildningar inom svets och CNC som togs fram 2023, för att passa det lokala behovet, har fortsatt även under 2024.

Tabell 6. Antal deltagare och antal kurser för ej yrkesinriktade och yrkesinriktade kurser, på gymnasial nivå under året.

Antal deltagare och antal kurser på gymnasial nivå – Ej yrkesinriktade kurser					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
2	2	7	14	9	16
Antal deltagare och antal kurser på gymnasial nivå – Yrkesinriktade kurser					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
7	19	17	70	24	89

Tabell 7. Andel kursavbrott och andel slutförda kurser för ej yrkesinriktade och yrkesinriktade kurser på gymnasial nivå under året samt för riket under läsåret.

Andel kursavbrott				
Ej yrkesinriktade kurser Hjalmar Strömerskolan		Yrkesinriktade kurser Hjalmar Strömerskolan		Riket 2023 samtliga kurser
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Samtliga deltagare
0 %	43 %	5 %	24 %	20 %
Andel slutförda kurser				
Ej yrkesinriktade kurser Hjalmar Strömerskolan		Yrkesinriktade kurser Hjalmar Strömerskolan		Riket 2023 samtliga kurser
Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Samtliga deltagare
100 %	57 %	95 %	76 %	80 %

Yrkespaket

Skolverket har, i samråd med nationella programråden, tagit fram sammanhållna yrkesutbildningar, så kallade yrkespaket, som kan användas inom kommunal vuxenutbildning och som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Yrkespaketen svarar upp mot de kompetenskrav som olika branscher ställer. Yrkespaketen består av kursen inom olika yrkesområden och kan byggas på så att de leder till fördjupad kompetens inom ett yrkesområde. Yrkespaket erbjuds i första hand till de som står långt från arbetsmarknaden och utbildningen kompletteras ofta med kurser inom komvux på grundläggande nivå.

Nedan redovisas antal deltagare, andel avbrott och andel slutförda kurser inom yrkespaket, se tabell 8 - 9. Utbildning som genomförts under året inom ramarna för yrkespaket är inom vård och omsorg. I tabell 10 redovisas det totala antalet elever gjort avbrott i sina studier och andel slutförda kurser inom yrkesutbildningar.

Tabell 8. Antal deltagare vid yrkespaket på gymnasial nivå under året.

Antal deltagare vid yrkespaket					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
30	119	11	54	41	173

Tabell 9. Andel avbrott och andel slutförda kurser bland de som påbörjat eller antagits till utbildningen inom yrkespaket på gymnasial nivå under året.

Andel avbrott			Andel slutförda kurser		
Hjalmar Strömerskolan		Riket 2023 samtliga kurser	Hjalmar Strömerskolan		Riket 2023 samtliga kurser
Kvinnor	Män	Samtliga deltagare	Kvinnor	Män	Samtliga deltagare
51%	52 %	20 %	49 %	48%	80 %

Nedan redovisas den totala andelen avbrott och andelen slutförda kurser under året bland elever som läser kurspaket eller enstaka kurser inom yrkesutbildningar.

Tabell 10. Den totala andelen studieavbrott och andel slutförda kurser bland elever som läser kurspaket eller enstaka kurser inom yrkesutbildningarna.

Andel studieavbrott i Strömsund	Andel studieavbrott Riket 2023	Andel slutförda kurser Strömsund	Andel slutförda kurser Riket 2023
Samtliga deltagare i Strömsund	Samtliga deltagare i riket	Samtliga deltagare i Strömsund	Samtliga deltagare i riket
30 %	20 %	70 %	80 %

Analys

Måluppfyllelsen på yrkesutbildningar som erbjuds och genomförs via vuxenutbildningen i Strömsund är något lägre i jämförelse med riket. Dock har resultaten förbättrats. Anledningen till avhoppet inom Industriutbildningarna är att eleverna erbjudits arbete. Orsaken till avhopp inom vård- och omsorgsutbildningen är i vissa fall av privat karaktär. Eleverna anger att de planerar att kanske återgå till studierna senare. I vissa fall har avbrotten berott på att eleven inte visar framsteg i studierna. Det är svårt att få information genom den enkät som är framtagen och det behöver tas fram andra former för att följa upp detta samt hittas former för att stötta eleverna i deras studier.

Vård- och omsorgsutbildning har genomförts som distansutbildning i Strömsund en längre tid. Den undervisande läraren har dock sett ett behov av närundervisning för att genomströmningen ska öka. Från höstterminen 2024 erbjuds därför närundervisning en gång i veckan för alla elever inom vård- och omsorgsutbildningen. Eleverna har också tillgång till studiecoach för att på så vis öka genomströmningen.

Utför ett regeringsbeslut har Socialstyrelsen fått i uppdrag att betala ut statsbidrag till kommuner inom ramen för så kallade Äldreomsorgslyftet då det är centralt för kvaliteten och säkerheten inom äldreomsorgen att personalen har rätt kompetens (Regeringsbeslut, 2024-01-11 S2024/00042). Under 2024 har 24 elever antagits till vård- och omsorgsutbildningen, 15 av dessa har studerat inom ramarna för Äldreomsorgslyftet. Som ett led i att öka genomströmningen kommer vuxenutbildningen återkoppla till ansvariga chefer angående studiesituationen för de elever som läser via Äldreomsorgslyftet. Detta upplägg har tagits fram och beslutats i samråd med verksamheten och utbildningsanordnaren. Arbetsledarens stöd har visats sig viktigt för att den studerande ska nå målen.

Ett område som behöver utvecklas är Lärlingsutbildningsupplägget. Antalet lärlingutbildningar för vuxna behöver öka och därigenom behöver också flera branscher identifieras för att möjliggöra genomförande av lärlingsutbildning.

Komvux på gymnasial nivå via externa utbildningsanordnare

Hjalmar Strömerskolan har inte möjlighet att tillgodose hela behovet av vuxenutbildning på gymnasial nivå, därför köps utbildning av externa utbildningsanordnare upp.

Resultat

Under året har bland annat Lärcentrum i Östersund och NTI-skolan anlåtts för att genomföra utbildning. NTI-skolan erbjuder endast heldistansutbildningar.

Nedan redovisas antal deltagare samt antal kurser, ej yrkesinriktade och yrkesinriktade, som köpts in från externa utbildningsanordnare, se tabell 11.

Tabell 11. Antal deltagare samt antal kurser på gymnasial nivå via externa utbildningsanordnare – ej yrkesinriktade kurser och yrkesinriktade kurser, under året.

Antal deltagare och kurser på – ej yrkesinriktade kurser					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
64	113	42	80	106	193
Antal deltagare och kurser på – yrkesinriktade kurser					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
30	92	22	86	52	178

Analys

Antalet vuxna som läser via externa utbildningsanordnare inom yrkes- och ej yrkesinriktade gymnasiala utbildningar har under 2024 varit 158 stycken (156 st, 2023). I dagsläget kan inte Hjalmar Strömerskolan erbjuda flexibla utbildningar via distans på gymnasial nivå trots att det efterfrågas. Många av dem som önskar studera kan inte förlägga sina studier efter ett traditionellt skolschema på grund av arbets- eller familjesituation. Sedan höstterminen 2022 har därför vuxenutbildning på gymnasial nivå som ej är yrkesinriktad endast erbjudits via externa utbildningsanordnare. Möjligheterna att erbjuda interna yrkeskurser har däremot ökat.

En plan för uppföljning av studieresultat och fullföljande av studier samt rutiner för att följa upp de studerande som läser via externa utbildningsanordnare behöver tas fram.

Komvux svenska för invandrare (SFI)

Inom SFI finns möjlighet att få en kvalificerad språkutbildning som syftar till att ge vuxna, med annat modersmål än svenska, grundläggande kunskaper i svenska språket.

SFI består av tre studievägar, 1, 2 och 3 och fyra kurser A, B, C och D. Studieväg 1 innefattar kurserna A, B, C och D, på studieväg 2 läser man kurserna B, C och D och på studieväg 3 läser man kurserna C och D. De olika studievägarna riktar sig till personer med olika bakgrund, förutsättningar och mål. Studievägarna visar vilken ingångskurs och progressionstakt som är lämplig.

Bedömningen av vilken studieväg som är lämplig för en elev och vilken kurs inom studievägen eleven bör börja skall utgå från en kartläggning av individens kunskaper, förutsättningar och vad som i övrigt kan ha betydelse för möjligheterna att uppfylla kraven. Kurserna på de tre studievägarna får olika utformning beroende på elevens studievana, utbildningsbakgrund och kunskaper i svenska vid kursstarten. En elev kan avsluta sina studier inom SFI efter respektive kurs. Alla elever skall dock ges möjlighet att studera till och med kurs D inom sin studieväg, med den anpassning som krävs för att eleverna skall nå kunskapskraven.

Resultat

Nedan redovisas antal samt andel deltagare per kurs inom SFI, se tabell 12. Antalet elever varierar ofta mycket under året och redovisas därför vid två tidpunkter.

Tabell 12. Antal samt andel deltagare per kurs i svenska för invandrare redovisat vid två tidpunkter under året.

Kurs	Antal deltagare 15 december 2024		Andel av totalt antal elever	Antal deltagare 15 juni 2024		Andel av totalt antal elever
	Kvinnor	Män		Kvinnor	Män	
A	6	0	4,2%	5	1	4,5%
B	16	6	15,5%	19	10	21,6%
C	31	9	28,2%	26	13	29,1%
D	14	5	13,4%	10	5	11,2%
Totalt antal	67	20		60	29	
	Totalt antal 87 (män och kvinnor) (91 st, 2023)			Totalt antal 89 (män och kvinnor) (87 st, 2023)		

Nedan redovisas antal deltagare och kurser på Svenska för invandrare som studerat via externa utbildningsanordnare, se tabell 13.

Tabell 13. Antal deltagare och kurser på svenska för invandrare via externa utbildningsanordnare.

Antal deltagare och kurser på – svenska för invandrare via extern utbildningsanordnare					
Kvinnor	Antal kurser	Män	Antal kurser	Totalt antal deltagare	Totalt antal kurser
3	4	1	1	4	5

Nedan redovisas antal och andel kursdeltagare som avbrutit kurs och avslutat kurs med godkända betyg i Strömsund och i riket, samt totalt antal elever som avslutat kurs med godkända betyg eller avbrutit kurs i Strömsund, se tabell 14.

Tabell 14. Antal och andel kursdeltagare som avbrutit kurs och som har avslutat kurs med godkända betyg inom svenska för invandrare i Strömsund och i riket samt totalt antal elever.

	SFI på Hjalmar Strömerskolan		SFI i riket
	Antal under året	Andel under året	Andel under året (2023)
Kursdeltagare som avbrutit kurs	67	73,6% (89,5%, 2023)	49 %
Kursdeltagare som avslutat kurs med godkända betyg	24	26,4% (10,5%, 2023)	51%
Totalt antal elever	91 (86 st, 2023)		

Nedan redovisas orsak till studieavbrott samt antal kursdeltagare som avbrutit sina studier inom SFI, se tabell 15.

Tabell 15. Orsak till avbrott samt antal som avbrutit sina studier inom SFI

Orsak till avbrott:	Antal som avbrutit sina studier
Arbete	18
Flytt till en annan kommun/hemland	16
Föräldraledighet	1
Arbetsmarknadsåtgärder	8
Hälsoskäl	3
Övrigt (tex högre studier, pension, frånvaro)	21
Totalt antal	67*

*Ytterligare 5 elever har avbrutit men återgått till studier

Resultatet visar att det fortfarande är en större andel elever som avbryter sina studier i jämförelse med riket och att det är lägre andel elever som avslutar med godkända betyg än i riket. Dock har det skett en positiv utveckling under året när det gäller andel som avslutat kurs med godkända betyg. Antalet elever som studerar på SFI under 2024 ligger på ungefär samma nivå som året innan.

Analys

Anledningar till avbrott inom SFI undersöks och de har visat sig vara av varierande slag. Cirka 50 % av de som avbrutit sina studier har gjort det på grund av arbete eller flyttat till annan kommun eller hemland. En del av de som slutar har nått vissa betyg även om den sista kursen inte slutförts.

Under vårterminen 2024 har flexibel SFI startats. Genom detta flexibla upplägg har tillgängligheten till SFI-utbildning ökat. Utbildning kan sökas av alla som på grund av arbete eller andra omständigheter inte kan följa en traditionell undervisning på skolan men vill

utveckla det svenska språket. Denna utbildningsform inom SFI erbjuds i många kommuner. Under 2024 har cirka 15 stycken elever varit inskriven i SFI-flex.

Sedan lagkravet för en sammanhållen utbildning för elever med utbildningsplikt trädde i kraft har inga elever som hör till målgruppen anvisats till SFI i Strömsund. Vid en eventuell placering av nyanlända som tar del av insatser inom etableringsprogrammet kommer förlängd undervisning kunna erbjudas.

Arbetet med att ta fram och implementera rutiner för pedagogiska diskussioner med elever på SFI för ökad genomströmning har påbörjats men är ännu inte i hamn. Arbete med att förbättra samverkan med andra aktörer pågår men behöver även det fortsätta och förbättras.

Övergripande kommentar angående studieavbrott inom samtliga utbildningsformer

Eleverna får vid eget initierat studieavbrott ange orsak till avbrottet på en speciellt framtagna avbrottsblankett. Anledningar som eleverna anger är tidsbrist, andra studier och egen begäran. Skolan avbryter också studierna efter 21 dagars inaktivitet i studierna. Detta görs först efter att kontakt och påminnelser från skolan inte gett resultat.

Stöd och extra anpassningar för elever

Utbildningen skall utformas så att elever som är i behov av stöd får det. Vuxenutbildningens målgrupp är heterogen och eleverna är individer med mycket olika förutsättningar. Även elevernas mål med utbildningen kan variera kraftigt. Utbildningen måste därför anpassas utifrån individens behov och förutsättningar och den kan variera både till längd och innehåll. Vuxenutbildningen skall alltid möta varje elev utifrån hans eller hennes behov och förutsättningar.

Resultat

Under december 2024 skickades enkäten "Tala om vad du tycker om vuxenutbildningen på Hjalmar Strömerskolan" ut till de studerande inom vuxenutbildningen i Strömsund för att identifiera vad som behöver förbättras inom området Stöd och extra anpassningar. Frågorna skickades ut digitalt till deltagare inom vuxenutbildning och elever på SFI fick en enkät som delades ut i klassrummet.

Enkäten besvarades av 13 elever inom vuxenutbildningen och 50 elever inom SFI.

Nedan redovisas svar från elever inom gymnasial och grundläggande nivå samt inom SFI, se tabell 16 och 17.

Tabell 16. Stöd och extra anpassning på gymnasial och grundläggande nivå

Stöd och extra anpassning gymnasial och grundläggande nivå	Resultat
Jag kan få extra stöd om jag skulle behöva det.	3,46
Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det.	3,46
Skolarbetet är svårt för mig.*	1,84

Skalan är 1-5 där 1=inte alls och 5=i hög grad.

*Negativt formulerad fråga.

Tabell 17. Stöd och extra anpassningar på SFI

Stöd och extra anpassningar på SFI	Resultat
Vet du vad du skall kunna på kursen?	Ja: 86%
Tycker du att du får för mycket eller för lite att göra i skolan?	Lagom mycket: 64 %
Kan du arbeta bra i klassrummet?	Alltid eller ofta: 92 %

Analys

Även om svarsfrekvensen är låg ger resultatet information om hur eleverna upplever sina studier. Resultatet visar bland annat att det finns behov av stöd när det gäller de gymnasiala yrkesutbildningarna eftersom det finns de som upplever studierna som svåra. Vidare visar resultatet att många av eleverna har kunskaper om vad de behöver kunna inom de olika kurserna, men det finns också elever som inte har kunskaper om det.

Målet under året har varit att hitta former för att nå en högre svarsfrekvens på enkäten men det har inte lyckats på grundläggande- och gymnasialnivån. Arbetet behöver fortsätta när det gäller att hitta metoder för uppföljning. Svarsnivån är högre bland SFI-studerande eftersom enkäten kunde delas ut till eleverna på plats direkt i klassrummen.

Metoder och arbetssätt för att stödja vuxenstuderande att slutföra kurser och nå godkända betyg behöver fortsätta tas fram. Kartläggning av orsaker till avhopp och att utveckla metoder för att fler ska slutföra sina studier behöver även det fortsätta.

Utbildningsval, arbete och samhällsliv

Marknadsföring och uppsökande verksamhet

För att nå alla som har rätt till kommunal vuxenutbildning är det viktigt att, genom informationsinsatser och uppsökande verksamhet, motivera vuxna att delta i de utbildningar som erbjuds. Den kommunala vuxenutbildningen och Lärcentrum i Strömsund samverkar i informationsinsatser på olika sätt.

Resultat

Lärcentrum i Jämtland Härjedalen, vilket Strömsunds Lärcentrum är en del i, har tidigare tagit fram en kommunikationsplan som uppdaterats regelbundet. I dagsläget finns det dock inte någon framtagen plan för det primära avtalsområdet.

Vid marknadsföring i Strömsund beskrivs Lärcentrum som en plats som erbjuder möjlighet till studieplatser och tentamenshjälp samt studie- och yrkesvägledning och coachning. Lärcentrum marknadsför vuxenutbildningar på grundläggande- och gymnasialnivå via hemsidan och på kommunsidan i Strömsunds gratistidning. Marknadsföring av yrkesutbildningar inom vuxenutbildning i Strömsund och decentraliserad sjuksköterskeutbildning har, förutom tidigare nämnda kanaler, även gjorts via sociala medier.

Lärcentrum har även genomfört specialinriktade informationsinsatser till arbetssökande personer tillsammans med Arbetsförmedlingen. Behovet av digitala kunskaper bland några av dessa personer har identifierats och utbildning inom området har genomförts under 2024.

I projektet *Koordinerad kompetensförstärkning i glesbygd*, som nämnts tidigare, har det funnits medel för marknadsföringsinsatser. Lärcentrum i Strömsund har fått ta del av dessa medel under 2023-2024 och fem artiklar om vuxenutbildning i Strömsunds kommun har spridits via sociala medier.

Analys

En lokal marknadsföringsplan för vuxenutbildningen i Strömsunds kommun har påbörjats, men stöttning av och utveckling tillsammans med kommunens informatörer behövs för att den ska kunna färdigställas. Vidare behöver en plan för uppsökande verksamhet tas fram.

Studie- och yrkesvägledning

Den enskildes behov och förutsättningar skall vara utgångspunkten inom all utbildning för vuxna. Enligt skollagen skall alla elever inom kommunal vuxenutbildning ha tillgång till vägledning som underlättar deras framtida utbildnings- och yrkesval. Från 1 juli 2016 stärktes kraven på studie- och yrkesvägledning ytterligare i vuxenutbildningsförordningen.

Förstärkningen handlar till stor del om att kommunerna aktivt behöver verka för att nå personer med kort tidigare utbildning som behöver grundläggande kunskaper. Alla som planerar att börja utbildning inom SFI skall dessutom få studie- och yrkesvägledning av studie- och yrkesvägledare.

Resultat

Studie- och yrkesvägledaren har många olika arbetsuppgifter inom vuxenutbildningen och Lärcentrum. Här beskrivs några av dem. Studie- och yrkesvägledaren har en central roll i att vägleda och genomföra individuella samtal med sökande och redan inskrivna elever. Arbetet består också av informationsinsatser enskilt och/eller i grupp. Betyg och behörigheter behöver granskas och bedömas inför antagning till utbildning. Studieplanering, att planera in kurser och studietakt, behöver ses över tillsammans med eleven vilket också är kopplat till elevens studieekonomi. Planering, upplägg och uppföljning av lärlingsutbildning tillsammans med olika företagskontakter har varit ett målområde under 2024 där studie- och yrkesvägledaren har haft en mycket viktig roll. Till de administrativa arbetsuppgifterna hör bland annat att registrera, bearbeta och godkänna ansökningar till vuxenutbildningen i de elevadministrativa plattformar som används i kommunen och inom det primära avtalsområdet.

För att kunna placera eleven på rätt kurs inom vuxenutbildningen och SFI genomför studie- och yrkesvägledaren i vissa fall Educateit-nivåtest bland de sökande.

Analys

Enligt Skolverket så ligger det i vuxenutbildningens uppdrag att förmedla kunskaper och stödja eleverna så att de kan arbeta och verka i samhället. Uppdraget innebär även att alla elever inom den kommunala vuxenutbildningen ska få tillgång till vägledning som underlättar deras framtida utbildnings- och yrkesval.

Behoven av studie- och yrkesvägledande insatser har ökat och de nya behoven har kartlagts. Det finns nya utmaningar när det gäller särskilda behov hos de studerande och kompetensutvecklingsbehovet i samhället har förändrats vilket gör att behovet av studie- och yrkesvägledande insatser är större än tidigare. Lärcentrum har också tagit en mer aktiv roll i samhället vilket har lett till förändrade och utökade behov av studie- och yrkesvägledande insatser. Det finns ett fortsatt behov av att utveckla och befästa framtagna arbetssätt och metoder för studie- och yrkesvägledarens roll inom samverkan med övriga aktörer

Lärcentrum och komvux arbetar idag utifrån gemensamma planer och strategier för studie- och yrkesvägledning. En plan för studie- och yrkesvägledande insatser har tagits fram. Det finns ett stort behov av att studie- och yrkesvägledning har en framträdande och aktiv roll i relation till de studerande och i samhället i stort, till exempel tillsammans med näringslivet.

Samverkan med övriga aktörer

Läroplanen för vuxenutbildningen uppmanar till samverkan med verksamheter som hör till arbetslivet, högskolor och samhället i övrigt. Samverkan syftar till att hitta flexibla lösningar när det gäller arbetssätt och arbetsformer där utgångspunkten är individens behov och förutsättningar för vidare etablering på arbetsmarknaden eller fortsatta studier.

Resultat

Lärcentrum har genomfört informationsinsatser angående möjligheter till studier och yrkesväxling för personal i samverkan med Trygghetsfonden. Insatserna har genomförts på Lärcentrum.

SFI-lärarna har tillsammans med studie- och yrkesvägledaren och biträdande rektor inom vuxenutbildningen ingått i en samverkansgrupp med Arbetsförmedlingen, arbetsmarknadsenheten i Strömsunds kommun (AME). Regelbundna möten mellan dessa parter genomförs där frågor som berör elevernas studiesituation inom SFI diskuteras.

Lärcentrum och vuxenutbildningen har en viktig roll som mäklare av utbildningar som svarar mot arbetslivets och individens behov av kompetens och de är en motor för lokal och regional utveckling genom kompetensförsörjning. Samverkan inom Akademi Norr och regionalt Lärcentrum samt med Arbetsmarknadsenheten, HR-avdelningen, Arbetsförmedlingen, Vård- och omsorgscollege och Teknikcollege lokalt är viktigt i det arbetet. Studie- och yrkesvägledaren ingår i regional och lokal samverkan och har en viktig roll i det arbetet. Studie- och yrkesvägledaren har goda kunskaper om behovet av utbildningar och praktikplatser som behövs för kompetensförsörjning för vuxna, inte minst lokalt.

Under 2024 har projektet *Språket på jobbet* fortsatt i samverkan med vård- och socialförvaltningen, Arbetsmarknadsenheten och HR-avdelningen inom Strömsunds kommun. Arbetsplatsen har en viktig roll för språkutveckling och i samverkan mellan skolan och arbetsplatsen kan språkutvecklande arbetssätt utvecklas. Att få fler medarbetare med ett annat modersmål till sysselsättning inom vården är en viktig kompetensförsörjningsfråga. Språket är en viktig del för att nå hög kvalitet i arbetet som genomförs på arbetsplatsen. Det är också viktigt för inkludering och delaktighet på arbetsplatsen vilket leder till förbättrad psykosocial arbetsmiljö för alla. Goda språkkunskaper är också nödvändigt för patientsäkerheten.

Analys

Lärcentrum och vuxenutbildningen samverkar med olika aktörer men arbetet behöver utvecklas ytterligare. En väg är att fortsätta utveckla samverkansformer tillsammans med näringslivet och kommunen som organisation för att få kunskap om kompetensförsörjningsbehov, samt för att kunna möta dessa behov genom kompetensutveckling. Den omfattande kompetenskartläggning som genomförts i kommunerna inom Akademi Norr har delgetts till de deltagande organisationerna. Kartläggningen är ett viktigt underlag inom kompetensförsörjningsfrågor.

Vuxenutbildningens deltagande på Teknikcollege i Strömsund är också ett viktigt forum för att planera kompetensinsatser där vuxenutbildningen kan bidra med kunskap och utbildning. Lärcentrum och vuxenutbildningens roll i frågor som berör kompetensförsörjning i Strömsunds kommun har börjat uppmärksammas mer. Lärcentrum och vuxenutbildningen behöver vara aktiv i dessa frågor och hålla sig uppdaterade inom det som händer i kommunen.

Under 2023/2024 har en statlig utredning om språkrav för personal i äldreomsorgen genomförts för att ta fram förslag på hur språket för personal inom äldreomsorgen kan regleras (Kommittédirektiv 2023:44). Utredningen är klar och publicerades den 3 december 2024 (SOU 2024:78). Utredningen föreslår bland annat:

- Ett språkrav i socialtjänstlagen. Kravet innebär att arbetsgivarna ska arbeta för att personalen har en kunskapsnivå i svenska som är relevant för de omsorgsinsatser som de genomför i äldreomsorgen.
- Ett statsbidrag – svenskalyftet – som bland annat ska stimulera arbetsgivarna till att utveckla språkutvecklande arbetsplatser, samt ge den personal som behöver det möjlighet att studera svenska på arbetstid.

Utredningens betänkande kommer att beredas i Regeringskansliet och kommer troligtvis i framtiden innebära att insatser för utveckling av språket inom vård- och omsorg på olika sätt behöver genomföras. Socialstyrelsen har också tagit fram ett underlag till arbetsgivare inom vårdsektorn där de lyfter fram varför det är viktigt att arbeta med språkbedömning och språkutveckling samt hur det kan genomföras – här kan SFI och lärcentrum få en betydande roll och uppdrag.

Språket på jobbet är en samverkansgrupp som startade våren 2022. I samverkansgruppen ingår vuxenutbildningen, vård- och omsorgsverksamheten, Arbetsmarknadsenheten och HR inom Strömsunds kommun. Vägar till språkutveckling på arbetsplatserna och hur vuxenutbildningen kan bidra i det arbetet har utvecklats på olika sätt under tiden. En SFI-lärare och en yrkeslärare inom vård- och omsorg, vuxenutbildningen, är utbildade språkombudsutbildare. De har handlett 9 stycken språkombud som finns inom Vård- och socialförvaltningen. Syftet med handledningen har varit att inspirera och motivera deltagarna så att de kan komma igång med sitt uppdrag att stödja arbetet med språkutveckling på arbetsplatsen. Ett språkombud är en medarbetare som stödjer sina kollegor och sin chef i kommunikation så att tillgängligheten till information förbättras och delaktighet bland alla medarbetare ökar på arbetsplatsen.

Språkombudsutbildningen är framtaget och ägs av föreningen Vård- och omsorgscollege och Strömsunds kommun har tillgång till det konceptet tack vare deltagandet i Vård- och omsorgscollege. Konceptet har utvecklats och prövats sedan 2009, bland annat inom projekten *SpråkSam* och *ArbetSam* som drivits i samverkan med arbetsplatser och Nationellt Centrum för svenska som andraspråk (Stockholms universitet) samt forskare på Södertörns högskola (Vård- och omsorgscollege).

Inom ramarna för *Språket på jobbet* har en överenskommelse gjorts angående att utbilda flera språkombud i Strömsunds kommun. I februari 2025 kommer SFI-lärare och yrkeslärare inom vård- och omsorg i Strömsund utbilda ytterligare språkombud och det beräknas att cirka 8-9 stycken kommer att delta på den första kursen.

Under 2024 har ett antal enhetschefer inom vård- och omsorgsverksamheten utbildad sig inom *Fem nycklar till språkutvecklande arbetsplatser* via Vård- och omsorgscollege. Syftet med utbildningen är att stärka ledare i att arbeta språkutvecklande på sina arbetsplatser samt att visa vad arbetsplatsen och verksamheten vinner på att satsa på språkombud och språkutveckling. Vidare är syftet med utbildningen att ge ökad förståelse för vad som leder till språkutveckling på arbetsplatsen och insikt i vad det innebär att lära sig ett nytt språk som vuxen. Utbildningen ger också konkreta verktyg för att kunna påbörja och följa upp det språkutvecklande arbetet.

Samverkan med ytterligare aktörer genomförs men behöver planläggas i större utsträckning. Dessutom behöver en större och aktivare roll tas i kompetensförsörjningsfrågorna inom näringslivet, men också inom offentlig sektor. Ett område för samverkan mellan arbetsgivare och utbildningsanordnare är bland annat planering och genomförande av lärlingsutbildning på arbetsplatserna.

Normer och värden

Målet har varit att få en ökad svarsfrekvens i den elevenkät som tagits fram, dock har det visat sig svårt. Andra metoder för att kartlägga framgångsfaktorer kring värdegrundsarbete samt att ta fram en plan för detta behövs.

Elevernas ansvar och inflytande

Ett aktivt elevinflytande skall gynnas och eleverna ska ges reella möjligheter att utöva inflytande på utbildningen samt ta ansvar för sina studieresultat. En förutsättning för detta är att den kommunala vuxenutbildningen klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. Verksamhetens arbetsformer skall utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Resultat

Nedan framgår elevernas syn på ansvar och inflytande inom vuxenutbildningen, se tabell 18. Frågan har inte tagits upp i enkäten till SFI-studerande.

Tabell 18. Ansvar och inflytande.

Ansvar och inflytande	Resultat från enkät
Har du inflytande över utbildningens upplägg?	2,76

Skalan går från 1 -5 där 1=inte alls och 5= i hög grad.

Analys

Enkätsvaren visar att eleverna inom vuxenutbildningen upplever att de i låg grad har inflytande över utbildningens upplägg. Studietakt är ofta kopplad till elevens studieekonomi via Centrala studiestödnämnden. Studietakten kan också vara kopplad till den tid som är planerad med arbetgivaren när eleven läser via Äldreomsorgslyftet. Det är viktigt att det finns en dialog mellan eleven och läraren under kursens gång för att ett aktivt elevinflytande ska gynnas och för att frågor runt studierna ska kunna lyftas upp.

Arbetet med att ta fram förbättrade former för att söka upp elever som läser via andra aktörer samt att ta fram en plan för att gynna aktivt elevinflytande behöver fortsätta. Vidare behöver arbetet med att ta fram och implementera en plan för aktivt elevinflytande också fortsätta.

Trygghet och studiero

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektor eller lärare får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. Enligt skollagen har huvudmannen inom kommunal vuxenutbildning rätt att besluta att helt eller delvis stänga av en elev om eleven stör eller hindrar utbildningens bedrivande, utsätter någon annan elev eller av utbildningen berörd person för kränkande behandling eller att elevens uppförande på annat sätt inverkar negativt på övriga elevers trygghet och studiero.

Resultat

Nedan framgår elevernas syn på trygghet och studiero inom vuxenutbildning och SFI, se tabell 19 och 20.

Tabell 19. Trygghet och studiero inom vuxenutbildningen

Trygghet och studiero	Resultat från enkät
Jag har studiero på lektionerna.	2,84
Jag känner mig trygg i skolan.	3,69

Skalan är 1-5 där 1=inte alls och 5=i hög grad.

Tabell 20. Trygghet och studiero på SFI

Stöd och extra anpassningar på SFI	Resultat
Kan du studera i lugn och ro i skolan?	Ja: 92%
Är du nöjd med dina lärare?	Ja: 88%

Analys

Svaren visar att eleverna upplever att de kan studera i lugn och ro, men det finns även elever som inte upplever det. Eleverna har delvis närundervisning men enligt kommentarer så kan det ibland upplevas högljutt och att det är lugnare att studera hemma. En trygg miljö och ett gott bemötande är en viktig faktor för att så många som möjligt ska fullfölja sina studier. Det finns elever som har angett önskemål om ett bättre bemötande.

Arbetsformer för att ordningsregler ska bli kända för samtliga vuxenstuderande har tagits fram och genomförts. Framtagande av plan och implementering av denna, för att alla elever ska ha en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero, behöver genomföras. Arbetssätt inom lärarkollegiet behöver fortsätta utvecklas för att skapa trygghet och studiero.

Resultat för årets mål

Nedan redovisas resultat för innevarande års mål utifrån de områden som lyfts fram i kvalitetsredovisningen.

- Mål som uppnåtts är markerade med **grönt**
- Mål som till viss del uppnåtts är markerade med **gult**
- Mål som inte uppnåtts är markerade med **rött**.

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål	Resultat
Kommunal vuxenutbildning och lärcentrum	Kommunal vuxenutbildning och Lärcentrum har en aktiv roll i kommunens kompetensförsörjningsplan.	2026	Utvecklade metoder för att skapa kontakter mellan potentiella arbetsgivare på orten och studerande i kommunen.	Delvis uppnått
Anpassad utbildning för vuxna	Framtagen plan och genomförande av plan för anpassad utbildning av vuxna.	2025	Kartlagt behov av anpassad utbildning för vuxna i Strömsunds kommun.	Ej uppnått
Komvux på grundläggande nivå	Ett utökat genomförande av kurser inom komvux på grundläggande nivå.	2025	Kartlagda behov av utbildning och förutsättningar för ett utökat genomförande av komvux på grundläggande nivå.	Delvis uppnått

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål	Resultat
Komvux på gymnasial nivå	Andelen slutförda kurser inom komvux på gymnasial nivå överstiger resultatet för riket.	2025	Enkäten för kartläggning av avhopp som ges ut två gånger per läsår, i slutet av vår- och hösttermin.	Delvis uppnått
			Fler identifierade branscher för lärlingsutbildning och genomförande av utbildningar.	Delvis uppnått
			Ökat antal lärlingsutbildningar för vuxna.	Delvis uppnått
Komvux på gymnasial nivå via externa utbildningsanordnare	En minskning av andelen externa utbildningsplatser i relation till de interna inom gymnasiala yrkesutbildningar på komvux.	2025	Plan för uppföljning av resultat och fullföljande av studier bland vuxenstuderande.	Delvis uppnått
			Rutiner för att följa upp de studerande som läser med externa utbildningsanordnare.	Delvis uppnått
			Ökade möjligheter att erbjuda interna yrkeskurser.	Uppnått
Komvux svenska för invandrare (SFI)	Andelen elever som avbryter sina studier skall som högst uppgå till motsvarande resultat för riket.	2028	Framtagna och implementerade rutiner för pedagogiska diskussioner med eleverna på SFI för att öka genomströmningen.	Delvis uppnått
			Utökad tillgänglighet till SFI-utbildning genom flexibla upplägg.	Uppnått
			Förbättrad samverkan med andra aktörer för ökad genomströmning.	Delvis uppnått

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål	Resultat
Stöd och extra anpassningar för elever	Framtagna och implementerade metoder och arbetssätt för att stödja vuxenstuderande så att de slutför kurser och når godkända betyg.	2025	Kartlagda orsaker till avhopp och utvecklade metoder för att fler elever ska slutföra sina studier	Delvis uppnått
Marknadsföring och uppsökande verksamhet	Den kommunala vuxenutbildningen erbjuder ett brett utbud av utbildningar som är anpassat och marknadsförs till kommunens innevånare.	2025	Plan för marknadsföring och uppsökande verksamhet för den kommunala vuxenutbildningen.	Delvis uppnått
Studie- och yrkesvägledning	Studie- och yrkesvägledning har en framträdande och aktiv roll i relation till individer och samhället i stort.	2026	Kartlagda nya studie- och yrkesvägledande behov.	Uppnått
			Plan för studie- och yrkesvägledande insatser.	Uppnått
Samverkan med övriga aktörer	Framtagen och implementerad plan för samverkan med viktiga aktörer.	2025	Uppnå en aktiv roll i lokala kompetensförsörjningsfrågor.	Delvis uppnått

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål	Resultat
Normer och värden	Identifierade förbättringsområden inom värdegrundsarbetet samt framtagen och implementerad plan utifrån identifierade förbättringsområden.	2025	Ökad svarsfrekvens i framtagen enkät.	Delvis uppnått
Elevernas ansvar och inflytande	Framtagen och implementerad plan för aktivt elevinflytande.	2025	Identifierade förbättringsområden gällande aktivt elevinflytande.	Delvis uppnått
			Förbättrade former för att söka upp de elever som läser via andra aktörer.	Delvis uppnått
			Plan för att gynna aktivt elevinflytande.	Delvis uppnått
Trygghet och studiero	Framtagen och implementerad plan för att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	2026	Arbetsformer för att ordningsregler blir kända för samtliga vuxenstuderande.	Uppnått

Kommande läsårs mål

Nedan redovisas kommande läsårs mål utifrån de områden som lyfts fram i kvalitetsredovisningen.

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål
Kommunal vuxenutbildning och lärcentrum	Kommunal vuxenutbildning och Lärcentrum har en aktiv roll i kommunens kompetensförsörjningsplan.	2026	Utvecklade metoder för att skapa kontakter mellan potentiella arbetsgivare på orten och studerande i kommunen.
			Lärcentrum och vuxenutbildningen är en given part i kommunens olika samverkansforum där kompetensutvecklingsfrågor diskuteras
Anpassad utbildning för vuxna	Framtagen plan och genomförande av plan för anpassad utbildning av vuxna.	2025	Kartlagt behov av anpassad utbildning för vuxna i Strömsunds kommun.
Komvux på grundläggande nivå	Ett utökat genomförande av kurser inom komvux på grundläggande nivå.	2025	Kartlagda behov av utbildning och förutsättningar för ett utökat genomförande av komvux på grundläggande nivå.
Komvux på gymnasial nivå	Andelen slutförda kurser inom komvux på gymnasial nivå överstiger resultatet för riket.	2025	Identifierade former för att följa upp och stötta eleven i deras studier
			Fler identifierade branscher för lärlingsutbildning och genomförande av utbildningar.
			Ökat antal lärlingsutbildningar för vuxna.

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål
Komvux på gymnasial nivå via externa utbildningsanordnare	En minskning av andelen externa utbildningsplatser i relation till de interna inom gymnasiala yrkesutbildningar på komvux.	2025	Plan för uppföljning av resultat och fullföljande av studier bland vuxenstuderande.
			Rutiner för att följa upp de studerande som läser med externa utbildningsanordnare.
Komvux svenska för invandrare (SFI)	Andelen elever som avbryter sina studier skall som högst uppgå till motsvarande resultat för riket.	2028	Framtagna och implementerade rutiner för pedagogiska diskussioner med eleverna på SFI för att öka genomströmningen.
			Förbättrad samverkan med andra aktörer för ökad genomströmning.
Stöd och extra anpassningar för elever	Framtagna och implementerade metoder och arbetssätt för att stödja vuxenstuderande så att de slutför kurser och når godkända betyg.	2025	Kartlagda orsaker till avhopp och utvecklade metoder för att fler elever ska slutföra sina studier
Marknadsföring och uppsökande verksamhet	Den kommunala vuxenutbildningen erbjuder ett brett utbud av utbildningar som är anpassat och marknadsförs till kommunens innevånare.	2025	Plan för marknadsföring och uppsökande verksamhet för den kommunala vuxenutbildningen.

Område	Långsiktigt mål	Skall vara uppnått år	Kortsiktigt mål
Studie- och yrkesvägledning	Studie- och yrkesvägledning har en framträdande och aktiv roll i relation till individer och samhället i stort.	2026	Plan för uppsökande verksamhet och samverkan med övriga aktörer
Samverkan med övriga aktörer	Framtagen och implementerad plan för samverkan med viktiga aktörer.	2025	Uppnå en aktiv roll i lokala kompetensförsörjningsfrågor.
Normer och värden	Identifierade förbättringsområden inom värdegrundsarbetet samt framtagen och implementerad plan utifrån identifierade förbättringsområden.	2025	Identifiera framgångsfaktorer kring värdegrundsarbete och framtagen plan för detta
Elevernas ansvar och inflytande	Framtagen och implementerad plan för aktivt elevinflytande.	2025	Identifierade förbättringsområden gällande aktivt elevinflytande.
			Plan för att gynna aktivt elevinflytande.
Trygghet och studiero	Framtagen och implementerad plan för att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	2026	Arbetssätt i lärarkollegiet för att skapa trygghet och studiero

Skolchefens kommentar

Kommuninnevånarnas möjligheter via Lärcentrum och kommunal vuxenutbildning har utökats väsentligt under de senaste åren med följden att fler kan söka sig till studier och även studera på hemorten. Ett breddat utbud ger tillgång till kompetens i den kommunala verksamheten men även för näringslivet. Till exempel har man, i egen regi, erbjudit och genomfört när- och distansundervisning inom industri och vård- och omsorg, samt lärlingsutbildning på gymnasial nivå. Det är även glädjande att så många som 136 personer från kommunen har påbörjat högre studier vid olika lärosäten under året och att Lärcentrum genomfört hela 158 tentamen och på så vis underlättat för dessa studenter.

Under året har antalet elever som läser via externa utbildningssamordnare på grundnivå ökat något medan antalet på gymnasial nivå är någorlunda konstant. Här finns en möjlighet att åter förlägga vissa högskoleförberedande kurser vid Hjalmar Strömerskolan för att på så vis behålla den pedagogiska kompetensen om antalet gymnasieelever fortsätter att minska. Dock finns här ett stort behov av flexibilitet som kan vara svårt att bemöta inom ramen för övriga kurser på gymnasienivå.

Antalet elever som studerar inom SFI är ungefär som under föregående år. Andelen av dessa som avbrutit kurs är fortfarande betydligt högre än i riket och anledningen till detta kan vara av varierande slag. Bekymmersamt är dock att endast 26% av deltagarna i Strömsunds kommun avslutat kurs med godkänt betyg medan rikets andel ligger på 51%. Här finns utrymme för utveckling för att öka genomströmningen så att fler elever ges möjlighet till vidare studier eller till yrkesverksamhet.

Flera lärosäten och universitet har upptäckt möjligheterna med så kallade decentraliserade utbildningar och via Lärcentrum finns till exempel både möjlighet att studera till sjuksköterska och arbetsterapeut. Önskvärt vore dock att de olika lärosätena kunde enas om formen för detta arbetssätt så att Strömsunds kommun ännu bättre kan bemöta de krav som ställs. I dagsläget ser det väldigt olika ut mellan olika lärosäten vilket kan förbrylla både anordnare och studerande.

Samarbetet med Akademi Norr ger ytterligare möjligheter och dessutom har deras nyligen utgivna rapport Hållbar kompetensförsörjning i norra Sverige gett en bild av kompetensbehovet framåt i Strömsunds kommun samt i andra inlandskommuner. Rapporten visar resultatet och analysen av Akademi Norrs kartläggning, både gällande företagens och kommunernas kompetensbehov. Insikterna kan användas för att identifiera brister och utveckla nya utbildningar och insatser som matchar kompetensbehoven. I rapporten betonas även regional samverkan för att på så vis skapa kostnadseffektiva och omfattande utbildningsinsatser. Akademi Norr har även genomfört aktiviteter för att få flera att lockas till studier. Marknadsföringsarbetet är viktigt även inom utbildning för vuxna.

Lokalt är samarbetet inom till exempel Teknikcollege samt Vård- och omsorgscollege viktiga forum för att erhålla kunskap om behov av kompetensförsörjning inom offentlig verksamhet och näringsliv. Lärcentrums och vuxenutbildningens roll behöver ytterligare formaliseras och vara en given part i kommunens olika forum där kompetensförsörjningsfrågor diskuteras. Genom att skapa kontakter mellan potentiella arbetsgivare på orten och studerande i kommunen kan Lärcentrum och vuxenutbildningen ha en än mer aktiv roll i kommunens viktiga kompetensförsörjningsarbete.

Projektet Språket på jobbet har fortsatt under 2024 och detta i i samverkan med vård- och socialförvaltningen, Arbetsmarknadsenheten och HR-avdelningen inom Strömsunds kommun. Att få fler medarbetare med ett annat modersmål till sysselsättning inom vården är en viktig kompetensförsörjningsfråga och språket är en viktig del för att nå hög kvalitet. Även arbetet inom det så kallade Äldreomsorgslyftet har fortsatt under året då det är centralt för kvaliteten och säkerheten inom äldreomsorgen att personalen har rätt kompetens. Båda dessa insatser bidrar väl till välbefindandet i vår kommun och bör naturligtvis fortsätta.

Studie- och yrkesvägledning är, förutom att vara ett lagkrav inom kommunal vuxenutbildning, också en mycket viktig del för att möjliggöra individuell utveckling. Förutom vägledning och individuella samtal genomför studie- och yrkesvägledaren olika informationsinsatser, granskning av betyg och behörigheter samt övrig studieplanering för de olika individerna. Studie- och yrkesvägledning för vuxna har en central roll i vår samhällsutveckling.

Från och med 2025 gäller det regionala samverkansavtal som tecknats inom lagstiftningen för Planering och dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning. Lagen ställer nya krav på kommunerna att samverka med andra kommuner. Inom avtalsområdet ska både elevernas efterfrågan och arbetsmarknadens behov vägas in när yrkesutbildning planeras och erbjuds. Avtalet ger även eleverna möjlighet att fritt söka till de yrkesutbildningar inom komvux som erbjuds i det primära samverkansområdet. Detta innebär bland annat att prioriteringsordningen vid urval utgår från det primära avtalsområdet och inte utifrån kommunens egen prioriteringsordning. Hur det kommer att påverka Strömsunds kommun är i dagsläget något osäkert.

Bedömningen är att det i många delar bedrivs en mycket bra verksamhet i den kommunala vuxenutbildningen i Strömsunds kommun. Verksamheten har stärkt sitt arbete med att fokusera på långsiktiga mål och delmål för kommande läsår vilket också kan ses i årets kvalitetsredovisning. Av biträdande rektors sammanställning framgår att av de 22 kortsiktiga mål som satts upp för året har endast ett inte nåtts. Fem av målen har uppnåtts medan resterande del är påbörjade och till viss del även uppnådda. Arbetet mot de långsiktiga målen är alltså i hög grad aktivt och fortsätter.

För att återknyta till de senaste årens goda utveckling inom Lärcentrum och kommunal vuxenutbildning så framstår det klart att det varit betydelsefullt att en biträdande rektor har haft detta som sitt huvudsakliga uppdrag och att det funnits en rutinerad person på plats som ansvarat för studie- och yrkesvägledning. Nu stundar pensionsavgångar och de ekonomiska förutsättningarna för att fortsätta med samma uppställning på plats är inte möjlig. Förhoppningen är dock att möjligheten ska återkomma i framtiden. Detta för att Strömsunds kommun på bästa sätt ska ta till vara på de tillfällen som erbjuds för att öka våra vuxna invånares kompetensnivå och möta de stora utmaningar med kompetensförsörjning som vi har framför oss, både inom offentlig och privat verksamhet.

Anna Backman Wikström

den 11 mars 2025

Diarienummer HJALM.2025.92

§ 48 Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska insats inom gymnasieskolan 2024

Enligt 3 kapitlet 10 § i Patientsäkerhetslagen (PSL) ska vårdgivaren senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. I den ska det framgå hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår, vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten och vilka resultat som uppnåtts.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse - Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska insats inom gymnasieskolan 2024

Patientsäkerhetsberättelse gy 2024 ny

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta att ta del av patientsäkerhetsberättelsen för 2024..

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har tagit del av patientsäkerhetsberättelsen för 2024.

Diarienummer HJALM.2025.92

Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska insats inom gymnasieskolan 2024

Enligt 3 kapitlet 10 § i Patientsäkerhetslagen (PSL) ska vårdgivaren senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. I den ska det framgå hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår, vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten och vilka resultat som uppnåtts.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av Patientsäkerhetsberättelsen för 2024.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Anna Backman Wikström

Bilagor

Patientsäkerhetsberättelse 2024

Beslut skickas till

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Ralf Sjödin och Hanna Bågling

Barn- kultur och utbildningsförvaltningen, Fredrik Jonsson

Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans medicinska insats (EMI) och elevhälsans skolpsykologiska insats (PLA)

Gymnasieskolan 2024

2024-02-05

Hannah Bågling Källström, Skolsköterska/MLA EMI

Björn Benz Skolpsykolog, PLA

Fredrik Jonsson, Verksamhetschef

Denna patientsäkerhetsberättelse omfattar de professioner i skolans elevhälsa som lyder under hälso- och sjukvårdslagen (skolsköterska, skolläkare, skolpsykolog och logoped).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Struktur.....	2
Verksamhetens mål för patientsäkerhetsarbetet	2
Mål	2
Strategier för att nå uppsatta mål	2
Ansvar för patientsäkerhetsarbetet	3
Rutiner för egenkontroll	4
Process.....	5
Vilka åtgärder som genomförts för ökad patientsäkerhet	5
Rutiner för att identifiera risker i verksamheten.....	5
Rutiner för händelseanalyser.....	5
Informationssäkerhet	5
Samverkan för att förebygga vårdskador	6
Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet/ klagomål och synpunkter	7
Samverkan med patienter och närstående	7
Resultat och analys.....	8
Verksamhetsansvar.....	8
Personalresurser	8
Analys.....	8
Lokaler och utrustning	9
Verksamhetsarbete	9
Avvikelse, händelser och vårdskador	12
Klagomål och synpunkter	12
Riskanalys.....	12
Utvärdering av de prioriterade områdena för 2024.....	13
Mål och strategier för kommande år	14
Prioriterade områden under 2025 är	14

Kvalitetsredovisning elevhälsans psykologiska insats.....	16
Arbetets omfattning och statistik(enbart gymnasiet)	16
Överblick över skolpsykologens roll inom elevhälsan	16
Organisation och arbetsområden.....	17
Utvecklingsområden och utmaningar	18

Sammanfattning

Det övergripande målet för de insatser som genomförs inom elevhälsan och som faller under hälso- och sjukvårdslagstiftning, är att allt arbete ska ske på ett sådant sätt att risken för vårdskador är låga. Med utgång från styrande lagkrav och gällande riktlinjer finns verksamhetens processer identifierade och säkrade genom lokala rutiner och beskrivningar av processerna. Dessa finns beskrivna i verksamhetens ledningssystem och finns tillgängliga i verksamhetens metodbok.

Prioriterade områden under 2024 har varit:

- Att tillsatt skolsköterska (sedan HT23) har jobbat för att komma i fas med årshjulet.
- Upphandla skolläkare.
- Tillse ny verksamhetschef.

Några av de prioriterade områdena för 2025 är:

- Förebyggande arbete ute i klasserna, spontana besök men också i samverkan med kurator.
- Öka antalet elever på Introduktionsprogrammet (IM) som kommer på hälsosamtalet.
- Implementera SEXIT (samtal om sexuell hälsa och erfarenheter om våld) i hälsosamtalet.
- Se över hur skolpsykologresursen på skolan kan öka. Ökat behov av skolpsykolog inom gymnasiet.
- Elevhälsoenkät genomförs, för att möjliggöra en detaljerad analys av elevhälsans arbete och stödja evidensbaserade beslut om resurser och insatser.

Struktur

Verksamhetens mål för patientsäkerhetsarbetet

SFS 2010:659, 3 kap. 1 § och SOSFS 2011:9, 3 kap. 1 § Vårdgivaren skall med stöd av ledningssystemet planera, leda och kontrollera verksamheten så att den leder till att kravet på en god vård upprätthålls.

Kvalitetsmått som fokuserar på fem områden, används för att säkra verksamhetens kvalitet och patientsäkerhet. Både vid organisering, införande av rutiner och vid utvärdering och uppföljning.

- verksamhetsansvar
- personalresurser.
- lokaler och utrustning
- verksamhetsarbete
- elevernas inlärningsmiljö och Elevhälsans medicinska insats (EMI) arbete i den samlade elevhälsan.

Mål

- Uppnå ett högt elevdeltagande i hälsobesöken, över 85%.
- Uppnå en hög vaccinationstäckning.
- Upprätthålla en säker vaccinationsprocess.
- Arbetet ska vara hälsofrämjande och förebyggande.
- Journalhantering, dokumentation och adekvat utrustning ska ge en god patientsäkerhet.
- EMI:s uppdrag ska vara välkänt, elever och vårdnadshavare ska tydligt veta vad de kan förvänta sig av EMI.

Strategier för att nå uppsatta mål

Enligt skolverket, folkhälsomyndigheten och smittskyddslagen ska EMI arbeta hälsofrämjande och förebyggande och EMI ska:

- Erbjuder samtliga elever i årskurs 1 hälsosamtal.
- Erbjuder samtliga elever vaccination enligt nationella barnvaccinationsprogrammet.
- Erbjuder kompletterande vaccinationer enligt gällande föreskrifter till ofullständigt vaccinerade elever.
- Säkerställa hantering av läkemedel.
- Ge eleverna möjlighet att uppsöka EMI för enklare sjukvårdsinsatser och elever med hälsoproblem ska erbjudas extra besök.

- Kvalitetssäkra och utveckla dokumentationen i den elektroniska journalen.
- Tillhandahålla information om EMI via flera informationskanaler.

Ansvar för patientsäkerhetsarbetet

SFS 2010:659,3 kap. 9 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 §, p 1 Vårdgivaren ska dokumentera hur det organisatoriska ansvaret för patientsäkerhetsarbetet är fördelat inom verksamheten.

- Vårdgivaren, Kommunstyrelsen, har det yttersta ansvaret för patientsäkerhetsarbetet och ska utse en verksamhetschef som i sin tur verkställer vårdgivarens ansvar. I de fall verksamhetschefen saknar medicinsk kompetens skall verksamhetschefen utse en medicinskt ledningsansvarig (MLA) som får i uppdrag att fullgöra de ledningsuppgifter som verksamhetschefen inte kan fullgöra till följd av sin utbildningsbakgrund.
- Verksamhetschef i samarbete med MLA: En grundläggande förutsättning för en god och säker vård är en engagerad och kompetent ledning med en tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.
 - planerar, leder, kontrollerar, dokumenterar och redovisar arbetet.
 - ansvarar för att upprätta rutiner, riktlinjer och arbetssätt utifrån gällande lagstiftning och styrdokument.
 - har till uppgift bedöma om arbetssätt eller rutiner behöver förändras för att förhindra uppkomst av vårdskador utifrån riskbedömningar och inkomna avvikelserapporter, klagomål eller synpunkter.
- Verksamhetens medarbetare:
 - ska i sitt dagliga arbete följa verksamhetens ledningssystem.
 - ansvarar för att rapportera risker eller händelser som medfört eller kunnat medföra en vårdskada.
 - har ansvar att ta emot synpunkter eller klagomål.

Rutiner för egenkontroll samt vilken egenkontroll som genomförts under året

SOSFS 2011:9 5 kap. 2 § Vårdgivaren ska utföra egenkontroll i syfte att säkra verksamhetens kvalitet.

Egenkontroll	När	Hur	Vem
Antal avvikelserapporter	December Juni	Sammanställning och analys	MLA, vid behov i samråd med skolläkare
Andel genomförda hälsobesök enligt basprogram	December Juni	Journalsystem	Skolsköterska
Andel genomförda hälsobesök för nyanlända elever	December Juni	Journalsystem	Skolsköterska
Antal genomförda vaccinationer individuell ordination	December Juni	Journalsystem	Skolsköterska
Antal - planerade besök - oplanerade besök - skolläkarbesök	December Juni	Journalsystem	MLA
Temperaturavläsning på kylskåp	Varje vecka	Antecknas på temperatur kurva	Skolsköterska
Genomgång läkemedelsförråd	Augusti Januari	Utgångna läkemedel kasseras	Skolsköterska
Journalgranskning	1 g/termin	Skolskötersketräff	Tillsammans med MLA i grundskolan
Årlig genomgång av medicintekniska produkter	Juni	Enligt serviceavtal	Skolsköterska

Samtliga egenkontroller för skolsköterska har genomförts under 2024.

Egenkontrollen sker två gånger per år, december samt juni. Eftersom skolsköterskan i gymnasiet är MLA och inte bör kontrollera sig själv rapporteras det till verksamhetschefen eller för detta ändamål annan utsedd personal. All dokumentation rörande egenkontrollerna sparas hos skolsköterskan.

Process

Vilka åtgärder som genomförts för ökad patientsäkerhet

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 1-3 Vårdgivaren skall senast 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse där arbetet med patientsäkerhet ska beskrivas och vilka åtgärder som vidtagits och vilka resultat som uppnåtts.

- Skolsköterska/MLA har genomgått utbildning för uppdraget MLA, fyra dagars digital kurs " Utvecklingsprogram för Elevhälsans medicinska ledning" via 2Learn under VT24.
- Egenkontroller har genomförts enligt egenkontrollplan.

Rutiner för att identifiera risker i verksamheten

SOSFS: 2011:9, 5 kap. 1 § Vårdgivaren skall fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skall kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. För varje händelse ska vårdgivare

1. Uppskatta sannolikheten för att händelsen inträffar och
 2. Bedöma vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av händelsen
- Medarbetare ansvarar för att alla typer av oförutsedda händelser som kan antas ha ett samband med kvalitetsbrister eller som kan ge upphov till vårdskada eller risk för vårdskada rapporteras

Rutiner för händelseanalyser

SFS 2010:659, 3 kap. 3§ Vårdgivaren ska utreda händelser i verksamheten som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

Uppmärksammade och inrapporterade risker ansvarar verksamhetschef i samarbete med MLA för att analysera och bedöma. Varje rapport ska utredas med en orsaksanalys samt en klassificering av sannolikhet och allvarlighetsgrad med en bedömningsmall som stöd. I de fall en högre medicinsk kompetens krävs har skolläkare den rådgivande funktionen. Åtgärder samt bedömning om Lex Maria anmälan görs utifrån vad som framkommer i utredningen.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. Patientsäkerhetsberättelse

Kollegial journalgranskning har genomförts enligt egenkontrollplan samt med stöd av journalgranskningsmall.

Det finns en övergripande rutin för informationshantering och dokumentation i ProRenata som gäller samtliga användare. Två gånger per år görs en internkontroll

av systemadministratörer av vilka som har tillgång till det digitala journalsystemet för att säkerställa att endast de som har behörighet till journalerna kan nå dem.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS: 2011:9,4 kap. 6 § Vårdgivaren ska identifiera de processer där samverkan behövs för att förebygga att patienter drabbas av vårdskada.

EMI samverkar externt med Region Jämtland Härjedalen (RJH) både regionalt och lokalt. Samverkan sker till viss del mellan EMI i grundskolan och gymnasiet i Strömsunds kommun.

- Rutiner för remittering till länssjukvård; ögonmottagning, öron-, näsa-, halsmottagningen, barn- och ungdomsmottagningen (BUM) och ortopedmottagning.
- Avtal med medicintekniska avdelningen samt tekniska avdelningen vid hörcentralen för kalibrering och service av medicinsktekniska produkter samt audiometer.
- Medicinuppföljningar inom Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och BUM.
- Primärvården; hälsoundersökning och vaccinationsbedömning av nyanlända elever.
- Regional samverkan med regionen för vaccinationsavtal.
- Länsövergripande riktlinje för samarbete vid placering i familjehem eller hem för vård eller boende (HVB) i samverkan med andra kommuner.
- Skolsköterskor med MLA funktion och verksamhetschefer i länet har nätverksmöten två gånger per termin.
- Kommunansvarig skolsköterska för hälsosamtalen har Regional samverkan två gånger per termin, både digitalt samt fysiskt. En gång per år hålls en inspirationsdag.
- Journaler inhämtas alternativt skickas skyndsamt efter inkomna medgivanden och rekvisitioner.
- Skolläkaren samverkar med BUP och Barn- och ungdomshabiliteringen (BUH).

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet/ klagomål och synpunkter

SFS 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §

- Medarbetare rapporterar händelser som orsakat vårdskada eller riskerat att orsaka en vårdskada på avsedd blankett.
- Den person inom verksamheten som skriftligen eller muntligen mottar klagomål eller synpunkter ansvarar för att det hanteras i enlighet med förvaltningens klagomåls- och synpunktsrutin.
- Samtliga inkomna klagomål och synpunkter ska rapporteras till verksamhetschef.

Sammanställning och analys

SOSFS 2011:9, 5 kap. 6 §

Verksamhetschef ansvarar för att sammanställa och analysera inkomna rapporter, klagomål och synpunkter i patientsäkerhetsberättelsen. I analysen undersöks eventuella samband utifrån de rapporterade händelsernas karaktär.

Samverkan med patienter och närstående

SFS 2010:659 3 kap. 4 § Vårdgivaren ska ge patienterna och deras närstående möjlighet att delta i patientsäkerhetsarbetet.

Den medicinska insatsen i elevhälsan arbetar alltid för ett gott samarbete med elev och vårdnadshavare kring elevens hälsa utifrån elevens ålder och mognad. Elev och vårdnadshavare är alltid delaktiga när insatser planeras inom EMI. Alla insatser återkopplas och följs upp tillsammans med elev och vårdnadshavare. Samtycke till undersökning, vård eller behandling är i de flesta fall muntligt.

Vid vaccinationsverksamhet inhämtas alltid ett skriftligt samtycke. Information om verksamheten lämnas skriftligt, muntligt och genom kommunens webbsida.

Samtycke till lagring av hälsosamtalen sker digitalt.

Elev och vårdnadshavare har alltid möjlighet att lämna klagomål och synpunkter på verksamheten muntligt eller skriftligt.

Resultat och analys

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 3

Verksamhetsansvar

Verksamhetschef för EMI på gymnasiet är Fredrik Jonsson. Då verksamhetschefen inte har medicinsk kunskap har skolsköterskan Hannah Bågling Källström fått uppdraget som MLA.

Personalresurser

Tjänsten som skolsköterska är 100%. I dessa procent ingår MLA-uppdraget.

Skolläkare är tillsatt och finns tillgänglig via telefon, mail och journalsystem hela läsåret samt fysiskt på plats 2 gånger per läsår.

Skolpsykolog finns att kontakta vid behov.

Analys

Bemanningen av skolsköterska bedöms vara gott.

Skolsköterskan har under året kommit ikapp med de administrativa uppgifterna som varit lågt prioriterade under den tid som skolsköterska inte funnits på plats. Idag är skolsköterskan i fas med sitt årshjul och kan nu börja fokusera på att vara ute bland eleverna och arbeta mer hälsofrämjande och förebyggande, utöver hälsosamtal och vaccinationer.

MLA-uppdraget är inte specificerat i arbetsbeskrivningen och behöver ses över och läggas in i årshjulet för MLA för att få tydlighet i uppdraget.

För att underlätta det administrativa arbetet behöver en ny scanner beställas.

Lokaler och utrustning

Mål	Journalhantering, dokumentation och adekvat utrustning ska ge en god patientsäkerhet.
Strategi/er	Kvalitetssäkring och utveckling av dokumentationen i elektronisk journal. Kalibrering av audiometrar samt medicinteknisk utrustning enligt kalibreringsplan.
Åtgärder 2024	Blodtrycksmanschett i fler storlekar köptes in då det saknades, ny öron termometer beställdes då den gamla var trasig. Audiometer och våg kalibrerades enligt avtal. Uttjanta apparater kasserades (Hb-apparat) Skolsköterskan är tilldelad rollen som underadministratör i ProRenata.
Resultat	Allt som ska finnas på skolsköterskemottagnigen enligt styrdokumentet finns uppdaterat och tillgängligt.
Analys	Journalgranskning, E-learning samt ProRenata på dagordning ger möjlighet till diskussioner om journalföring och utvecklar medarbetarnas kompetens i journalsystemet samt för arbetet med att uppnå en likvärdig dokumentation framåt. Dokumentation i journaler är avgörande för uppföljning och utvärdering av EMI:s kontakter med enskilda elever. Tillförlitlig och konsekvent genomförd dokumentation är en förutsättning för kvalitetssäkringen av det individinriktade hälsoarbetet. Att ha både en systemadministratör och underadministratör i ProRenata ökar tillgängligheten vid behov av hjälp för personal som använder sig av systemet och ger möjligheten att kunna utforma mallar och inhämta statistik. Kontinuerlig revidering av metodbok i ProRenata genomförs för att kunna arbeta enligt gällande ledningssystem och därmed säkerhetsställa en god och kvalitetssäker elevhälsa.

Verksamhetsarbete (förklaring av programförkortningar, se sidan 11)

Mål	Uppnå ett högt elevdeltagande i hälsobesöken.								
Strategi/er	Skolsköterskan erbjuder samtliga elever i årskurs 1 ett hälsosamtal. Att informera muntligt på plats i klasserna anses öka deltagandet istället för att bara bli kallad via brev, mail eller sms. Även ett ökat samarbete med mentorerna gör att fler elever kommer när de blir kallade.								
Åtgärder 2024	Skolsköterska och skolkurator gick ut i alla klasser i årskurs 1 tillsammans med elevrådet och presenterade sig för att ge eleverna ett ansikte på personen de ska träffa samt få muntlig information om vad hälsobesöket är. Samtliga elever erbjuds sedan att komma på hälsobesök. Vid uteblivit besök kallas eleven ytterligare 1 gång.								
Program	BF1	EK1	IN1	VO1	SA1	EE1	IM	BA1	FS1
Andel genomförda	5/5	4/4	3/3	7/7	6/8	5/6	14/24	9/10	7/8
Analys	De flesta elever väljer att komma när de blir kallade. Den största andelen elever som inte kom går IM-programmet där skolfrånvaro är ett känt problem. Övriga anledningar till att inte komma på bokat besök kan vara att de redan haft hälsosamtal, att de bytt skola under terminen eller att de helt enkelt inte vill träffa skolsköterskan. Fortsatt aktivt arbete inom EMI för att öka närvaro på skolan behövs, samt fortsatt samarbete med övriga aktörer såsom BUP och socialtjänst då eleverna med stor frånvaro ofta har multifaktorella anledningar till sin frånvaro.								

Mål	Skolsköterskan ska arbeta för att uppnå en hög vaccinationstäckning	
Strategi/er EMI	Skolsköterskan ska erbjuda kompletterande vaccinationer enligt gällande föreskrifter till ofullständigt vaccinerade elever. Skolsköterskan ska erbjuda elever på VO-programmet Hepatit B vaccinering.	
Åtgärder 2024 EMI	Skolsköterskan har gått igenom samtliga elevers medicinska journal för att se vilka elever som ska erbjudas kompletterande vacciner, erbjudande och information skickas sedan hem till elev och vårdnadshavare per post. Sedan har skolsköterskan gått ut i berörda klasser, svarat på eventuella frågor och planerat inför vaccinering. Skolsköterskan har ett nära samarbete med VO-programmets lärare för att planera VO-elevernans vaccination mot Hepatit B (3 doser) Vaccinationerna sker sedan i vårdprogrammets metodrum för att ha tillgång till vårdlärarna vid akuta eller oförutsedda händelser i samband med vaccinering.	
Vaccination	Individuellt vaccinationsprogram	VO1- Hepatit B
Resultat	Antal doser 12 st. (HPT samt DTP)	Antal givna doser 27 st. i VO1 samt 6 st. i VO2 som ej fått föregående år då skolsköterska ej fanns på plats
Analys	Samtliga elever på VO-programmet samt alla elever som ska vaccineras upp har blivit erbjuden vaccination. 9 st av dem som blivit erbjuden har ej svarat alt tackat nej. Anledning till detta kan vara en hög skolfrånvaro så eleven sällan eller aldrig befinner sig på skolan samt vaccinationsmotstånd där eleven inte följer det svenska vaccinationsprogrammet.	

Mål	Upprätthålla säker vaccinationsprocess.	
Strategi/er	Säkerställa hantering av läkemedel. Medicinskt klassade kylskåp.	
Åtgärder 2024	Kontroll av kylskåpstemperatur 1 gång per vecka. Genomgång av läkemedelsförråd 2 gånger per läsår. Allt vaccin har förvarats på de mottagningar där det funnits skolsköterska för att säkerställa att kylskåp hållit rätt temperatur.	
Resultat	Inga avvikande temperaturer i mottagningarnas kylskåp har uppmätts. Läkemedel kasseras fortlöpande vid utgången datum. Vaccinationsprocessen och säkerheten för eleverna har säkerställts genom att skolsköterskan vaccinerat i omvårdnadsprogrammets lokaler, med tillgång till vårdlärarna (sjuksköterskor) om oförutsedda eller akuta situationer skulle uppstå.	
Analys	Hantering av vaccin och läkemedel har skett enligt gällande riktlinjer. Vaccin förvaras i för detta ändamål anpassade kylskåp. Ett gott samarbete vid vaccinationerna har bidragit till mindre stress och minskad oro bland eleverna. Vaccinationserbjudande har nått ut till samtliga berörda elever och vårdnadshavare under 2024.	

Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete

Mål	Arbetet ska vara hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande.			
Strategi/er EMI	Eleverna ska kunna uppsöka EMI för enklare sjukvårdsinsatser. Elever med hälsoproblem ska erbjudas extra besök. Hälsoundersökning av skytteelever varje år. Hörselscreening på årskurs 1 i bygg, industri samt fordonsprogrammen görs i samband med hälsobesöket och följs upp med extra hörselscreening i årskurs 3.			
Åtgärder 2024 EMI	Skolsköterskan har erbjudit både öppen mottagning och planerad mottagning.			
Resultat EMI	Planerade	Spontana	Administrativa	Skolläkare
Antal besök	277	92	196	11 fysiskt, 42 adm.
Skytteelever	Årskurs 1 VT-24 2 st.	Årskurs 2 VT-24 1 st.	Årskurs 3 + 4 VT-24 1 st. + 2 st.	
Hörsel-screening	BA1 HT-24 9 AV 10	FT1 HT-24 12 AV 12	IN1 HT-24 3 AV 3	
Hörsel-screening	BA3 VT-24 9 av 10	FT3 VT-24 13 av 14	IN3 VT-24 0 av 0	
Analys	Endast elever som redan har en känd hörselnedsättning och kontrolleras via hörcentralen på sjukhuset tackade nej till hörselkontroll.			

BF: Barn- och fritidsprogrammet

BA: Bygg- och anläggningsprogrammet

BF: Barn- och fritidsprogrammet

EE: El- och energiprogrammet

EK: Ekonomiprogrammet

FT: Fordons- och transportprogrammet

FS: Försäljnings- och serviceprogrammet

IN: Industriprogrammet

IM: Introduktionsprogrammet

NA: Naturvetenskapsprogrammet

SA: Samhällsvetenskapsprogrammet

TE: Teknikprogrammet

VO: Vård- och omsorgsprogrammet

Avvikelser, händelser och vårdskador

Totalt har 0 avvikelser kommit in under 2024 från EMI och elevhälsans psykologiska insats (PLA).

Övrig kommentar och förklaring vid behov.

Profession/kod	1	2	3	4	5	6	7
EMI							
PLA							

Koder:

1. handhavande läkemedel/vaccin
2. undersökning/behandling/utredning
3. journalhantering/journaledokumentation
4. informationshantering/sekretess
5. bemanning/kompetens
6. ordination
7. övrigt

Klagomål och synpunkter

Elever och vårdnadshavares synpunkter är viktiga i utvecklingen av verksamheten.

Att inga eller få klagomål och synpunkter kommer in på verksamheten tyder inte på att verksamheten håller hög kvalitet inom samtliga områden.

Risikanalys

Skolsköterska, skolläkare och skolpsykolog ansvarar för att identifiera och rapportera till verksamhetschef vid väsentliga förändringar i verksamheten som kan innebära risk för negativa händelser eller tillbud.

Verksamhetskulturen för att systematiskt rapportera uppmärksammade risker kring patientsäkerhet i verksamheten kan alltid bli bättre. Detta bedöms vara ett fortsatt utvecklingsområde och inkluderas i verksamhetens rapporteringssystem.

Utvärdering av de prioriterade områdena för 2024

Åtgärder som vidtagits under 2024 är:

Att skolsköterska finns på plats och har jobbat ikapp har lett till att arbetet nu är i fas och kan flyta på smidigt och i normal arbetstakt. Kontinuitet och närvaro leder till ökat förtroende hos eleverna när de ser att det är samma person för andra året i rad. Att skolsköterskan vistas i café och rasthall samt går runt i klasserna minskar motståndet att gå till skolsköterskan vid eventuella problem eller hälsosamtal då skolsköterskan blivit en naturlig del av vardagen på skolan.

Skolsköterskan och skolläkaren har tillsammans arbetat fram ett passande sätt för kontakt sinsemellan vid frågor, ordinationer samt planerat in datum för rond på plats. Samarbetet fungerar bra.

Sedan ny verksamhetschef tillsattes bokades en fast tid varje vecka där verksamhetschef, skolsköterska och skolkurator träffades antingen digitalt eller fysiskt på plats. Det är viktigt med kontinuitet, löpande uppföljning och stöd i det dagliga arbetet.

Målen för verksamhetens patientsäkerhetsarbete bedöms under 2024 vara uppfyllda. Resultat och analys visar att erbjudandet om hälsobesök och vaccinationer når samtliga elever.

Mål och strategier för kommande år

Hälsobesöken kan ha stor betydelse för elevens hälsa både på kort och lång sikt, av den anledningen är det viktigt att fortsätta bevaka att samtliga elever nås av erbjudandet och tar del av insatserna. Hälsobesök och vaccinationer är viktiga områden i skolsköterskans främjande och förebyggande arbete. Fortsatta uppföljningar av täckningen på både hälsobesök samt vaccinationer kommer därför att göras.

Prioriterade områden under 2025 är

- Utveckling av sammanställning och återsrapportering av statistik från genomförda hälsobesök på skolnivå till rektor och övriga medarbetare i skolan. Detta för att främja hälsa och förebygga ohälsa i skolrelaterade frågor
- Ökad samverkan med externa aktörer, Ungdomsmottagningen (UM), BUP och Socialtjänstens familjeteam. Detta är redan påbörjat och flertalet möten, både digitala och fysiska, är utförda och planerade.
- Omfördelning av tid för mer utrymme för förebyggande arbete ute i klasserna. Temadagar varje månad, med teman såsom HBTQI, psykisk hälsa, sömn, sex, samlevnad och samtycke. Arbeta med att belysa viktiga frågor i samband med exempelvis *Internationella mansdagen*, *Pride* och "Vecka 6" är planerade och ligger i startgroparna för att implementeras i verksamheten.
- Arbeta vidare efter Skolverkets granskning av *Sex, samtycke och relationer* där skolsköterskan samarbetar med övriga elevhälsan och pedagogerna för att det på ett naturligt sätt ska ingå i undervisningen.
- Implementera SEXIT (samtal om sexuell hälsa och erfarenhet av våld) vid hälsosamtalen. Samtliga elever får fylla i enkäten SEXIT vid sitt hälsobesök och möjliggör då för skolsköterskan att fånga upp elever med behov av stöd i frågor som annars kan vara svåra att ställa.
- Öka antalet elever på IM som kommer på hälsosamtalet. Viktigt att vi skapar relation och ett förtroende för en hållbar skolgång. På IM-programmen (IMA+IMY) finns elever med hög frånvaro. Det finns olika orsaker till elevers frånvaro och det är nästan alltid en komplex bakomliggande orsak med olika sociala och psykiska faktorer som spelar in.

Inlärningssvårigheter och neuropsykiatriska problem är vanligt hos elever med hög ogiltig frånvaro och det är viktigt att skolan utreder vad i skolsituationen som orsakar elevens svårigheter för att kunna bedöma

vilka åtgärder som skolan behöver vidta. Tidig upptäckt och tidiga insatser vid frånvaro är en framgångsfaktor för att få tillbaka elever i undervisningen.

Om eleven är myndig kan skolan på eget initiativ inte kontakta vårdnadshavarna vid frånvaro, skolan kan dock fråga eleven om samtycke till att kontakta vårdnadshavarna för att lättare kunna samarbeta runt eleven. Mentorerna är de som har närmast kontakt med elev och vårdnadshavare vid frånvaro, och ett bra samarbete mellan mentorer och skolsköterska gör att orsakerna till frånvaron kan hanteras skyndsamt.

Elevhälsans ansvar vid frånvaro kan vara otydlig och behöver förtydligas så elevhälsan kopplas in så snart det behövs. När eleverna väl är i skolan kan skolsköterskan öka sin närvaro i IM-klasserna för att skapa ett förtroende och lättare "locka" eleverna till sig.

- Se över hur skolpsykologresursen på skolan kan öka. Ökat behov av skolpsykolog inom gymnasiet.
- Elevhälsoenkät genomförs, för att möjliggöra en detaljerad analys av elevhälsans arbete och stödja evidensbaserade beslut om resurser och insatser.

Kvalitetsredovisning elevhälsans psykologiska insats

Skolpsykologen arbetade under 2024 med en flexibel och behovsanpassad strategi för att erbjuda rätt stöd i rätt tid och stärka skolans förmåga att möta elevernas psykologiska och pedagogiska behov.

Arbetets omfattning och statistik(enbart gymnasiet)

Aktualiseringsorsak/frågeställning	Antal
Kognitiva bedömningar	-
Remisser till BUP/BUH	1
Delgivningar till skolpersonal eller vårdnadshavare	2
Enskilda samtal med elev eller vårdnadshavare	10
Deltagande i EHT-möten	4
Möten med BUP/BUH	3
Länsgemensamma samverkansmöten BUP-, BUH- och skolpsykologer	1

Flera konsultations- och handledningstillfällen har inte inkluderats i statistiken eftersom de genomfördes anonymt. Detta innebär att viss del av skolpsykologens arbete inte fullt ut synliggörs i den övergripande redovisningen, trots att det bidrar till elevhälsans arbete.

Skolpsykologen utförde sitt uppdrag på eget initiativ, utan ett formellt avtal med gymnasieskolan, vilket påverkade den tid som annars hade kunnat ägnas åt grundskoleeleverna. För att säkerställa en tydlig struktur och en väl fungerande elevhälsa rekommenderas det starkt att formalisera kontakten med en skolpsykolog. Huvuduppgiften för denna roll inom elevhälsan är att arbeta hälsofrämjande och förebyggande på individ-, grupp- och skolnivå – något som i nuläget begränsas av de rådande förutsättningarna.

Se nedan för en mer utförlig beskrivning av skolpsykologens ansvarsområden.

Överblick över skolpsykologens roll inom elevhälsan

Skolpsykologen har en central funktion i elevhälsans arbete med att stödja elevernas utveckling och bidra till att de når utbildningens mål.

Organisation och arbetsområden

Organisation

Skolpsykologen ingår i elevhälsoteamet och samarbetar nära rektorer, lärare, specialpedagoger, kuratorer och skolsköterskor. Uppdraget innebär att tillföra psykologisk kompetens för att stärka elevers lärande och välmående.

Arbetsområden

Individuellt stöd, bedömningar och utredningar

- Utför psykologiska utredningar och bedömningar för att kartlägga elevers behov och stödja anpassningar i undervisningen, remittering till andra instanser eller placering i anpassad gymnasieskola.
- Handleder rektorer och elevhälsopersonal i utrednings- och bedömningsprocesser.
- Fungerar som en länk mellan skolan och externa aktörer som BUP och BUH.

Handledning och konsultation

- Handleder pedagogisk personal och rektorer i hantering av psykosociala och pedagogiska utmaningar i klassrummet.
- Ger konsultation till rektorer och elevhälsoteam om elevgrupper eller individuella elevärenden.
- Erbjuder rådgivning till föräldrar om utredningsprocesser vid misstänkta neuropsykiatriska utmaningar hos barn.
- Stödjer föräldrar till barn med neuropsykiatriska diagnoser genom konsultativa samtal.

Förebyggande och hälsofrämjande insatser

- Stödjer skolans arbete med trygghet, studiero och välmående genom implementering av hälsofrämjande strategier.
- Utvecklar processer för tidig upptäckt av stödbehov.
- Genomför utbildningar för skolpersonal och elever inom områden som psykisk hälsa, digitalisering och NPF.
- Utbildar föräldrar och andra aktörer om digitalisering och NPF för att stärka samarbetet mellan hem och skola.

Krisstöd och akuta insatser

- Deltar i skolans krisorganisation och erbjuder stöd till elever och personal vid händelser som sorg, olyckor eller traumatiska upplevelser.

Utvecklingsområden och utmaningar

Avsaknaden av en formell kontakt med gymnasieskolan

Eftersom det saknas en formell kontakt med gymnasieskolan finns det flera utmaningar som behöver lösas.

Brist på ledningssystem för psykologiska insatser

Det nuvarande ledningssystemet saknar i stort sett komponenter för att hantera psykologiska insatser, vilket påverkar både kvalitet och patientsäkerhet. För att säkerställa en hög standard och en trygg hantering av psykologiska åtgärder bör ett specifikt ledningssystem införas.

En Psykologisk Ledningsansvarig (PLA) bör utses, antingen internt eller genom extern upphandling, för att tillsammans med elevhälsochefen utveckla och implementera detta system. Det bör innehålla tydliga riktlinjer, rutiner och kontrollmekanismer för att säkerställa att insatserna utförs enligt evidensbaserade metoder och håller hög kvalitet.

PLA och elevhälsochefen delar ansvaret för att kontinuerligt uppdatera systemet och anpassa det till förändrade behov. PLA bör även bidra till en systematisk redovisning av psykologiska insatser i kvalitets- och patientsäkerhetsberättelsen för ökad transparens och säkerhet.

Brist på systematiskt förebyggande och hälsofrämjande arbete

Skolpsykologen är för närvarande inte involverad i ett strukturerat förebyggande och hälsofrämjande arbete tillsammans med andra professioner på gymnasieskolan. Det innebär en outnyttjad potential, där skolpsykologens kompetens skulle kunna bidra till mer systematiska insatser för att stärka elevernas välmående.

Utveckling av elevhälsoenkäten

Kommunens elevhälsoenkät bör anpassas för att bättre synliggöra elevernas behov på gymnasiet och utvärdera insatsernas effekt. Genom att samla in data på klass-, skol- och kommunnivå skapas en mer detaljerad analys av elevhälsans arbete och identifiering av förbättringsområden. Detta möjliggör en mer strategisk resursfördelning och anpassning av insatser.

Resursbrist

Med hänsyn till de utmaningar som beskrivs ovan och Skolverkets krav på skolpsykologisk kompetens uppskattas behovet av psykologresurser under uppstarten (de första två åren) till cirka 40–50 %, tills fungerande och effektiva processer är på plats. Därefter kan behovet minskas till 20–30 %.

den 11 mars 2025

Diarienummer FUF.2025.135

§ 53 Energimyndigheten - projektförslag inom området energiplanering

De sex kommunerna Strömsund, Sollefteå, Ragunda, Bräcke och Ånge och Krokom har identifierat ett stort behov av att förstärka den gemensamma energiplaneringen i gränsregionerna mellan Jämtlands och Västernorrlands län. Detta behov bottnar i områdets geografiska komplexitet, dess potential för grön omställning och elektrifiering samt de synergier som kan uppnås genom ett samlat arbete över kommun- och länsgränser.

Vi inser att varje samhälle bygger på den form av energi som kan användas. Detta gäller historiskt, men självklart framåt i omställningen. Utvinningen av energi i glesa bygder kan användas för just samhällsbygge.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse - ansökan till Energimyndigheten

Fullständig utlysningstext inbjudan att lämna projektförslag inom området energiplanering

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta godkänna projektansökan

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Godkänner projektansökan

Diarienummer FUF.2025.135

Lärprojekt inom samordnad samhällsutveckling via regional Energiplanering i gränskommunerna mellan Z&Y

Förvaltningens förslag till beslut

Näringsliv och utvecklingsenheten föreslår att kommunstyrelsen ger näringsliv och utvecklingsenheten i uppdrag att:

1. Om projektet beviljas av Energimyndigheten tillsätta en dedikerad personell resurs för processledning och genomförande av projektet
2. Med övriga fem kommuner tillse att kunskapen utvecklas i samtliga kommunorganisationer till därför lämpliga funktioner

Beskrivning av ärendet

Strömsunds kommun, via näringsliv- och utvecklingsenheten, tillsammans med de fem kommunerna Sollefteå, Ragunda, Bräcke och Ånge och Krokom, som ingår i ansökan har kommit olika långt i den gröna omställningen men har identifierat att genom att gemensamt ta oss an energiomställningens utmaningar och möjligheter ge varandra bättre förutsättningar för en regional och lokal utveckling.

Bifogat ansökan samt budget för de tre projektåren. Projektet är helfinansierat via medel från Energimyndigheten.

Projektets innebörd och fokus går i linje med Strömsunds kommuns näringspolitiska program där den gröna omställningen speciellt beskrivs i kapitel 2.1 Fler företag och arbetstillfällen

Beslutsunderlag

Budget Lärprojekt inom samordnad samhällsutveckling

Lärprojekt inom samordnad samhällsutveckling via regional Energiplanering i gränskommunerna mellan Z&Y

(Formatmall H3) Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Patrik Jemteborn

(Formatmall H3) Beslut skickas till

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Patrik Jemteborn

Budget Energimyndigheten

enl. Tillväxtverkets modell

	Kommun 1	Kommun 2	Kommun 3	Kommun 4	Kommun 5	Kommun P	Summa
Löner	40 000 kr	40 000 kr	40 000 kr	40 000 kr	40 000 kr	45 000 kr	
PO 43,63%	17 344 kr	17 344 kr	17 344 kr	17 344 kr	17 344 kr	19 512 kr	
Schablon 15%	8 602 kr	8 602 kr	8 602 kr	8 602 kr	8 602 kr	9 677 kr	
Summa år 1	791 347 kr	791 347 kr	791 347 kr	791 347 kr	791 347 kr	890 266 kr	4 847 002 kr
Löner	41 200 kr	41 200 kr	41 200 kr	41 200 kr	41 200 kr	46 350 kr	
PO 43,63%	17 864 kr	17 864 kr	17 864 kr	17 864 kr	17 864 kr	20 097 kr	
Schablon 15%	8 860 kr	8 860 kr	8 860 kr	8 860 kr	8 860 kr	9 967 kr	
Summa år 2	815 088 kr	815 088 kr	815 088 kr	815 088 kr	815 088 kr	916 974 kr	4 992 412 kr
Löner	42 436 kr	42 436 kr	42 436 kr	42 436 kr	42 436 kr	47 741 kr	
PO 43,63%	18 400 kr	18 400 kr	18 400 kr	18 400 kr	18 400 kr	20 700 kr	
Schablon 15%	9 125 kr	9 125 kr	9 125 kr	9 125 kr	9 125 kr	10 266 kr	
Summa år 3	839 540 kr	839 540 kr	839 540 kr	839 540 kr	839 540 kr	944 483 kr	5 142 184 kr
Summa 3 år	2 445 975 kr	2 445 975 kr	2 445 975 kr	2 445 975 kr	2 445 975 kr	2 751 722 kr	14 981 597 kr

Ansökta medel från Energimyndigheten: 14 981 597 kr

Kommentarer

Budgeten är konstruerat enligt vedertagen modell från Tillväxtverket och Regionen

PO-påslaget är: 43,36

Schablonen är; 15 *Till kontor, lokaler utrustning, resor och aktiviteter*

Lönerevisionen per år: 3%

Ansökan till Energimyndigheten:

Lärprojekt inom samordnad samhällsutveckling via regional Energiplanering i gränskommunerna mellan Z&Y Län

Sökande kommuner: Strömsunds kommun, Sollefteå kommun, Ragunda kommun, Bräcke kommun, Ånge kommun samt Krokoms kommun.

Projektperiod: 1 maj 2025 – 31 december 2027

Total budget: 15 000 000 kronor

Projektbeskrivning

Norra Sverige har i grunden goda förutsättningar att bidra till och dra nytta av den gröna energi- och samhällsomställning som pågår.

Tillgången till förnybar energi, mark, transportinfrastruktur och goda levnadsförhållanden ligger i den positiva vågskålen men vägs i den negativa vågskålen upp av bristande ekonomiska och personella resurser, kompetensbrist samt brist på strategier och erfarenheter. Omställningen ska dessutom gå fort och sker samtidigt på många håll samtidigt vilket skapar utmaningar för de kommuner som ska jobba med omställningen.

Vi sex kommuner, Strömsund, Sollefteå, Ragunda, Bräcke och Ånge och Krokoms, som ingår i ansökan har kommit olika långt i omställningen men har identifierat att genom att gemensamt ta oss an energiomställningens utmaningar och möjligheter ge varandra bättre förutsättningar för en regional och lokal utveckling.

Energiproduktionen, elnätscapaciteten, etableringsplanerna, logistikförutsättningarna, kommunernas arbete med planer för mark- och vattenanvändning (ÖP/DP), inställningen hos medborgarna samt framtidsstron hos näringslivet varierar en hel del.

Samtliga sex kommuner kan dock samlas kring behovet av att bidra till omställningen och potentialen i att göra den på ett smart sätt så avveckling kan vändas till utveckling. De sex kommunerna står för ca 31% av svensk elproduktion från vattenkraft och en stor andel av installerad effekt hos svensk vindkraft, se bilaga Budget Lärprojekt inom samordnad samhällsutveckling, flik 2.

Ur ett systemperspektiv så finns stora nationella fördelar att lokalisera elintensiv verksamhet i ett område med stora elproduktionstillgångar och relativt liten konsumtion. Den gröna omställningens industrier passar därför särskilt bra att lokalisera till dessa kommuner.

Utmaningen för oss mindre kommuner, oavsett var vi står i omställningsarbetet, är bristen på resurser, rutiner och kompetens för att hantera och nyttja potentialen i samhällsomställningen.

Vi har alla under många år haft minskande befolkning och därför en succesiv nedmontering av samhället och samhällsapparaten. Detta projekt skulle kunna möjliggöra en resurs i varje kommun som kan utgöra den nod som behövs för att identifiera och börja dra nytta av potentialen.

Projektet skulle även kunna bidra till den strategiska utvecklingen och på så sätt bidra med kunskapsutveckling inte bara i deltagande kommuner och de två länen utan även på ett nationellt och europeiskt plan. Detta skulle kunna ske inom två områden.

1. Strategier & investeringar -

Omställningen har hittills kommit längst i ett antal städer och Regeringens intresse och satsningar har därför också fokuserat på dessa städer. Projektet skulle kunna lyfta fram hur omställningen kan ske i mindre kommuner på landsbygden och vilka regionala, nationella och internationella satsningar som skulle behöva göras för att möjliggöra detta.

De deltagande kommunerna skulle också på ett bättre sätt kunna ta del av de resurser Energimyndigheten ställt till länsstyrelsen förfogande för länsstyrelsernas uppdrag att stödja kommunerna med att ta fram kommunala energiplaner. Projektet skulle även kunna bistå de kommuner som ännu inte haft resurser till att ta fram aktuella översiktsplaner, så att energiplaneringen synkroniseras med planeringen för kommunernas mark och vattenanvändning. Detta skulle ge beslutsfattare i kommunerna bättre underlag för att väga de olika samhällsnyttorna livsmiljöer för boende, energianvändning, energiproduktion och distribution mot varandra. Ett bättre beslutsunderlag underlättar vid beslut om lokalisering av såväl produktionsenheter som distributionssystem inom energisystemet. Det kommer också att på ett bättre sätt ge möjlighet till att synliggöra områden lämpade för investeringar in den gröna omställningens olika industrier.

2. Forskning & utveckling -

Omställningen ska ske i hela samhället såväl i den offentliga sektorn som i näringslivets alla branscher. Utvecklingen ska gå snabbt. Det kommer att behövas forskning och utveckling inom en rad områden. Projektet skulle kunna identifiera utvecklingsområden och tillsammans med Energimyndigheten söka kontakt med relevanta universitet och forskningsinstitut. Några av kommunerna har redan i dag FOU-samverkansavtal med Mittuniversitetet som skulle kunna nyttjas till relevanta forskningsprojekt.

Projektets fokus kommer vara att skapa nyttor för samhällsbygget och näringslivsutvecklingen kopplat till den pågående hållbara energi- och samhällsomställningen. Detta genom att identifiera behov och potential och i samverkan arbeta för att åstadkomma insatser som gynnar utvecklingen hela vägen från kommunal upp till internationell nivå.

Våra olikheter är plattformen för kunskapsutveckling.

Projektmål

1. Implementerade modeller för strategisk planering

I varje kommun finns efter projektets slut beslutade planer för mark- och vattenanvändning och kommunala energiplaner fastställda. Det finns också framarbetade arbetsmodeller för hur sådana planer ska aktualiseras och hur kommunerna fortsatt ska organisera arbetet med en synkroniserade översikts- och energiplanering.

2. Ett samverkande system

Med utgångspunkt från den strategiska planeringen ska projektet ha skapat en långsiktig institutionaliserad gemensam arbetsform, med fokus på hållbar industriell symbios, där företag och kommunala företrädare tillsammans påskyndar den gröna omställningen. Arbetssättet ska andra delar av landet med liknande förutsättningar kunna lära och dra nytta av.

3. Fokus på samhällsbyggnad och medborgarnytta

Genom ett tydligt ledarskap skapar kommunernas energitillgångar en stolthet i bygd och näringsliv, i stället för en känsla av att bygden utarmas och resurser flyttas bort. Investeringar ger tydliga bidrag till bygden och skapar lokal värdebeholdning i form av nya kvalificerade arbetstillfällen och inflyttning.

4. Elektrifiering och grön omställning

Utbyggd kraftproduktion i balans med jobbskapande nya investeringar i elintensiv industri skapar en acceptans för fler investeringar. Kommunerna är stolta över att bidra till Sveriges energiproduktion, stolta över att vara med och bidra till investeringar i nya tjänster som skapar balans i energisystemet, stolta över att vara föregångare när det gäller investeringar i nya energibärare, exempelvis vätgas och stolta över att ha en infrastruktur som stöder elektrifieringen av exempelvis den svenska lätta och tunga fordonsflottan.

5. Investeringsbeslut i den gröna omställningen

I varje kommun har det tagits minst ett investeringsbeslut i någon sysselsättningsfrämjande industri som bidrar till den gröna omställningen. Målet är gemensamt och varje kommun bidrar till de andra för att alla ska lyckas nå den gemensamma målsättningen. Om resultatet är nya bränslen, batterier, vätgas, lagring eller något helt annat är oväsentligt, huvudsaken är dess bidrag till grön omställning, samt att det utvecklar befintligt näringsliv och skapar attraktiv ny sysselsättning.

Aktiviteter

- **Tillsätta personella resurser i kommunerna som utgör en nod i det fortsatta arbetet.**

Noderna får i uppdrag att kartlägga vilka behov och vilken potential som finns kopplat till den hållbara energi- och samhällsomställningen och göra en handlingsplan för dessa. Noderna ska även kartlägga nuläget i form av resurser och insatser och knyta ihop dem lokalt och regionalt för att maximera effekten av insatserna.

- **Kunskapsutveckling**

Projektets noder ska ha regelbundna möten i syfte att dela kunskap, diskutera frågor och lyfta frågor/behov som kan hanteras på en projektövergripande nivå.

Projektets medlemmar ska också inom projektets tidsram göra ett besök i respektive kommun för att ta del av varandras kunskaper och erfarenheter samt bygga långsiktiga relationer för fortsatt samverkan

- **Strategisk planering**
Projektets resurser ska bidra till kunskap om energifrågor till de som ansvarar för kommunal översiktsplanering så kommande översiktsplaner innehåller ställningstaganden som förenklar framtida beslut om energiproduktion, distribution och investeringar i elintensiv verksamhet. Projektets gemensamma resurser ska också vara mottagare av det stöd som tillhandahålls från länsstyrelserna gällande kommunal energiplanering och ansvara för att det i varje kommun finns underlag för att ha möjlighet till att fastställd energiplanering innan projektets slut.
- **Forskning och utveckling**
Projektet ska identifiera specifika utvecklingsområden i såväl offentlig sektor som hos näringslivet och tillsammans med Energimyndigheten söka kontakt med universitet och forskningsinstitut i syfte att åstadkomma forskning och utveckling inom identifierade områden. Fokus är hållbar energi-, samhälls- och näringslivsomställning i rurala delar av Europa.
- **Inventering och kunskapsinhämtning av andra pågående projekt**
Identifiera andra pågående projekt görs inom kommunerna som är kopplade till energiomställningen och tillväxt. Exempelvis implementering av integrerade energisystem som kombinerar lokal elproduktion, fordonsladdning och restenergiöden. Använda information från nätutvecklingsplaner i den kommunala planeringen.
- **Inventering av effekter och industrimark**
Projektet ska inventera var lämplig industrimark för framtida etableringar är möjliga så som områden för lokal elproduktion och energilagring, vätgasproduktion och dess lagring eller annat som går i den gröna omställningens linje.
- **Kommunikation och kunskapsspridning**
 - Genomföra en årlig konferens där kraftsidan deltar tillsammans med etableringsinitiativ, enskilda lokala företag och kommunföreträdare.
 - Uppdatera existerande hemsidor för återkoppling om möjliga etableringar
 - Bidra med innehåll till kommunernas nyhetsbrev och kommunikation via sociala medier. Samhällsutveckling kopplat till pågående omställning
 - Bidra till pågående och planerade omställningsetableringar genom insatser för exempelvis kompetensförsörjning och transporter.
 - Kompetensutveckling för egen organisation samt för allmänhet.
 - Bidra till ytterligare utbildningar inom området samt utökad samverkan skola-arbetsliv.
 - Samspel mellan planer och processer
 - Skapa lokal affärsnytta kopplat till pågående omställning/etableringar
 - Utbildning av befintligt näringsliv inom grön omställning/energi
- **Identifiera alternativa finansieringsmodeller**
Exempelvis se vilka av EU's specialfonder som stöder fortsatt samhällsutveckling i linje med energiomställningen.

Projektorganisation

Projektet leds av en processledare baserad i Strömsunds kommun som i projektgruppen har ytterligare fem medarbetare baserad i respektive Ånge, Ragunda, Bräcke, Sollefteå och Krokoms kommuner. Samtliga projektmedarbetare har sin placering på respektive kommuns Tillväxt/Näringslivsavdelning eller motsvarande.

Arbetet ska samverka med externa aktörer som elnätsbolag, energiföretag, lokala företag och forskningsinstitutioner.

Budget

Ansökta medel till Energimyndigheten är 14 981 597 SEK. Se bifogat budgetunderlag i bilaga Budget Lärprojekt inom samordnad samhällsutveckling, flik 1.

Budgeten omfattar sex anställda varav en projektledare och fem medarbetare samt en schablon vilken avser kostnader för kontor, lokaler, utrustning, resor och aktiviteter.

Vi ser fram emot möjligheten att bidra till Sveriges gröna omställning och energisystemens utveckling i samverkan med Energimyndigheten.

Datum: 2025-03-14

Mattias Robertsson-Bly
Ånge Kommun

Karl Selander
Bräcke Kommun

Mikael Näsström
Sollefteå Kommun

Jenny Kriström
Mikael Westin
Ragunda Kommun

Patrik Jemteborn
Strömsunds Kommun

Kajsa Mattsson
Krokoms Kommun

Digitala Signaturer

Signerad med: Anställda
Signerad av: Patrik Jemteborn
Datum: 2025-03-14 07:31 +01:00

Signerad med: BankID
Signerad av: JENNY ANNA MARGARETA KRISTRÖM
Datum: 2025-03-14 07:35 +01:00

Signerad med: BankID
Signerad av: MIKAEL WESTIN
Datum: 2025-03-14 08:39 +01:00

Signerad med: BankID
Signerad av: John Mikael Adolf Näsström
Datum: 2025-03-14 08:40 +01:00

Signerad med: BankID
Signerad av: Kajsa Magdalena Mattsson
Datum: 2025-03-14 13:00 +01:00

Signerad med: BankID
Signerad av: ESBJÖRN MATTIAS ROBERTSSON BLY
Datum: 2025-03-14 15:17 +01:00

Signerad med: BankID
Signerad av: Karl Henrik Selander
Datum: 2025-03-14 16:27 +01:00

Inbjudan att lämna in projektförslag inom området energiplanering

Denna inbjudan vänder sig till kommuner, regioner, länsstyrelser och myndigheter.

Projektförslag för att utveckla samhällets energiplanering

För att utveckla samhällets energiplanering bjuder Energimyndigheten in kommuner, regioner, länsstyrelser och myndigheter att lämna in förslag till projekt inom energiplanering. Syftet med projekten är att de ska utveckla och använda energiplanering som verktyg för att bidra till elektrifiering, grön omställning, regional utveckling och ökad försörjningstrygghet.

Mellan 20 februari och 27 mars 2024 hade Energimyndigheten en öppen förfrågan till kommuner, regioner, länsstyrelser och myndigheter om att lämna in projektförslag inom energiplanering till Energimyndigheten. Det har resulterat i finansiering av flera energiplaneringsprojekt.

Nu kommer en ny möjlighet att lämna in förslag på projekt inom energiplanering. Denna gång söker vi projekt inom mer specifika sakområden.

Ansökningsperiod

Energimyndigheten har för avsikt att finansiera och möjliggöra uppstart av projekt i närtid. Projektförslag kan lämnas från och med 17 december 2024 fram till den 14 mars 2025. Inkomna projektförslag hanteras löpande. Utifrån tillgängliga anslag kommer vi att gå vidare med de projektförslag som vi bedömer har högst kvalitet och som har bäst möjligheter att driva på energiomställningen.

Projektperiod

Projekt kan tidigast påbörjas 1 januari 2025 och som längst pågå till 31 december 2027.

Projektbudget

1 – 5 Mkr per år.

Prioriterade projektområden

Vi efterfrågar i första hand projekt inom följande övergripande områden, utan inbördes ordning:

Nya delar i energisystemet

- Vätgas – Energiplanering för produktion, distribution, lagring, användning
- Samordnad användning av energilager i en kommun
- Energigemenskap - information, regelverk, erfarenheter

Planering för elinfrastruktur – mark- och vattenanvändning

- Utveckling av regionala planeringsunderlag för elektrifiering
- Planering för lokal elproduktion, delvis med fokus på att möta kapacitetsbrist

Samspelet mellan olika planer

- Processen att gå från energiplan till översiktsplan. Energiplanering som tar ställning i mark- och vattenanvändning
- Att använda nätutvecklingsplaner i större utsträckning i en kommun samt frågan om hur nätföretag bättre kan nyttja information i kommunala energiplaner och översiktsplaner
- Framtagning av kapacitetskarter i samverkan med elnätsföretag

Kapacitet och flexibilitet

- Utredningar och analyser avseende reservkraft inom en kommun. Kompletterar det stöd som kan fås från Robust kommun.
- Främjande av användarflexibilitet för ett mer effektivt nyttjande av elnätet
- Sektorskoppling - integrerat lokalt energisystem, exempelvis värmesystem, fordonsladdning tillsammans med lokal produktion
- Restenergiflöden från industri
- Hantering av utmaningar gällande kapacitetsbrist för utbyggd laddinfrastruktur
- Användning av regional, digital energitvilling för ett energisystem

Övriga kriterier

- Projektförslaget ska vara kortfattat (max 6 000 tecken) och beskriva vad som ska genomföras, vilka som ingår i projektet samt hur projektet bidrar till att utveckla energiplaneringen. För arbetspaket och aktiviteter ska uppskattning av faktisk tidsåtgång och kostnader uppskattas grovt i projektförslaget. Om Energimyndigheten vill gå vidare med utveckling av projektförslaget så kommer faktisk tidsuppskattning av arbetspaket och aktiviteter att behöva göras i en projektplan.
- Utveckling av projektförslaget fram till färdigt projekt sker i samarbete med Energimyndigheten. Drift och genomförande av projektet sker på lokal/regional nivå med en ansvarig projektägare. Energimyndigheten finansierar projektet och är även delaktig i projektet genom att bland annat påverka styrning av projektet i riktning mot uppsatta projekt mål.
- Vi bedömer att projekt där merparten av arbetet görs internt, det vill säga inom kommuner, regioner, länsstyrelser och myndigheter ger störst potential för lärande med varaktighet. Köpta tjänster kan vara en del av projektbudgeten men externa aktörers insats ska inte vara en bärande del av projektet.

- Vid vår bedömning av projektförslag lägger vi stor vikt vid projekt där samverkan sker mellan kommuner eller projekt där samverkan sker mellan lokala aktörer, regionala aktörer och myndigheter.
- För mer information och inlämnande av projektförslag:
Anders Schweitz: anders.s...@energimyndigheten.se
016-544 24 85
Kristian Schoning: kristian....@energimyndigheten.se
016-542 06 72

Diarienummer KS.2025.50

§ 51 Möjlighet till utökad arbetstid om 24 timmar för verksamheter inom stöd och service bostad med särskild service och personli assistans

Verksamheter inom stöd och service till exempel medarbetare på gruppboheter och personliga assistenter har historiskt arbetat efter schema där långa arbetspass upp mot 24 timmar varit vanligt. För att följa brukarens behov har man haft jour nattetid då man kunnat sova delar av natten. Från den 1 februari 2024 gäller som huvudregel att alla medarbetare i kommuner och regioner ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod. För medarbetare anställda på bilaga J eller PAN behöver arbetsgivaren inte ansöka om dispens för att kunna utöka arbetstiden till som mest 24 timmar. Med arbetstid avses i båda fallen en kombination av ordinarie arbetstid och jour då arbetstagaren ska ha möjlighet att vila. 26 mars 2024 tog kommunstyrelsen beslut att tillåta verksamheter inom personlig assistans att förlägga arbetspass upp till 24 timmar. Verksamheten ser behov av att fortsätta förlägga arbetspass upp till 24 timmar ytterligare ett år. Det är brukarnas behov som är avgörande för när möjligheten ska nyttjas.

Arbetsgivaren ska förhandla sitt förslag med berörd arbetstagarorganisation enligt MBL. Detta gjordes 4 februari 2025. Efter avslutad förhandling fattas beslut av arbetsgivarens högsta ledning. Med högsta ledning avses kommunstyrelsen. Innan arbetsgivaren kan tillämpa beslutet ska det ha anmälts till berörda centrala parter. Beslutet gäller i ett år och kan överprövas av Centrala parter arbetsstidsnämnd.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse - Möjlighet till utökad arbetstid om 24 timmar för verksamheter inom stöd och service bostad med särskild service och personlig assistans

MBL förläggning av dygnspass LSS personlig assistans och bostad med särskild service.

den 11 mars 2025

§ 51 fortsättning

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta att vård- och socialförvaltningen ges möjlighet till att förlägga arbetspass upp till 24 timmar inom personlig assistans och bostad med särskild service.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Besluta att vård- och socialförvaltningen ges möjlighet till att förlägga arbetspass upp till 24 timmar inom personlig assistans och bostad med särskild service.

Diarienummer KS.2025.50

Möjlighet till att utöka arbetstid till 24 timmar inom personlig assistans och bostad med särskild service

Beskrivning av ärendet

Verksamheter inom stöd och service till exempel medarbetare på gruppboheter och personliga assistenter har historiskt arbetat efter schema där långa arbetspass upp mot 24 timmar varit vanligt. För att följa brukarens behov har man haft jour nattetid då man kunnat sova delar av natten. Från den 1 februari 2024 gäller som huvudregel att alla medarbetare i kommuner och regioner ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod. För medarbetare anställda på bilaga J eller PAN behöver arbetsgivaren inte ansöka om dispens för att kunna utöka arbetstiden till som mest 24 timmar. Med arbetstid avses i båda fallen en kombination av ordinarie arbetstid och jour då arbetstagaren ska ha möjlighet att vila. 26 mars 2024 tog kommunstyrelsen beslut att tillåta verksamheter inom personlig assistans att förlägga arbetspass upp till 24 timmar. Verksamheten ser behov av att fortsätta förlägga arbetspass upp till 24 timmar ytterligare ett år. Det är brukarnas behov som är avgörande för när möjligheten ska nyttjas.

Arbetsgivaren ska förhandla sitt förslag med berörd arbetstagarorganisation enligt MBL. Detta gjordes 4 februari 2025. Efter avslutad förhandling fattas beslut av arbetsgivarens högsta ledning. Med högsta ledning avses kommunstyrelsen. Innan arbetsgivaren kan tillämpa beslutet ska det ha anmälts till berörda centrala parter. Beslutet gäller i ett år och kan överprövas av Centrala parter arbetsstidsnämnd.

Förslag till beslut

Vård- och socialförvaltningen ges möjlighet till att förlägga arbetspass upp till 24 timmar inom personlig assistans och bostad med särskild service.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Frida Book, HR-specialist

Bilagor

MBL § 11 inför beslut om möjlighet att utöka arbetstid till 24 timmar inom personlig assistens och bostad med särskild service

Beslut skickas till

Frida Book, Kommunledningsförvaltningen

Emilie Abrahamsson, Vård- och socialförvaltningen

Ärende **Överläggning enligt MBL § 11**

Parter Strömsunds Kommun och Kommunal

Närvarande För kommunen: Frida Book
För förbund: Lena Gjersvold

Datum 2025-02-04

§ 1

Arbetsgivaren kallar till överläggning med anledning av att man vill ha möjlighet att förlägga arbetspass upp till 24 timmar för medarbetare inom personlig assistans och bostad med särskild service inom LSS (Lagen om stöd och service).

§ 2

Arbetsgivaren framför att möjligheten att förlägga pass upp till 24 timmar kommer att tillämpas där behovet finns för brukarna. Inför schemaförändringarna kommer arbetsgivaren att göra riskbedömningar av vilken påverkan det kan få för medarbetarnas hälsa.

§ 3

Förbundet har inget till erinra.

§ 4

Parterna är eniga om att arbetsgivaren har fullgjort till förhandlingsskyldighet och avslutar förhandlingen i enighet.

För Strömsunds Kommun

För Kommunal

Frida Book

Lena Gjersvold

Digitala Signaturer

Signerad med: Anställda
Signerad av: Frida Book
Datum: 2025-02-04 16:45 +01:00

Signerad med: Anställda
Signerad av: Lena Gjersvold
Datum: 2025-02-11 08:56 +01:00

Diarienummer KS.2025.172

Delegation av beslut - Ansökningar om bygdemedel omgång 2024-10-31

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen i Jämtlands län anholder om kommunens prioriteringar och yttrande över inkomna ansökningar om bygdemedel.

Underlaget har sammanställts och ordnats utifrån de tre underfönderna inom Strömsund kommun; Ström, Fjällsjö och Frostviken.

Kommunledningsförvaltningen har skickat underlaget till berörda remissinstanser och sista svarsdag för dessa är den 21 mars 2025.

För att beslut om kommunens prioriteringar och yttrande över inkomna ansökningar ska komma länsstyrelsen till handa fortare och att besluten till de sökande inte ska dröja, önskas beslutanderätten i ärendet delegeras till kommunstyrelsens arbetsutskott. Ärendet kommer isåfall behandlas på arbetsutskottets sammanträde den 8 april 2025.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen delegerar beslutanderätten i ärendet till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Linnea Fjellner

den 11 mars 2025

Diarienummer KS.2024.513

§ 54 Revidering av arbetsordning för tillgänglighetsrådet

Vid tillgänglighetsrådets sammanträde den 27 maj 2024 § 13 lämnades förslag till förändringar av arbetsordningen. Tillgänglighetsrådet beslutade att ställa sig bakom förslaget till revidering.

Kommunstyrelsens ordförande och sekreterare i pensionärsrådet och tillgänglighetsrådet hade möte den 6 augusti 2024 där ytterligare genomgång gjordes av förslaget till arbetsordningar för råden.

Underlag till beslut

Tillgänglighetsrådet § 13/2024

Tjänsteskrivelse - Revidering av arbetsordning för tillgänglighetsrådet

Revidering av arbetsordning TR version 3

Revidering av arbetsordning TR rensad

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta fastställa arbetsordning för tillgänglighetsrådet.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Besluta fastställa arbetsordning för tillgänglighetsrådet.

Diarienummer KS.2024.513

Revidering av arbetsordning för tillgänglighetsrådet

Vid tillgänglighetsrådets sammanträde den 27 maj 2024 § 13 lämnades förslag till förändringar av arbetsordningen. Tillgänglighetsrådet beslutade att ställa sig bakom förslaget till revidering.

Kommunstyrelsens ordförande och sekreterare i pensionärsrådet och tillgänglighetsrådet hade möte den 6 augusti 2024 där ytterligare genomgång gjordes av förslaget till arbetsordningar för råden.

Eftersom arbetet pågick med att fastställa arbetsordningar i både tillgänglighetsrådet och kommunala pensionärsrådet så gav kommunstyrelsens ordförande uppdrag till ordförande och sekreterare i råden att likställa arbetsordningarna i möjligaste mån. Efter genomgång den 4 december 2024 lämnades det färdiga förslaget till kommunstyrelsen.

Förslag till förändringar i arbetsordningen har gulmarkerats. Text som föreslås utgå är överstruken.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att fastställa arbetsordning för tillgänglighetsrådet.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Annika Eriksson

Bilagor

Arbetsordning för tillgänglighetsrådet med gulmarkeringar
Arbetsordning för tillgänglighetsrådet rensad

Beslut skickas till

Tillgänglighetsrådet

Diarienummer KS.2024.513

Arbetsordning för tillgänglighetsrådet

Innehållsförteckning, §

1. Ansvarsområde
2. Rådets sammansättning
3. Arbetsformer
4. Ersättning till ledamöter
5. Ersättning till ritningsgranskare

§ 1 Ansvarsområde

Kommunen har både ett lagstadgat ansvar och ett intresse av att samverka med såväl enskilda som de organisationer som företräder funktionshindrade kvinnor och män, flickor och pojkar. Samråd med de funktionshindrades organisationer sker bland annat genom tillgänglighetsrådet - TR.

Tillgänglighetsrådet är ett viktigt organ för samråd och ömsesidig information mellan kommunen och företrädare för berörda brukarorganisationer. Rådet är ett referensorgan och tar inte ställning som kommunal nämnd eller styrelse. Tillgänglighetsrådet är dock en viktig kanal till funktionshindrade i kommunen. Det är därför angeläget att rådet ges reella möjligheter att fullgöra sina uppgifter och att dess synpunkter beaktas.

Kommunen ska informera rådet om planer för förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation som generellt berör funktionshindrade. Kommunen bör därför i ett så tidigt skede som möjligt inhämta rådets synpunkter och förslag så att dessa kan påverka ärendets handläggning så att dessa finns med i underlag inför beslut i ärenden.

Rådets representanter kan via rådet ta initiativ till och aktivt arbeta för förändringar och anpassningar av den kommunala verksamheten som berör funktionshindrades förhållanden och villkor i samhället.

§ 2 Rådets sammansättning

Tillgänglighetsrådet är organisatoriskt underställt kommunstyrelsen.

~~Tillgänglighetsrådet består av tolv ledamöter och lika många ersättare för dessa. Tre ledamöter med ersättare utses av kommunen. Nio ledamöter med ersättare utses av funktionshinderorganisationerna.~~

Tillgänglighetsrådet består av tre ledamöter och tre ersättare från kommunen samt en ledamot och en ersättare från respektive funktionshinderförening i kommunen.

Kommunstyrelsen utser av sina ledamöter en ordförande och en vice ordförande till rådet samt ersättare för dessa.

Socialnämnden utser av sina ledamöter en ordinarie ledamot till rådet och en ersättare.

~~Funktionshinderorganisationerna i kommunen utser totalt nio ledamöter och nio ersättare enligt nedanstående. Om föreningen i kommunen inte är aktiv får föreningens distriktsorganisation utse ledamöter och ersättare.~~

SRF	Synskadades Riksförbund	En ledamot
DHR	Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder	En ledamot
FUB	Föräldraföreningen för utvecklingsstörda barn	En ledamot
	och ungdomar	
R	Reumatikerföreningen	En ledamot
HRF	Hörselskadades Riksförbund	En ledamot
RmA	Allergiföreningen	En ledamot
FHL	Föreningen hjärt- och lungsjuka	En ledamot
RBU	Rörelsehindrade barn och ungdomar	En ledamot
RSMH	Riksförbundet för social och mental hälsa	En ledamot

Respektive funktionshinderorganisation i kommunen utser vardera en ledamot och en ersättare. Om föreningen i kommunen inte är aktiv får föreningens distriktsorganisation utse ledamot och ersättare.

Politiskt utsedda ledamöter till rådet utses för samma tidsperiod som kommunfullmäktige utser ledamöter till nämnder och styrelser.

~~Andra föreningar och organisationer som driver verksamhet inom kommunen med syfte att tillvarata funktionshindrades intressen kan inbjudas att delta i rådets överläggningar.~~

~~Representanter för andra samhällsorgan kan även inbjudas till rådet för information, diskussion eller samråd.~~

§ 3 Arbetsformer

Tillgänglighetsrådet sammanträder fyra gånger per år. Extra sammanträde kan hållas efter samråd med ordföranden.

Datum för sammanträden kommande år fastställs året innan.

En referensgrupp förbereder nästkommande sammanträde i rådet och lämnar i god tid in förslag till föredragningslistan. Referensgruppen är en öppen grupp dit alla kvinnor och män som representerar funktionshinderorganisationer är välkomna.

Inför sammanträde ska funktionshinderföreningarna ges möjlighet att inkomma med punkter till dagordningen.

Information om kommunens organisation och verksamheter sker vid första sammanträdet i ny mandatperiod.

Kommunen svarar för sekreterare- och kansliservice till rådet. Kallelse och förslag till föredragningslista med tillhörande handlingar ska på lämpligt sätt skickas varje ledamot och ersättare ~~minst 15 kalenderdagar~~ två veckor före sammanträdet.

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde meddelar sekreteraren som kallar ersättare.

Ersättare som inte tjänstgör har rätt att närvara vid rådets sammanträden och har rätt att delta i överläggningarna. Ersättare som tjänstgör har rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Tillgänglighetsrådet är ett referensorgan. Rådet behöver därför inte ha en enhetlig uppfattning och regleras inte av kommunallagens bestämmelser avseende arbetsformer och beslutsföret.

Protokoll förs vid sammanträdet. Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot från funktionshinderorganisationerna.

§ 4 Ritningsgranskare

Rådet utser ritningsgranskare som har uppdraget att lämna synpunkter på ny- och ombyggnationer av kommunens lokaler.

§ 5 Ersättning till ledamöter

Ledamöter utsedda av kommunstyrelsen och socialnämnden får ersättning vid möten enligt kommunens bestämmelser för ersättning till förtroendevalda.

~~(Id nr 0:7)~~

Funktionshinderföreningarnas representanter i rådet utses av och representerar sina organisationer och får därför inte arvode från kommunen.

Representanter från funktionshinderföreningarna får vid möten ersättning för resekostnader enligt det centrala bilersättningsavtalet (BIA).

~~Representanter från funktionshinderorganisationerna får vid möten ersättning för förlorad arbetsförtjänst, resekostnader, resetillägg och traktamente enligt kommunens bestämmelser för ersättning till förtroendevalda (Id nr 0:7)~~

§ 6 Ersättning till ritningsgranskare

Av rådet utsedd ritningsgranskare får ersättning för förlorad arbetsförtjänst, samt ersättning för resekostnader enligt det centrala bilersättningsavtalet (BIA).

~~Av rådet utsedda ritningsgranskare får ersättning för förlorad arbetsförtjänst, resekostnader, resetillägg och traktamente enligt kommunens bestämmelser för ersättning till förtroendevalda när de granskar ritningar på rådets uppdrag. (Id nr 0:7)~~

~~Ritningsgranskare ska lämna in en reseräkning till rådets sekreterare. Räkningen ska attesteras av ordföranden innan utbetalning.~~

Diarienummer KS.2024.513

Arbetsordning för tillgänglighetsrådet

Innehållsförteckning, §

1. Ansvarsområde
2. Rådets sammansättning
3. Arbetsformer
4. Ritningsgranskare
5. Ersättning till ledamöter
6. Ersättning till ritningsgranskare

§ 1 Ansvarsområde

Kommunen har både ett lagstadgat ansvar och ett intresse av att samverka med såväl enskilda som de organisationer som företräder funktionshindrade kvinnor och män, flickor och pojkar. Samråd med de funktionshindrades organisationer sker bland annat genom tillgänglighetsrådet - TR.

Tillgänglighetsrådet är ett viktigt organ för samråd och ömsesidig information mellan kommunen och företrädare för berörda organisationer.

Kommunen ska informera rådet om planer för förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation som generellt berör funktionshindrade. Kommunen bör därför i ett så tidigt skede som möjligt inhämta rådets synpunkter och förslag så att dessa finns med i underlag inför beslut i ärenden.

Rådets representanter kan via rådet ta initiativ till och aktivt arbeta för förändringar och anpassningar av den kommunala verksamheten som berör funktionshindrades förhållanden och villkor i samhället.

§ 2 Rådets sammansättning

Tillgänglighetsrådet är organisatoriskt underställt kommunstyrelsen.

Tillgänglighetsrådet består av tre ledamöter och tre ersättare från kommunen samt en ledamot och en ersättare från respektive funktionshinderförening i kommunen.

Kommunstyrelsen utser av sina ledamöter en ordförande och en vice ordförande till rådet samt ersättare för dessa.

Socialnämnden utser av sina ledamöter en ordinarie ledamot till rådet och en ersättare.

Respektive funktionshinderorganisation i kommunen utser vardera en ledamot och en ersättare. Om föreningen i kommunen inte är aktiv får föreningens distriktsorganisation utse ledamot och ersättare.

Politiskt utsedda ledamöter till rådet utses för samma tidsperiod som kommunfullmäktige utser ledamöter till nämnder och styrelser.

§ 3 Arbetsformer

Tillgänglighetsrådet sammanträder fyra gånger per år. Extra sammanträde kan hållas efter samråd med ordföranden.

Datum för sammanträden kommande år fastställs året innan.

Inför sammanträde ska funktionshinderföreningarna ges möjlighet att inkomma med punkter till dagordningen.

Information om kommunens organisation och verksamheter sker vid första sammanträdet i ny mandatperiod.

Kommunen svarar för sekreterare- och kansliservice till rådet. Kallelse och förslag till föredragningslista med tillhörande handlingar ska på lämpligt sätt skickas varje ledamot och ersättare två veckor före sammanträdet.

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde meddelar sekreteraren som kallar ersättare.

Ersättare som inte tjänstgör har rätt att närvara vid rådets sammanträden och har rätt att delta i överläggningarna. Ersättare som tjänstgör har rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Tillgänglighetsrådet är ett referensorgan. Rådet behöver därför inte ha en enhetlig uppfattning och regleras inte av kommunallagens bestämmelser avseende arbetsformer och beslutsföret.

Protokoll förs vid sammanträdet. Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot från funktionshinderorganisationerna.

Inför varje ny mandatperiod ska arbetsordningen revideras.

§ 4 Ritningsgranskare

Rådet utser ritningsgranskare som har uppdraget att lämna synpunkter på ny- och ombyggnationer av kommunens lokaler.

§ 5 Ersättning till ledamöter

Ledamöter utsedda av kommunstyrelsen och socialnämnden får ersättning vid möten enligt kommunens bestämmelser för ersättning till förtroendevalda.

Funktionshinderföreningarnas representanter i rådet utses av och representerar sina organisationer och får därför inte arvode från kommunen.

Representanter från funktionshinderföreningarna får vid möten ersättning för resekostnader enligt det centrala bilersättningsavtalet (BIA).

§ 6 Ersättning till ritningsgranskare

Av rådet utsedd ritningsgranskare får ersättning för förlorad arbetsförtjänst, samt ersättning för resekostnader enligt det centrala bilersättningsavtalet (BIA).

den 11 mars 2025

Diarienummer KS.2024.512

§ 55 Revidering av arbetsordning för kommunala pensionärsrådet

Den 24 maj 2024 § 22 beslutade kommunala pensionärsrådet att skicka förslag till reviderad arbetsordning till kommunstyrelsen för beslut.

Kommunstyrelsens ordförande och sekreterare i pensionärsrådet och tillgänglighetsrådet hade möte den 6 augusti 2024 där ytterligare genomgång gjordes av förslaget till arbetsordningar för råden. Förslag presenterades vid pensionärsrådets sammanträde den 26 september 2024 § 30.

Underlag till beslut

Kommunala pensionärsrådet § 30/2024

Tjänsteskrivelse - Revidering av arbetsordning för kommunala pensionärsrådet

Revidering av arbetsordning KPR version 3

Revidering av arbetsordning KPR rensad

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta fastställa arbetsordning för tillgänglighetsrådet.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut

Besluta fastställa arbetsordning för tillgänglighetsrådet.

Diarienummer KS.2024.512

Revidering av arbetsordning för kommunala pensionärsrådet

Den 24 maj 2024 § 22 beslutade kommunala pensionärsrådet att skicka förslag till reviderad arbetsordning till kommunstyrelsen för beslut.

Kommunstyrelsens ordförande och sekreterare i pensionärsrådet och tillgänglighetsrådet hade möte den 6 augusti 2024 där ytterligare genomgång gjordes av förslaget till arbetsordningar för råden. Förslag presenterades vid pensionärsrådets sammanträde den 26 september 2024 § 30.

Vid sammanträdet beslutade pensionärsrådet:

1. Pensionärsrådet ska sammanträda sex gånger per år, om inte arbetsutskottet får finnas kvar, för att få en snabbare ärendehantering.
2. Tjänstgörande ledamöter i kommunala pensionärsrådet, som representerar sina föreningar, föreslås få arvode i likhet med politiskt valda ledamöter som tjänstgör.
3. Arbetsordningen i övrigt godkändes.

Eftersom arbetet pågick med att fastställa arbetsordningar i både tillgänglighetsrådet och kommunala pensionärsrådet så gav kommunstyrelsens ordförande uppdrag till ordförande och sekreterare i råden att likställa arbetsordningarna i möjligaste mån. Efter genomgång den 4 december 2024 lämnades det färdiga förslaget till kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att fastställa arbetsordning för kommunala pensionärsrådet.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Annika Eriksson,

Bilagor

Arbetsordning för kommunala pensionärsrådet med gulmarkeringar

Arbetsordning för kommunala pensionärsrådet rensad

Beslut skickas till

Kommunala pensionärsrådet

Diarienummer KS.2024.512

Arbetsordning för kommunala pensionärsrådet

Innehållsförteckning, §

1. Ansvarsområde
2. Rådets sammansättning
3. Arbetsformer
4. Ersättning till ledamöter

§ 1 Ansvarsområde

Kommunen har både ett lagstadgat ansvar och ett intresse av att samverka med såväl enskilda som de organisationer som företräder äldre kvinnor och män. Samråd med pensionärsorganisationerna sker bland annat genom kommunala pensionärsrådet - KPR.

Kommunala pensionärsrådet är ett viktigt organ för samråd och ömsesidig information mellan kommunen och företrädare för berörda pensionärsorganisationer. ~~Det är därför angeläget att rådet ges rella möjligheter att fullgöra sina uppgifter och att dess synpunkter beaktas.~~

~~Kommunala pensionärsrådet ska ha överläggningsrätt i kommunala frågor som rör pensionärernas ekonomiska och sociala situation.~~

Kommunen ska redan på beredningsstadiet och kontinuerligt under ärendenas behandling överlägga med rådet om planer för sådana förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation som berör pensionärer samt använda rådet som remissorgan. **Obs!**

Kommunen ska informera rådet om planer för förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation som generellt berör pensionärer. Kommunen bör i ett så tidigt skede som möjligt inhämta rådets synpunkter och förslag så att dessa finns med i underlag inför beslut i ärenden.

Pensionärernas **Rådets** representanter kan via rådet ta initiativ till och aktivt arbeta för förändringar och anpassningar av den kommunala verksamheten som berör äldres förhållanden i samhället.

§ 2 Rådets sammansättning

Det kommunala pensionärsrådet är organisatoriskt underställt kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen utser av sina ledamöter en ordförande och en vice ordförande till rådet samt ersättare för dessa.

Socialnämnden utser av sina ledamöter en ordinarie ledamot till rådet och en ersättare **för denne** ~~för henne/honom.~~

Pensionärsföreningarna i kommunen utser vardera en ordinarie ledamot och en ersättare.

Politiskt utsedda ledamöter till rådet utses för samma tidsperiod som kommunfullmäktige utser ledamöter till nämnder och styrelser.

~~Andra föreningar och organisationer som driver verksamhet inom kommunen med syfte att tillvarata pensionärers intressen kan inbjudas att delta i rådets överläggningar.~~

~~Representanter för andra samhällsorgan kan också inbjudas till rådet för information, diskussion eller samråd.~~

§ 3 Arbetsformer

Kommunala pensionärsrådet sammanträder fyra gånger per år. **Extra sammanträde kan hållas efter samråd med ordföranden.** ~~eller minst hälften av rådets ledamöter begär det. eller vid brådskande ärenden där yttrande ska avges.~~

Datum för sammanträden kommande år fastställs året innan.

~~Pensionärsrådet utser inom sig ett arbetsutskott bestående av ordföranden samt tre ledamöter respektive ersättare. Arbetsutskottet sammanträder då behov föreligger, och kan i brådskande fall avge yttranden i rådets ställe.~~

Inför sammanträde så ska pensionärsorganisationerna ges möjlighet att inkomma med punkter till dagordningen.

~~Kommunala pensionärsrådet ska få utbildning om kommunens verksamheter varje år vid en heldags konferens.~~ **Information om kommunens organisation och verksamheter sker vid första sammanträdet i ny mandatperiod.**

Kommunen svarar för sekreterare- och kansliservice till rådet. Kallelse och förslag till föredragningslista med tillhörande handlingar ska på lämpligt sätt skickas varje ledamot och ersättare ~~minst fem 15 kalenderdagar~~ **två veckor** före sammanträdet. ~~Till ett arbetsutskott kan i brådskande fall en muntlig kallelse vara godtagbar.~~

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde meddelar sekreteraren som kallar ersättaren.

Ersättare som inte tjänstgör har rätt att närvara vid rådets sammanträden och har rätt att delta i överläggningarna. Ersättare **som tjänstgör** har rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Pensionärsrådet är ett referensorgan. Rådet behöver därför inte ha en enhetlig uppfattning i ärenden och regleras inte av kommunallagens bestämmelser avseende arbetsformer och beslutsföret.

Protokoll förs vid sammanträdet. Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot från pensionärsorganisationerna.

§ 4 Ersättning till ledamöter

Ledamöter utsedda av kommunstyrelsen och socialnämnden får ersättning vid möten enligt kommunens bestämmelser för ersättning till förtroendevalda.

Pensionärsorganisationernas representanter i rådet utses av och representerar sina föreningar och får därför inte arvode **från kommunen**.

Representanter från pensionärsföreningarna får vid möten ersättning för ~~förlorad arbetsförtjänst, reskostnader, resetillägg och traktamente enligt kommunens bestämmelser för ersättning till förtroendevalda.~~ **enligt det centrala bilersättningsavtalet (BIA).**

Diarienummer KS.2024.512

Arbetsordning för kommunala pensionärsrådet

Innehållsförteckning, §

1. Ansvarsområde
2. Rådets sammansättning
3. Arbetsformer
4. Ersättning till ledamöter

§ 1 Ansvarsområde

Kommunen har både ett lagstadgat ansvar och ett intresse av att samverka med såväl enskilda som de organisationer som företräder äldre kvinnor och män. Samråd med pensionärsorganisationerna sker bland annat genom kommunala pensionärsrådet - KPR.

Kommunala pensionärsrådet är ett viktigt organ för samråd och ömsesidig information mellan kommunen och företrädare för berörda organisationer.

Kommunen ska informera rådet om planer för förändringar av samhällsinsatsernas utformning och organisation som generellt berör pensionärer. Kommunen bör i ett så tidigt skede som möjligt inhämta rådets synpunkter och förslag så att dessa finns med i underlag inför beslut i ärenden.

Rådets representanter kan via rådet ta initiativ till och aktivt arbeta för förändringar och anpassningar av den kommunala verksamheten som berör äldres förhållanden i samhället.

§ 2 Rådets sammansättning

Det kommunala pensionärsrådet är organisatoriskt underställt kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen utser av sina ledamöter en ordförande och en vice ordförande till rådet samt ersättare för dessa.

Socialnämnden utser av sina ledamöter en ordinarie ledamot till rådet och en ersättare för denne. Pensionärsföreningarna i kommunen utser vardera en ordinarie ledamot och en ersättare.

Politiskt utsedda ledamöter till rådet utses för samma tidsperiod som kommunfullmäktige utser ledamöter till nämnder och styrelser.

§ 3 Arbetsformer

Kommunala pensionärsrådet sammanträder fyra gånger per år. Extra sammanträde kan hållas efter samråd med ordföranden.

Datum för sammanträden kommande år fastställs året innan.

Inför sammanträde så ska pensionärsorganisationerna ges möjlighet att inkomma med punkter till dagordningen.

Information om kommunens organisation och verksamheter sker vid första sammanträdet i ny mandatperiod.

Kommunen svarar för sekreterare- och kansliservice till rådet. Kallelse och förslag till föredragningslista med tillhörande handlingar ska på lämpligt sätt skickas varje ledamot och ersättare två veckor före sammanträdet.

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde meddelar sekreteraren som kallar ersättaren.

Ersättare som inte tjänstgör har rätt att närvara vid rådets sammanträden och har rätt att delta i överläggningarna. Ersättare som tjänstgör har rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Pensionärsrådet är ett referensorgan. Rådet behöver därför inte ha en enhetlig uppfattning i ärenden och regleras inte av kommunallagens bestämmelser avseende arbetsformer och beslutsföret.

Protokoll förs vid sammanträdet. Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot från pensionärsorganisationerna.

Inför varje ny mandatperiod ska arbetsordningen revideras.

§ 4 Ersättning till ledamöter

Ledamöter utsedda av kommunstyrelsen och socialnämnden får ersättning vid möten enligt kommunens bestämmelser för ersättning till förtroendevalda.

Pensionärsorganisationernas representanter i rådet utses av och representerar sina föreningar och får därför inte arvode från kommunen.

Representanter från pensionärsföreningarna får vid möten ersättning för reskostnader enligt det centrala bilersättningsavtalet (BIA).

den 11 mars 2025

Diarienummer KS.2025.87

§ 56 Ansökan om marknadsföringsbidrag för Dundermarknaden 2025 - IFK Strömsund

IFK Strömsund har, genom Anki Henriksson, inkommit med en ansökan om 50 000 kronor i marknadsföringsbidrag för Dundermarknaden 2025 som äger rum mellan 10 juli till och med den 13 juli 2025, vid Hembygdsgården, Strömsund.

- År 2024 ansökte arrangören om 40 000 kronor och beviljades 40 000 kronor.
- År 2023 ansökte arrangören om 40 000 kronor och beviljades 30 000 kronor.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse - Marknadsföringsbidrag Dundermarknaden 2025

Marknadsföringsbidrag 2025

Jäv

Karin Holmquist (M) samt Carina Wiik anmäler jäv för IFK Strömsund.

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta enligt upprättat förslag.

1. IFK Strömsund beviljas 30 000 kronor i marknadsföringsbidrag.
2. Medel anvisas ur kommunstyrelsens konto för marknadsföring.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. IFK Strömsund beviljas 30 000 kronor i marknadsföringsbidrag.
2. Medel anvisas ur kommunstyrelsens konto för marknadsföring.

Diarienummer KS.2025.87

Ansökan om marknadsföringsbidrag Dundermarknaden 2025

Sammanfattning

IFK Strömsund har, genom Anki Henriksson, inkommit med en ansökan om 50 000 kronor i marknadsföringsbidrag för Dundermarknaden 2025 som äger rum mellan 10 juli till och med den 13 juli 2025, vid Hembygdsgården, Strömsund.

Beskrivning av ärendet

I ansökan står att läsa att arrangören har som mål är att skapa en folkfest under en hel vecka, Dunderveckan, som startar den 6 juli och avslutas den 13 juli. Man vill locka både hemvändare och nya besökare till Strömsund. Dundermarknaden är fortsatt IFK Strömsunds enskilt viktigaste inkomstkälla och därför mycket viktig för idrottsverksamheten för barn och ungdomar.

Man avser fortsätta satsa lite extra för att locka nya besökare och nya invånare genom marknadsföring av Strömsund. Man kommer bland annat att medverka i en "hemvändardag", arrangerad av kommunen och företagare.

- År 2024 ansökte arrangören om 40 000 kronor och beviljades 40 000 kronor.
- År 2023 ansökte arrangören om 40 000 kronor och beviljades 30 000 kronor.

Förslag till beslut

1. IFK Strömsund beviljas 30 000 kronor i marknadsföringsbidrag.
2. Medel anvisas ur kommunstyrelsens konto för marknadsföring.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Malin Åbbel Fjell

Bilagor

Marknadsföringsbidrag 2025

Beslut skickas till

Dunderkommittén, IFK Strömsund

Kommunledningsförvaltningen, ekonomi

Förra årets Dundermarknad blev en succé då vi firade 40 år. Vi fick ett fantastiskt jubileum. Folk besökte oss från när och fjärran. Vi kan även konstatera att det går att ordna större event i Strömsund. Detta resulterade i att Dundermarknaden under året blev invald i Storsjöyrans Pop Hal of Fame Jämtland, som första arrangör utanför Östersund.

Vårt mål är att skapa en fantastisk folkfest under en hel vecka. Vi vill locka både hemvändare och nya besökare till Strömsund. Dundermarknaden är fortsatt IFK Strömsunds enskilt viktigaste inkomstkälla och därför mycket viktig för idrottsverksamheten för våra barn och ungdomar.

Dundermarknaden 2024 lyckades bra trots att vi lade i en högre växel. Så inför årets Dundermarknad fortsätter vi satsa lite extra för att locka nya besökare och marknadsföra Strömsund. Kanske till och med locka hit nya invånare. Dundermarknaden kommer att fortsätta att vara en hel vecka med favoritaktiviteterna samt att vi inför varje år tar fram nya aktiviteter.

Vi vet att det kommer att satsas på en ”hemvändardag”, arrangerat av kommunen och företagare under Dundermarknaden. Självklart kommer vi dra vårt strå till stacken för att locka hit folket.

Under veckan kommer alla IFK Strömsunds sektioner ha någon form av aktivitet där de visar upp sin verksamhet. Även samarbetet med andra föreningar kommer att fortsätta under 2025 och nya föreningar har tillkommit. Det har varit ett bra upplägg som uppskattats av alla. Vi vill även fortsätta att marknadsföra Dundermarknaden och Strömsund i fler omkringliggande geografiska områden och även i år andra delar av landet.

IFK Strömsund Dundermarknaden, (organisationsnummer 892000-6759), söker därför ett marknadsföringsbidrag på 50 000 kronor för att kunna fortsätta utöka sina annonseringsområden och därmed öka förutsättningen för att locka fler besökare från andra orter. Dundermarknaden är ett gyllene tillfälle för alla – Strömsundsmänniskor och semesterbesökare, att möta gamla bekanta och nya ansikten under trevliga former. Strömsunds kommun, företagskulturen och turismen i Strömsund med omnejd, sätts på kartan och sist men inte minst; den är viktig inkomst för att bedriva verksamhet för alla våra idrottande barn och ungdomar. Vi ser att utflyttningen är stor och vi vill kunna bidra till att det ska finnas aktiviteter för alla så att det inte ska vara ett skäl till att flytta.

Dunderkommittén hoppas att Strömsunds kommun stöttar oss med bidraget för att stärka Dundermarknadens fortlevnad.

Dunderkommittén genom

Anki Henriksson

den 11 mars 2025

Diarienummer KS.2025.130

§ 57 Ansökan om bidrag från Bris Region Nord

Bris region nord har inkommit med en ansökan om 25 000 kronor i bidrag för verksamhetsåret 2026.

Bris, Barnens rätt i samhället, är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer som varje dag kämpar för ett bättre samhälle för barn. Med barnkonventionen som grund stöttar Bris barn i utsatta situationer, mobiliserar samhället och påverkar beslutsfattare för ett samhälle där varje barn känner till sina rättigheter och där barnets rättigheter tillgodoses.

2024 beviljades BRIS 15 000 kronor i verksamhetsbidrag för 2025 av Strömsunds kommun.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse - Ansökan om bidrag för Bris region nord
Ansökningsbrev 2026
Budget 2024 och prognos 2025

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet besluta

1. Bris region nord beviljas bidrag om 15 000 kronor för verksamhetsåret 2026.
2. Bidraget finansieras genom medel anvisade i budget 2026

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Bris region nord beviljas bidrag om 15 000 kronor för verksamhetsåret 2026.
2. Bidraget finansieras genom medel anvisade i budget 2026

Diarienummer KS.2025.130

Ansökan om bidrag från Bris region nord

Bris region nord har inkommit med en ansökan om 25 000 kronor i bidrag för verksamhetsåret 2026.

Bris, Barnens rätt i samhället, är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer som varje dag kämpar för ett bättre samhälle för barn. Med barnkonventionen som grund stöttar Bris barn i utsatta situationer, mobiliserar samhället och påverkar beslutsfattare för ett samhälle där varje barn känner till sina rättigheter och där barnets rättigheter tillgodoses.

Bris region nord ansöker om bidrag från Strömsunds kommun för att fortsatt kunna bedriva sin verksamhet med bland annat kostnadsfria, anonyma samtalsstöd för utsatta barn, dygnet runt.

2024 beviljades BRIS 15 000 kronor i verksamhetsbidrag för 2025 av Strömsunds kommun.

Förslag till beslut

1. Bris region nord beviljas bidrag om 15 000 kronor för verksamhetsåret 2026.
2. Bidraget finansieras genom medel anvisade i budget 2025.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Linnea Fjellner

Bilagor

Ansökan

Bris Årsberättelse 2023

Barnrapporten 2024

Budget 2024 och prognos 2025

Bris långsiktig plan 2021-2025

Bris stadgar antagna 2023-05-13

Beslut skickas till

Kommunledningsförvaltningen, ekonomi

Bris region nord

BRIS – BÄTTRE SAMHÄLLEN FÖR BARN

Bris region Nord ansöker härmed om 25 000 kr i bidrag för verksamhetsår 2026.

Bris är en barnrättsorganisation som stödjer barn utifrån barnets behov, mobiliserar samhället och lyfter barns röster på den politiska agendan. I det arbetet driver Bris den nationella stödlinjen för barn och ger stöd till barn på plats vid vår Brismottagning i Umeå. Via Brismottagningen erbjuder vi ett fördjupat individuellt stöd, föräldraskapsstöd och gruppstöd för barn. Genom att göra barns röster hörda mobiliserar vi samhället för barns rättigheter. För att möta det behov av stöd som barn och unga har idag och för att kunna fortsätta med vårt viktiga arbete, ansöker vi om ekonomiskt bidrag för år 2026.

Bris driver den nationella stödlinjen för barn 116 111 som har öppet dygnet runt, året om, via sms, chatt, mejl och telefon. Under 2023 hade Bris 51 587 stödjande kontakter med barn via stödlinjen och Brismottagningarna, en ökning med 16 procent jämfört med föregående år.

Trycket hos den nationella stödlinjen är stort under dygnets alla timmar och sedan 2021 är stödlinjen öppen dygnet runt, året om. Utökade öppettider, fler kontaktvägar och fler kuratorer har genom åren bidragit till att möta barns vilja och behov av att samtala med vuxna. Numera går det även att kontakta Bris stöd via sms till nummer 116 111, som ytterligare en kontaktväg för barn som söker stöd från en kurator.

I samtalen till Bris är det tydligt att det utöver barnets individuella svårigheter, hjälpbehov och situation även finns en generell hopplöshet över samhällsutvecklingen. De senaste årens utveckling med klimatkris, krig i omvärlden, ekonomi och kriminalitet påverkar barn och barns mående. I samtalen med Bris uttrycker barn tvivel, besvikelse och frustration kring vuxnas och makthavare förmåga att ge dem förutsättningar till ett bra liv. I kontakt med Bris ger barn helt enkelt uttryck för en bristande framtidstro.

"Jag mår inte bra och känner mig hopplös. Jag kan inte prata med någon i min familj om hur jag verkligen mår och är trött på det här. Jag orkar inte mer och jag vet inte vad som får mig att må dåligt men jag känner mig ledsen och arg på mig själv och att allt vore bättre om jag bara försvann. Min mamma säger att jag är självskadad och hur ska jag då kunna berätta för henne att jag mår så dåligt att jag vill ta mitt liv igen?"

Barns hela liv rymms i kontakterna med Bris. Gemensamt för många av barnen som söker stöd är att de saknar en vuxen att få stöd från, antingen av eget val eller för att det faktiskt inte finns någon annan än Bris att prata med. Barns kontakt med Bris sker på barnets villkor och barnet bestämmer vilken information hen vill delge om sig själv, sin situation och sina behov. En grundförutsättning för stödet i Bris nationella stödlinje är att barn är anonyma.

Barn som söker sig till Brismottagningen i Umeå väljer att bryta sin anonymitet för att kunna ta del av ett fördjupat stöd. Genom Brismottagningen erbjuds alla barn och unga i Region Nord stöd via individuella stödsamtal, familjesamtal och stöd i grupp – utan långa väntetider. Gruppstödet riktar sig till barn i särskilt utsatta situationer, bland annat barn som är placerade i familjehem, barn som förlorat en förälder i suicid och barn som har flytt. Grupperna sker både fysiskt på plats vid Brismottagningen och digitalt. Att Bris har en bred stödverksamhet ger varje barn en möjlighet att få hjälp anpassat utifrån barnets behov och unika situation. Gemensamt för barn som söker Bris stöd är att de önskar en förändring av sin nuvarande situation, sitt mående, sina handlingsstrategier eller sina tankar. Att våga dela med sig av sin livssituation är ett stort och modigt steg för ett barn att ta. När barn berättar finns det hopp om förändring och vi vet att samtal gör skillnad.

"Jag vill också passa på att tacka er BRIS. För alla gånger jag nästan gjort självmordsförsök men valt att skriva till er istället. Era ord har verkligen hjälpt. Ni har räddat liv."

Bris primära målgrupp är barn och unga som vi möter i våra stödkanaler. En sekundär målgrupp är föräldrar och andra vuxna nära barn som vi möter i våra stödkanaler samt vuxna som på olika sätt arbetar med eller för barn och barnets rättigheter. Genom Bris vuxentelefoner, utbildningar i barnets rättigheter, kunskapsrapporter och Bris nätverk stöttar vi vuxna omkring barn för att skapa ett bättre samhälle för barn.

Vi har en lång erfarenhet av att utbilda i barnrättsfrågor. Genom Bris utbildningar ger vi fördjupade kunskaper om barnets rättigheter. Genom Bris nätverksträffar, våra konferenser, kunskapsrapporter och skolutskick utbildar vi och sprider kunskap om barnrättsfrågor i hela Strömsund. Vi jobbar också med barns rätt till delaktighet genom utbildningar i vår egen metod *Expertgrupp barn*.

Genom Bris nätverk bjuds professionella som arbetar med och för barn årligen in till kostnadsfria nätverksträffar, konferenser och webinarium i barnrättsfrågor. Nätverket ska vara en källa till inspiration, kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyte för professionella i hela regionen. I region Nord samlar nätverket runt 1300 medlemmar och under 2024 bjöd nätverket exempelvis in till träffar i Umeå, Sundsvall och Luleå. Nätverket bjöds även in till hybridkonferenser på teman *Stöd till barn som flytt¹* och *Rätten till stöd tidigt i livet²* som arrangeras i samband med Bris rapportsläpp. Vi planerar att fortsätta bjuda in nätverket till regionala nätverksträffar som utgår ifrån lokala behov även kommande år.

Bris verkar också för varje barns rätt till en trygg och likvärdig skolgång. En del i det arbetet är våra skolkampanjer riktade till samtliga grund- och gymnasieskolor i Älvsbyns kommun. Under hösten fick alla skolor ett utskick med Bris handbok för samtal i skolan och annat material som Bris erbjuder som stöd till vuxna som arbetar med och för barn. Utskicket innehöll dessutom information om Bris stöd riktat till barn och unga. Inför sommarlovet skickade vi dessutom ut vår aktivitetsbok *Små sommarsaker* till kommunens alla skolelever i årskurs tre. Aktivitetsboken innehöll motiv på växter och djur att färglägga och dessutom 60 tips på olika aktiviteter – en för varje sommarlovsdag.

Bris är en samlande kraft i kampen för barnets mänskliga rättigheter. I det arbetet är samverkan en förutsättning för vårt regionala arbete. I Region Nord samverkar vi med kommuner och regioner såväl som privata aktörer och civilsamhället för att lyfta barns röster och sätta barnrätten på agendan. Vi verkar även för att finnas på arenor där barn befinner sig genom vår volontärmobilisering. I region Nord samlar vi ett 40-tal volontärer som sprider information om barnets rättigheter och Bris stöd genom att genomföra skolföreläsningar och informera idrottsföreningar om barns rätt till en trygg och jämlik idrott. Vi finns även på plats på evenemang runt om i regionen såsom stadsfester, idrottsturneringar, konserter och andra platser där barn finns.

Ett exempel är att vi under vintersolståndet och årets mörkaste dag samlar våra volontärer runt om i Region Nord för att uppmärksamma att Bris kan tända ljus i mörkret för många barn. Våra volontärer fanns på plats vid köpcentrum och andra allmänna platser för att berätta om Bris arbete och betona vikten av att fortsätta arbeta med barns rättigheter året om.

Bris har arbetat för barnets rättigheter i mer än ett halvt sekel. Varje år berättar tiotusentals barn om sina liv i stödsamtal på Brismottagningarna och i den nationella stödlinjen för barn. De lyfter aspekter som rör hur de mår, vad de gläds åt och vad de kämpar med. Berättelserna och den kunskap samtalen bidrar med används för att belysa hur barn i Sverige har det – och hur vårt samhälle kan bli bättre för barn att leva i. När barn berättar finns det hopp och vi hoppas att ni vill stötta Bris för att vi ska kunna fortsätta arbetet för ett bättre samhälle för barn!

¹ Konferensen om stöd till barn som flytt går att se i efterhand [här](#)

² Konferensen om stöd till barn tidigt i livet går att se i efterhand [här](#)

BRIS – BARNENS RÄTT I SAMHÄLLET

FN:s konvention om barnets rättigheter utgör grunden för Bris arbete och Bris bidrar med sitt arbete till FN:s hållbarhetsmål Agenda 2030. Bris finns för alla barn och vår ambition är att alltid möta barn och unga på deras arenor och erbjuda ett tillgängligt stöd i den form de efterfrågar.

Vår vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses.

Bris nätverk

Bris nätverk möjliggör möten, dialog och samverkan mellan personer som arbetar för och med barn. Gå med i nätverket, en källa till inspiration, kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyten kring frågor som rör barns rättigheter. Läs mer och gå med i Bris nätverk här <https://www.bris.se/om-bris/vart-arbete/bris-natverk1/> Det är helt kostnadsfritt!

Rätten till stöd tidigt i livet

Under 2023 avslutade Bris sin kartläggning och projekt kring samhällets stöd till barn i åldern 0–6 år. Projektet resulterade bland annat i rapporten "[Se mig – Rätten till stöd tidigt i livet](#)" och samtalsstödet "Goda samtal om svåra ämnen – Guide i mötet med föräldrar till de yngsta barnen". Ett tydligt resultat av kartläggningen är att förskolan har en nyckelroll i arbetet med att stärka stödet till de yngsta barnen. Personal inom förskolan efterfrågar ökad kunskap och tillgång till verktyg för att tidigt kunna identifiera barn i utsatthet.

Stöd till barn som flytt

Att uppleva krig och flykt är en påfrestning för hela familjen och behovet av psykosocialt stöd är stort. För barn som flytt kan det få konsekvenser långt efteråt i form av svårigheter i skolan, i relationer till föräldrar och vänner samt genom psykisk ohälsa. Utifrån den kunskapen arbetar Bris på bred front för att stötta barn med erfarenhet av flykt och under 2023 släppte vi rapporten [Att leva en dag i taget](#). Vi erbjuder gruppstöd för barn med erfarenhet av flykt på våra Brismottagningar och utbildar även professionella som arbetar med målgruppen i TRT – Teaching recovery techniques, en metod som syftar till att hjälpa barn att hantera traumatiska händelser.

Meningsfull fritid

Idrotten är en betydelsefull plats för många barn vid sidan av hemmet och skolan. Hälften av alla barn befinner sig inom den organiserade idrotten. En meningsfull fritid är en viktig i det förebyggande arbetet mot såväl kriminalitet som barns psykiska ohälsa. Bris samarbetar med flera idrottsförbund och föreningar för att informera om Bris stöd samt stärka tränare och ledare runt barn att lyssna, se och agera för barnets bästa. Genom vår [idrottsledarlinje](#) och [Barnens spelregler](#) stöttar vi vuxna som möter barn inom idrotten.

Lunch med Bris

Under året fortsätter vi även att bjuda in till [Lunch med Bris](#) – våra korta nätföreläsningar om viktiga ämnen, föreläsningarna är alltid kostnadsfria och riktar sig också till professionella som arbetar med och för barn. Föreläsningarna går att ta del av i efterhand här <https://www.bris.se/om-bris/aktuellt/lunch-med-bris/>

BRIS

ÅRSBERÄTTELSE 2023

BRIS STÄRKTE STÖDET UNDER ETT ÅR AV ORO

Under 2023 förvärrades många av de kriser som på olika sätt påverkat barn i Sverige de senaste åren. Bris arbete har fokuserat på att stärka barns tillgång till stöd och synliggöra grupper där samhällets stöd brister.

INNEHÅLL

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

SIDA 3 Inledning

Förord
Det här är Bris!
Bris vision
Bris löfte till alla barn

SIDA 9 Stödja

Så är vår stödverksamhet uppdelad
Sms – ny stödkanal

SIDA 12 Mobilisera

Bris sprider kunskap
En internationell barnrättsorganisation

SIDA 16 Påverka

Kunskapsrapporter 2023

SIDA 19 Året 2023 – ett axplock från verksamheten

ÅRSREDOVISNING

Förvaltningsberättelse
Revisionsberättelse

BRIS

Barnens rätt i samhället
bris.se
info@bris.se
Swish: 9015041
Pg: 901504-1

Redaktör: Anna Vorne
Skribenter: Anna Vorne, Binaji
Marouf, Johanna Lagerfors, OTW
Formgivare: Pernilla Jonsson, OTW
Illustrationer omslag samt sida 10,
12, 16 och 20: Elin Svensson, Agent
Molly & Co.

Barnet på bilden på denna sida
har ingen koppling till innehållet
i texterna.

NÄR BARN BERÄTTAR FINNS DET HOPP

Aret 2023 var på flera sätt oroligt. Många av de kriser som sedan tidigare påverkat barn fördjupades och för en del barn ledde det till ökad oro och behov av stöd. Under året fick fler barn än någonsin tidigare stöd av Bris, och vi har dessutom förstärkt vår kapacitet för att bli ännu mer tillgängliga för de barn som behöver oss. Att våga dela med sig av sin livssituation är ett stort och modigt steg för ett barn att ta. När barn berättar finns det hopp om förändring, och vi vet att samtal gör skillnad. Samtal räddar liv.

En röd tråd i en del av barnens samtal till oss under året är en mörkare syn på framtiden, både den egna framtiden och samhällsutvecklingen i stort. Rapporter om försämrad ekonomi, gängkriminalitet och krig når och oroar barn. En del vänder sig till oss för att dela sin oro och sina tankar om världsläget, andra att de upplever att samhällets stöd brister. En del lyfter att köerna till samhällets stödinstanser är långa, att de inte känner sig lyssnade på och att det gör att de saknar hopp om att hjälp finns att få. När framtidstron brister har det i sin tur en negativ inverkan på många delar av ett barns liv, och en nära koppling till barnets mående och upplevelse av mening. Att få adekvat stöd är därför avgörande.

Bris arbete med att synliggöra var och hur stödet till barn brister har under året ofta handlat om att lyfta de röster som sällan hörs. Under våren släppte vi rapporten *Se mig – rätten till stöd tidigt i livet* som synliggör de yngsta barnens utsatthet och vikten av tidiga insatser för att

varje barn ska få goda uppväxtvillkor. I rapporten *Att leva en dag i taget – om mottagandets betydelse för barn som flytt lyfte* Bris vikten av ett gott mottagande av barn som

**”Att våga dela med sig
av sin livssituation är
ett stort och modigt
steg för ett barn att ta.”**

kommer till Sverige med erfarenheter av krig och flykt, och hur mottagandet påverkar barns psykiska hälsa.

Under året har vi genom vårt stora nätverk av människor som arbetar med och för barn, samt volontärer och medlemmar, medarbetare, givare och samarbetspartners arbetat för att stärka barns rätt till en trygg

uppväxt. Vi har gjort skillnad för det enskilda barnet som söker stöd här och nu och drivit igenom förändringar som kommer att få effekt på längre sikt. När vi nu blickar framåt vet vi att många utmaningar kvarstår, men också att vi tillsammans kan göra stor skillnad.

Annabella Kraft

Annabella Kraft,
ordförande Bris

Magnus Jägerskog

Magnus Jägerskog,
generalsekreterare Bris

DET HÄR ÄR BRIS!

Bris, Barnens rätt i samhället, är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer som varje dag kämpar för ett bättre samhälle för barn. Folkrörelsen Bris startade 1971 och bidrog till att Sverige fick världens första förbud mot barnaga. Bris står upp för barnets rättigheter genom att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka politiker och beslutsfattare för att skapa ett bättre samhälle för barn, där barnets rättigheter tillgodoses.

HISTORIK

Bris grundas den 1 september 1971. Det sker efter att Maria, en treårig flicka i en förort till Stockholm, blivit ihjälslagen av sin styvpappa. Händelsen väcker starka reaktioner och barnboks författaren Gunnel Linde och journalisten Berit Hedeby ber engagerade vuxna om stöd för att stärka barnets rättigheter.

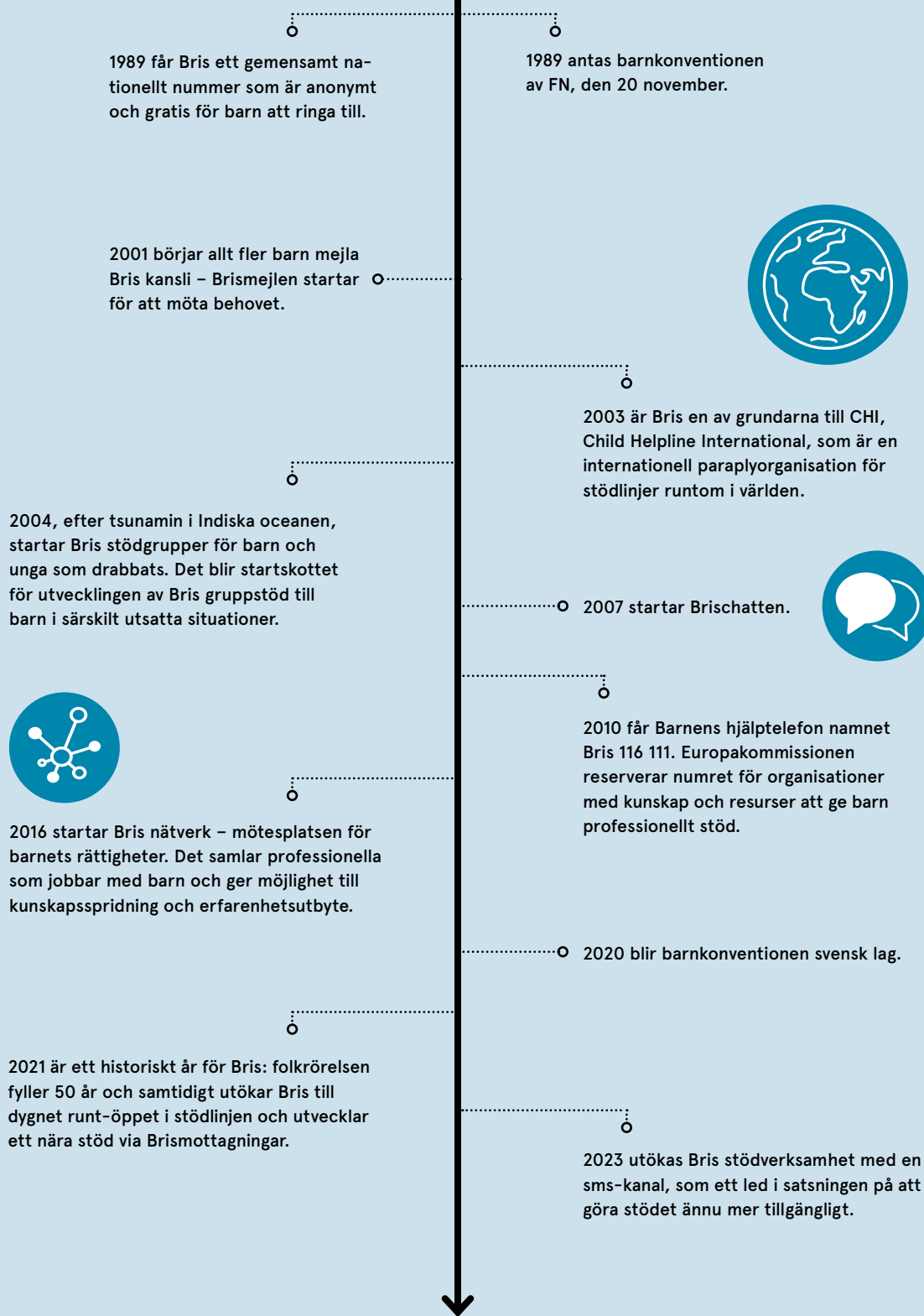
1979 får Sverige en lag mot barnaga. Den är världsunik.

Bris första mål är att Sverige ska få ett förbud mot barnaga. Organisationen bemannas inledningsvis av frivilliga "fallmammor" och börjar tidigt agera mellanhand gentemot sociala myndigheter och rättsväsende.

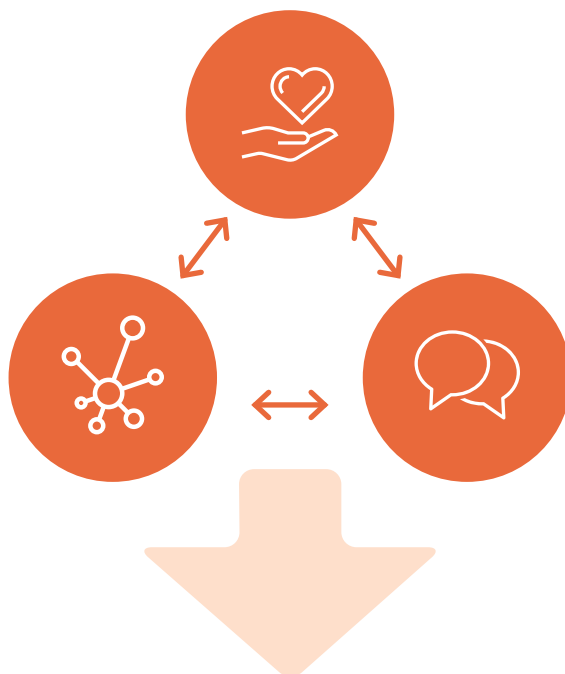
1980 startar barnens hjälptelefon, en av de första i världen, som ett direkt stöd till barn och unga.

Bris fortsätter att arbeta för
ett bra samhälle för barn

BRIS VISION

ATT BARNETS RÄTTIGHETER TILLGODOSES

Stödja

Bris stöttar barn utifrån deras behov och den situation de befinner sig i. Alla barn kan vända sig till Bris stödverksamhet. Det gäller barn som mår dåligt, är ensamma, rädda, utsatta för övergrepp eller barn som bara behöver prata med en vuxen. Bris lyssnar på barn, tar barn på allvar och stöttar på många olika sätt, till exempel genom den nationella stödlinjen 116 111 (telefon, chatt, mejl och sms) samt genom Brismottagningarna i form av individuella möten och gruppstöd till barn och familjer. Genom Bris vuxentelefon – om barn ger vi också stöd till vuxna, till exempel föräldrar, idrottsledare och professionella, i frågor som rör barn.

Mobilisera

Bris mobiliserar samhället för barnets rättigheter. Vi vill skapa engagemang och sätta folk i rörelse och är en samlande kraft för barnets mänskliga rättigheter. Mobiliseringen är ett ställningstagande för att skapa ett bättre samhälle för alla barn alltid, som inkluderar privatpersoner, företag och organisationer. Bris hade vid årsskiftet 2023/2024, 9 763 medlemmar och över 300 volontärer. Drygt 8 000 personer är en del av Bris nätverk, Sveriges största barnrättsnätverk. Nätverket är en mötesplats för barnrättsfrågor, som möjliggör dialog, erfarenhetsutbyte, kunskapspåfyllnad och samverkan mellan professionella från hela Sverige och från olika delar av samhället.

Påverka

Bris påverkar samhället. Alla barn har rätt att få sina röster hörda. Bris viktigaste uppgift är att lyssna på varje barn. Vi ska också förmedla kunskap om barns åsikter och livssituation till politiker och beslutsfattare – så att de kan fatta beslut för ett bättre samhälle för barn. Vi fungerar också som remissinstans för lagförslag som påverkar barn och unga och ingår i nätverk tillsammans med andra barnrättsorganisationer.

Bris värdegrund

Bris värdegrund utgår från att varje barn är bärare av egna mänskliga rättigheter. Varje barn ska erkännas, respekteras och skyddas som rättighetsbärare. Barnets rättigheter är ovillkorade. Det är alltid vuxna som är ansvariga för att barnets rättigheter tillgodoses. Varje barn har en individuell personlighet, egna behov, intressen och en personlig integritet. Bris ska alltid bemöta varje barn som kompetent och kapabelt. Barnet har alltid rätt att få sin åsikt respekterad och beaktad. Detta är Bris barnsyn och värdegrund som vilar på FN:s konvention om barnets rättigheter. Det är ett gemensamt perspektiv som ligger till grund för hela verksamheten.

Bris barnsyn

Varje barn är:

- En rättighetsbärare
- En unik individ
- Expert på – och aktör i – sina eget liv

Bris ska vara

Lyssnande, modiga och inge hopp.

VI LOVAR VARJE BARN:

Att Bris lyssnar och tar varje barns upplevelse på allvar.

Att Bris är till för alla barn alltid.

Att ett barn i sin kontakt med Bris ska vara tryggt.

Att Bris gör allt vi kan för att fler barn ska kunna få stöd av Bris.

BRIS

116 111

BRISHUSET - EN VERKSAMHET I FLERA NIVÅER

Vi jobbar med många saker och här i Brishuset ser du en del av allt vi gör. De flesta känner nog till stödlinjen, men vi arbetar varje dag på flera olika nivåer för att stärka barns rättigheter.

STÖD DYGNET RUNT - TELEFON, SMS, CHATT OCH MEJL

Bris kuratorer ger professionellt stöd och hjälper barnet vidare om mer stöd behövs. Chatten är den vanligaste kontaktvägen.

FEM BRISMOTTÄGNINGAR

Barn kan boka tid för att träffa en Briskurator och få individuellt stöd eller familjesamtal. Kuratorn kan också följa med barnet till möten med till exempel sjukvård eller skola.

GRUPPSTÖD

Här kan barn träffa andra med liknande erfarenheter av till exempel krig och flykt, att leva i familjehem eller om en vuxen i familjen har tagit sitt liv.

VUXENTELEFON OM BARN OCH STÖDLINJE FÖR IDROTTSLEDARE

För vuxna med funderingar om egna eller andras barn.

MOBILISERINGSARBETE

Bris samlar engagerade över hela Sverige i syfte att sprida kunskap om barnrätt. Dels via Bris nätverkar för professionella, dels genom medlemmar och engagerade volontärer.

KUNSKAP OCH UTBILDNING

Bris utbildar socialtjänst, skola och rättsväsende. Vi föreläser även för privat näringsliv och ideella organisationer.

PÅVERKSANSARBETE

Barns åsikter blir till viktiga rapporter som Bris presenterar för politiker och beslutsfattare.

STÖDJA

**BRIS STÖTTAR BARN I UTSÄTTA SITUATIONER.
GENOM EN BRED STÖDVERKSAMHET ERBJUDER
VI PROFESSIONELLT STÖD PÅ BARNNS VILLKOR
OCH UTFRÅN BARNNS BEHOV.**

Under 2023 hade Bris 50 181 kurativa kontakter med barn i den nationella stöddlinjen 116 111, en ökning med 13 procent jämfört med året innan. Under slutet av 2023 lanserades också en ny stödkanal – sms – genom vilken barn kan få stöd utöver de befintliga kanalerna telefon, mail och chatt. Riktade stödinsatser som sker genom våra Brismottagningar har också ökat under 2023, med 39 procent. Sammantaget i nationella stöddlinjen och på Brismottagningarna hade Bris 51 587 kurativa kontakter med barn under året.

Kurativa kontakter är samtal kring ett hjälpbehov, uttalat av barnet eller formulerat tillsammans med kuratorn. Alla samtal till Bris besvaras av utbildade kuratorer som lyssnar, stöttar och stärker barnet samt hjälper barnet vidare om det behövs. Bris kuratorer

använder samtalsmetodik som bygger på forskning och beprövad erfarenhet. De vanligaste ämneskategorierna i kontakterna under 2023 var psykisk ohälsa (49 procent), familj och familjekonflikter (22 procent) samt våld, övergrepp och kränkningar (20 procent). Ofta pratar barn om fler än ett område under sina samtal med Bris.

De kurativa samtalen syftar till att ge barnet möjlighet att förstå och hantera sin situation, samt att informera om barnets rättigheter. Ett annat syfte är att ge barnet en positiv erfarenhet av att söka stöd hos en vuxen, vilket många barn som kontakter Bris saknar. Många av de barn som kontakter Bris uppger att de inte skulle vända sig någon annanstans. Ett samtal till Bris är kan vara början på en långsiktig förändring av ett barns livssituation.

BRIS STÖDVERKSAMHETER:

BRIS NATIONELLA STÖDLINJE FÖR BARN 116 111

Barn och unga upp till 18 år kan anonymt och gratis ringa, chatta, mejla eller sms:a Bris dygnet runt, året om. Här kan barnet få tryggt och professionellt stöd av anställda kuratorer som använder samtalsmetodik som bygger på forskning och beprövad erfarenhet. De vanligaste kontaktorsakerna under 2023 var psykisk ohälsa, familj- och familjekonflikter samt våld, övergrepp och kränkningar. Bris strävar alltid efter att öka tillgängligheten och finnas på plattformar där barn och unga är.

Barns kontakt med Bris sker på barnets villkor och barnet bestämmer vilken information hen vill delge om sig själv, sin situation och sin omgivning. Endast barnet själv kan bryta sin anonymitet. Om kuratorn bedömer att barnet behöver ytterligare stöd lotsar hen barnet vidare till andra stödinsatser i samhället. Den vanligaste anledningen till vidarehänvisning är att barnet bedöms behöva vård för sin psykiska ohälsa, följt av skydd från våld, övergrepp och kränkningar och stöd utifrån hemmiljö eller föräldrars problematik.

BRISMOTTAGNINGAR

Barn och deras familjer kan också träffa en kurator på någon av Bris mottagningar i Stockholm, Göteborg, Malmö, Umeå och Linköping. På Brismottagningarna erbjuds både individuellt stöd och stöd i grupp. Barnet kan också få hjälp i relationen med samhällets andra stödfunktioner. Vanligt förekommande teman i kontakten med Brismottagningarna är psykisk ohälsa, familj och familjekonflikter.

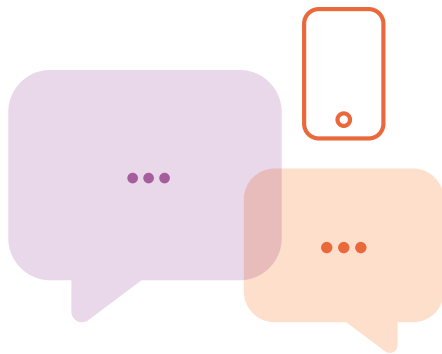
Barnet kan själv kontakta Brismottagningen och tillsammans med kuratorn arbeta för att förändra det som är jobbigt, för att kunna må bättre. Hen kan träffa samma kurator flera gånger över tid med ett stöd helt anpassat utifrån situationen. Bris stödjer barn och familjer i särskilt utsatta situationer genom riktade stödinsatser och gruppstöd. Gruppstödet som arrangeras finns med fyra olika inriktningar:

- För barn som bor i familjehem.
- För barn som flytt.
- För barn till föräldrar med psykisk ohälsa eller missbruk.
- För barn som har en förälder som tagit sitt liv.

BRIS VUXENTELEFON – OM BARN

Varje barn har rätt till en vuxen som ser, förstår och agerar för barnets bästa. I Bris vuxentelefon – om barn, Bris vuxentelefon på arabiska och Bris stödlinje för idrottsledare kan vuxna i barns närhet få råd och stöd i frågor som rör ett barn. Vi har också en stödlinje på ukrainska, dit både barn och vuxna kan ringa och få stöd på sitt språk. Dessutom finns information och råd till vuxna finns på Bris hemsida.

Bris föreläser också för professionella som möter barn i sitt arbete, till exempel lärare, skolkuratorer och socialsekreterare, samt har föräldraskapsprogram riktade till vuxna.

SMS – NY STÖDKANAL

Bris ska vara närvarande i barns vardag. Vi ska inte bara finnas dygnet runt utan också på plattformar där barn och unga är. 2023 stärktes därför Bris nationella stödlinje med ytterligare en stödkanal: sms.

Under de senaste åren har Bris stärkt den nationella stödlinjen för barn 116 111 genom att utöka till dygnet runt-öppet och genom att ha fler kuratorer än någonsin. Trots det är trycket högt och Bris arbetar ständigt för att stärka kapaciteten ytterligare och lyssna på barn rörande hur de vill att vi utvecklar stödet.

Bris har länge legat i framkant i utvecklingen av nya stödformer för barn och blev 2023 först i Sverige med att erbjuda anonymt stöd till barn via sms, som ett komplement till stödkanalerna telefon, chatt och mejl. Sara André är biträdande enhetschef på Bris stöd online och berättar om den nya stödkanalen:

Varför sms som kanal?

– Barns behov av stöd är stort och ett av Bris mål är att öka tillgängligheten utifrån deras behov och önskemål. Barn har uttryckt till oss att sms är enkelt, smidigt, snabbt och lättåtkomligt. Många beskriver också att det är en kommunikationsform som speglar hur barn pratar med sina kompisar och familjer.

Hur har barn haft inflytande i utvecklingsprocessen?

– Inför starten av sms fick barn svara på en enkät om vad vi skulle tänka på när vi skapade stöd via sms. Vi har också genomfört en expertgrupp med barn med olika typer av neuropsykiatriska funktionsvariationer för att få input om deras behov och önskemål kopplat till den nya kanalen. Barn som har testat sms-stödet har också fått utvärdera kanalen via en enkät på bris.se.

Vad särskiljer sms-stödet från övriga kanaler?

– En sms-konversation kan vara så kort som en fråga och ett svar, eller lite längre. Till skillnad från telefon och chatt kräver inte sms direktkommunikation. Svar kan ske med fördröjning, vilket ger både barnet och kuratorn tid för reflektion och möjlighet att formulera sig i ett lugnare tempo. Barn behöver inte aktivt vänta i kö när de kontaktar Bris via sms och de behöver heller inte ha ett inlogg/konto.

Är barnet anonymt i sms-kanalen?

– Ja, Bris kan inte se eller på något sätt spåra barnets nummer. Barnet väljer, precis som i övriga stödkanaler, vad hen berättar för Bris och kan alltid själv välja att avsluta konversationen. Den avslutas också om barnet inte har varit aktiv på 24 timmar. Sms-konversationerna renas på eventuella personuppgifter som barnet själv har förmedlat så fort de avslutats och om barnet hör av sig igen kan Bris inte koppla den nya konversationen till en tidigare kontakt.

Hur har kanalen tagits emot?

– Den har fått ett bra gensvar, sedan lanseringen i höstas har många barn kontaktat Bris via sms.

Foto: Misse Hvidfeldt

MOBILISERA

**BRIS MOBILISERAR SAMHÄLLET.
VI PLOGAR VÄGEN FÖR KUNSKAP, KOMPETENS
OCH ENGAGEMANG FÖR ATT GÖRA VÄRLDEN
TILL EN TRYGGARE PLATS FÖR BARN.**

Fler och fler människor blir medlemmar i Bris och står upp för barnets rättigheter i sin vardag. En del medlemmar engagerar sig i också genom förtroendeuppdrag eller genom att vara volontärer. Våra volontärer har under året spridit kunskap om hur Bris stöd fungerar och om barnets rättigheter till såväl barn som vuxna, så att fler barn kan få stöd och bli lyssnade på. Tillsammans skapar vi ett tryggare och bättre samhälle för barn.

Bris arbetar för att skapa engagemang bland organisationer, professionella och allmänhet för att stärka arbetet med att stå upp för barnets rättigheter. Bris nätverk, som samlar över 8000 personer, är Sveriges största barnrättsnätverk och en mötesplats för professionella som arbetar

med barn och unga. Under året har nätverket haft fem regionala och tio lokala fysiska nätverksträffar, mer än dubbelt så många som tidigare. Utöver det har nätverket deltagit vid två nationella spridningskonferenser, om vikten av tidigt stöd och av ett gott mottagande av barn som flytt. Dessa genomfördes både på plats och digitalt.

En långsiktig målsättning för Bris är att genom nätverket sprida kunskap om barnrätt och vuxnas handlingsberedskap när ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd. Vi vill också nå fler och nya grupper, och stärka möjligheterna till samverkan och erfarenhetsutbyte inom nätverket. Dessutom hoppas vi på att framåt kunna utöka nätverket ytterligare – lokalt, regionalt och nationellt.

BRIS SPRIDER KUNSKAP

Bris har ett brett utbud av utbildningar och föreläsningar till professionella som möter barn i sitt arbete. Vi erbjuder även utbildningar och stöd till föräldrar.

Att sprida kunskap är en viktig del i Bris verksamhet. Genom ett brett utbud av utbildningar och föreläsningar fördjupar vi samhällets kunskaper om barnets rättigheter och ger konkreta verktyg för personer som i sin profession möter barn i behov av stöd. Bris har lång erfarenhet av att utbilda socialtjänst, skola och rättsväsende och vi föreläser också för privata aktörer inom näringslivet och för ideella organisationer i hela landet. Under året har vi genomfört nära 200 utbildningar och föreläsningar och med dessa nått över 18 000 personer.

Gruppledarutbildningarna för professionella leder till att fler yrkesverksamma får kompetens att hålla egna stödgrupper och att fler barn därmed kan få ett anpassat och riktat stöd.

EXEMPEL PÅ METODUTBILDNINGAR:

Expertgrupp barn

Barn har rätt till delaktighet och inflytande i processer som rör deras liv. Det kräver att vi vuxna lyssnar och låter oss påverkas av barns tankar på ett strukturerat sätt. Bris har utvecklat metoden Expertgrupp Barn som kan användas i alla sammanhang där barn ska komma till tals och få inflytande. Vi utbildar gruppledare som sedan på egen hand kan genomföra Expertgrupp Barn på ett barnrättssäkert sätt.

Teaching recovery techniques – TRT

TRT är en metod som lär barn och unga att hantera symtom på posttraumatisk stress och trauma, så att de kan förhålla sig till det som varit, hantera vardagen och må bättre här och nu. Metoden används bland annat inom skola, primärvård och socialtjänst. Bris erbjuder metodutbildning i TRT för professionella som möter barn med erfarenhet av krig och flykt. De kan sedan implementera och genomföra grupper i sin egen verksamhet.

Jag bor i familjehem

Bris har lång erfarenhet av gruppstöd till barn som lever i utsatta situationer, bland annat barn i familjehem.

Genom en gruppledarutbildning arbetar vi för att sprida en uppskattad och utvecklad metod som vuxit fram i samarbete med familjehemsplacerade barn. Syftet är att främja barnets känsla av sammanhang, bryta ensamhet och stärka barnets strategier för att kunna må bra och hantera sin vardag.

Mina föräldrar är skilda

Många barn och unga vänder sig till Bris med frågor och tankar om föräldrars skilsmässa. De berättar om känslor av sorg och ensamhet och om svårigheter att påverka sin situation. Hos många finns en önskan om att få möta andra med liknande erfarenheter. För professionella som möter barn till skilda föräldrar i sitt arbete erbjuder Bris gruppleda utbildningen Mina föräldrar är skilda.

Föräldraskap i Sverige – Fös

Föräldraskap i Sverige är ett samhällsorienterande grupp program för utrikesfödda föräldrar som har barn mellan 0 och 18 år. Utbildningen finns på flera orter och passar för flera olika verksamheter inom exempelvis förskola, BVC, SFI, förebyggande enheter inom socialtjänsten, medborgarkontor och civilsamhälle.

EN INTERNATIONELL BARNRÄTTSORGANISATION

Barnets rättigheter är universella: de gäller alla barn, överallt. Därför arbetar Bris internationellt, bland annat med att driva utvecklingsprojekt och möjliggöra kunskapsutbyten med stödlinjer i andra länder. Bris har också varit med och grundat det internationella nätverket Child Helpline International (CHI).

Anda sedan starten 1971 har Bris grund varit att stå upp för barnets mänskliga rättigheter och hjälpa barn i utsatta situationer. Det gör vi genom tre viktiga områden – stödja, mobilisera och påverka.

- Detta gäller såväl i Sverige som globalt. Vi är en internationell organisation som aktivt arbetar för att barn överallt ska ha tillgång till en kvalitativ, kompetent, tillgänglig och resurssatt stödlinje, säger Bris generalsekreterare Magnus Jägerskog.

Ett viktigt löfte i Bris långsiktiga plan 2021 – 2025 är att organisationen ska finnas till för alla barn, alltid. En utveckling av det internationella engagemanget är ett sätt att infria det löftet. Utöver samverkansprojekt med stödlinjer bedriver Bris också internationellt påverkansarbete för att förbättra situationen för barn överallt.

Behoven och förutsättningarna hos stödlinjer för barn varierar mellan olika länder. Bris samarbeten med stödlinjer kan till exempel handla om att utveckla tekniska plattformar och system för att öka barns tillgång till stöd eller om att stärka kompetens och utveckla stödlinjernas arbetsmetoder. I vissa fall hjälper Bris till med att bygga samarbetslänkar mellan stödlinjer och myndigheter, till exempel för att säkerställa att barn som befinner sig i människohandel ska kunna få hjälp.

- Det som styr valen av projekt är att de ska ske i samverkan med andra stödlinjer för barn och vara till nytta för barn i utsatta situationer, var de än befinner sig och vad de än varit med om. Det är därför Bris finns till, säger Magnus Jägerskog.

Under 2023 har Bris bland annat arbetat för att sprida information om var barn i Ukraina kan få stöd och för att utveckla stödlinjerna i Zambia, Nepal och Tanzania. Bris satsningar på internationella samverkansprojekt de senaste åren har fallit väl ut och allt fler nationella stödlinjer är nu intresserade av samarbete. Det gör att fler projekt, i fler delar av världen, är att vänta.

116 111

är ett internationellt stödnummer inom Europa för barn som behöver stöd och skydd. Numret går till en organisation i varje land som har resurser och kunskap att hjälpa barn. Numret ska vara gratis och barnet ska kunna få vara anonymt.

Fortsatt stöd till ukrainska stödlinjen La Strada

Bris har under 2023 fortsatt arbetet med att stödja La Strada som är den nationella stödlinjen i Ukraina. Bland annat har Bris utbildat psykologer på plats i landet och arbetat för att säkerställa att La Strada har datorer och annan nödvändig utrustning för att kunna ge stöd till så många barn som möjligt.

– Arbetet i Ukraina har också handlat om att ge barn som mår oerhört dåligt kunskap om att stöd och behandling mot PTSD (Post Traumatic Stress Disorder) finns, och hur de kan gå till väga för att få hjälp, säger Magnus Jägerskog.

Bris värd för konferens och toppnivåmöte i Aten

I september 2023 stod Bris och den grekiska barnrättsorganisationen The Smile of the Child värdar för ett internationellt barnrättsevenemang i Aten på temat "Att bemöta barn i kris".

– Den övergripande strategiska frågan handlade om hur vi ger barn tillgång till stöd, säger Magnus Jägerskog.

Över 500 personer från 40 olika länder i Europa, Amerika och Afrika deltog i diskussioner rörande barn i krig, barn som flytt och barn som har upplevt trauma. Även frågor rörande mobbning, våld och utsatthet på nätet lyftes. Sveriges socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönwall var med och berättade bland annat att den svenska regeringen vill prioritera en god psykisk hälsa hos barn och unga för att skydda dem från exponering av alla typer av våld.

Bris arbetar mot trafficking av barn i Tanzania

Sedan flera år arbetar Bris med ett utvecklingsprojekt i Tanzania tillsammans med organisationen C-Sema, som driver stödlinjen för barn i landet. Projektet går ut på att motverka trafficking av barn, framför allt flickor, i jordbruksregionen Singida. Fattigdomen är stor i området och många familjer skickar sina barn till större städer för att de ska tjäna extra pengar till familjen genom hushållsarbete. Det leder till att barnen måste sluta i skolan och många utsätts dessutom för olika typer av våld. En viktig del av projektet har varit att sprida kunskap om barnets rättigheter och att trafficking är olagligt. Det har lett till att fler kontakter C-Semas stödlinje för att rapportera om barn som befinner sig i riskzonen. Under nästa projektperiod kommer Bris och C-Sema arbeta för att minska den utbredda fattigdomen. Detta genom olika aktiviteter som kan stärka familjers ekonomi. Målet är att fler barn ska gå i skola istället för att arbeta.

Nytt projekt ger fler barn tillgång till stöd i Zambia

Under 2023 har Bris startat ett utvecklingsprojekt i Zambia, tillsammans med ChildLine Zambia som driver stödlinjen för barn i landet. I detta projekt ligger fokus på att stärka skyddet för barn online.

Tillgången till internet bland barn och unga i Zambia har ökat kraftigt de senaste åren. Den digitala utvecklingen öppnar för ändlösa möjligheter till lärande och utveckling men att vara online medför också risker för barn. Kunskapen om vad som utgör ett övergrepp online och hur man motverkar risken att utsättas för ett sådant är begränsad, både bland barn och vuxna.

Projektet ska bidra till att skydda barn online och att stärka kunskapen om barnets rättigheter och de risker som barn kan stöta på online. En viktig del av projektet har också handlat om teknikutveckling – att se till att stödlinjen har de tekniska resurser som krävs för att kunna ge stöd till så många barn som möjligt.

PÅVERKA

**BRIS GÖR BARNES RÖSTER HÖRDA GENOM
ATT PÅVERKA BESLUTSFATTARE SÅ ATT
BARNETS RÄTTIGHETER TILLGODASES.**

1971 föddes Bris i revolt och protest mot barnaga. Tack vare att en grupp människor slöt upp i kampen för barnets rättigheter blev Sverige först i världen med ett förbud åtta år senare. Dagens Bris är en lika outtröttlig organisation som då. Vi arbetar varje dag för ett hållbart samhälle genom att förmedla barns röster till politiker och andra beslutsfattare som har möjlighet att förbättra barns livsvillkor.

Under året släppte Bris en årsrapport och två kunskapsrapporter som alla bygger på våra kontakter med barn, aktuell forskning och omvärldsanalys. *Osäkra tider – barnets rättigheter i en föränderlig värld* visar att en orolig omvärld har gjort avtryck i barns liv och att stödbehovet för barn som mår dåligt är stort, samt att skyddet av barn i utsatta situationer behöver stärkas. *Se mig – rätten till stöd tidigt i livet* fokuserar på de yngsta barnen som lever i utsatthet och rätten till en trygg uppväxt, liv och utveckling. Under hösten släpptes också rapporten *Att leva en dag i taget – mottagandets betydelse för barn som flytt* som lyfter hur svenskt flyktingmottagande påverkar barns

psykiska hälsa, hur svensk migrationslagstiftning förändrats de senaste åren och vilka konsekvenser det har fått för mottagandet och för barns möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda.

Bris har under flera år mätt hur bra Sveriges kommuner är på att implementera barnkonventionen, genom den årliga kommunundersökningen "Vilket utrymme ges barnen?". 2023 års undersökning visar att det fortfarande finns stora skillnader i hur väl kommunerna ser till att barnets rättigheter efterlevs i deras egna verksamheter. I februari 2023 släppte FN:s barnrättskommitté sina rekommendationer om hur väl Sverige som land lever upp till barnkonventionen. Dessa granskningar genomförs regelbundet och vi på Bris har, tillsammans med andra barnrättsorganisationer, spelat en aktiv roll i arbetet.

Bris lämnade sex remissvar under 2023 och omnämndes 4 057 gånger i media, med en stor räckvidd om ungefär 860 miljoner lästillfällen. Genom att vara en stark röst och genom långsiktigt påverkansarbete säkerställs barnets rättigheter i praktiken.

KUNSKAPSRAPPORTER 2023:

OM VIKTEN AV TIDIGT STÖD OCH ETT GOTT MOTTAGANDE

Att kunskapshöja samhället i frågor som rör barnrätt är ett av Bris viktiga uppdrag. Under 2023 släppte Bris, utöver årsrapporten, två temarapporter: en om viken av tidiga stödinsatser och en om betydelsen av ett gott mottagande för barn som har erfarenhet av krig och flykt. I samband med lanseringarna hölls spridningskonferenser, såväl digitalt som fysiskt, för att vi skulle nå så många som möjligt.

SE MIG – RÄTTEN TILL STÖD TIDIGT I LIVET

Sedan början av 2022 har Bris undersökt livsvillkor och tillgång till stöd för de yngsta barnen, 0–6 år, i Sverige. Den här rapporten handlar om bristen på, och vikten av, tidiga stödinsatser.

De första åren i ett barns liv är centrala för barnets utveckling. Att tidigt upptäcka ett barn som lever i utsatthet kan därför vara avgörande för barnets fortsatta liv. De yngsta barnen saknar många gånger språk för att berätta om sin situation samt viktiga referensramar som kan signalera när något de upplever inte känns rätt. Det ställer särskilt höga krav på uppmärksamheten hos vuxna i barnets närhet.

Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att barn som far illa får den hjälp de behöver. För att det ska kunna ske måste socialtjänsten få reda på att barnet befinner sig i en utsatt eller riskfylld situation.

Varje år görs flera hundra tusen orosanmälningar för barn, varav ungefär en tredjedel rör barn under sex år. Flest anmälningar görs av polis, skola samt hälso- sjuk- och tandvård. Förskolan står för en mycket liten andel.

Alla människor är rättighetsbärare, från födseln och livet ut. Bris vill därför se ett skifte i synen på de yngsta barnen. De måste mycket tydligare än idag respekteras som de rättighetsbärare och egna aktörer de är, trots sin beroendeställning till vuxna.

Bris har under 2023 arbetat för att sprida kunskap från rapporten till professionella och beslutsfattare över hela landet. Utöver spridningskonferensen på temat som hölls i samband med lanseringen av rapporten har Bris hållit ett seminarium under Almedalsveckan i Visby, som specifikt behandlade de yngsta barnen. Arbetet med de yngsta barnen finansierades av Egmont Fonden och det fortsatta arbetet med de yngsta barnen finansieras av Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond.

LÄS HELA RAPPORTEN
PÅ [BRIS.SE/FORSKOLA](https://bris.se/forskola)

ATT LEVA EN DAG I TAGET – MOTTAGANDETS BETYDELSE FÖR BARN SOM FLYTT

I den här rapporten beskriver Bris vad barn behöver för att må bra efter krig och flykt, samt belyser brister det svenska flyktingmottagandet och de risker som bristerna medför. Barn som flytt har ofta varit med om traumatiska händelser både före och under flykten. De utgör en riskgrupp för att utveckla eller få förvärrad psykisk ohälsa, vilket till exempel kan visa sig genom posttraumatiskt stressyndrom, depression eller ångesttillstånd. Forskning visar dock att mottagandet kan ha lika stor påverkan på ett barns långsiktiga psykiska hälsa som det barnet har varit med om innan hen kom till det nya landet. Ett tryggt, förutsägbart mottagande och rätt stöd kan därför minska riskerna för att barnet utvecklar eller fördjupar psykisk ohälsa. Och tvärt om – ett mottagande som präglas av osäkerhet och brist på socialt och professionellt stöd kan i stället öka riskerna.

Människor, såväl barn som familjer, som flytt till Sverige kommer snabbt i kontakt med många delar av det svenska samhället, till exempel förskolan, skolan, myndigheter och vården. Hur dessa arenor är organiserade, vilken migrationspolitik som förs och vilka attityder som finns i samhället i stort, utgör tillsammans mottagandet. Ett mottagande som innehåller en hög grad av osäkerhet försvårar barns tillvaro och föräldrars möjligheter att främja sina barns hälsa och utveckling. Att kunna bosätta sig i ett tryggt och välordnat samhälle stärker i stället dessa möjligheter.

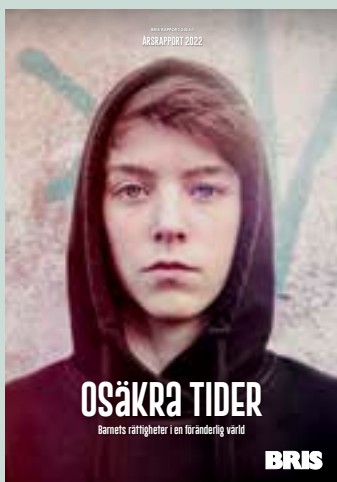
Sverige har som mottagarland således möjlighet att göra en stor skillnad. Trots det visar Bris rapport att det svenska flyktingmottagandet riskerar att försämra barnens mående. Barn och föräldrar berättar för Bris om en otrygg och osäker livssituation i Sverige som påverkar mående, liv och framtidstro. Många tvingas flytta runt, har dålig ekonomi och lever i stor osäkerhet rörande frågan om de ska få stanna i Sverige eller inte. De kämpar med språket och med att få känna gemenskap och må bra.

De senaste årens många och stora förändringar i svensk migrationslagstiftning har försämrat mottagandets förutsättningar. I oktober 2023 tillsatte regeringen en utredning om att ytterligare begränsa rättigheterna för asylsökande. Samtidigt lyser en viktig diskussion med sin frånvaro – den om hur mottagandet påverkar barnens möjlighet att återhämta sig och bygga ett nytt liv. Sverige ska som mottagarland inte bara säkerställa att barn och familjer ges akut skydd, utan också ge barn och familjer som flytt en möjlighet att må bra, inkluderas och bygga en framtid i Sverige.

LÄS HELA RAPPORTEN
PÅ [BRIS.SE/BARN-SOM-FLYTT](https://bris.se/barn-som-flytt)

ÅRET 2023 – ETT ÅXPLOCK FRÅN VERKSAMHETEN

Bris årsrapport

Under våren lanserades Bris årsrapport *Osäkra tider – barnets rättigheter i en föränderlig värld* som visar att en orolig omvärld har gjort avtryck i barns liv och att stödbehovet för barn som mår dåligt är stort, samt att skyddet för barn i utsatta situationer behöver stärkas. I rapporten redovisas barns samtal till Bris nationella stödlinje under året som gått.

= 51587 =

Så många kurativa samtal hade Bris med barn 2023, i den nationella stödlinjen och på Brismottagningarna.

Bris kongress 2023

Kongressen som hålls vartannat år är Bris högsta beslutande organ och i år hölls den i Göteborg. Medlemmar från hela Sverige möttes för att diskutera de senaste årens utmaningar och strategier för att säkerställa att barns rättigheter tillgodoses. Bland annat togs beslut om att Bris ska verka för en ny nationell strategi för att stärka barnets rättigheter. Den tidigare barnrättsstrategin togs fram år 2010, innan barnkonventionen blev svensk lag. På kongressen togs också beslut om att Bris ska arbeta för att barn ska få ett eget ombud i rättsprocesser. Frågan är viktig för att stärka barns rättsliga ställning och synliggöra dem som rättighetsbärare. Bris nästa kongress hålls 2025 i Umeå.

#detärinteförsent

Under 2023 märktes en ökning av våldet i och runt kriminella nätverk i Sverige. Sprängningar och skjutningar med dödlig utgång dominerade delar av nyhetsflödet. Med anledning av de breda konsekvenserna för barn lanserades TikTok-kampanjen #detärinteförsent, för att erbjuda stöd till barn och unga som vill lämna kriminalitet eller som riskerar att dras in i kriminella miljöer. Kampanjen hade mer än 35 miljoner visningar.

Hur bra är kommunerna på barnrätt?

Bris fortsätter att mäta hur bra Sveriges kommuner är på att implementera barnkonventionen via den årliga kommunundersökningen "Vilket utrymme ges barnen?". Årets undersökning visar att det finns stora skillnader och brister i hur väl kommuner efterlever säkerställandet av barnets rättigheter i kommunernas verksamheter. Ett stort gemensamt arbete krävs för att barnkonventionen ska bli mer än vackra ord.

Postkodmiljonären

I mars tävlade skådespelarna Björn Kjellman och Emma Molin för Bris räkning i ett avsnitt av TV4:s Postkodmiljonären. Vinstsumman på 350 000 kronor möjliggör vårt arbete med att varje dag kämpa för ett bättre samhälle för barn.

Bris påverkar

Under 2023 har Bris synlighet ökat. Vi har omnämnts i talad media 1939 gånger, figurerat i 4110 pressklipp och skickat 27 pressmeddelanden. Vi har också haft möten med ministrar och partiledare, samt kommit med ett flertal remissvar och viktiga inspel i utredningar och politiska initiativ.

Fler medlemmar

Bris medlemsantal ökar ständigt, vid slutet av 2023 var medlemmarna 51 procent fler än året innan. Medlemmarna bär ut Bris budskap i hela landet och är en viktig del i vårt mobiliseringsarbete.

Säkrare online

Nätet är en självklar del av livet för barn och unga och tillför mycket positivt i vardagen – men det finns också risker. För en trygg vardag online krävs både kunskap och stöd. Därför finns Safer Internet Centre Sverige, SIC, som drivs av Bris, ECPAT Sverige och Mediemyndigheten. Bris roll i samarbetet är att via den nationella stöddinjen för barn även erbjuda stöd i frågor som rör utsatthet på nätet. Genom stöddinjen får Bris en bild av vilka utmaningar barn och unga möter online. För vuxna som har frågor kopplade till barn och nätet finns Bris vuxentelefon – om barn. Safer Internet Centre är ett EU-initiativ som finns i alla EU-länder samt Norge, Storbritannien och Island.

Bris nätverk växer – och gör skillnad

Bris nätverk är en källa till inspiration, kunskap och erfarenhetsutbyte kring frågor som rör barnets rättigheter. Nätverket samlar över 8 000 personer som arbetar med, och för barn, över hela Sverige. Under 2023 genomförde Bris nästan dubbelt så många fysiska nätverksträffar som tidigare år och de arrangerades också på fler orter, bland andra Lycksele, Uppsala, Kristianstad, Skövde och Örebro. Tidigare genomfördes de fysiska träffarna enbart på de fem orter där Bris har kontor.

BRIS ÅRSREDOVISNING 2023

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Organisationsnummer 802013–3420

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN

Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses.

Ändamål

Barnens rätt i samhället (Bris) är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer som syftar till att stå upp för barnets rättigheter genom att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka politiker och beslutsfattare genom att göra barns röster hörda. Allt för att skapa ett bättre samhälle för barn. Bris främsta målgrupp är barn och unga under 18 år och utgångspunkten för Bris arbete är att stå upp för varje barns mänskliga rättigheter. Bris ska vara tillgängligt för varje barn som uttrycker ett behov av hjälp och särskilt bistå barn och unga i utsatta situationer.

Bris är en ideell medlemsorganisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. All verksamhet utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och barnsynen i denna.

Vår verksamhet och verksamhetsidé

Sedan 1971 har Bris varje dag kämpat för att barnets rättigheter ska efterlevas i samhället. Det första målet var att införa ett förbud mot barnaga i Sverige, vilket blev verklighet 1979. Sedan dess har Bris outtröttligt arbetat för att ge stöd till barn och unga, mobilisera människor, organisationer och företag samt påverka politiker och beslutsfattare att stå upp för barnets rättigheter.

Bris erbjuder stöd till alla barn under 18 år, varje dag året runt utifrån barnets behov, i den nationella stödlinjen 116 111 (telefon, sms, chatt och mejl). Barn kan även få träffa kuratorer fysiskt på mottagningar på våra fem regionkontor. Bris arbetar också med ett riktat stöd till barn i särskilt utsatta situationer, exempelvis barn som bor i familjehem, barn som flytt undan krig, barn som förlorat en förälder i suicid och barn som har en förälder som dricker för mycket eller mår psykiskt dåligt. Bris ger också stöd till viktiga vuxna runt barn genom Bris vuxentelefon – om barn, föräldraskapsprogram samt genom föreläsningar och kunskapsförmedling om vad vuxna kan göra för att vara ett stöd för barn.

Bris nätverk är en mötesplats för personer som arbetar med och för barn och unga och är Sveriges största barnrättsnätverk. Nätverket samlar professionella från skola, socialtjänst, rättsväsendet, hälso- och sjukvård, civilsamhället och många andra aktörer. Varje år anordnas nätverksträffar runt om i hela landet, både fysiska och digitala, som syftar till erfarenhetsutbyte och påfyllnad av kunskap. Bris påverkansarbete handlar om att stärka barnets rättigheter juridiskt och i praktiken genom att lyfta barns röster till politiker och beslutsfattare. Det vanligaste samtalet till Bris handlar om psykisk ohälsa, alltifrån oro och nedstämdhet till tankar om att inte vilja leva längre. Att bryta trenden med den ökande psykiska ohälsan är därför en av Bris viktigaste påverkansfrågor.

Antalet medlemmar var vid utgången av året 9 763. Kongressen är Bris högsta beslutande organ som bland annat fattar beslut om Bris långsiktiga plan och utser styrelse. Bris verksamhet möjliggörs genom medlemskap, gåvor och bidrag från privatpersoner, företag och andra organisationer samt av bidrag från stat, regioner, kommuner och privata aktörer. På kongressen 2021 antogs Bris långsiktiga plan "För alla barn alltid" som sträcker sig fram till 2025. Arbetet med att ta fram ett förslag på en ny långsiktig plan har påbörjats med en analys av barns livssituation och Bris roll framåt.

Genom att arbeta för en förbättrad hälsa för barn och unga bidrar Bris också till FN:s mål för hållbar utveckling, Agenda 2030.

116 111 & CHI

Barnets rättigheter är universella och gäller varje barn. Sedan flera år driver Bris internationell samverkan med stödlinjer i andra länder, bland annat Tanzania och Zambia. Genom gemensamma utvecklingsprojekt vill vi stärka kunskapen om barnets rättigheter, förebygga trafficking och stärka skyddet för barn online. Bris har även ett nära samarbete med de övriga nordiska stödlinjerna.

Ett viktigt nätverk som Bris ingår i är CHI (Child Helpline International), ett globalt nätverk med stödlinjer över hela världen som omfattar 155 hjälplinjer för barn i 133 länder och territorier. Tillsammans tar nätverkets stödlinjer emot närmare 13 miljoner samtal från barn och

unga, som är i behov av stöd och skydd, varje år. Bris var med och startade nätverket 2003 och är den enda svenska barnrättsorganisationen med medlemskap i CHI.

116 111 som är numret till den nationella stödlinjen i Sverige och drivs av Bris, är även ett internationellt stödnummer inom Europa. Numret går till en organisation i varje land som har resurser och kunskap att hjälpa barn. Numret ska vara gratis och barnet ska kunna få vara anonymt om hen vill. Bris är Sveriges officiella 116 111-linje.

SYFTE- OCH ÄNDAMÅLSUPPFYLLELSE

Stödja – så skapar det ett bättre samhälle

Bris stödlinje är öppen dygnet runt, alla dagar i veckan. Under 2023 hade Bris 50 181 kurativa kontakter med barn och unga, en ökning med 13 % jämfört med 2022 (44 420). I slutet av året lanserades en ny stödkanal, sms. Bris riktade stödinsatser genom våra Brismottagningar har ökat med 39 % under 2023, från 1012 kurativa möten till 1 406. Bris kuratorer använder samtalsmetodik som bygger på forskning och beprövad erfarenhet. Kurativa kontakter är samtal kring ett hjälpbehov, uttalat av barnet eller formulerat tillsammans med kuratorn. Utöver kurativa samtal i stödlinjen har Bris samtal i stödgrupp, individuella samtal och gruppchatt som inte är inräknade i de kurativa kontakterna. Bris har också ett stort antal övriga kontakter, exempelvis uppringare som lägger på eller tysta samtal i stödlinjen, de räknas heller inte in i de kurativa kontakterna. Alla samtal till Bris besvaras av utbildade kuratorer som lyssnar, stöttar och stärker barnet samt hjälper barnet vidare om det behövs. Barnet är alltid anonymt om hen vill. Samtal och sms till den nationella stödlinjen 116 111 kostar inget för barnet och syns inte på telefonräkningen.

De vanligaste ämneskategorierna i kontakterna under 2023 var psykisk ohälsa (49 %), familj och familjekonflikter (22 %) samt våld, övergrepp och kränkningar (20 %). Ofta pratar barn om fler än ett område under sina kontakter med Bris, i genomsnitt är det 2,5 ämnesområden som berörs.

De kurativa samtalen och mötena syftar till att ge barnet möjlighet att förstå och hantera sin situation, samt att informera om barnets rättigheter. Ett annat syfte är att ge barnet en positiv erfarenhet av att söka stöd hos en vuxen, vilket många barn som kontaktar Bris saknar. Många av de barn som kontaktar Bris uppger att de inte skulle vända sig någon annanstans. När barnet befinner sig i en utsatt situation kan Bris kuratorer hjälpa vidare

till andra stödfunktioner i samhället. Under 2023 har Bris hänvisat barn vidare till hjälp i nästan en fjärdedel (23 %) av de kurativa kontakterna. I några av samtalen får Bris kuratorer uppdrag av barnet att företräda barnet i kontakt med olika myndigheter (oftast socialtjänsten). På detta sätt kan ett samtal till Bris vara början på en långsiktig förändring av ett barns livssituation.

Bris har fem mottagningar där barn kan träffa en kurator fysiskt. Mottagningarna ger ett nära stöd till barn i utsatta situationer. På Brismottagningarna erbjuds professionellt stöd, men inte vård eller behandling. Mottagningarna finns på de orter där Bris sedan tidigare har regionkontor. Arbetet med Brismottagningarna har möjliggjorts genom bidrag från Erling-Perssons Stiftelse. Bris har också ett riktat gruppstöd till barn som befinner sig i en särskild utsatthet. I gruppstödet får barn träffa andra barn i liknande situationer, lyssna och dela egna tankar och erfarenheter. En viktig del i att vara med i en grupp är att se att en inte är ensam. Allt gruppstöd på Bris leds av professionella gruppleddare och bygger på beprövade metoder. Fokus i arbetet är att barnen som deltar ska få ökad kunskap och förståelse för sin livssituation samt verktyg för att hantera sitt liv på kort och lång sikt. Det är ett sätt att långsiktigt tillgodose varje barns rätt till psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa över tid.

Varje barn har rätt till en vuxen som ser, förstår och agerar för barnets bästa. Bris arbetar därför för att vuxna runt barn får kunskap om angelägna frågor för att kunna agera för barnets bästa. Bris föreläser om samtalsmetodik för professionella som möter barn i sitt arbete, till exempel lärare, skolkuratorer och socialsekreterare.

Bris vuxentelefon – om barn, Bris vuxentelefon på arabiska och Bris stödlinje för idrottsledare finns för att ge råd och stötta vuxna i barns närhet. Under 2023 besvarades drygt två tusen samtal i dessa kanaler. Information och råd till vuxna finns även på Bris hemsida.

Bris har också en stödlinje på ukrainska, dit barn och vuxna med frågor som rör ett barn kan ringa och få stöd på sitt språk. Bris erbjuder även föräldraskapsprogram riktade till vuxna.

Mobilisera – så förändrar det samhället

Bris medlemmar delar organisationens värderingar och står upp för barnets rättigheter i sin vardag. Som medlem går det också att engagera sig genom förtroendeuppdrag eller som volontär. Bris volontärer har under året fokuserat en stor del av sitt arbete med att sprida kunskap om hur

Bris stöd fungerar och om barnets rättigheter till barn och vuxna, så att fler barn kan få stöd och bli lyssnade på. Tillsammans skapar vi ett tryggare och bättre samhälle för barn.

Bris arbetar för att skapa engagemang bland organisationer, professionella och allmänhet för att stärka arbetet med att stå upp för barnets rättigheter. Under året har Bris nätverk haft fem regionala och tio lokala fysiska nätverksträffar. Utöver det har nätverket deltagit vid två nationella spridningskonferenser som genomfördes både på plats och digitalt. En långsiktig målsättning är att genom nätverket sprida kunskap om barnrätt och vuxnas handlingsberedskap när ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd. Vi vill fortsätta växa nå fler och nya grupper, samt stärka möjligheterna till samverkan och erfarenhetsutbyte inom nätverket. Vi vill också att nätverket ska utvecklas och utökas lokalt, regionalt och nationellt.

Påverka – så stärker det barnets rättigheter

1971 föddes Bris i revolt och protest mot barnaga, som då var lagligt. Tack vare att en grupp människor slöt upp i kampen för barnets rättigheter, blev Sverige först i världen med ett förbud åtta år senare. Bris är lika outtröttliga, nu som då, och arbetar varje dag för ett hållbart samhälle genom att förmedla barns röster till politiker och andra beslutsfattare som har möjlighet att förbättra barns livsvillkor.

Under året släppte Bris tre rapporter som bygger på våra kontakter med barn, aktuell forskning och omvärldsanalys. *Osäkra tider - barnets rättigheter i en föränderlig värld* som visar att en orolig omvärld har gjort avtryck i barns liv och att stödbehovet för barn som mår dåligt är stort och skyddet för barn i utsatta situationer behöver stärkas. Rapporten *Se mig- rätten till stöd tidigt i livet* fokuserar på de yngsta barnen som lever i utsatthet och rätten till en trygg uppväxt, liv och utveckling. Under hösten släpptes också rapporten *Att leva en dag i taget – mottagandets betydelse för barn som flytt som fokuserar på hur svenskt flyktingmottagande påverkar barns psykiska hälsa, hur svensk migrationslagstiftning förändrats de senaste åren och vilka konsekvenser det har fått för mottagandet och för barns möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda.*

Bris har under flera år mätt hur bra Sveriges kommuner är på att implementera barnkonventionen via den årliga kommunundersökningen "Vilket utrymme ges barnen?". 2023 års undersökning visar att det fortfarande finns stora skillnader och brister i hur väl kommuner efterlever

att barnets rättigheter i kommunernas verksamheter efterlevs.

I februari 2023 släppte FN:s kommitté för barnets rättigheter, det vill säga FN:s barnrättskommitté, sina rekommendationer om hur väl Sverige lever upp till barnkonventionen. Dessa granskningar genomförs regelbundet och Bris, tillsammans med andra barnrättsorganisationer, spelar en aktiv roll i arbetet.

Organisationen lämnade sex remissvar under 2023 och omnämndes 4 057 gånger i media med en stor räckvidd om ca 860 miljoner lästillfällen. Genom att vara en stark röst och genom långsiktigt påverkansarbete säkerställs barnets rättigheter i praktiken.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER RÄKENSKAPSÅRET

En tid av oro

Vi befinner oss i osäkra tider och det är tydligt att barn påverkas av de olika kriser som pågår parallellt, såväl lokalt som globalt. Barn är en sårbar grupp i samhället och som alltid i kriser drabbas barn särskilt hårt. Det har varit många år med stora händelser som påverkat barns vardag negativt som pandemi, krig i Ukraina, ekonomisk kris, ökat våld i kriminella nätverk och kriget i Gaza. Många barn bär på en grundoro och det är vuxnas uppgift att trygga, lugna och stärka barnets känsla av kontroll.

Under 2023 har Sveriges ekonomi fortfarande varit i fokus. Med stigande priser på mat, bränsle och el samt ett höjt ränteläge har många familjer fått det tuffare, och svårast är det för dem som redan tidigare hade små ekonomiska marginaler. Bris har under året märkt av en ökad ekonomisk oro bland barn som kontaktar stödlinjen.

Stötta barn i alla åldrar

Tidiga och förebyggande insatser är många gånger helt avgörande för barns liv och Bris arbetar för att stärka stödet till de yngsta barnen. Under 2022 inleddes därför ett projekt om stöd till barn 0–6 år, finansierat av Egmont Fonden. Bris gav våren 2023 ut rapporten *Se mig - rätten till stöd tidigt i livet* med fokus på de yngsta barnen som lever i utsatthet. Där lyfte vi vikten av rätten till en trygg uppväxt, liv och utveckling. I samband med publiceringen genomförde vi också en mycket välbesökt spridningskonferens som erbjöds både fysiskt och digitalt. Arbetet med de yngsta barnen har under året fortsatt att utvecklas för att synliggöra och stötta målgruppen med hjälp av finansiering från Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond.

Bris Internationellt

Bris är en internationell organisation som bedriver olika internationella samarbeten. Bland annat har vi ett utvecklingsprojekt tillsammans med stödlinjen för barn i Tanzania som drivs av organisationen C-SEMA och finansieras av medel från ForumCiv. Projektet genomförs med syfte att förebygga och stoppa trafficking av barn från regionen Singida samt att öka kunskapen om barnets rättigheter. Sedan 2023 har Bris också deltagit i ett utvecklingsprojekt tillsammans med Child Helpline i Zambia. Projektet genomförs i syfte att stärka skyddet av barn på nätet, öka kunskapen om barns rättigheter och om de risker som barn möter på nätet.

I september stod Bris tillsammans med den grekiska stödlinjen The Smile of the Child, värd för en internationell konferens i Aten med fokus på att möta barn i kris. I samband med konferensen anordnade vi också en två-dagars konferens för de europeiska stödlinjerna. Utöver detta genomförde Bris en workshop, om att möta barn i kris och trauma för kuratorer, på den grekiska stödlinjen.

Utöver olika utvecklingsprojekt är kunskapsutbyte med andra stödlinjer en viktig del i vårt internationella arbete. Vi har bland annat haft ett närmare utbyte med stödlinjerna i Mocambique och Nepal.

Under 2023 har samarbetet mellan de nordiska hjälplinjerna fortsatt att utvecklas med besök och samverkansmöten. Genom kunskapsutbyte kan stödlinjerna gemensamt stärka stödet till barn ytterligare.

Stärkt statlig finansiering av den nationella stödlinjen

Från och med 2023 får Bris årligen 20 miljoner i statligt stöd för att säkerställa den långsiktiga finansieringen av den nationella stödlinjen för barn, 116 111. Finansieringen täcker ungefär hälften av dagens driftskostnader för den nationella stödlinjen och är en viktig del i att säkerställa att Bris även fortsatt kan ha öppet dygnet runt.

Partnerskap

Svenska Postkodlotteriet är en av Bris viktiga samarbetspartners. Postkodlotteriet har sedan 2007 gett ett årligt stöd till verksamheten och under 2023 tilldelades Bris 10 miljoner kronor i basstöd, samt ytterligare 350 tkr som ett resultat av deltagande i tv-programmet Postkodmiljön. Bris har också samarbeten med flera företag som stödjer verksamheten, som Bastard Burgers, Circle K, Coop, KappAhl och Telia. Bris är också förmånstagare till Swedbank Humanfonden. Tack vare projekt, företagssamarbeten, stiftelser, gåvor samt bidrag som Bris har fått under 2023 har vi kunnat nå fler barn och utbildat fler viktiga vuxna runt barn. Varje gåva och bidrag är viktigt för det fortsatta arbetet med att stödja, mobilisera och påverka för att stärka barnets rättigheter. Utan detta stöd skulle Bris inte finnas.

MEDLEMMAR

Allt fler privatpersoner väljer att stödja Bris genom att gå med som medlemmar eller bli månadsgivare. Bris har under året ökat sitt medlemsantal och den sista december 2023 uppgick antalet till 9 763 personer (6 485 stycken, 2022). Arbetet med att stärka medlemsorganisationen och få medlemsantalet att fortsatt öka fortsätter. Drygt 12 000 personer (ca 10 500, 2022) valde att stödja Bris med en gåva varje månad.

Medlemsavgiften är fortsatt 360 kronor per år. För barn är medlemskap gratis fram till det år som barnet fyller 18 år.

HÅLLBARHETSSUPPLYSNINGAR

Bris är en barnrättsorganisation vars grundläggande syfte är att stärka barnets rättigheter och förbättra barn och ungas livssituation. Organisationens verksamhet handlar om social hållbarhet och Bris arbetar för att barnets rättigheter ska tillgodoses, att varje barn ska få må bra och få så bra förutsättningar som möjligt inför vuxenlivet. På så sätt skapas ett hållbart samhälle för alla.

Bris hållbarhetsstrategi innehåller tre delar; Bris tar socialt ansvar genom att stärka barnets rättigheter, Bris tar ekonomiskt ansvar genom att varje krona används effektivt för att göra skillnad för barn och Bris tar miljömässigt ansvar genom att ständigt värdera och anpassa det vi gör utifrån dess klimat- och miljöpåverkan.

Medarbetare

Medelantalet anställda på Bris under året är 113 personer. De flesta är kvinnor med arbetsplats på kontoret i Stockholm. Bris är medlem i Fremia och tecknar kollektivavtal med samtliga anställda. Bris arbetar aktivt med att skapa en hållbar arbetsmiljö och följer löpande upp arbetsmiljön på individ-, team- och organisationsnivå. Det sker genom dialog med medarbetarna och genom löpande frågor som ställs till organisationen. Bris arbetar även aktivt med att kompetensutveckla medarbetarna och genomför årligen en kompetensutvecklingsplan i samband med verksamhetsplaneringen. Bris gör en årlig hälsomätning samt flera kortare pulsenkäter under året för att följa upp personalfrågor löpande.

FÖRVALTNING, STYRNING OCH LEDNING

Organisation

Kongressen som hålls vartannat år är Bris högsta beslutande organ. Styrelsen är organisationens verkställande organ mellan kongresserna. Den dagliga verksamheten leds av en generalsekreterare som utses av styrelsen. Sedan den 9 mars 2016 är Magnus Jägerskog Bris generalsekreterare.

Bris är indelat i regioner och det år som Bris har kongress hålls ett medlemsmöte i varje region. På medlemsmötet väljs bland annat kongressombud, som närvarar och har rösträtt på kongressen. På medlemsmötet nomineras även en representant till Bris nationella valberedning vars uppgift är att föreslå ledamöter till styrelsen samt revisorer. Medlemsmötet nominerar även en representant till Bris granskningsutskott (se nedan). Den nationella valberedningen och granskningsutskottet väljs sedan av kongressen. Varje region har även ett regionråd vars arbete syftar till att mobilisera samhället regionalt för barnets rättigheter. Dessa väljs också vid medlemsmötet. Totalt finns det 86 förtroendevalda inom Bris. Under 2023 genomfördes medlemsmöten och kongress. Nästa medlemsmöte samt kongress hålls under 2025.

Bris har kontor i Stockholm, Göteborg, Malmö, Linköping och Umeå. Bris och styrelsen har sitt säte i Stockholms kommun.

Granskning

Kongressen utser två revisorer för att granska Bris räkenskaper och förvaltning. Valda revisorer för innevarande kongressperiod är Erik Albenius och Jens Persson, auktoriserade revisorer från PwC.

Kongressen utser även representanter till Bris granskningsutskott som har till uppgift att granska att Bris stadgar efterlevs samt att beslut som fattas på kongressen genomförs av styrelsen. Granskningsutskottet består av en representant från varje region.

Giva Sveriges kvalitetskod

Bris är medlem i Giva Sverige (branschorganisation för tryggt givande) och tillämpar dess etiska kvalitetskod där nyckelorden är respekt, öppenhet, trovärdighet och kvalitet. Vartannat år ska en extern revisor granska och intyga att organisationen efterlever koden. Bris följer Giva Sveriges uppdaterade kvalitetskod och Bris auktoriserade revisor har i september 2022 granskat och intygat att Bris efterlever koden.

En effektrapport som beskriver vilken nytta (effekt) organisationen gör ska årligen rapporteras till Giva Sverige. Rapporten finns även publicerad på bris hemsida.

Svensk Insamlingskontroll

Bris plusgiro 901504-1, 900708-9, 900709-7 och 900710-5 kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll vars syfte är att övervaka så att insamlingar från allmänhet sker under betryggande kontroll och att insamlingar inte belastas med oskäligen kostnader samt att goda marknadsföringsmetoder används.

BRIS STYRANDE ORGAN:

- Kongress
- Styrelse
- Generalsekreterare

BRIS KONTROLLERANDE ORGAN:

- Auktoriserade revisorer
- Granskningsutskott

BRIS STYRELSE

Sedan maj 2023 består Bris styrelse av nedanstående ledamöter:

Ordförande:

Annabella Kraft (tidigare seniorchef och ledarskapsutvecklare Södertälje kommun)

Ledamöter:

Helén Strömberg (Fil dr och universitetslektor Umeå universitet), vice ordförande

Åsa Ekman (Konsult inom barnets rättigheter)

P-G Persson (Egenföretagare)

Cecilia Carnefeldt (Koncernchef på Kunskapsskolan)

Jerker Lindsten (Vice VD för Vinngroup)

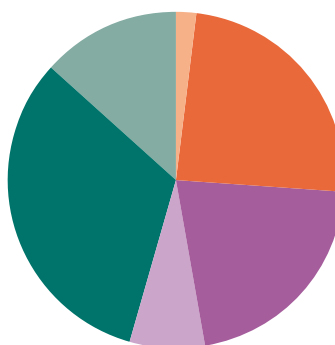
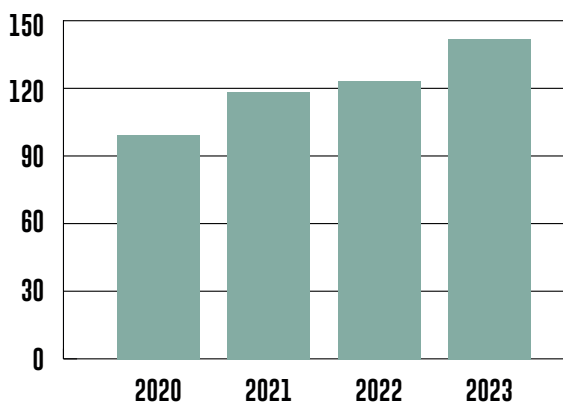
Ulrika Rogland (Advokat med fokus på barnrätt)

Petra Blom (Sakkunnig på nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck på Länsstyrelsen Östergötland)

Martin Björgell (Chef för Erbjudande Pension & Försäkring på Svenska Handelsbanken)

Benny Marcel (Konsult)

Verksamhetens intäkter 2020-2023 (mkr)

Verksamhetens intäkter 2023, 143 (mkr)

- Medlemsavgifter, 2%
- Allmänheten, 24%
- Företag, 21%
- Svenska Postkodlotteriet, 7%
- Offentliga bidrag, 32%
- Övriga intäkter, 13%

ANVÄNDNING AV FINANSIELLA INSTRUMENT

Det övergripande målet i Bris kapitalförvaltningspolicy är att Bris ska placera sina tillgångar på ett etiskt försvarbart sätt med möjlighet till en god avkastning på lång sikt och till en så låg kostnad som möjligt. Bris ska placera sina tillgångar i värdepapper och fonder med låg risk och policyn tillåter endast placeringar i aktiefonder och räntebärande värdepapper. Aktier eller andelar som erhålls genom testamente eller gåva och som inte uppfyller kraven på placering enligt policyn ska avyttras inom tolv månader.

Kapitalförvaltningspolicyn i sin helhet finns publicerad på Bris hemsida. För närvarande hanterar Bris sina placeringar med rådgivning. Bris riktlinje för eget kapital är att kapitalet ska motsvara minst sex månaders fasta kostnader och som mest ett års fasta kostnader.

RESULTAT OCH STÄLLNING

Årets verksamhetsintäkter uppgår till 142,9 mkr (123,4 mkr 2022). Ökningen beror främst på det nya statliga bidraget för att driva stödlinjen.

Insamling från allmänheten uppgår till 35,0 mkr (34,5 mkr, 2022) där den främsta orsaken till intäktsök-

ning består av ökade intäkter genom månadsgåvor.

Företagsgåvor och företagssamarbeten uppgår till 29,6 mkr (30,8 mkr, 2022). Svenska Postkodlotteriets basstöd är 10,0 mkr år 2023, vilket är samma nivå som föregående år.

Bidrag uppgår till 57,8 mkr (36,3 mkr, 2022), den stora ökningen beror främst på det statliga bidraget om 20 mkr. Men bidrag avser flera olika projekt. Exempelvis stöttar Egmont Fonden tre projekt; förstärkning av nattöppet, fokus på de yngsta barnen och Kraftsamling för barn som flytt. Denna delfinansierades även av Kavlifonden. Erling-Perssons Stiftelse möjliggör att Bris har fem mottagningar öppna. Tim Bergling Foundation bidrar till stödlinjen och Bris har även ett stort projekt tack vare Allmänna arvsfonden avseende digital utveckling av densamma. Bris är också en del av Safer Internet Center som finansieras av EU och Vinnova. Sedan 2023 finansierar Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond ett projekt för de yngsta barnen.

Ändamålskostnaderna uppgick till 113,4 mkr, vilket utgör 79% av den totala kostnadsmassan (79%, 2022). Det största verksamhetsområdet är Bris stödverksamhet, följt av Kommunikation, Opinion och Påverkan.

Årets administrations- och insamlingskostnader i relation till de totala kostnaderna uppgick till 21% (21%, 2022).

Årets överskott uppgår till 1,6 mkr (4,6 mkr, 2022). Det budgeterades för ett underskott på 0,3 mkr för 2023 och anledningen till att utfallet är bättre är dels ökade intäkter från allmänheten, lite högre bidragsdelar än budgeterat, samt ett högre finansiellt resultat. Under året har kostnader för att stärka stödverksamheten och information om densamma prioriterats. Investering i långsiktigt givande har också genomförts. Överskott är betydelsefullt i en osäker tid och för den fortsatta utvecklingen av verksamheten.

Förändring av eget kapital

Eget kapital uppgår vid årets slut till 70,9 mkr (69,2 mkr, 2022). Målet med det balanserade kapitalet är att det ska motsvara ca 6 till 12 månaders fasta kostnader. Vid årets slut motsvarade det 8,2 månader (10,0 månader, 2022).

Tkr	Balanserat eget kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans 2023	69 219	69 219
Årets resultat	1 649	1 649
Utgående balans 2023	70 868	70 868

FÖRVÄNTAD FRAMTIDA UTVECKLING

Ekonomisk oro och krig i närområdet kommer även framöver påverka och prägla vardagen för många barn. Psykisk ohälsa är fortsatt det vanligaste skälet till att barn kontaktar Bris, och det är samtalen om suicid, ångest, självdestruktivitet samt åtsörningar som ökar mest, liksom de som handlar om våld, övergrepp och kränkningar. Den långsiktiga planen som antogs vid

kongressen 2021 och som sträcker sig fram till 2025, För alla barn alltid kommer att ha ett fortsatt viktigt fokus för Bris under det kommande året.

2023 kunde Bris ge stöd till fler barn än någonsin tack vare dygnet runt-öppet, nya stödkanaler, fler kuratorer samt Bris mottagningar. 2024 kommer Bris arbeta med en fortsatt utveckling av den digitala miljön inom stödverksamheten för att nå fler barn och fortsätta arbetet med mottagningarna för att nå ut till fler. Bris är en stark påverkansorganisation och den positionen kommer fortsätta att användas för att stärka barnets rättigheter i samhället.

Under 2024 kommer Bris huvudkontor i Stockholm att flytta. Bris har utökat sin verksamhet med fler anställda, utökat verksamheten med mottagningar och dygnet runt öppet, vilket medfört nya behov och större lokaler.

Bris verksamhet är beroende av gåvor från privatpersoner, företag och andra organisationer. Tack vare dessa gåvor kan Bris erbjuda barn och unga stöd dygnet runt, året om, mobilisera för barns rättigheter och bedriva ett starkt opinions- och påverkansarbete. Samhället befinner sig just nu i en lågkonjunktur på grund av en längre tid av inflation, vilket skapar en finansiell osäkerhet. Det statliga stöd som ges för att kunna drifva den nationella stödlinjen 116 111, bidrar till en långsiktig trygghet att alltid kunna erbjuda barn stöd trots oroliga tider.

Fokus i Bris arbete framåt är att fortsätta arbeta för ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses – och att finnas för alla barn alltid. Vi ska vara närvarande i barns vardag. Vi ska synas i förskolan/skolan, idrotten, på nätet och andra platser där barn finns. Bris kommer även fortsätta arbetet med digitalt stöd men också med digital kunskapsförmedling.

Flerårsöversikt

	2023	2022	2021	2020	2019
Antal medlemmar	9 763	6 485	6 131	6 512	6 100
Antal stödjande kontakter inkl. Bris Vuxentelefon*	53 774	47 800	44 532	34 345	29 869
Verksamhetens intäkter (tkr)	142 894	123 447	118 120	98 826	87 728
Årets resultat efter fördelning till/från ändamålsbestämda medel (tkr)	1 649	4 620	15 981	12 559	-1 614
Balanserat eget kapital (tkr)	70 868	69 219	64 599	48 618	36 059
Medelantal anställda	113	98	87	73	68

*Riktat stöd genom Bris mottagningar ingår i de stödjande kontakterna, justerat för år 2021 och 2022 då detta ej tidigare ingått i flerårsöversikten

Resultaträkning, tkr

	Not	2023	2022
Verksamhetsintäkter			
Medlemsavgifter		2 960	2 065
Gåvor	3	80 532	81 861
Bidrag	3	57 847	36 265
Nettoomsättning		1 504	1 813
Övriga intäkter		41	1 443
Summa verksamhetsintäkter		142 884	123 447
Verksamhetskostnader	4,5		
Ändamålskostnader		-113 355	-94 808
Insamlingskostnader		-26 293	-18 672
Administrationskostnader		-3 893	-6 144
Summa verksamhetskostnader		-143 541	-119 624
Verksamhetsresultat		-658	3 823
Resultat från finansiella investeringar			
Övriga räntintäkter och liknande resultatposter	6	2 550	859
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	-243	-62
Summa resultat från finansiella investeringar		2 307	797
Årets resultat		1 649	4 620

Kassaflödesanalys

	Not	2023	2022
Den löpande verksamheten			
Verksamhetsresultat		-658	3823
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
- Avskrivningar och nedskrivningar		91	216
- Erhållna värdepapper genom arv		-1 038	-39
Erhållen ränta		1 650	136
Erlagd ränta		-28	-0
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av verksamhetskapital		17	4 136
Förändringar i verksamhetskapital			
- Förändring av kortfristiga fordringar		-1 419	860
- Förändringar av kortfristiga skulder		4 398	9 166
Kassaflöde från den löpande verksamheten		2 996	14 161
Investeringsverksamheten			
- Förvärv värdepapper		-5 458	-8 830
- Försäljning värdepapper		2 840	4 675
- Försäljning av värdepapper som erhållits genom arv		1047	0
- Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-20	0
- Försäljning av materiella anläggningstillgångar		2	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 589	-4 155
Finansieringsverksamheten			
- Realisationsresultat från värdepapper		661	661
- Realisationsresultat från värdepapper genom arv		24	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		685	661
Årets kassaflöde		2092	10 666
Likvida medel vid årets början		56 658	45 992
Likvida medel vid årets slut		58 750	56 658

Balansräkning, tkr

	Not	2023-12-31	2022-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter	8	0	0
Summa immateriella anläggningstillgångar		0	0
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	9	218	291
Summa materiella anläggningstillgångar		218	291
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga fordringar	10	51	51
Summa finansiella anläggningstillgångar		51	51
Summa anläggningstillgångar		269	342
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		25	951
Övriga fordringar	11	197	55
Beviljade ej erhållna gåvor/bidrag	12	1 552	525
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13	4 146	2 969
Summa kortfristiga fordringar		5 920	4 501
Kortfristiga placeringar	14	33 316	30 706
Kassa och bank	15	58 750	56 658
Summa omsättningstillgångar		97 986	91 866
Summa tillgångar		98 255	92 207
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Balanserat resultat		70 868	69 219
Summa eget kapital		70 868	69 219
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		7 374	6 414
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	16	8 149	8 590
Övriga skulder		2 252	1 078
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17	9 611	6 906
Summa kortfristiga skulder		27 386	22 988
Summa eget kapital och skulder		98 255	92 207

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Bris redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen, BFNAR 2012:1 (K3), och Giva Sveriges styrande riktlinjer för årsredovisning. Redovisningsprinciperna är oförändrade gentemot föregående år.

RESULTATRÄKNINGEN

Verksamhetsintäkter

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls. Erhållna tillgångar genom testamente behandlas som gåva. Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls. Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka.

När Bris tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är det en gåva eller ett erhållt bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att Bris uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om Bris har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls är det ett erhållt bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva. Gåvor som utgörs av annat än kontanta medel värderas till marknadsvärdet vid gåvotillfället. Erhållna gåvor redovisas netto, det vill säga efter avdrag för de direkta kostnader som kan uppkomma vid försäljning av en tillgång.

Medlemsintäkter avser inbetalning av medlemsavgift från organisationens medlemmar. Avgiften periodiseras inte, utan intäktsförs vid inbetalning. Medlemsavgiften bestäms av kongressen. Intäkter under rubriken "Nettoomsättning" avser i första hand kurs- och konferensavgifter vid utbildningar som organisationen anordnar, vilket är en del av ändamålet med verksamheten att sprida kunskap och information.

Verksamhetskostnader

Kostnaderna för verksamheten har delats upp i enlighet med Giva Sveriges styrande riktlinjer för årsredovisning i ändamåls-, insamlings- och administrationskostnader. Ändamålskostnader avser kostnader som har direkt samband med att uppfylla Bris ändamål enligt dess stadgar. Det omfattar kostnader för stödverksamheten, projekt, kommunikation/opinion/påverkan samt kunskapsspridning.

Insamlingskostnader är sådana kostnader vars syfte är att generera externa intäkter i form av insamlade medel och gåvor från privatpersoner och företag.

Administrationskostnader omfattar revision, samt kostnader förknippade med förtroendemannaorganisationen, till exempel kongress samt central administration och ledning för hela organisationen. Arbete med bidrags- och projektansökningar ingår också i administrationskostnaderna.

Gemensamma kostnader för bland annat data, telefoni och viss administration har fördelats på de olika delarna i förhållande till antalet anställda inom respektive verksamhetsområde samt resursutnyttjande.

Organisationens leasingavtal redovisas som operationella, det vill säga leasingavgiften redovisas linjärt över leasingperioden.

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

BALANSRÄKNINGEN

Eget kapital

I de fall när givare eller donator bestämt att medel ska användas till särskilda ändamål, eller styrelsen beslutat att medel ska användas på ett särskilt sätt, klassificeras dessa som ändamålsbestämda medel. Dessa redovisas som en del av eget kapital i balansräkningen. När organisationen belastas med kostnader för ändamålet redovisas dessa i resultaträkningen. Upplösning sker därefter av för ändamålet avsatta medel under eget kapital med motsvarande belopp.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan. Bidrag som hänför sig till en anskaffning av en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Balanserade utgifter för programvara och hemsida, samt inventarier, skrivs av under fem år. Inköp av datorer kostnadsförs direkt.

Omsättningstillgångar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Kortfristiga innehav i aktier och andelar redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet eller marknadsvärdet vid balansdagen. Vid värderingen tillämpas portföljmetoden (kollektiv värdering).

Övrigt

Om inte annat anges är alla belopp angivna i tusentals kronor.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Det finns inga bedömningar som har betydande effekt på de redovisade beloppen i årsredovisningen. Det finns heller ingen osäkerhet i uppskattningarna som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar av värden i balansräkningen under nästa år.

Not 3 Insamlade medel

Gåvor som redovisats i resultaträkningen	2023	2022
Insamlade medel		
Allmänheten	34 972	34 543
Företag	29 561	30 808
Postkodlotteriet	10 350	10 000
Externa stiftelser och fonder	5 649	6 510
Summa	80 532	81 861

Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen

Vissa gåvor är svåra att värdera och redovisas inte i resultaträkningen. Det gäller till exempel annonsutrymme och konsulttjänster. Nedan har vi uppskattat värdet av de gåvor som inte redovisats i resultaträkningen.

	2023	2022
Insamlade medel (uppskattade belopp)		
Annonser och byråarvoden	7 370	1 240
Övrigt	0	700
Summa insamlade medel	7 370	1 940

Bidrag som redovisats som intäkt	2023	2022
Insamlade medel		
Erling-Perssons Stiftelse	4 048	4 522
Andra organisationer	7 530	4 268
Summa insamlade medel	11 578	8 790
Offentliga bidrag		
Statligt bidrag	21 000	0
Allmänna arvsfonden	3 627	7 022
Socialstyrelsen	4 500	8 521
Folkhälsomyndigheten	2 048	1 957
Övriga statliga bidrag	4 402	1 435
EU	1 986	90
Kommuner	6 842	6 498
Regioner/länsstyrelser	1 864	1 952
Summa offentliga bidrag	46 269	27 475
Summa bidrag	57 847	36 265

Totala insamlade medel består av följande:	2023	2022
Gåvor som redovisats i resultaträkningen	80 532	81 861
Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen	7 370	1 940
Bidrag som redovisats som intäkt	11 578	8 790
Summa insamlade medel	99 480	92 591

Not 4 Medelantalet anställda, personalkostnader och arvoden till styrelsen

Medelantalet anställda	2023	2022
Kvinnor	93	83
Män	20	15
Totalt	113	98

Könst fördelning bland ledande befattningshavare	2023	2022
Antal kvinnor i styrelsen	6	7
Antal män i styrelsen	4	3
Antal kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	7	7
Antal män bland övriga ledande befattningshavare	1	1

Ideellt arbete

Bris har under 2023 haft 86 förtroendevalda, bland annat styrelseledamöter, valberedning, granskningsutskott och regionråd. Utöver dessa förtroendeposter har 322 volontärer (248, 2022) tillsammans med regionråden ideellt bidragit med informationsspridning vid olika tillfällen runt om i landet, som administrativa volontäruppdrag samt uppdrag med insamlingssyfte. Arvode och ersättning för förlorad arbetsinkomst har utbetalts till styrelsen om totalt 14 tkr (20 tkr, 2022). Värdet av övriga ideella insatser har inte redovisats i resultaträkningen.

Avtal om avgångsvederlag

Generalsekreteraren omfattas inte av lagen om anställningsskydd. Bris har träffat ett avtal med nuvarande generalsekreterare om en uppsägningstid på 6 månader vid uppsägning från arbetsgivarens sida.

Uppgift om styrelsens deltagande på styrelsemöten under året	Antal möten		
	Närvarande	Ej närvarande	Totalt
Styrelsen under 2023			
Annabella Kraft (ordförande)	7	0	7
Anders Lindmark (f.om kongressen 2023)	1	2	3
Carin Grundberg Sandell (f.om kongressen 2023)	3	0	3
Helén Strömberg	6	1	7
Sofie Edberg (f.om kongressen 2023)	1	2	3
Åsa Ekman	7	0	7
Jerker Lindsten	6	1	7
P-G Persson	6	1	7
Ulrika Roglund	6	1	7
Cecilia Carnefeldt	7	0	7
Petra Blom (fr o m kongressen 2023)	4	0	4
Martin Björgell (fr o m kongressen 2023)	4	0	4
Benny Marcel (fr o m kongressen 2023)	1	3	4

Löner och andra ersättningar	2023	2022
Styrelse	14	20
Generalsekreterare	1 169	1 104
Övriga anställda och uppdragstagare	57 393	48 569
Totala löner och ersättningar	58 575	49 693
Sociala kostnader	23 884	20 649
Varav pensionskostnader generalsekreteraren	255	281
Varav pensionskostnader övriga anställda	3 882	3 556

Not 5 Leasing

Bris leasar framför allt fem kontorslokaler samt kontorsmaskiner. Kostnadsförda leasingavgifter uppgår till 5 692 tkr (4 752 tkr, 2022).

Framtida leasingavgifter förfaller enligt följande:

Avtalen om lokalhyror har olika slutdatum och sträcker sig som längst till 2029.

	2023	2022
Inom 1 år	6 376	5 883
1-5 år	22 789	1 883
Senare än 5 år	1 299	0
Summa	30 464	7 767

Not 6 Ränteintäkter och liknande resultatposter

	2023	2022
Räntor	1 650	136
Realisationsresultat vid försäljningar	900	722
Summa	2 550	859

Not 7 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2023	2022
Räntekostnader	-27	0
Realisationsresultat vid försäljning av värdepapper	-216	-62
Summa	-243	-62

Not 8 Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för webb och medlemsregister	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	2 690	2 690
Årets aktiverade utgifter	0	0
Utrangering	-565	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 125	2 690
Ingående bidrag	-368	-368
Årets bidrag	0	0
Utrangering	368	0
Utgående ackumulerade bidrag	0	-368
Netto anskaffningsvärde	2 125	2 322
Ingående avskrivningar	-2 322	-2 209
Utrangering	197	0
Årets avskrivning	0	-112
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 125	-2 322
Utgående redovisat värde	0	0

Not 9 Materiella anläggningstillgångar

	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	1 249	1249
Inköp	21	0
Utrangering	-8	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 262	1 249
Ingående avskrivningar	-958	-854
Utrangering	5	0
Årets avskrivning	-91	-103
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 044	-958
Utgående redovisat värde	218	291

Not 10 Övriga långfristiga fordringar

	2023	2022
Depositioner för hyreskontrakt		
Ingående anskaffningsvärde	51	51
Inbetalt	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	51	51
Utgående redovisat värde	51	51

Not 11 Övriga fordringar

	2023	2022
Övriga fordringar	197	55
Summa	197	55

Not 12 Beviljade ej erhållna gåvor/bidrag

	2023	2022
Arv	1 456	525
Nedlagda projektkostnader, ej utbetalda	96	0
Summa	1 552	525

Not 13 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2023	2022
Förutbetalda hyror	1 408	1 303
Upplupna intäkter	1 179	82
Övriga poster	1 560	1 584
Summa	4 146	2 969

Not 14 Övriga långfristiga fordringar

	2023	2023	2022	2022
	Bokfört värde	Markn.värde	Bokfört värde	Markn.värde
Nordea Global Stars Equity Fund	1 089	2 076	2 021	3 445
Nordea Emerging Stars	449	513	449	509
Nordea Inst. Aktieförvaltning	1 199	1 272	1 400	1270
Nordea Hållbarhetsfond Aktier Global	1 821	2 477	1 821	2 070
Nordea Global Climate and Social Impact	500	533	500	500
Schroder Global Energy Transition	250	258	250	298
SPP Emerging markets	773	878	773	810
Swedbank Robur Access Japan	83	97	83	86
Swedbank Robur Access Edge Sweden	1 195	1 418	1 195	1 217
Swedbank Robur Access Europa	815	927	815	800
Swedbank Robur Access USA	862	968	862	805
Swedbank Robur Global Impact	188	254	188	236
Swedbank Robur Transition Global	583	766	583	673
Summa aktiefonder	9 807	12 437	10 939	12 720
Räntefonder				
Inst. Räntefonden långa placeringar	4 561	4 486	3 998	3 659
Nordea Hållbarhetsfond Obl. Global Fund A growth	3 801	3 563	3 801	3 327
Nordea FRN Fund	882	914	882	867
Nordea Institutionell Kortränta	1 000	1 029	500	485
Nordea Swedish Bond Stars A	2 000	2 061	-	-
Storebrand Obligationsfond	5 075	4 978	3 574	3 231
Swedbank Robur Cor Bond EUR IG	1 921	1 806	3 628	3 136
Swedbank Robur Räntefond kort	4 239	4 375	3 344	3 336
Summa räntefonder	23 479	23 212	19 728	18 042
Övriga				
Allemansfond Komplet**	0	0	39	41
Nordea Stratega 15*	30	31	0	0
Summa övriga	30	31	39	41
Summa	33 316	35 680	30 706	30 803
*Aktier/fonder erhållna via arv.				

Not 15 Ställda säkerheter

	2023	2022
Bankgaranti, spärrade bankmedel	2 844	0
Summa	2 844	0

Not 16 Skuld, erhållna ej utnyttjade bidrag

	2023	2022
Erling-Perssons Stiftelse, projektbidrag	996	566
Allmänna arvsfonden, projektbidrag	844	752
Erhållna ej utnyttjade statliga bidrag	3 530	3 065
Övriga bidrag	2 779	4 207
Summa	8 149	8 590

Not 17 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2023	2022
Semesterlöner	2 294	1 827
Upplupna sociala avgifter	2 325	1 904
Förutbetalda kommun- och regionbidrag	1 069	1 080
Övriga poster	3 923	2 094
Summa	9 611	6 906

Stockholm, den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Annabella Kraft, Ordförande

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: ANNA-BELLA KRAFT
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 194803200544

Annabella Kraft
annabella.kraft@gmail.com

2024-04-24 11:25:23 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 83.185.41.19

Magnus Jägerskog, Generalsekreterare

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: KARL MAGNUS JÄGERSKOG
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 197704150197

Magnus Jägerskog
magnus.jagerskog@bris.se

2024-04-24 11:00:34 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 95.193.128.28

Helén Strömberg, Vice ordförande

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: HELEN STROMBERG
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 196212228529

Helén Strömberg
helen.stromberg@umu.se

2024-04-24 11:29:58 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 77.218.230.168

Jerker Lindsten

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: JERKER LINDSTEN
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 197110314890

Jerker Lindsten
jerker.lindsten@virgingroup.se

2024-04-24 08:54:29 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 212.241.159.250

Petra Blom

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: PETRA BLOM
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 197111091927

Petra Blom
petra.blom@anstyriken.se

2024-04-24 08:54:40 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 192.305.214

Martin Björgell

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Martin Sven Valdemar Björgell
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 198708207496

Martin Björgell
martin.bjorgell@handelsbanken.se

2024-04-24 11:21:27 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 94.68.56.33

Åsa Ekman

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: ÅSA EKMAN
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 198001260226

Åsa Ekman
info@asaekman.com

2024-04-24 08:50:44 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 94.234.95.236

Cecilia Carnefeldt

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: CECILIA CARNEFELDT
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 197201260044

Cecilia Carnefeldt
cecilia.carnefeldt@magnora.com

2024-04-24 11:29:52 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 94.91.135.134

Ulrika Rogland

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: ULRIKA ROGLAND
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 196410143660

Ulrika Rogland
ulrika@edvokatorogland.se

2024-04-24 11:20:42 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 92.39.46.15

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av våra elektroniska underskrifter

Erik Albenius, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Erik Albenius
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 197804039438

Erik Albenius
erik.albenius@pwc.com

2024-04-30 08:28:31 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 84.17.219.58

Jens Persson, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: Jens Åke Persson
Personnummer returnerat från Svenskt BankID: 198208227531

Jens Persson
jens.persson@pwc.com

2024-04-30 08:26:35 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 84.17.219.58

REVISIONSBERÄTTELSE

Till kongressen i Bris - Barnens rätt i samhället, org.nr 802013-3420

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Bris – Barnens rätt i samhället för år 2023.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att kongressen fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Den andra informationen består av Verksamhetsberättelse 2023 som inkluderas i BRIS årsberättelse 2023, vilken vi inhämtade före datumet för denna revisionsberättelse. Det är styrelsen som har ansvaret för den andra informationen.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Vi har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi,

förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll. förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Bris - Barnens rät i samhället för år 2023.

Vi tillstyrker att kongressen beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet

Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den dag som framgår av våra elektroniska underskrifter

Jens Persson, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID

2024-04-30 08:19:31 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Jens Åke Persson

Datum

Jens Persson
Auktoriserad revisor

Leveranskanal: E-post

Erik Albenius, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID

2024-04-30 08:19:34 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Erik Albenius

Datum

Erik Albenius
Auktoriserad revisor

Leveranskanal: E-post

BRIS

VI VILL TACKA VÅRA HUVUDPARTNERS

TRYGG HANSA

 ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

Kappahl

Fastighetsbyrån

AstraZeneca

STIFTELSEN
MARCUS OCH AMALIA
WALLENBERGS
MINNESFOND

EGMONT
Fonden

Barnrapporten 2024 belyser barns livssituation och lyfter teman som varit utmärkande för året i barns kontakter med Bris nationella stödlinje för barn, och i samtal på Bris mottagningar. Rapporten belyser vad barn berättar för Bris när de söker stöd, på aktuell forskning och politiska förslag i urval, följt av förslag på vad som behöver förändras i samhället för att möta barns behov och för att stärka barnets rättigheter.

BARNRAPPORTEN 2024

Redaktör: Johanna Lagerfors, OTW

Skribenter:

Anna Dorrian Werner, barnrättsjurist Bris

Binaji Marouf, kommunikations- och påverkanschef Bris

Johanna Lagerfors, OTW

Lisa Mannby, socionom, data- och analysansvarig Bris

Magnus Jägerskog, generalsekreterare Bris

Marie Angsell, sakkunnig socionom Bris

Sven Bremberg, barn- och ungdomsläkare och docent i socialmedicin vid Karolinska institutet

Formgivning: Karin Freij, OTW

Foto omslag: Zivica Kerkez/Adobe Stock

Tryck: åtta45

Så hanteras barns berättelser: Citat i rapporten är exempel på vad barn berättar för Bris. De baseras på autentiskt material som valts ut i syfte att synliggöra vanligt förekommande teman i barns kontakter med Bris. Vid behov har mindre ändringar gjorts i citat för att inget barn ska kunna kännas igen.

Barnen på bilderna har ingen koppling till innehållet i rapporten.

”

När barn berättar finns det hopp om förändring. Samtal räddar liv.

”

2

023 var ett år då fler barn än någonsin sökte och fick stöd hos Bris. Människor reagerar ibland negativt när de hör att samtalen till Bris ökar. Jag tänker tvärtom. Att våga dela med sig av sin livssituation är ett stort och modigt steg för ett barn att ta. När barn berättar finns det hopp om förändring och vi vet att samtal gör skillnad. Samtal räddar liv.

Barnrapporten beskriver vad barn berättar för Bris, trender och tendenser vi ser i samtalen, i forskning och i andra rapporter. Den ger en bild av barns livssituation, pekar ut områden där förändring behövs och ger konkreta förslag för hur de förändringarna kan åstadkommas. En röd tråd i många av barnens samtal till Bris under året som gått är en mörkare syn på framtiden, både den egna och rörande samhällsutvecklingen i stort. En försämrad framtidstro har en negativ inverkan på många delar av ett barns liv och har en nära koppling till barnets mående, skolgång och upplevelse av mening.

I arbetet med den här rapporten har det blivit tydligt för mig att vi som samhälle inte bara behöver prata om tidiga insatser, vi behöver också genomföra och implementera tidigare insatser på riktigt. Det räcker inte heller med att vi konstaterar att samhället blivit mer polariserat och att utanförskap växer. Åtgärder måste till så att utvecklingen bryts och samhället håller ihop. Vi behöver inse att vårt skolsystem idag straffar ut tusentals barn och att systemet måste ändras så att varje barns rätt till en god utbildning tillgodoses. När allt fler barn skadar sig själva måste vi också inse att samhällets insatser för att främja och ge stöd för en god psykisk hälsa inte är tillräckliga. Barns förlorade hopp är det starkaste underbetyg ett samhälle kan få.

Det är lätt att tänka att det är någon annans ansvar att göra samhället bättre för barn. Så är det inte. Varje vuxen kan göra skillnad för barn. Och som beslutsfattare har du ett särskilt ansvar.

Foto: Fredrik Hjerling

Magnus Jägerskog,
Bris generalsekreterare

Ankom: 2025-02-17 Avende: KS 2025, 130 Handling: 2093909

Foto: Alan Reed/Adobe Stock

Sammanfattning	5
Rekommendationer för ett bättre samhälle och en stärkt framtidstro för barn	10
Om Bris stöd	13
Skolan – avgörande för barns framtid	17
När dåligt mående leder till självskada	33
Yngre barn dras in i gängkriminalitet	49
Bris samtalsstatistik	74
Bris samtalskategorier	76
Referenser	78

Sverige är på många sätt ett bra land att växa upp i. Utifrån hur barn beskriver sina liv, forskning och andra studier konstaterar dock Barnrapporten 2024 att insatser behövs inom flera områden för att förbättra barns och ungas livssituation och stärka framtidstron. Nu behövs ett särskilt fokus på tidigare insatser, ett mer sammanhållet samhälle, ett förbättrat skolsystem och ökade insatser för att främja en god psykisk hälsa.

SAMMANFATTNING

rets rapport tar avstamp i hur rådande samhällsutveckling påverkar barns mående, framtidstro, livsval och förtroende för vuxna. Rapporten bygger på kvalitativa och kvantitativa analyser av barns kontakter med Bris och på aktuell och relevant forskning. Baserat på den samlade kunskapen ges en bild av hur barn har det, vilken ligger till grund för våra rekommendationer för ett bättre samhälle för barn.

Under 2023 genomförde Bris 51 587 kurativa kontakter med barn. Sedan 2016 har antalet kurativa kontakter mer än fördubblats. En tydlig tendens i barns samtal under de senaste åren är svårigheten att hitta en mening i tillvaron. Detta tema märks av i flera av Bris stora kontaktområden, såsom psykisk ohälsa, skolan och att vara ung. Svårigheter att hitta mening leder ofta till att ett barn ser mörkt på möjligheterna till förändring och är därmed ofta tätt sammankopplade med en bristande tro på framtiden – både den egna och samhällets. Denna utveckling bekräftas även av studier och undersökningar.

Att flera större samhällskriser avlöst varandra de senaste åren har bidragit till minskad trygghet och ökad oro hos många barn. Rysslands invasion av Ukraina 2022 har väckt frågor om risken att det ska bli krig också i Sverige. Den ekonomiska nedgången får stora konsekvenser för många familjer och därtill kommer klimatförändringar och andra faktorer som påverkar hur barn ser på sina liv och framtidsmöjligheter. Under 2023 har dessutom våldet i den offentliga miljön i allt större utsträckning drabbat personer som inte är direkt involverade i de kriminella nätverken.

Att ha framtidstro, att känna tillit till att saker kan bli bättre och att ett tryggt och bra liv väntar en, är en förutsättning för att ett barn ska kunna må bra här och nu. Konsekvenser som följer när hopp om framtiden saknas löper som en röd tråd genom den här rapporten, där vi till exempel följer barn som inte klarar skolan, barn som skadar sig själva och barn i kriminella, våldsamma miljöer.

49%

Psykisk ohälsa var den vanligaste kontaktorsaken till Bris under 2023 (49 procent), följt av familj och familjekonflikter (22 procent), våld, övergrepp och kränkningar (20 procent), att vara ung (19 procent) och skolan (16 procent).

390%

Självskadebeteende är den kategori som under flera år har ökat mest – med 390 procent, sedan 2016.

Att inte klara skolan

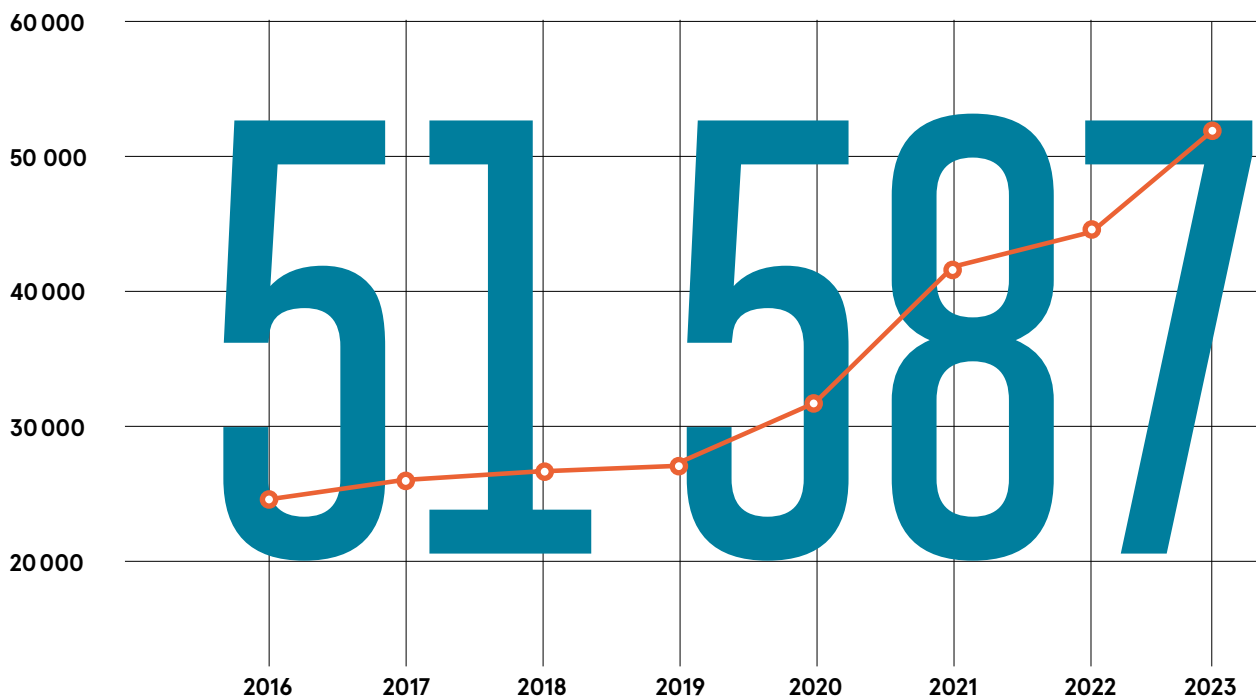
I Sverige avslutar omkring 15 procent av eleverna grundskolan utan godkända betyg, vilket leder till att de inte får tillträde till vare sig teoretisk eller praktisk utbildning på gymnasienivå direkt efter grundskolan. Siffran har legat på en konstant nivå under flera år. Situationen är unik för Sverige och kan vara en bidragande förklaring till att Sverige har Västeuropas näst lägsta andel ungdomar med gymnasieexamen.¹ Att inte klara skolan är en stark riskfaktor för framtida psykisk ohälsa, vilket inte minst avspeglas i att risken för självmord är sju gånger högre hos unga utan godkända betyg i årskurs 9, jämfört med unga som har höga betyg.²

1. OECD, 2023

2. Björkenstam et al., 2011

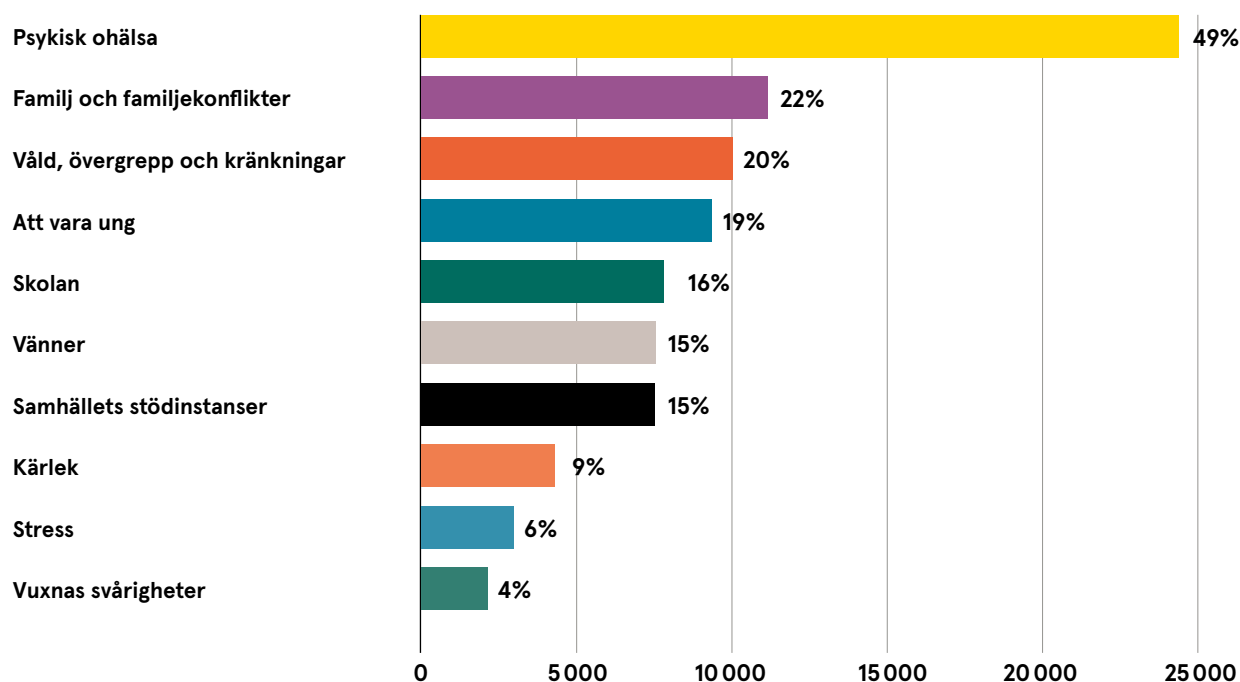
Samtalsutveckling

Sedan 2016 har antalet kurativa samtal fördubblats. Under 2023 hade Bris totalt 51 587 kurativa samtal med barn i den nationella stödlinjen och på Brismottagningarna.

10 vanligaste kontaktområdena 2023

De tio vanligaste kontaktområdena har varit oförändrade de senaste åren, även om ordningen ändrats något. Observera att varje kontakt kan registreras under fler än ett kontaktområde.

”

Jag tycker skolan är väldigt jobbig och jag har ganska dåliga betyg och mina föräldrar säger alltid att om ja inte fixar skolan kommer jag förstöra mitt liv, och det gör mig orolig. Hur kan jag tänka i stället? För det gör mig väldigt upprörd.

”

I SAMTAL MED BRIS

Samtalen till Bris om skolan har ökat med 41 procent sedan år 2020. Många beskriver stress och press kopplat till skolgången, prestationskrav som kommer både från omgivningen och från dem själva. Detta gäller både elever som har svårt att klara kunskapskraven och elever som har lätt för sig.

Forskning visar att många unga kopplar skolprestationer till framtidsmöjligheter, oavsett om de har höga betyg eller om de är mindre skolmotiverade.³ I Bris samtal med barn framkommer det att stressen över att inte räcka till många gånger blir destruktiv, vilket påverkar både skolresultat och den psykiska hälsan negativt. Gemensamt för omständigheter som påverkar skolan är barns beskrivning av bristfälliga skolresultat, eller underkända betyg, vilket förstärker känslan av utanförskap. Extra svårt blir det för barn som upplever att vuxna, i såväl skolan som i hemmet, slutat kämpa för att de ska färdigställa sin skolgång eller klara sig. Känslan av att vuxna har gett upp om en förstärker många gånger ett barns redan negativa syn på framtiden och på sig själv.

Risken att inte klara skolan är större för barn som lever i utsatthet, som ofta har en lägre tilltro till sig själva och sin förmåga. Att omkring ett av sju barn lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet är ett underbetyg till skolsystemet. Tidiga riktade insatser till barn för att klara skolgången behöver prioriteras och skolsegregationen brytas. Det är också angeläget att undersöka huruvida betygssystemets utformning, med införande av "F-betyget",

kan ha bidragit till denna utveckling och vilka effekter det i så fall fått för såväl individ som samhälle.

När dåligt mående leder till självskada

Fler kontakter än någonsin handlar om symtom på psykisk ohälsa – 24 654 kurativa kontakter 2023. Självskadebeteende är den samtalskategori som ökat mest och det under flera år. Sedan år 2016 har dessa samtal ökat med 390 procent. Den största ökningen har skett efter pandemin; 2020 genomfördes 2 713 kurativa kontakter om självskada, att jämföra med 7 720 kontakter 2023. Även andra allvarliga symtom på psykisk ohälsa, såsom ångest och självmordstankar, har ökat kraftigt och ofta finns en samvariation av olika former av psykisk ohälsa. Det framkommer att barn skadar sig själva i syfte att ta sitt liv, men det är betydligt vanligare med självskadebeteende där det inte finns en sådan avsikt. Bris ser med oro på en utveckling där barn uppmanas och inspireras att skada sig själva via kontakter i sociala medier. Det finns en koppling mellan psykisk ohälsa och användning av sociala medier, men ytterligare kunskap behövs för att klargöra samband.

I samtal med barn som skadar sig själva eller har självmordstankar finns en tydlig avsaknad av framtidsstro. En drivkraft till självskadande handlingar bland unga kan därför vara problematiska framtidsutsikter. Barn som medvetet skadar sig gör det oftast för att lätta ångest, en strategi som oftast leder till att barnet mår

ännu sämre efteråt. Forskning visar att de flesta barn som skadar sig själva inte söker vård, vare sig inom elevhälsa, ungdomsmottagningar eller barn- och ungdomspsykiatri, BUP.⁴ Ansvaret för att upptäcka att ett barn självskadar vilar därför på vuxna som finns kring barn, också i skolan.

Barn berättar för Bris att de ibland har kontakt med socialtjänst, elevhälsa eller barnpsykiatri utan att deras självskadebeteende uppmärksammas. Därför är det viktigt att professionella som har kontakt med barn har kunskap om symtom på självskadebeteende och bemötande av barn som skadar sig. Forskning visar att barn som skadar sig själva löper högre risk än andra att utveckla missbruk och ätstörningar, samt att begå självmord.⁵ Självskadebeteende är vanligare bland barn som är eller har varit utsatta för våld och försummelse. En upptäckt av självskada kan därför vara ett första steg för att skydda ett barn från utsatthet eller att kunna ge barnet nödvändig traumavård.⁶

En systematisk kunskapsöversikt visar att samtal är den insats som i första hand kan vara till hjälp för ungdomar med icke-suicidal självskada.⁷

För Bris beskriver barn att relationen är avgörande för om det känns möjligt att prata med en vuxen om dåligt mående och självskadebeteende. Det är känsliga ämnen som kräver lyhördhet och förtroende och som inte sällan är förknippade med skam och rädsla hos barnet. Barn berättar att de kan ha svårt att känna det förtroendet för nya professionella, till exempel inom vården. Eftersom samtalet är en nyckel för att barnet ska kunna få rätt hjälp är detta något som vården måste ta på allvar. Den som ska möta barn med psykisk ohälsa måste ha tid och utrymme till att utveckla förtroendefulla relationer. En nära och tillgänglig vård kan vara avgörande för ett barns liv.

Yngre barn dras in i kriminalitet

Fler yngre barn, oftast mellan 10 och 15 år, rekryteras till gängkriminella miljöer i Sverige.⁸ Rekryteringen går ofta snabbt och den hjälper gängen att etablera sig och expandera i de områden där de verkar. Samtalen till Bris om kriminalitet ökade med 60 procent mellan 2022 och 2023 – från 325 till 520 samtal. Sedan 2020 har det skett en ökning på 150 procent. Ungefär hälften av samtalen om kriminalitet 2023 handlade om gängkriminalitet.

I samband med att våldet eskalerade under sommaren 2023 kontaktades Bris av allt fler barn som dragits in i gängkriminalitet och som ville hoppa av, men inte visste hur. Då började barn på ett helt nytt sätt att beskriva sin oro för vad som kan drabba dem som en konsekvens av deras kriminella inblandning eller avhopp från den. Barn som är rädda för sina egna och anhörigas liv. Rädslan, som tidigare var mer hypotetisk, är idag oftare kopplad

till konkreta erfarenheter. De barn som lockas, luras eller tvingas in i gängkriminalitet har oftare än andra vuxit upp med olika former av utsatthet och de har oftare än andra själva varit utsatta för brott. I samtalen förekommer ofta ämnen som psykisk ohälsa, missbruk och våld. Ett stärkt förebyggande arbete är således helt avgörande.

Idag behandlas gängkriminalitet i huvudsak som en kriminalpolitisk fråga. Politikens svar på hur gängkriminaliteten ska motverkas har ett tydligt repressivt fokus. I intervjuer med rättspolitiska talespersoner som Bris har gjort framgår det att det är förhållandevis lätt för politiker att enas kring repressiva förslag. Det verkar dock vara svårare att enas i frågor kopplade till främjande och förebyggande insatser, trots att evidensen talar för dessa.⁹

Det nya politiska tonläget riskerar att skada barns tillit till samhället, påverka barnsynen i Sverige och minska chanserna för de barn som befinner sig i gängkriminella miljöer att återanpassas till samhället. Vissa repressiva åtgärder kan vara nödvändiga, men det primära fokuset på den typen av åtgärder riskerar att skymma sikten för tidiga och förebyggande insatser som kan skapa goda uppväxtvillkor för alla barn. Bris konstaterade i en rapport att trots att varje barn har rätt till en trygg uppväxt far många små barn illa i sina hem, och att det som benämns som tidiga insatser i realiteten är insatser som kommer alldeles för sent.¹⁰ Barn kan leva i utsatthet under hela sin uppväxt utan att någon ingriper. Ett tidigt och tillgängligt stöd för familjer är nödvändigt för att fånga upp barn och familjer i behov av hjälp. Sådana insatser måste få ett mycket större utrymme i både lagstiftning och i resurser i de nationella och kommunala budgetarna. Frågan om gängkriminalitet är en fråga om barn, barns rättigheter och vilka förutsättningar barn växer upp med. Dessa perspektiv måste återspeglas i det politiska arbetet.

3. Hiltunen, 2017

4. Ekman, 2018

5. Brausch & Boone, 2015

6. Westers, 2023

7. Arqueros, 2022

8. BRÅ, 2023

9. Bris, 2022

10. Bris, 2023

REKOMMENDATIONER FÖR ETT BÄTTRE SAMHÄLLE OCH EN STÄRKT FRAMTIDSTRO FÖR BARN

→ Att regering, riksdag, regioner och kommuner genomför barnkonsekvensanalyser av alla förslag som påverkar barn. Det gäller bland annat budget, utredningar, lagförslag samt uppföljning av Tidöavtalet. Analysen ska visa vilka övervägningar och vilken proportionalitetsbedömning som gjorts utifrån rätten till barnets bästa.

Skola

→ Att åtgärder sätts in för att bryta skol-segregationen och säkerställa att alla barn ges en likvärdig skolgång. Kvaliteten på utbildning och barnets möjlighet att nå goda skolresultat ska inte vara beroende av barnets bakgrund eller bostadsort.

→ Att resurser till skola och elevhälsa tillsätts för att säkerställa tidiga insatser. Avgörande för barns mående och framtid är att varje barn behöver ges rätt stöd i undervisning, trygghet i skolan och en tillgänglig elevhälsa.

→ Att en utredning tillsätts för att se över alternativ till skolans betygs- och bedömningssystem. Utredningen bör särskilt kartlägga vilka effekter införandet av "F-betyget" fått för såväl individ som samhälle.

Psykisk hälsa

→ Att vården och vårdkedjan förbättras. Primärvården behöver byggas ut och vägen till hjälp måste vara kort, enkel och tydlig.

→ Att resurser utökas för samtalsstöd inom elevhälsa och hälso- och sjukvård, samt kompetenssatsningar kring självskada. Det behövs bättre förutsättningar för att utreda orsakssamband och att kunna skapa förtroendefulla relationer med barn.

→ Att kraftigt ökade resurser tillsätts för en god uppväxt för alla barn. Detta ska ske i enlighet med kommande nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention.

Gängkriminalitet

→ Att aktörer såsom skola, förskola, BVC, socialtjänst, BUP och civilsamhälle ges nödvändiga förutsättningar för att stärka tidiga och förebyggande insatser. Satsningarna behöver vara långsiktiga, komma tidigare och ha stöd i forskning och evidens.

→ Att socialtjänsten prioriteras ytterligare genom generella statsbidrag. En ny socialtjänstlag måste ha ska-krav på att arbeta allmänt förebyggande. Fler insatser behövs direkt i barnets närhet, exempelvis skolsociala team.

→ Att regering och riksdag inte går vidare med tillsatta utredningar och förslag som inte överensstämmer med barnets mänskliga rättigheter eller saknar evidens.

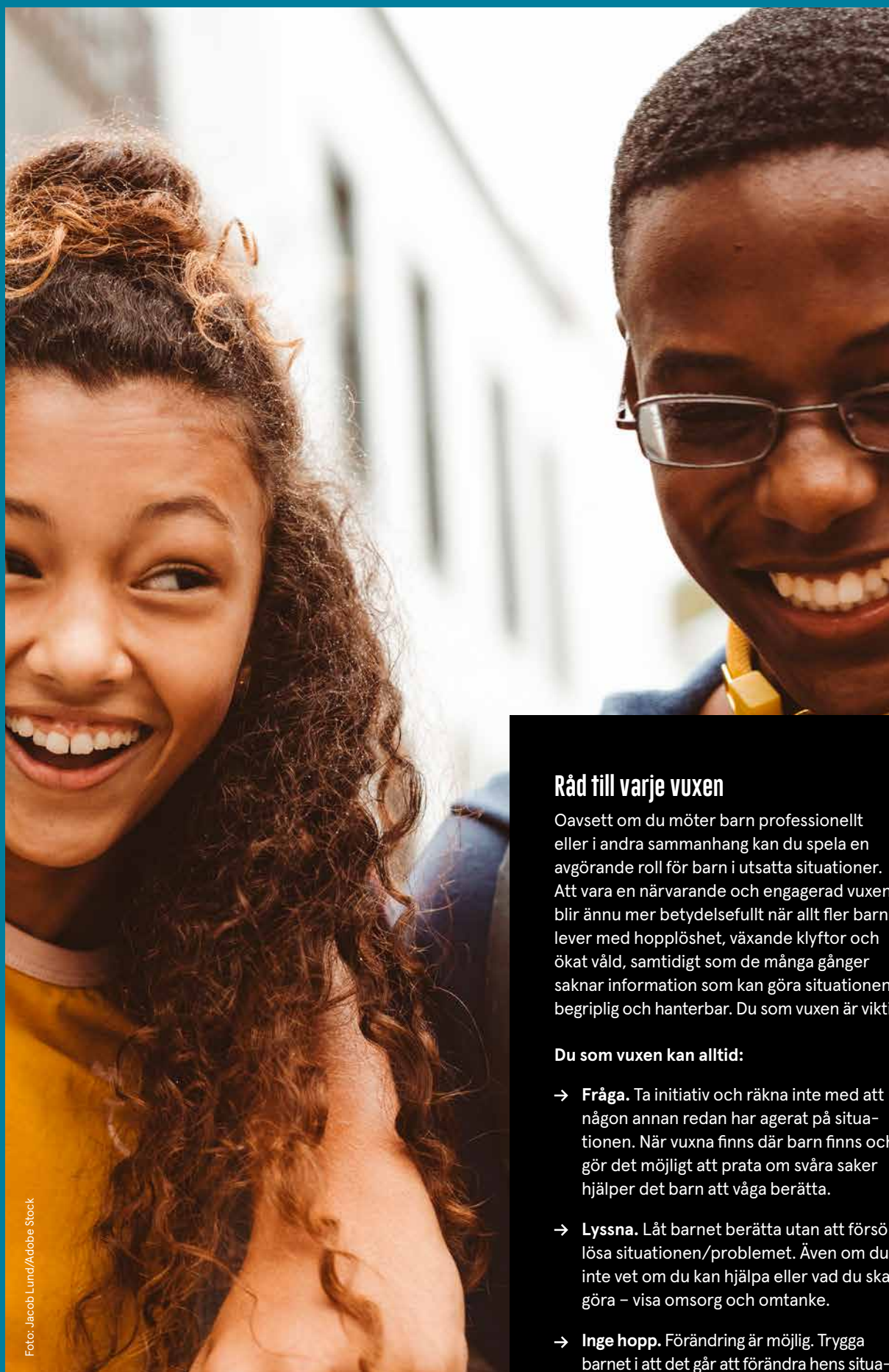

Foto: Jacob Lund/Adobe Stock

Råd till varje vuxen

Oavsett om du möter barn professionellt eller i andra sammanhang kan du spela en avgörande roll för barn i utsatta situationer. Att vara en närvarande och engagerad vuxen blir ännu mer betydelsefullt när allt fler barn lever med hopplöshet, växande klyftor och ökat våld, samtidigt som de många gånger saknar information som kan göra situationen begriplig och hanterbar. Du som vuxen är viktig!

Du som vuxen kan alltid:

- **Fråga.** Ta initiativ och räkna inte med att någon annan redan har agerat på situationen. När vuxna finns där barn finns och gör det möjligt att prata om svåra saker hjälper det barn att våga berätta.
- **Lyssna.** Låt barnet berätta utan att försöka lösa situationen/problemet. Även om du inte vet om du kan hjälpa eller vad du ska göra – visa omsorg och omtanke.
- **Inge hopp.** Förändring är möjlig. Trygga barnet i att det går att förändra hens situation, även om det känns hopplöst just nu.

Ankom: 2025-02-17 Avende: KS 2025, 130 Handling: 2093909

Foto: Zivica Kerkez/Adobe Stock

Bris har arbetat för barnets rättigheter i mer än ett halvt sekel. Varje år berättar tiotusentals barn om sina liv i stödsamtal i den nationella stödlinjen och på Brismottagningarna. De lyfter aspekter som rör hur de mår, vad de gläds åt och vad de kämpar med. Berättelserna och den kunskap samtalen bidrar med används för att belysa hur barn i Sverige har det – och hur vårt samhälle kan bli bättre för barn att leva i.

OM BRIS STÖD

116 111

Under 2023 har Bris nationella stödlinje besvarat 72 942 samtal, varav 50 181 var kurativa kontakter med barn upp till 18 år via chatt, sms, telefon och mejl. Det är en ökning med 13 procent jämfört med föregående år. Övriga besvarade kontakter är exempelvis tysta samtal och påläggningar. Kontaktförsöken, som till exempel kan vara ett barn som lämnat innan hen fått kontakt, var långt fler. Trycket hos den nationella stödlinjen är stort under dygnets alla timmar och sedan mars 2021 är stödlinjen öppen dygnet runt, hela året. I september 2023 lanserade Bris stöd via sms till nummer 116 111, som ytterligare en kontaktväg för barn som söker stöd från en kurator. Utökade öppettider, fler kontaktvägar och fler kuratorer har genom åren bidragit till att möta barns vilja och behov av att samtala med vuxna.

Bris mottagningar som finns på fem platser i Sverige har under året genomfört 1 406 stödjande samtal med barn via individuella stödsamtal, familjesamtal och stöd i grupp. I det individuella stödet söker barnet själv eller tillsammans med vårdnadshavare ett icke-anonymt samtalsstöd från en kurator.

Utöver den nationella stödlinjen för barn och Brismottagningarnas verksamheter erbjuder Bris stöd till vuxna som har frågor om hur de kan stötta barn i olika situationer. Bris roll som samhällsviktig funktion för barn har under

de senaste åren uppmärksammats och från och med 2023 får Bris ett årligt statligt ekonomiskt stöd för att kunna säkerställa en långsiktig drift av den nationella stödlinjen.

Vad söker barn stöd för?

Barns hela liv ryms i kontakterna med Bris. Gemensamt för många av barnen som söker stöd är att de saknar en vuxen att få stöd från, antingen av eget val eller för att det faktiskt inte finns någon annan än Bris att prata med.

Statistiken som ligger till grund för den här rapporten kommer från den nationella stödlinjen och Brismottagningarnas dokumentation av kurativa samtal. Alla individuella stödjande kontakter med stödlinjen eller Brismottagningarna dokumenteras utifrån 53 olika kontaktområden som representerar barnets hjälpbehov. Vid varje kontakt kan flera olika kontaktområden kategoriseras. Gruppstödet utgår från programbaserad verksamhet, varför kontaktområden per stödtillfälle inte anges. På sida 74 redogörs för samtliga kontaktområdens samtalsutveckling i den nationella stödlinjen sedan 2016, då nuvarande kategorier antogs.

De vanligaste kontaktområdena

De tio vanligaste kontaktområdena har varit desamma under de senaste åren, med vissa variationer av inbördes ordning. De tre vanligaste kontaktområdena 2023 är psykisk ohälsa (49 procent), familj och familjekonflikter (22 procent) samt våld, övergrepp och kränkningar (20 procent).

Bris metod

All Bris stödverksamhet utförs av utbildade kuratorer. Barns kontakt med Bris sker på barnets villkor och barnet bestämmer vilken information hen vill delge om sig själv, sin situation och sina behov. En grundförutsättning för stödet i Bris nationella stödlinje är att barn är anonyma. Barn som söker sig till Brismottagningarnas stödverksamheter väljer att bryta sin anonymitet för att kunna ta del av stödet. Bris stöd utgår ifrån ett salutogent perspektiv som sätter det friska och det som kan förändras i fokus. Kuratorernas uppgift är att ge känslomässigt och praktiskt stöd, att informera om barnets rättigheter och om samhällets stödinsatser, samt att vid behov agera på uppdrag av barnet. Alla barn som har behov av mer stöd än Bris kan ge får en hänvisning till var den hjälpen finns att få. Vanligaste hänvisningsinstanserna är elevhälsa, ungdomsmottagning och socialtjänst. I 23 procent av samtalen får barnet en hänvisning.

Kurativa samtal

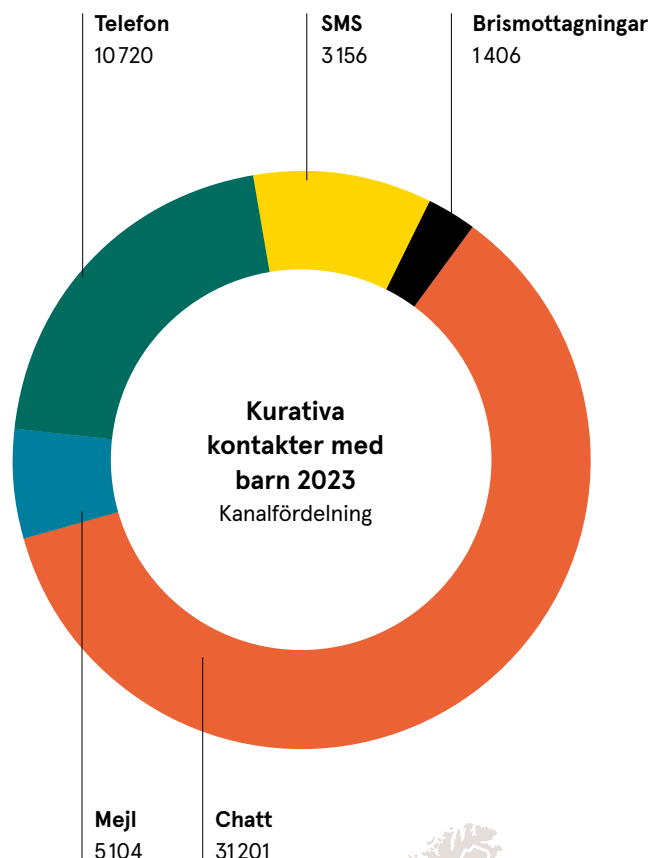
Ett kurativt samtal är ett samtal med en professionell kurator på Bris, där kontaktorsaken är känd och samtalet har varit stödjande.

Vilka barn får stöd av Bris?

Barn som kontaktar Bris är mellan 7 och 18 år. Genomsnittsåldern för barn som sökte stöd i den nationella stödlinjen under 2023 var 14,5 år och den största andelen samtal var från barn i åldern 13–15 år. I drygt sju av tio samtal identifierar sig barnet som tjej.

Nya kontaktkanaler

I årets rapport är Bris mottagningar, för första gången inkluderade i statistiken över vad barn berättar för Bris. I slutet av 2023 öppnades också sms som en kontaktväg genom vilken barn kan söka stöd hos Bris.

Under 2023 har Bris sett en stor ökning av samtal från barn om skola, framtid och hur det är att vara ung idag. Skolan är en viktig plats i barns liv, dels för kunskapsinhämtning, dels som en arena där barn knyter viktiga sociala kontakter och lär sig att samverka med sin omgivning. En bra skolgång är avgörande för ett barns framtidsutsikter och en viktig skyddsfaktor mot psykisk ohälsa. Sammantaget visar dock samtalen till Bris en utbredd uppgivenhet inför framtiden, inte sällan kopplad till skolan. Det är en bild som också styrks av forskning. Om barn förlorar hoppet i ett land med relativt sett mycket goda förutsättningar, vad har då gått fel? Och viktigast av allt – vad kan vi som samhälle göra för att stärka barns tro på att en ljus framtid är möjlig?

SKOLAN – AVGÖRANDE FÖR BARNS FRAMTID

Sverige bor nästan 2,2 miljoner barn, som tillsammans utgör en femtedel av befolkningen. Sverige och andra nordiska länder beskrivs ofta som världens bästa länder att växa upp i. Vi har en väl utbyggd välfärd, ett skolsystem som ger alla barn tillgång till utbildning och barnets rättigheter enligt barnkonventionen är svensk lag. Nivåerna för barnadödlighet, som ger ett samlat mått på bristande hälsa, är i Sverige tillsammans med övriga nordiska länder bland de lägsta i världen.

De flesta unga ser relativt ljust på sin egen framtid, men nästan tre av tio i åldrarna 15–24 år känner sig osäkra eller har en direkt negativ inställning till den.¹¹ Allt fler ungdomar upplever också att framtiden för samhället i stort ser mörk ut. 2023 ansåg nästan sju av tio att samhället utvecklas i delvis eller helt fel riktning.¹²

94%

Sedan 2020 har samtal till Bris om att vara ung nästan fördubblats.

Tilltro och tillförsikt – avgörande för vägen framåt

Gemensamt för barn som söker Bris stöd är att de önskar en förändring av sin nuvarande situation, sitt mående, sina handlingsstrategier eller sina tankar. Oberoende av vad ett barn behöver hjälp med är barnets tilltro till att förändring är möjlig central för att hitta vägar framåt. Uppgivenhet och känslor av att "det ändå är kört" kan i stället stå i vägen för förändring.

Barns bristande framtidstro återfinns i flera av Bris kontaktkategorier. Barn som lyfter aspekter av att vara ung, vilket sker i nästan ett av fem samtal, berättar att de har existentiella funderingar på hur framtiden kommer se ut och vad de själva kan påverka. Det handlar ofta om större samhällsfrågor, men också om personliga funderingar kring vad det kommer att bli av en när skolan är slut, vilka möjligheter det finns att få ett jobb, bli älskad, få egna barn och kunna vara lycklig. Forskning visar att många unga kopplar skolprestationer till framtidsmöjligheter, oavsett om de har höga betyg eller om de är mindre skolmotiverade.¹³

En bristande framtidstro återfinns också i samtal om självmord, en samtalskategori som ökat kraftigt de senaste åren. Ämnet självmord förekom i 13 procent av samtalen under 2023.

Låg tilltro till att framtiden kan se annorlunda ut kan bero på faktiska erfarenheter som barnet har sedan tidigare, men påverkas också av faktorer som ligger utanför barnets kontroll, som världsökonomi, krig, klimathot och generell tilltro till vuxnas förmåga och vilja att ta ansvar.

11. Hoffman & Åkerström, 2024

12. Hoffman & Åkerström, 2024

13. Hiltunen, 2017

Att fundera på meningen med livet och andra existentiella frågor är i sig inte farligt. Men i samtal beskriver barn också hur hopplösheten lamslår dem och påverkar deras livsval. Många gånger drar barn paralleller mellan hopplöshet och symtom på psykisk ohälsa och funderar på om det de känner är en depression, panikångest, något normalt eller något farligt. Sammanblandningen medför också att barn känner att vuxna inte tar deras oro på allvar, utan bortförklarar den utan att förstå hur mycket deras mående och liv faktiskt påverkas.

I många samtal, bland annat i samtalen kopplade till skolan, lyfter barn en känsla av att inte rätta till. Att känna den sortens uppgivenhet har en negativ inverkan både på de elever som har svårt att klara skolan och på dem som med lätthet uppnår kunskapskraven. Barn i båda kategorierna vittnar om stress, press och höga krav, från andra och från dem själva. Barn är medvetna om att skolan "ska" medföra en viss grad av stress och att det finns prestationskrav, men många gånger blir stressen destruktiv och leder till såväl psykosomatiska besvär som försämrade skolresultat. Barn beskriver också att stress gör att de väljer bort fritidsaktiviteter eller vänskapsrelationer för att hinna med skolarbete. En viktig fråga att ställa blir därmed: bidrar den svenska skolan på systemnivå till att unga tappar sin tro på framtiden?

Skolans viktiga betydelse

Skolan har en helt central roll i barns och ungas liv – inte bara som en plats för lärande utan också som en arena där barn utvecklar vänskapsrelationer och lär sig samexistera med andra. Att klara skolan är avgörande för ett barns framtidsutsikter och en mycket viktig skyddsfaktor mot psykisk ohälsa.

Under de senaste decennierna har den svenska skolans kvalitet varit föremål för omfattande diskussioner. Resultat från OECD:s undersökningar av elevers prestationer (PISA, TIMSS och ICCS) används ofta som mått på skolsystemens kvalitet. Jämförelser i Västeuropa visar att Sverige har goda prestationer enligt dessa tre undersökningsmodeller.¹⁴ Svenska barn har dock lägre prestationer än barn i östasiatiska länder som Kina, Taiwan, Singapore och Sydkorea, särskilt i matematik.¹⁵

Barn är inte immuna mot samhällets och beslutsfattarens retorik kring skolan och de senaste årens fokus på mätresultat är något som tidigare generationer inte har behövt förhålla sig till på samma sätt som barn idag. För en del barn handlar det inte bara om ens individuella prestationer utan även om hur hela ens generations prestationer bedöms och beskrivs. Barn berättar för Bris att de förväntas prestera på livets alla områden och att det är en ekvation som inte går ihop.

Att inte klara skolan

I Sverige avslutar omkring 15 procent av eleverna grundskolan utan godkända betyg. Nivån har legat konstant under flera år och detta leder till att barnen inte får tillträde till vare sig teoretisk eller praktisk utbildning på gymnasienivå direkt efter grundskolan.¹⁶ Situationen är unik för Sverige och kan sannolikt också vara en bidragande förklaring till att Sverige har Västeuropas näst högsta andel ungdomar utan gymnasieexamen.¹⁷ Att en så stor andel elever inte klarar skolan är ett underbetyg till skolan på systemnivå och påverkar både individen och samhället negativt. Det behövs mer kunskap om huruvida betygssystemets utformning, med införande av "F-betyget", kan ha bidragit till denna utveckling och vilka effekter det i så fall fått för individer och samhälle. De flesta unga vuxna får med tiden både anställning och bostad, men situationen är

sämre för den stora grupp som inte avslutat grundskolan med godkända betyg. Ett drastiskt tecken på att gruppen upplever stora problem är att risken för självmord är sju gånger högre hos unga utan godkända betyg i årskurs 9, jämfört med unga som har höga betyg.¹⁸

Trots att riskerna med att inte klara skolan är väl kända och har varit så över tid, har skolan inte lyckats minska problemet. En viktig åtgärd för att hjälpa elever som riskerar att inte klara skolan är att tidigt erbjuda extra stöd, men forskning visar att sådana insatser minskat över tid. En svensk studie där forskare följt representativa grupper grundskoleelever visade att andelen elever i årskurs 3–9 som fått någon form av extra stöd var 42 procent 1977. Den vanligaste formen var extra stöd i helklass. 2004 hade andelen elever som fått extra stöd sjunkit till 25 procent.¹⁹

En förklaring kan vara ekonomisk – extra stöd till elever kostar mycket pengar och en rektor förfogar över en given budget. Valet kan stå mellan att å ena sidan ge lärarna mindre klasser att undervisa mot att å andra sidan ge ett begränsat antal elever extra stöd.²⁰ Det är viktigt att rektorer inte tvingas ställa dessa åtgärder mot varandra.

Ett sätt att kostnadseffektivt förbättra skolresultaten för elever med skolsvårigheter kan vara att nyttja AI, som internationellt har börjat användas för att ge elever extra stöd.²¹ AI kan till exempel lära sig hur en enskild elev bäst tar till sig ny kunskap för att sedan ge den enskilda eleven anpassade uppgifter. Effekterna i de försök som gjorts pekar i en positiv riktning.²² Ännu finns dock många frågetecken kring vem som egentligen styr utvecklingen och vad som händer – både på policynivå, i det individuella klassrummet och för den enskilde eleven. Hur ser rollfördelningen ut mellan skolan, forskningen och företagen? Frågan väcker i sin tur en rad nya frågor rörande AI och etik.²³

14. Heller Sahlgren, 2022

15. Wennström & Henrekson, 2022

16. Skolverket Statistik, 2023

17. OECD, 2023

18. Björkenstam et al., 2011

19. Giota et al., 2022

20. Fredriksson et al., 2012

21. The Economist, 2024

22. Zheng et al., 2023

23. Axelsson., 2023

”

Jag har mycket ångest, speciellt inför skolan och det händer ofta att jag liksom missar att gå till skolan, jag mår jättedåligt nu för att jag inte gick till skolan idag. Men det är liksom en ond cirkel för jag mår dåligt för att jag inte går till skolan och jag går inte till skolan för att jag mår dåligt. Jag är där typ en halv vecka och sen hemma, jag vet inte riktigt varför eller hur jag ska lösa det. Mina föräldrar är inte hemma så jag är ensam också.

I SAMTAL MED BRIS

”

En växande skolsegregation

Idag är den svenska skolan mer uppdelad än förr. Det innebär exempelvis att elever med svensk bakgrund och elever som är födda i ett annat land eller har föräldrar som är det, oftare än tidigare går i olika skolor. Precis som skolsegregationen har ökat har även skillnaden i skolresultat ökat mellan skolor sedan början av 1990-talet. Föräldrarnas utbildningsbakgrund är den avgörande faktorn för hur det går för eleverna i skolan. Även i detta avseende har skolan blivit mer segregerad vad gäller elevernas studieförutsättningar. Forskningen visar också att de ökade skillnaderna i skolresultat uteslutande beror på ökad skolsegregation.²⁴

Som drivande för den ökande skolsegregationen lyfter forskningen framför allt två förklaringar: boendesegregation och skolval.²⁵ Det är helt nödvändigt att bryta den negativa utvecklingen kring skolsegregationen och för att göra det behöver bland annat den ökande boendesegregationen brytas och skolvalssystemet utredas.

24. Böhlmark & Holmlund, 2012; Holmlund et al., 2014

25. Holmlund et al., 2014; Holmlund et al., 2020

Barns mående och skolan – en ond spiral

Hur det går och hur man mår i skolan väcker många känslor och påverkar barns mående och hälsa. Ångest förekommer i 22 procent av kontakterna som handlar om skolan, nedstämdhet förekommer i 19 procent och stress i 17 procent. I kontakterna är det tydligt att barns olika symtom på psykisk ohälsa påverkar skolgången och tvärtom: att barnets skolresultat i sin tur också påverkar barnets psykiska hälsa. En del barn berättar att deras psykiska ohälsa inte uppmärksammas eftersom det går bra för dem i skolan. Så länge de presterar tolkas det som att de mår bra. Andra barn beskriver att deras mående många dagar gör det omöjligt för dem att ta sig upp och komma i väg till skolan. Väl där har en del svårt att tillgodogöra sig undervisningen på grund av exempelvis höga ångestnivåer.

Problematiskskolfrånvaro

Problematiskskolfrånvaro har fått ökad uppmärksamhet både i Sverige och internationellt. I Sverige används ofta beteckningen "hemmasittande" – ett begrepp som forskare anser vara olämpligt eftersom anledningen till frånvaron då tillskrivs den enskilda eleven och inte skolan som organisation.²⁶ Liknande kritik gentemot begreppet kan anföras utifrån en barnrättslig utgångspunkt.

I Sverige saknas ett nationellt system för att följa utvecklingen av skolfrånvaro, men i två separata undersökningar har omfattningen uppskattats. Skolverket har med hjälp av en enkät till rektorer funnit att ungefär fyra procent av eleverna inom förskoleklass och grundskola varit ogiltigt frånvarande minst fem procent av höstterminen 2020.²⁷ En fjärdedel av eleverna i förskoleklass och i grundskolan har en total frånvaro, det vill säga summan av giltig och ogiltig frånvaro, på minst 15 procent under höstterminen 2020. Metoden för att samla data är dock osäker, vilket gör att uppgifterna sannolikt utgör underskattningar.

I en annan undersökning har uppgifter om skolfrånvaro samlats in från 40 större kommuners digitala frånvarorapporter. De visade att 1,6 procent av eleverna hade frånvaro för mer än hälften av tiden under höstterminen 2022. Det var mer än en fördubbling sedan fyra år tidigare då denna frånvaro var 0,7 procent. Andelen elever som hade mer än 20 procents frånvaro under samma tidsperiod fördubblades också, från 5,1 till 12,5 procent.²⁸

När barn i kontakt med Bris kallar sig själva hemmasittare innebär det oftast att deras nuvarande skolgång inte är sanktionerad från skolan och/eller hemmet, men att det inte heller finns någon plan för deras framtida skolgång. Barn vet att de förväntas vara i skolan men upplever samtidigt en otydlighet eftersom situationen fortgår. Exempel på brytpunkter kan vara nya lärare, en ny klass, årskursbyte eller skolbyte – men ofta är det barnets egen handlingskraft som medför en förändring, exempelvis för att hen vill kunna få högre betyg eller betyg i fler ämnen än vad som är möjligt utan att vara närvarande i skolan. Att komma in på en önskad gymnasielinje kan till exempel vara motiverande.

22%

Ångest förekommer i 22 procent av samtalen som handlar om skolan.

19%

Nedstämdhet förekommer i 19 procent av samtalen som handlar om skolan.

17%

Stress förekommer i 17 procent av samtalen som handlar om skolan.

26. Forsell, 2020

27. Skolverket, 2021

28. Föräldranätverket Rätten till Utbildning, 2023

”

Skolan är jätte rörig och högljudd, jag har tidigare varit hemmasittare och gick aldrig i skolan, men nu har jag bytt skola och det blev bättre. Men jag går fortfarande inte på alla lektioner. Det är som en mental block. Jag är rädd att jag inte kommer klara mig i livet. Min adhd tycker jag förstör för mig i koncentrationen och jag har dåliga betyg så jag vet inte hur det ska gå för mig. Det jag är mest ledsen av är hur jag ska leva i framtiden, tänk om jag inte ens får ett jobb.

”

I SAMTAL MED BRIS

Ett relativt nytt perspektiv i barns samtal till Bris som knyter an till skola är hur barns erfarenheter av distansstudier under pandemin utmanar den obligatoriska närvaron som skolan är uppbyggd kring. Barn med positiva erfarenheter av distansundervisning, både rörande prestationer och mående, uttrycker starka önskemål om att få återgå till distansundervisning. I många av dessa samtal framkommer det att barnets grundtrivsel och trygghet i den fysiska skolmiljön är låg vilket leder till frånvaro, negativ inverkan på måendet eller sämre prestationer.

Olika syn på elevhälsan

Samtalen till Bris om elevhälsan har mer än fördubblats de senaste åren, en ökning med 129 procent sedan 2020. Barnen har positiva erfarenheter av att ha fått stöd, blivit tagna på allvar eller remitterade till vidare stöd, men också negativa erfarenheter där ett av de vanligaste temana är barnets upplevelse av elevhälsans tystnadsplikt. Barnets önskan är många gånger att få stöd och hjälp till förändring utan föräldrars eller någon annans vetskap och när information ändå förs vidare till föräldrar, vuxna inom skolan eller socialtjänsten upplever många det som ett svek.

x2

Antalet barn som har 20 respektive 50 procents frånvaro mer än fördubblades mellan 2018 och 2022.

”

Jag mår dåligt, min mage svider och mitt huvud känns som att det kommer att explodera :(Jag känner mig gråtfärdig men kan inte gråta. Jag är stressad för att jag inte kommer kunna få bra betyg innan nian, jag kommer kanske inte in på det gymnasiet jag vill, och jag vill inte bli ihågkommen som liksom en hemmasittare eller någon med dåliga betyg. Men samtidigt är det jättejobbigt att vara i skolan, jag blir lätt utmatad av saker och efter att vara i skolan i liksom fem minuter vill jag gråta.

I SAMTAL MED BRIS

”

”

Jag har dålig hemmamiljö. Jag klarar inte av att gå i skola som andra barn. Självskadebeteende. Går inte ut så mycket. Äter ibland nästan ingen mat. Är rädd för pappa. Han kan lätt bli arg och en gång slog han mig. Jag känner att jag inte vill leva mer. Vill bara dö nu. Lyckas inte med skolan och är rädd att jag bara sitter hemma ett år till...

”

I SAMTAL MED BRIS

I barns beskrivningar blir det tydligt att elevhälsan inte är likvärdig. En del beskriver återkommande stödsamtal av psykosocial karaktär och andra beskriver att elevhälsan enbart hänvisar till exempelvis vårdcentral eller BUP i alla frågor som rör mående.

Ett annat återkommande tema i samtalen är brist på återkoppling efter att ett barn har berättat om en händelse, utsatthet eller sitt mående konkret kopplat till skolan. En vanlig beskrivning i samtalen är att barnet har berättat men upplever att inget hände, åtminstone inte något så pass konkret att barnet märkt en förändring eller att någon berättat vilka åtgärder som vidtagits. Barn problematiserar ibland själva det faktum att barn ställs mot barn, ord mot ord, vilket innebär att något av barnen inte kommer att bli trott.

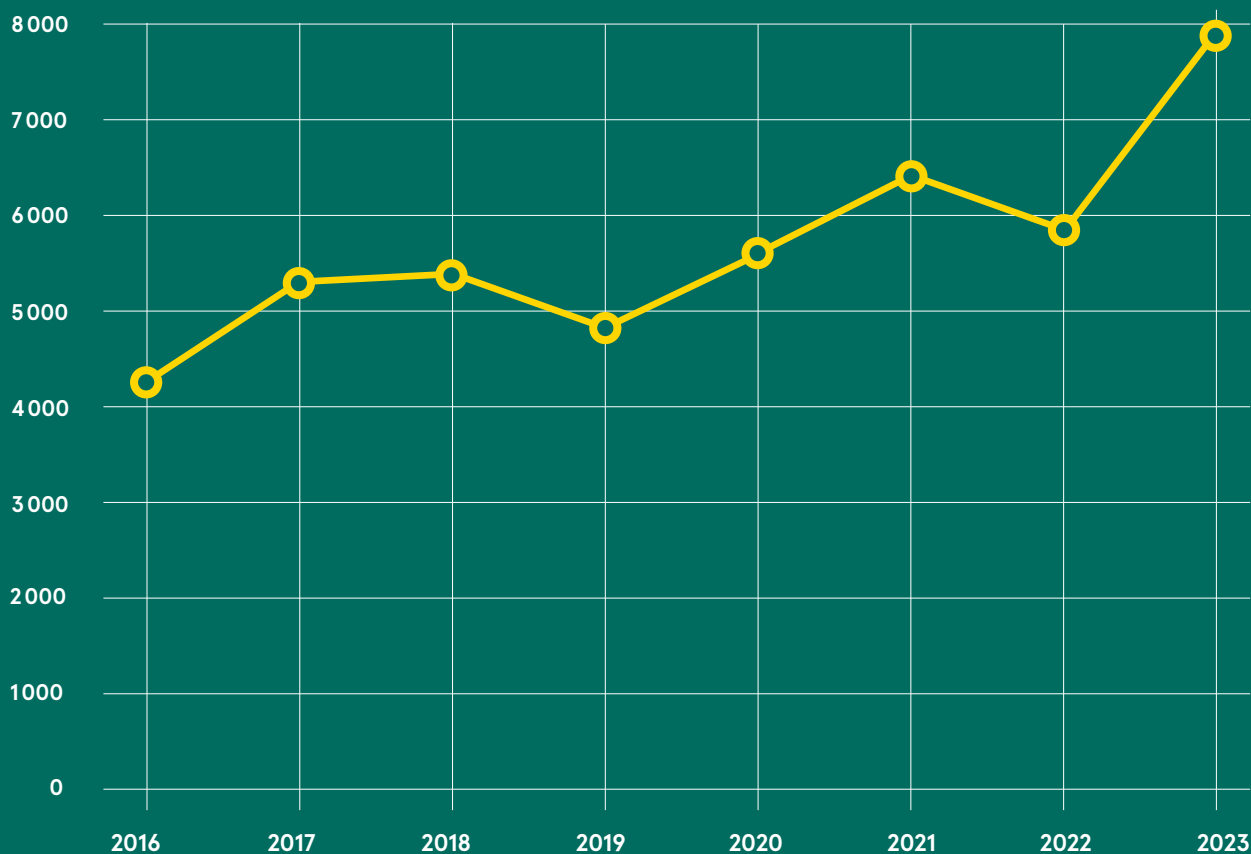
Barn i behov av pedagogiska anpassningar för sin skolgång har många gånger tagit kontakt med skolans elevhälsoteam, ofta tillsammans med föräldrar. Fokus där är att barnet ska få godkända betyg i de ämnen som ingår i den anpassade skolgången. En del barn berättar att skolan gjort flera anpassningar och andra att de fått till svar att det inte finns några pengar, eller resurser, för det stöd de skulle behöva.

Vikten av att vuxna tror på en

Gemensamt för alla omständigheter som påverkar skolan är barns beskrivningar av att bristfälliga skolresultat eller underkända betyg förstärker en känsla av utanförskap och att vara annorlunda. Extra svårt blir det för barn som upplever att vuxna, i såväl skolan som hemma, slutat kämpa för att de ska slutföra sin skolgång eller klara sig i livet. Känslan av att vuxna har gett upp om en förstärker många gånger en redan negativ syn på framtiden. Att få svart på vitt att man inte klarar det som andra klarar eller det som föräldrar, andra vuxna, lärare eller samhället förväntar sig väcker stora och svåra känslor hos barn och påverkar såväl tankar på framtiden som tankar om en själv.

I samtalen beskriver barn en ond spiral där en skolgång med underkända betyg eller hög frånvaro gör att de tappar hoppet om att det går att förändra, vilket medför ännu lägre motivation till skolarbete. Barn beskriver att det kan vara tydligt vad skolan förväntar sig att de ska prestera för att exempelvis höja sitt betyg, men att de blir lämnade ensamma med sin fråga om hur det ska gå till. Barnets redan låga tilltro till den egna förmågan gör att det känns omöjligt att nå skolans mål.

Samtalsutveckling Skola

Ankom: 2025-02-17 Ärende: KS.2025.130 Handling: 2093909

Förekomst i samtal om skolan

Vänner	29%	Familjekonflikter	8%
Ångest	22%	Psykiskt våld	7%
Att vara ung	20%	Fysiskt våld	5%
Nedstämdhet	19%	Andra vuxna i skolan	5%
Stress	17%	Ätstörningar	5%
Familjen	16%	Fritid	5%
Självdestruktivitet	15%	BUP	4%
Mobbing	15%	Diagnoser	4%
Självmod	11%	Kropp & utseende	4%
Elevhälsa	8%		

Definition:

Kontaktområde Skolan

Barnet är hjälpsökande på grund av sin skolsituation. Kategorin inkluderar alla frågor och funderingar som rör skolan, såsom undervisning, arbetsmiljö och betyg.

Skolan – avgörande för barns framtid

Enligt barnkonventionen har varje barn rätt till utbildning liksom till vila, lek och en meningsfull fritid. För barn som inte får det stöd de behöver hemma utgör skola och fritidsaktiviteter extra viktiga arenor, där barnet möter vuxna som kan se, lyssna och agera för barnets bästa.

Ankom: 2025-02-17 Ärende: KS 2025, 130 Handling: 2093909

Foto: Gorodenkoff/Adobe Stock

Ankom: 2025-02-17 Årende: KS 2025, 130 Handling: 2093909

Foto: Adobe Stock

Samtalen till Bris om psykisk ohälsa ökar. En särskilt tydlig ökning ses i samtal om svårare psykisk ohälsa och självskadebeteende. Barn sätter ord på hur deras dåliga mående leder till självdestruktiva handlingar och dysfunktionella strategier, där de på olika sätt tillfogar sig själva skada.

NÄR DÅLIGT MÅENDE LEDER TILL SJÄLVSKADA

0

mkring var sjätte tonåring har avsiktligt skadat sig själv utan avsikt att ta sitt liv. Företeelsen är vanligare bland tjejer än bland killar.²⁹ Många unga skadar sig själva för att de saknar hopp om att situationen de befinner sig i kan bli bättre.³⁰ Det finns tecken på att självskadebeteende ökade under 2010-talet.³¹ Samtalen till Bris om självdestruktivitet har ökat kraftigt sedan 2016 – med 390 procent. Efter pandemin har samtal om att skada sig själv i det närmaste eskalerat, bara under det senaste året ökade samtalen med 42 procent.

Samtalen i denna kategori definieras av att barnet söker hjälp på grund av sin egen eller ett annat barns självdestruktivitet.

I samtalen om självskada förekommer ofta även andra allvarliga symtom på psykisk ohälsa, som ångest och självmordstankar. I samtal med Bris beskriver barn hur de genom att göra sig själva illa tillfälligt lättar sin ångest, men att strategin inte fungerar utan att de många gånger mår ännu sämre efteråt. Att barn och unga medvetet skadar sig själva i syfte att dämpa svåra känslor bekräftas av forskning.³²

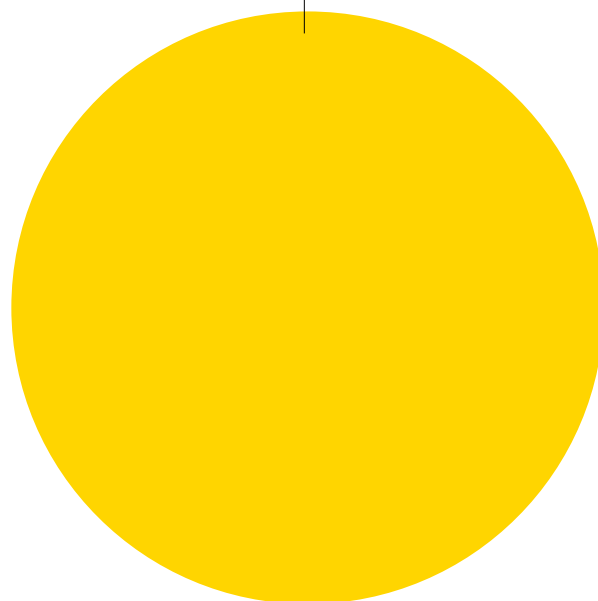
Samtalskategorin självmord förekommer i 29 procent av samtalen om självdestruktivitet och rymmer flera olika perspektiv. En del samtal handlar om att barnet skadat sig som ett sätt att försöka ta sitt liv. Oftast handlar barnets självdestruktiva beteende inte om att barnet vill dö. Det kan dock ha tolkats som självmordsförsök av omgivningen. En del barn som kontaktar Bris är rädda att de kommer att dö om de fortsätter självskada.

Ångest förekommer i 26 procent av samtalen, oftast utifrån en beskrivning av att ångesten är anledningen att barnet skadar sig. Att skada sig fyller en funktion för barnet, där ångestreducering lyfts som ett exempel. Ångest och självdestruktivitet hänger på många sätt ihop för barn och i samtalen beskriver barn hur en stark känsla av ångest leder till att de skadar sig själva, upplever en kortvarig lättnad för att därefter känna att ångesten blir ännu starkare. En del barn berättar att en känsla av skam och skuld över vad de gjort bidrar till de ångestkänslor som kan komma efteråt.

42%

Efter pandemin har samtal om att skada sig själv ökat kraftigt, bara under 2023 ökade samtalen med 42 procent.

2016

29. Farkas et al., 2023

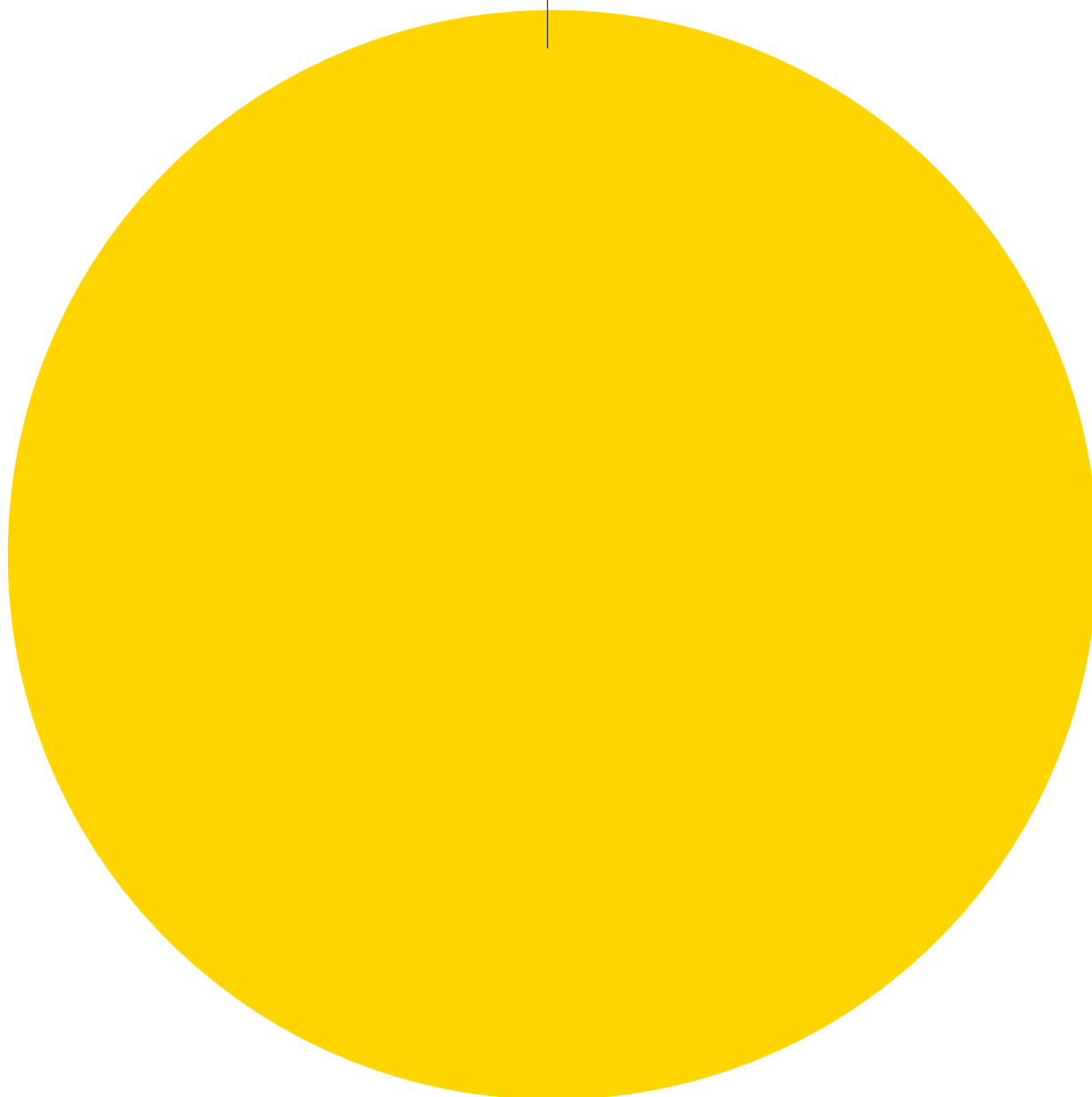
30. Fox et al., 2015

31. Westers., 2023

32. Bremberg & Jacobsson, 2020

2023

Sedan 2016 har samtalen om självskador ökat med hela 390 procent, nästan fyra gånger mer än den generella samtalsökningen. Samtalen i denna kategori definieras av att barnet är hjälpsökande utifrån egen eller annat barns självdestruktivitet.

20X

Det är 20 gånger vanligare att ett barn som lever i stor utsatthet har skadat sig själv, än det är att ett barn som inte lever i utsatthet har gjort det.

Familj och familjekonflikter förekommer i 17 respektive 8 procent av samtalen. Ofta handlar det om att relationen i familjen påverkar eller påverkas av barnets självdestruktivitet. När vuxna i hushållet vet om att barnet skadar sig är en vanlig reaktion att de försöker förhindra detta genom att gömma allt som barnet kan använda för att tillfoga sig själv skada. Detta leder ibland till konflikter och frustration och blir till en kamp mellan barn och vuxna. Många gånger är självdestruktiviteten barnets hemlighet. Det påverkar också familjerelationerna, eftersom mycket av barnets energi då går till att dölja sin hemlighet. Orsakerna till att barnet döljer självdestruktiviteten skiljer sig åt men det är vanligt att barnet tror att de vuxna i familjen skulle bli arga, oroliga och/eller "göra en stor sak" av det, vilket många vill undvika.

Barn i utsatthet löper högre risk att självskada

Enligt den senaste nationella kartläggningen av förekomsten av våld mot barn finns det ett tydligt samband mellan våldsutsatthet och självskadebeteende, framför allt när barn utsätts för flera former av våld. Kartläggningen visar att det var mer än 20 gånger vanligare att ha skadat sig själv vid minst fem tillfällen bland dem som var multiutsatta i jämförelse med icke-utsatta. Bland multiutsatta barn hade vart femte allvarligt övervägt att ta sitt liv vid minst fem tillfällen och vart fjärde hade försökt att ta sitt liv. Detta kan jämföras med en av hundra bland dem som inte utsatts för våld. Det var 50 gånger vanligare att ha använt sex för att skada sig själv bland multiutsatta i jämförelse med icke-utsatta.³³

33. Stiftelsen Allmänna Barnhuset, 2023

34. Wu et al., 2023

35. Yue & Rich, 2023

Self harm och sociala medier

I samtal med Bris har barn generellt en hög kännedom om självskadebeteende, oavsett om de har egna erfarenheter av det eller om det är något de exempelvis mött på digitala plattformar. I sociala medier kallas självskada ofta *self harm* vilket också är ett begrepp barn använder i kontakten med Bris. Ibland söker barn aktivt upp sammanhang på nätet där självskada är ett tema. Barn får också material, som bilder eller filmer, skickade till sig av främlingar de fått kontakt med i forum som handlar om helt andra saker, som exempelvis olika spel. Detta är en förändring som skett under de senaste åren. Beskrivningen av barns självdestruktiva handlingar har gått ifrån att främst handla om något som utförs i det dolda till att nu delas med andra eller ske öppet.

En studie där forskare följt unga i Kina över tid visar att en hög användning av sociala medier ökar risken för självskada.³⁴ Det motsatta sambandet påvisas också, det vill säga att personer som skadar sig själva oftare använder sociala medier. Forskning visar dock att effekterna av sociala medier beror på hur medierna används, varför de används och av vilka de används.³⁵

Det är 50 gånger vanligare att ett barn som lever i multiutsatthet har använt sex för att skada sig själv, än att ett barn som inte lever i utsatthet har gjort det.

50X

När dåligt mående leder till självskada

Flera studier visar på samband mellan omfattning av skärmtid och olika beteendeproblem, såsom exempelvis oro, koncentrationssvårigheter, bristande självförtroende, välbefinnande, bristande förståndsutveckling, skolpresentationer, dålig sömn och fetma.³⁶ Det går dock inte att säga något om orsak och verkan utifrån dessa studier. Utifrån dem är det alltså lika möjligt att barn med beteendeproblem tittar mer på skärm som att ökad skärmtid leder till beteendeproblem.

En hel del forskning har specifikt undersökt effekter av sociala medier. En översikt över 140 studier tyder på att unga som använder sociala medier mindre än tre timmar om dagen mår psykiskt bättre än unga som använder sociala medier mer än tre timmar om dagen.³⁷ Översikten identifierade dock endast ett fåtal studier med en utformning som medger säkra slutsatser om orsakssamband.

36. Stiglic & Viner, 2019

37. Hilty et al., 2023

”

Jag mår inte bra och känner mig hopplös. Jag kan inte prata med någon i min familj om hur jag verkligen mår och är trött på det här. Jag orkar inte mer och jag vet inte vad som får mig att må dåligt men jag känner mig ledsen och arg på mig själv och att allt vore bättre om jag bara försvann. Min mamma säger att jag är självisk när jag självskadar och hur ska jag då kunna berätta för henne att jag mår så dåligt att jag vill ta mitt liv igen?

I SAMTAL MED BRIS

”

Att förstå sig själv och sitt beteende

Att själv försöka förstå varför man gör sig själv illa, för att i sin tur kunna svara på andras frågor om det, är ett tema som förekommer i barns kontakter med Bris. En del beskriver de självdestruktiva handlingarna som något de planerar, "vill" eller "behöver" göra för att hantera sitt övriga mående, medan andra beskriver att det är något som bara händer. Gemensamt i beskrivningarna är att barnet inte kan hejda sig även om hen vet att det är farligt och kan göra att hen mår sämre på sikt. En del barn är tydliga med att självskadande är något de vill testa, det kan vara något de sett att andra gör och som tolkas som något som "hör till", en slags normalisering, när någon mår dåligt eller har det svårt. I samtalen återfinns också en tanke om att kunna bli tagen på större allvar om ens mående tar sig fysiska uttryck eller syns utanpå. I samtalen förekommer även beskrivningar av svåra upplevelser eller utsatthet som barnet lever eller har levt med, vilket har en stark påverkan på barnets psykiska hälsa – och även på de självdestruktiva handlingarna.

Barn beskriver att de är medvetna om att det är allvarligt att skada sig själv, att det kan bli farligt och få konsekvenser som är svåra att föreställa sig. De allra flesta vill ha hjälp att sluta men många uttrycker också en ambivalens; om deras självskadebeteende upphör eller tas ifrån dem behöver de få hjälp med andra strategier att hantera sitt mående eller få hjälp med det som gör att behovet att skada sig uppkommer. Att bara sluta utan att veta vad en ska göra i stället när något känns svårt eller när känslor blir övermäktiga, är en utmaning. Det gör att en del barn beskriver självdestruktiviteten som ett beroende som de behöver bli fria ifrån, men också är rädda att "återfalla" i när de väl klarat av att sluta.

Barns egen medvetenhet om att det är farligt att skada sig själv medför förväntningar på hur vuxna ska reagera om eller när de får vetskap om att ett barn skadar sig. Barn berättar om erfarenheter av att visa sina ärr eller sår för vuxna i sin närhet, exempelvis lärare eller tränare, utifrån en tanke om att få hjälp, men att reaktionen och hjälpen inte blev som de trott. Eftersom barns självdestruktivitet inte kan vara en hemlighet mellan ett barn och den vuxne som får veta är det vanligt att ett första steg är att föräldrar informeras – vilket många gånger inte var vad barnet ville, oavsett hur relationen till föräldrarna ser ut.

Vuxna har ansvar för att upptäcka självskada hos barn

I samtalen till Bris är det tydligt att självskada är en strategi som barn tar till när inget annat alternativ att hantera outhärdliga känslor finns tillgängligt. En förändring under de senaste åren är att barn även beskriver en nyfikenhet kring självskadande och funderingar på om det är något de själva ska testa. Vuxna runt ett barn har ett stort ansvar i att se och förstå hur barnet mår och att erbjuda hjälp. Barnet måste snabbt få nödvändig vård och både barn och föräldrar behöver stöd och adekvata verktyg för att hantera situationen.

→ Avsikter med självskada

Barn kan skada sig själva med avsikten att ta sitt liv, eller utan en sådan avsikt. Det senare kallas Nonsuicidal Self-Injury, NSSI. Ofta är självskadebeteende ett sätt att försöka lindra känslor som är svåra att stå ut med då den fysiska smärtan under en stund tar fokus från den känslomässiga. Trots att lindringen är kortvarig och leder till negativa konsekvenser som skam eller ärr på kroppen är det svårt att bryta ett självskadebeteende på egen hand. Gemensamt för många barn som avsiktligt skadar sig själva är svårigheten att hantera starka känslor och att kontrollera impulser. Barn som skadar sig kan göra det för att de har svårt att formulera och uttrycka det som känns svårt eller för att de saknar någon att berätta för, någon som kan ge dem stöd.

9/10

Flest samtal om självdestruktivitet kommer från barn i åldern 13–14 år och nästan nio av tio samtal kommer från tjejer.

För att kunna ge rätt insats till ett barn som skadar sig själv behövs förståelse för de faktorer som ligger bakom beteendet. Barn beskriver för Bris att relationen är avgörande för om det känns möjligt att prata med en vuxen om dåligt mående och självskadebeteende. Det är känsliga ämnen som kräver lyhördhet och förtroende, och som inte sällan är förknippade med skam hos barnet. Barn berättar att de kan ha svårt att känna det förtroendet för nya professionella, till exempel inom vården. Då samtalet är en nyckel för att barnet ska kunna få rätt hjälp är detta viktig information för vården. Tid och utrymme för förtroendeskapande relationer måste finnas hos den som ska möta barn som skadar sig eller har psykisk ohälsa som yttrar sig på annat vis.

För barn och föräldrar som söker vård för barnets psykiska ohälsa är en nära och tillgänglig vård nödvändig och kan vara avgörande för ett barns liv. Enligt barnkonventionen har varje barn rätt till bästa möjliga hälsa och tillgång till hälso- och sjukvård samt rehabilitering.

Erfarenheter av det offentliga

Många barn som skadar sig själva söker inte vård, vare sig inom elevhälsa, ungdomsmottagningar eller BUP. En del ungdomar anger till och med att de aktivt undviker vården.³⁸

I ungefär 29 procent av samtalen till Bris som handlar om självdestruktivitet framkommer det att barnet har en pågående kontakt med någon av samhällets stödinstanser (att jämföra med 20 procent för samtliga kurativa samtal). Det är inte detsamma som att barnet får stöd för självdestruktiviteten eller att den ens är känd – bara att det finns en professionell kontakt som barnet har tillgång till. Många säger att de väljer att prata med Bris om saker som deras andra kontakter inte vet något om. Bris kuratorer kan erbjuda en möjlighet att tillsammans med barnet sätta ord på det som är svårt, i syfte att stötta barnet i att våga eller kunna säga samma sak till den som kan ge mer hjälp. När barn berättar om faktiska erfarenheter av vård och

stöd för självdestruktivitet är ett återkommande tema att hjälpen inte räcker till. Denna upplevelse återfinns i samtal om många olika hjälpbehov och ligger i verksamhetens natur, då Bris främst pratar med barn som saknar tillräckligt stöd i sin närhet. Det kan handla om att barnet får insatser eller behandling utifrån annan utsatthet, vilket skapar missnöje med vad som prioriteras. Barn berättar att de har mötts med kommentarer om att de skadar sig själva för att få uppmärksamhet, vilket för många innebär att deras största farhåga, att inte bli trodd eller lyssnad på, infrias och att det känns som att ingen tar dem på allvar.

En bidragande faktor i barns negativa erfarenheter är att de söker stöd hos elevhälsa eller ungdomsmottagning för en problematik som ligger utanför dessa instansers kompetens- eller ansvarsområden. Det kan antingen leda till bristfälligt stöd eller till en upplevelse av att bli avvisad eller sviken vid en hänvisning till exempelvis BUP eller vid en orosanmälan till socialtjänsten.

Många samtal handlar om erfarenheter från BUP, vilket är förväntat eftersom det är den instans som har kompetens att erbjuda vårdinsatser. Barn beskriver upplevelser av långa kötider, att känna sig bortprioriterade eller inte tagna på allvar. De långa kötiderna och vetskapen om att man nu kommit "rätt" medför höga förväntningar när en behandlingskontakt väl inleds, vilket ofta leder till en känsla av antiklimax. Barnet vill börja må bra nu – men sällan finns en så enkel eller snabb lösning. Många gånger reflekterar barn över sin egen roll i att vårdinsatsen fungerar som den gör, där ett återkommande tema är att barnet väljer att inte säga så mycket om hur hen mår till exempelvis psykologen. Det kan vara för att barnet inte vill berätta, för att det är för svårt, för att barnet inte vet vilka ord hen ska använda eller för att barnet inte vill att föräldrarna får veta vad som pågår.

38. Ekman, 2018

Barn med självskadebeteende löper ökad risk att utveckla andra självdestruktiva beteenden, såsom missbruk och ätstörningar. Ätstörningar förekommer i ungefär ett av sju samtal till Bris om självdestruktivitet och är ett kontaktområde som i sig ökat mycket kraftigt de senaste åren – med 328 procent sedan 2016. Tydligast är ökningen sedan pandemin. Under pandemins första år mer än fördubblades antalet samtal om ätstörningar.

”

Kommer jag må så här för alltid? Jag har skadat mig själv igen, ångrar det. Vi kanske ska flytta igen (gör det varje år känns det som). Åt min första riktiga måltid nu efter tre dagar, känns hemskt. Jag mår verkligen inte bra. Hatar mig själv och det känns som att allt hade varit lättare om jag avslutade allt. Känns som att jag är beroende av att skära mig själv, jag kan bara inte sluta för det känns som att det är det enda som distraherar mig ifrån alla jobbiga tankar.

I SAMTAL MED BRIS

”

En relativt liten grupp unga skadar sig själva så allvarligt att de behöver vård på sjukhus. I denna grupp av självskador finns ofta en avsikt att begå självmord. 2022 var det 2 av 1 000 som fick vård på sjukhus.³⁹ Det främsta skälet till vården var att den unga förgiftat sig. Även dessa skador är avsevärt vanligare bland tjejer än bland killar. Under de senaste decennierna har det varken skett någon ökning eller minskning. Denna mycket begränsade grupp skiljer sig således från den stora grupp av unga som skadar sig själva utan att riskera livet (NSSI). Enligt Socialstyrelsen var det 2022 endast 1 av 1 000 i åldrarna 10–19 år som behandlades i öppen specialistvård för självskador. Denna uppgift kan jämföras med att i samma ålder totalt vårdas 83 av 1 000 i öppen specialistvård (det vill säga BUP) för psykisk sjukdom.

Barn beskriver också positiva erfarenheter av sam-

hällets stödinsatser. Bland beskrivningarna återfinns berättelser om lärare som engagerat sig och som ställt följdfrågor om exempelvis sår på armarna. Gemensamt för dessa är att barnet kände sig sett, att det kändes som att den vuxne visade omsorg och brydde sig om hur situationen var för barnet. Den positiva tolkningen av den vuxnes agerande förutsätter oftast att frågan kommer från en vuxen som barnet sedan innan har en relation till. När en för barnet ny professionell kontakt ställer liknande frågor kan barnet i stället uppleva det som hotfullt eller ifrågasättande, även om det inte var avsikten med frågan. Barn beskriver att de både vill och inte vill att någon ska se, erbjuda hjälp eller omsorg vilket innebär att det många gånger är barnets relation till den hen pratar med som avgör hur upplevelsen blir, snarare än de faktiska frågor som ställs eller innehållet i vården.

Vad hjälper?

Samtal är den insats som i första hand kan vara till hjälp för barn som skadar sig själva. De samtar inte bara med professionella utan också med andra jämnåriga, direkt eller via olika forum på nätet. Kontakter via sociala medier är enligt en forskningsstudie den metod som ungdomar själva främst föredrar.⁴⁰

I tre systematiska litteraturöversikter publicerade 2022 och 2023, som tittade på förebyggande åtgärder för barn som skadar sig själva utan en önskan om att ta sitt liv, hittades inga insatser som påverkade risken för självskador.⁴¹ En annan litteraturöversikt, som behandlade prevention av självskador med suicidavsikt, visade att två skolprogram som båda används i Sverige, YAM och Pax i skolan, kan minska risken för självmordstankar.⁴²

En utbredd psykisk ohälsa

Att samtal om självskada ökar hos Bris visar på en utbredd psykisk ohälsa hos barn och unga i Sverige. Under 2023 tog Bris emot fler samtal än någonsin från barn som ville prata om att de mår dåligt och känner oro. Ungefär hälften av alla samtal till Bris nationella stödlinje handlar om psykisk ohälsa. Även i det individuella samtalsstödet på Brismottagningarna är stöd för barnets psykiska mående den vanligaste orsaken till kontakt.

Samtalsökningen kan bero på att barn allt oftare söker stöd men kring exempelvis självskadebeteende är ökningen alarmerande stor. Bris ser inte att denna trend kommer att vända inom en nära framtid. Utifrån vad barn berättar är det tydligt att samhället inte fullt ut möter barns behov och rättigheter för att motverka den psykiska ohälsan.

En särskilt utsatt grupp är barn i familjer med låga inkomster, där hälsoproblem och i synnerhet psykiska sådana är vanligare än hos andra. Det är till exempel tre gånger vanligare att barn till föräldrar med låg inkomst sjukhusvårdas för psykisk sjukdom, jämfört med barn till föräldrar med hög inkomst.⁴³ Nästan ett av tio barn i Sverige lever i det som definieras som "relativt fattiga hushåll".⁴⁴

Depressioner och ångest är de enskilt vanligaste hälso-problemen bland barn och unga. Det syns en tydlig ökning av självskattad psykisk ohälsa och dessutom en påtaglig ökning av vård inom BUP, samt av medicinering med bland annat antidepressiv medicin. En förklaring till det kan vara att barn och unga blivit mer benägna att söka vård, även för relativt måttliga besvär. En jämförbar utveckling kan ses i Storbritannien.⁴⁵ Just nu pågår studier i Sverige som försöker klargöra varför allt fler unga söker vård för psykiska problem.

1/10

Nästan ett av tio barn i Sverige lever i det som definieras som "relativt fattiga hushåll".

39. Socialstyrelsen, 2022

40. Ekman, 2018

41. Arqueros et al., 2022; Bürger et al., 2023; Nawaz et al., 2023

42. Liljedahl et al., 2023

43. Mörk et al., 2014

44. OECD, 2023

45. The Economist, 2023

Ibland är det den psykiska hälsan i sig som barn vill ha hjälp kring, andra gånger är måendet en konsekvens av andra svåra omständigheter i livet. Gemensamt för många av samtalen är att barnen söker efter svar på varför de mår dåligt, är frustrerade över att det inte går över och oroliga för sin framtid. De upplever ofta att de inte blir tagna på allvar av vuxna i sin närhet eller av professionella kontakter. Det leder till en känsla av hopplöshet som spiller över på flera livsområden och relationer. Att inte få hjälp kan också leda till en bristande tilltro till samhällets institutioner och funktioner.

Vad kan göras för att förbättra den psykiska hälsan?

Det finns tecken som tyder på att det går att påverka barns hälsa i en positiv riktning – om det görs i tid. Regeringen satsar i en överenskommelse med Sveriges kommuner och regioner, SKR, närmare 1,6 miljarder kronor på flera insatser inom psykisk hälsa och suicidprevention under 2024. För att komma till rätta med den psykiska ohälsan behövs också gemensamma nationella förklaringar till den och till varför Sverige sticker ut internationellt. I studier och forskning behövs gemensamma definitioner av ungas psykiska ohälsa utifrån internationell praxis. Bristen på gemensamma definitioner av tillstånd såsom ångest och depression, samt av hur man inom forskning ska fråga barn om detta, gör det svårt att få fram statistik för att bedöma ångestnivåerna.

26 myndigheter har haft i uppdrag att ta fram ett underlag för en ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention. Förslaget, som presenterades under hösten 2023, är en tioårig strategi som omfattar främjande av psykiskt välbefinnande, förebyggande av psykisk ohälsa och suicid och förbättrade livsvillkor för personer som lever med olika psykiatriska tillstånd. Strategin ska bidra till ett mer systematiskt, samordnat och effektivt arbete. Ett av delmålen är att öka investeringar i barn och unga och i arbetet har ett antal viktiga insatsområden identifierats. Det handlar bland annat om att öka fokus på förskolan som en hälsofrämjande arena, att öka fokus på hälsofrämjande och förebyggande arbete i skolan och att säkerställa en meningsfull fritid för barn och unga.⁴⁶

För att förbättra barns psykiska hälsa behöver barns egna tankar och idéer tas tillvara samtidigt som samhällets förutsättningar förbättras. I en rapport som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och Folkhälsomyndigheten tagit fram på uppdrag av regeringen beskriver unga vad som har betydelse för deras

psykiska välmående.⁴⁷ De nämner faktorer som levnadsvanor, rutiner och sociala relationer, men lyfter också att många faktorer som har betydelse bygger på samhällets utformning och därför ligger utanför deras egen kontroll. För att minska psykisk ohälsa behövs alltså lösningar på samhällsnivå, som bland annat handlar om ett medvetet arbete kring normer och samhällsklimat, ökad kunskap om psykisk hälsa och om tillgång till vård och stöd. För att minska den psykiska ohälsan är det också avgörande att se till att varje barn klarar skolan med godkända betyg och får förutsättningar till en ljus framtid.

Unga beskriver flera upplevda svårigheter när det gäller att få stöd och hjälp. Många som mår dåligt försöker att hantera det på egen hand, bland annat för att de är rädda för att bemötas med ointresse, okunskap eller fördomar. En del vet inte heller vart de ska vända sig för att få hjälp och stöd eller hur de ska göra.

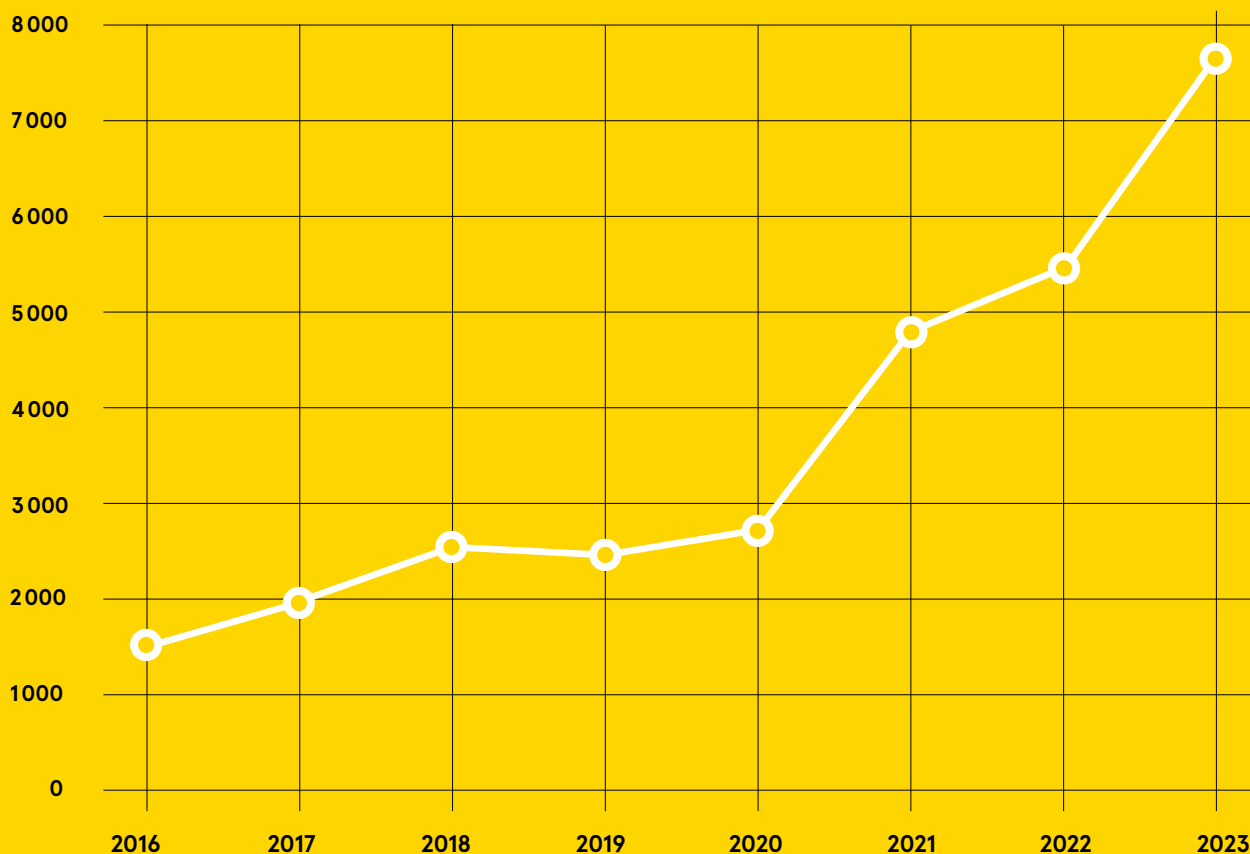
Utifrån kunskapen om hur unga mår, vad de upplever påverkar den psykiska hälsan och vad de behöver för att må bättre har MUCF och Folkhälsomyndigheten identifierat några områden som är viktiga i det fortsatta arbetet för att skapa en god och jämlik psykisk hälsa: nära relationer och nära familjeförhållanden, skola, hälso- och sjukvård samt sociala nätverk och fritid.

Unga anser att skolan är en viktig arena där de önskar mer kunskap om psykisk hälsa och vill möta en mer integrerad och tillgänglig elevhälsa. Det finns behov av fler trygga mötesplatser, inte minst för unga som tillhör olika minoritetsgrupper, en ökad tillgänglighet till inkluderande fritidsaktiviteter och bättre kunskaper om hur man kan hantera och motverka de negativa effekterna av digital medieanvändning. Vidare önskar unga en mer tillgänglig hälso- och sjukvård, med fler kommunikationsformer, ökad normmedvetenhet och ett bättre bemötande.

46. Folkhälsomyndigheten, 2023c

47. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, 2023

Samtalsutveckling Självdestruktivitet

Ankom: 2025-02-17 Ärende: KS.2025.130 Handling: 2093909

Förekomst i samtal om självdestruktivitet

Självsmord	29%
Ångest	26%
Familjen	17%
Skolan	15%
Nedstämdhet	14%
Ätstörningar	14%
Vänner	12%
Att vara ung	9%
BUP	9%
Familjekonflikter	8%

Definition:

Kontaktområde

Självdestruktivitet

Barnet är hjälpsökande utifrån egen eller annat barns självdestruktivitet. Kategorin ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Ankom: 2025-02-17 Avende: KS 2025, 130 Handling: 2093909

Foto: Angelina Proteiti/Adobe Stock

Under 2023 ändrade samtalen om kriminalitet till Bris karaktär. Allt fler samtal kom att handla om gängkriminalitet och de kom från barn som hade lockats, lurats eller tvingats in i kriminella nätverk, barn som mådde dåligt, var rädda och som inte såg någon väg ut. Det blev tydligt att allt yngre barn dras in i gängen och att allt yngre barn påverkas av dem, både som offer och förövare.

YNGRE BARN DRAS IN I GÄNGKRIMINALITET

D

e kriminella nätverkens våldsanvändning i Sverige får konsekvenser för barn på flera nivåer. Indirekt drabbar den barn på bred front genom att skapa oro och otrygghet. Den drabbar barn som bor i områden där skjutningar och sprängningar förekommer, barn som har vänner eller släktingar som råkat illa ut och barn som själva dragits in i kriminaliteten och blivit både offer och förövare.

Polisen ser nyrekryteringen av unga i Sverige som ett av de största samhällshoten som de kriminella nätverken för med sig på lång sikt. När ett barn blir indragen i ett kriminellt nätverk hotas också barnets framtidsutsikter och möjligheter i livet. Dessutom

riskerar barnet i högre utsträckning än andra att utsättas för våld och övergrepp.⁴⁸ Sedan 2022 har det rapporterats om fler och yngre barn i kriminella sammanhang i Sverige. Det syns ingen generell ökning av kriminalitet bland barn, men de barn som begår brott är yngre när de debuterar och begår tyngre och allvarligare brott.⁴⁹

Bris har i flera decennier pratat med barn som har pågående eller tidigare erfarenhet av kriminalitet och andra destruktiva miljöer. Barn som velat lämna dessa miljöer för att ge sig själva ett bättre liv har sökt stöd hos Bris och beskrivit svårigheter med att ta sig ur sin situation.

Under 2023 ökade samtalen till Bris om kriminalitet med 60 procent – från 325 till 520 samtal. Sedan 2020 har det skett en ökning med 150 procent. Den största förändringen i barns samtal till Bris om kriminalitet under 2023 är dock inte antalet samtal utan de konsekvenser av kriminaliteten som barn nu beskriver, en oro för eget eller anhörigas liv och säkerhet. Hälften av samtalen om kriminalitet handlade under 2023 om gängkriminalitet. Det var under sommaren som denna förändring i samtalen blev tydlig. I takt med den våldseskalering som då drog i gång började barn som var indragna i gängkriminalitet höra av sig till Bris. De berättade att de ville hoppa av, men inte visste hur. Sammanfattningsvis har rädslan som direkt involverade barn beskriver gått ifrån att tidigare vara mer hypotetisk eller anekdotisk, till att nu beröra konkreta erfarenheter som barnet själv har, eller som något barn i dess närhet har.

Barns beskrivningar av egen gängrelaterad kriminalitet och våld inkluderar allt ifrån att tillsammans med eller på uppdrag av andra göra tjänster, förvara saker eller sälja droger till att utföra våldsbrott, inbrott, rån och även mord. De flesta samtal handlar om situationer som pågår här och nu.

50%

Hälften av barns samtal till Bris om kriminalitet under 2023 handlade om gängkriminalitet.

60%

Sex av tio samtal om gängkriminalitet handlar om egen involvering.

48. Barnombudsmannen, 2023

49. BRÅ, 2023

”

Har du någonsin träffat någon
som tar sig ut hel? Eller hört?
Jag saknar mitt gamla jag.

I SAMTAL MED BRIS

”

Ankom: 2025-02-17 Avende: KS 2025, 130 Handling: 2093909

#detärin

Responsen på Bris kampanj #detärinförsent som lanserades i slutet av oktober 2023 visar på barns önskan att få prata om sin situation och utsatthet. Den garanterade anonymiteten som Bris erbjuder i den nationella stöddlinjen har visat sig vara central i den typen av samtal. Barn kan tack vare anonymiteten berätta om sin utsatthet, sina behov och sitt liv utan att tappa kontrollen över informationen och utan risk för konsekvenser och repressalier. För barn i kriminella sammanhang är det många gånger avgörande och det bidrar också till att de i samtalen ger en inblick i hur de tänker, känner och vad de behöver.

Vilka rekryteras in i gängkriminalitet?

Bris erfarenheter från samtal med barn i gängkriminalitet stämmer väl överens med det som också forskningen visar: att barn som lockas in i kriminalitet betydligt oftare än andra barn har vuxit upp under sådana omständigheter att samhällets sociala skyddssystem för länge sedan borde ha aktiverats.⁵⁰ Barnen berättar att de är livrädda, stressade och ensamma. De berättar om uppväxter kantade av svårigheter med frånvarande föräldrar, fattigdom, trångboddhet och ofta om en misslyckad skolgång. Barn som blir indragna i kriminalitet har alltså även andra svårigheter och utmaningar – i sitt mående, i sina relationer och i sina liv.

Barn som begår brott har också oftare än andra själva utsatts för brott. Många vittnar om våld, i hemmet och mellan jämnåriga och andra traumatiska upplevelser. I BRÅ:s skolundersökning om brott 2021, som genomfördes bland elever i årskurs 9, framgår det att en majoritet av

dem som uppger att de begått brott under det senaste året också själva har utsatts för brott. Samma undersökning visar att två tredjedelar av de flickor som uppger att de begått narkotikabrott också uppger att de utsatts för sexualbrott (att jämföra med 24 procent bland flickor totalt). Delaktighet i brott är enligt undersökningen vanligare bland barn där familjen har svaga ekonomiska resurser.⁵¹

Risk- och skyddsfaktorer

Även om nyrekryteringen till kriminella nätverk sker på olika sätt är det alltså tydligt att de som rekryteras bär på en sårbarhet som går att koppla till sammansatta riskfaktorer av olika slag.⁵² Allt som påverkar hur ett barn mår och utvecklas kan vara skydds- eller riskfaktorer. Det finns ingen enskild teori eller förklaringsmodell som på ett fullständigt sätt förklarar varför vissa barn och unga utvecklar ett normbrytande beteende – ofta samverkar flera risk- och skyddsfaktorer och de påverkar dessutom varandra.

Dessa skydds- och riskfaktorer kan finnas hos individen själv, i familjen och uppväxtmiljön, i skolan och i samhället. Skyddsfaktorer är i detta fall sådant som minskar risken att utveckla normbrytande beteende, exempelvis en stark anknytning till minst en av föräldrarna, en positiv skolanknytning och trygga relationer till kompisar. Det går inte att på förhand säga vad en viss uppsättning risk- respektive skyddsfaktorer leder till för ett enskilt barn, men barn som utvecklar psykisk ohälsa eller hamnar i missbruk eller kriminalitet har ofta utsatts för liknande riskfaktorer.

teförsent

En riskfaktor hos barnet som kan relateras till normbrytande beteende är impulsivitet, uppförandestörning och trotssyndrom. Riskfaktorer i familjen kan till exempel vara familjenormer eller föräldrars uppfostringsstrategier, ett normbrytande eller kriminellt beteende hos barnets syskon eller föräldrars positiva inställning till våld, vilka alla är faktorer med stark koppling till kriminalitet och gängmedlemskap.⁵³ Att misslyckas i skolan är också en riskfaktor. Om det normbrytande beteendet hos barnet startar redan tidigt i barndomen ökar risken för att beteendet fortsätter över tid, jämfört med om det debuterar under ungdomsåren. Därför behöver man uppmärksamma tidiga tecken på normbrytande beteende hos barn innan de når tonåren.

För att kunna göra en helhetsbedömning av barnets behov av skydd eller stöd samlar socialtjänsten strukturerat in relevant information om barnet. Det görs en bedömning av risker, behov och mottaglighet. Att bedöma mottaglighet handlar om att de insatser som erbjuds är både effektiva och anpassade till barnets och familjens förutsättningar. Arbetet med att utreda barn och unga med normbrytande beteende skiljer sig i princip inte från att utreda barn som misstänks fara illa på grund av förhållanden i hemmet.⁵⁴

Kunskaper om risk- och skyddsfaktorer kopplade till normbrytande beteende är viktiga i det förebyggande arbetet, men också i arbetet med barn som är misstänkta för brott eller dömda till påföljd för brott. Att uppmärksamma och agera när ett barn ägnar sig åt kriminalitet eller uppvisar ett annat normbrytande beteende, kan leda till att man upptäcker att barnet lever i våldsutsatthet eller annan utsatthet.

→ Normbrytande beteende

Normbrytande beteende är negativa och destruktiva beteenden som på olika sätt innebär att regler och normer i det samhälle som individen lever i överträds. Det handlar om brottsliga och kriminella handlingar men även beteenden som inte är formella lagöverträdelser utan snarare allvarliga regel- eller normbrott. För ett barn kan det vara att bryta mot föräldrars regler, skolka, stjäla och klottra (icke-aggressivt normbrytande beteende) till grövre förseelser såsom att slåss, hota, sexuellt ofreda andra och plåga djur (aggressivt normbrytande beteende).⁵⁵

50. FoU Nordväst, 2023

51. Barnombudsmannen, 2023

52. FoU Nordväst, 2023

53. Krusell & Sjöberg, 2020

54. Socialstyrelsen, 2024

55. Socialstyrelsen, 2024

Hur hamnar barn i kriminella nätverk?

Barn i 10–15-årsåldern rekryteras till kriminella nätverk av andra unga, som ofta är 15–20 år. Rekryteringen går ofta snabbt. Ibland är det barnet som söker upp nätverket, men då utan att förstå att hen själv kommer att förlora sitt självbestämmande för en lång tid framöver. Det förekommer också att barn och unga tvingas eller luras in i kriminella nätverk.⁵⁶

För de kriminella gängen är nyrekryteringen ett sätt att bygga ut distributionskedjor för narkotika i närområdet. Det är framför allt tonåringar som värvar yngre barn och utnyttjar dem som egen arbetskraft. De nyrekryterade barnen används i första hand för att förvara, transportera och sälja narkotika, men kan därefter också få andra uppdrag – som att transportera vapen, utföra våldsdåd och hjälpa till med bedrägerier. Yngre barn är billig arbetskraft som får ta sig an uppdrag där risken för upptäckt är stor. De bidrar till de kriminella nätverkens tillväxt och förankring i lokalområdena.⁵⁷

Delaktigheten i grova brott sker inte alltid stegvis, utan inleds ofta direkt efter inträdet i ett kriminellt nätverk.⁵⁸ Statistik om kriminalitet hos barn i åldrarna 15–17 och 18–20 år, samt statistik från Åklagarmyndigheten om barn under 15 år, visar att misstankar om vapenbrott, narkotikaöverlåtelse, utpressning och bedrägerier ökat betydligt under senare år för barn som inte är straffmyndiga och för barn under 18 år.

Att rekrytera yngre barn som springpojkar är en förutsättning för att de något äldre tonåringarna ska kunna "göra karriär" inom nätverken. Genom att knyta till sig två till fem så kallade "egna yngre" kan de få avsättning för större narkotikapartier och därmed tjäna mer pengar. Det är en anledning till att rekryteringen är så utbredd – de flesta av dem som befinner sig i nätverkens lägre skikt ägnar sig åt att rekrytera yngre.

I samtal med Bris har barn olika förklaringsmodeller till varför de börjat med kriminella handlingar. Oftast beskrivs det som något som bara hände och som barnet nu känner sig "som en idiot" eller skäms över att ha blivit involverad i. Barn som Bris samtalat med beskriver att de alltid haft lätt för att göra dumma saker, har dålig impulskontroll, har gjort grejer för att kompisar ska skratta eller för att komma in i en ny krets. Det händer att barn beskriver att kriminaliteten försörjer familjen eller andra, men det är inte det vanligaste. Det lyfts snarare som något som gör det svårare att lämna kriminaliteten än ett svar på varför det blev som det blev.

56. BRÅ, 2023

57. BRÅ, 2023

58. BRÅ, 2023

Ankom: 2025-02-17 Årende: KS.2025.130 Handling: 2093909

”Jag har gjort saker sen ja va 12 för några äldre i ett gäng typ men sen några veckor sen dom misshandla mig för ja ville inte göra en sak dom ville jag ska göra. så efter de då jag ville komma bort från allt för ja fatta dom utnyttjar mig bara för ja inte får samma straff men ja fattade inte förut de. Hela tiden de har bara blivit mer värre saker dom vill man ska göra.”

”Är det dåligt att jag inte vill sluta göra kriminella och hänga med kriminella människor? Jag vet att de kan vara farligt och jag vet vad som hänt andra. Men asså jag får fett med para för att jobba för dom så jag vill ju inte direkt sluta.”

”Jag gjorde en sak som va dumt. Det va några äldre killar i mitt område som är kriminella som bad mig göra en sak för dom för då skulle jag få pengar och jag behövde pengar också så de va svårt att säga nej därför. Kanske dom kommer fråga mig om mer saker och jag vet inte vem jag ska ta hjälp av med att säga nej.”

”Vill inte kontakta polisen, känns bara som de kommer straffa mig för vad som hänt istället för att hjälpa mig med hur jag stoppar det från att fortsätta hända. Jag har haft kontakt med soc innan och har inte haft bra upplevelser när de har misstänkt mig för att röka på och vilja sätta mig på kissprov så tycker inte om den idén jättemycket heller.”

”Min familj har de svårt ekonomiskt, vilket har gjort så att jag börjat hålla på med saker jag inte vill göra och fått mig ha ett dåligt brottsregister. Jag mår så dåligt och har grov ångest över det vilket gör att jag ej kan sova eller äta.”

”Jag e 16 o står i skuld t kriminella o jag vet inte va jag ska göra. Jag har inget jobb eller nåt så har ingen aning vart jag ska få tag på pengarna. Jag tror inte på att myndigheter eller polisen kan hjälpa då dom kriminella har mer makt att skada mig o min familj än vad polisen kan skydda mig.”

"några"

Viljan att ta sig ut

Utmärkande i Bris samtal med barn som vill lämna ett kriminellt sammanhang är att barnet känner en stark rädsla för sitt eget eller anhörigas liv. Det är oftast den främsta anledningen till att vilja lämna kriminaliteten, hoppa av och behöva samhällets skydd.

I samtal om att komma bort från ett kriminellt sammanhang återfinns ofta två parallella teman, ett som handlar om att sluta begå kriminella handlingar och ett som handlar om "dom". Beskrivningarna av styrande personer som "dom", "gäng" eller "några" är ord som ofta förekommer när barn formulerar tankar om det sammanhang de befinner sig i.

Barn berättar om "dom" som delar ut uppdrag, som hotar, misshandlar, pressar och tjuvar. "Dom" som barnet står i skuld till. För många är rädslan för dessa personer större än oron för att åka fast eller få straffrättsliga konsekvenser av den egna kriminaliteten. En del ger uttryck för att enda sättet att sluta är att bli fri från dem som finns i bakgrunden och styr en, men dilemmat är att det är samma personer som barnet inte vet hur hen ska kunna bli fri från. Att få skydd, vård eller att dömas för brott kan ge en tillfällig paus men många beskriver att personerna som väntar på dem fortsätter att vänta – att en sådan paus alltså inte innebär att man blir fri.

Det är svårt för ett barn att lämna ett kriminellt nätverk, men ibland uppstår tillfällen till avhopp när barnets rekryterare lämnar landet eller hamnar i fängelse och därmed inte kan övervaka barnet på samma sätt.⁵⁹

Bris kontaktas också av barn som inte är direkt involverade i kriminalitet, men som har fått frågan eller upplever att det finns en förväntan runt dem att de ska utföra tjänster eller annat. De undrar ofta hur de ska kunna säga nej på ett sätt som dels gör att de slipper få frågan fler gånger, dels utan att det medför något straff för dem själva eller någon annan.

Det som håller en kvar

Att innerst inne veta att det rätta är att lämna kriminaliteten innebär inte att beslutet är enkelt att vare sig fatta eller genomföra. Utöver praktiska hinder som var man ska vända sig eller vad konsekvenserna kommer bli beskriver barn en känslomässig ambivalens. En del barn beskriver en lojalitet, ett sammanhang där de tidigare och kanske även fortfarande finner en slags trygghet eller en tacksamhet för saker som ligger längre bak i tiden. Barn ger uttryck för att inte riktigt veta vilka de är utan personerna som befinner sig i samma sammanhang som de själva.

En del uttrycker att det känns som ett svek mot dem som tidigare ställt upp för en att överge dem på grund

”dom”

av att man är rädd eller för att det blivit farligt. Att andra dött eller åkt fast är ofta en starkt bidragande orsak till att barnet nu vill lämna, men att erkänna det för sig själv eller gänget känns som att svika eftersom det man ”borde” göra är att hämnas dem som dött eller ”blivit golade”.

Pengar är ett ibland uttalat, andra gånger outtalat, skäl till att fortsätta. Att sälja droger beskrivs till exempel ibland som något som barnet skulle vilja fortsätta med, om det fanns ett sätt att göra det utan att det eskalerar eller utan att det finns andra förväntningar på en.

Det som håller kvar barnet handlar också många gånger om avsaknad av alternativ, att inte veta vad man ska göra i stället. Hos en del förekommer funderingar på hur det skulle vara att komma in på den gymnasielinje man sökt och drömmar om att det skulle kunna vara en nystart.⁶⁰

Att vara både offer och förövare

Utmärkande i samtal med barn som är direkt involverade i kriminalitet är att många är både offer och förövare. Oftast beskriver de framför allt sig själva som förövare och många för resonemang om att de förtjänar det våld och hot de är utsatta för mot bakgrund av saker de själva har gjort. Detta spiller även över i tankar på att inte vara värd hjälp, att inte förtjäna några fler chanser eller en framtid.

Bris har många års erfarenhet av att prata med och

stötta barn som är utsatta för våld i den egna familjen eller i andra närstående relationer. För dessa barn kan det vara avlastande att vila sig mot vetskapen om att samhällets syn på våldet är att det aldrig är barnets fel. Att avlastas skam och skuld och få stöd i att tydligt placera ansvaret hos den vuxne våldsutövaren kan hjälpa barnet att våga ta steget och berätta för någon mer än Bris. Samma perspektiv går inte att tillämpa på barn som själva begått brott mot andra barn eller vuxna. Många gånger handlar det om grova brott vilket barnet är medvetet om. Det dubbla, att både vara förövare och brottsoffer, påverkar såväl barnets syn på sig själv och vilken hjälp hen tycker sig vara värd, som vad barnet är beredd att berätta för att få hjälp. Barn säger att de kan berätta vad de själva gjort men inget om vilka som hotar dem eller vad någon annan har gjort.

59. BRÅ, 2023

60. BRÅ, 2023

”

Jag har gjort en dum sak men jag ångrar mig lite. Jag bor i familjehem för jag har luv men jag drog därifrån. Jag ville hem för jag vill tillbaka till mitt gamla liv och ta droger för ja mår inte bra för de är saker i mitt huvud som jag inte kan berätta för nån för de är saker som har hänt som några har gjort mot mig. Några killar misshandla mig mkt och tryckte en pistol i munnen och hela tiden kommer de minnen i mitt huvud av de. Därför vill jag ha droger så de kan försvinna. Om jag berättar kommer det bara bli värre för mig för dom här killarna dom är med i ett gäng och så.

I SAMTAL MED BRIS

”

Att leva med sig själv och det man gjort och upplevt

Att vara med om våld är potentiellt traumatiserande, oavsett om våldet upplevs från ett förövar- eller ett offerperspektiv. När barn som är indragna i kriminalitet kontaktar Bris är konsekvenserna för måendet centralt i samtalen, även om det kanske inte är något de själva uttrycker att de behöver stöd för. Det händer att barn frågar hur de ska kunna leva med sig själva efter det de gjort eller varit en del av. Barn berättar om sömnsvårigheter, att alltid se sig över axeln och att självmedicinera med framför allt droger för att få en paus från stress eller tankar och att varje gång man blundar se bilder i sitt huvud som man bara vill glömma.

Att bryta med det kriminella sammanhanget innebär att barnet i den bästa av världar skyddas från fler svåra upplevelser, men det förändrar inte det som varit. När barn pratar om sitt dåliga mående har de ofta en låg förväntan om att det ska förändras. Skam, skuld och ånger är centrala i samtalen. Barn uttrycker att de inte förväntar sig tröst, att de vet vad de har gjort och vad det innebär för hur andra ser på dem. En del reagerar med ilska och frustration och uttrycker att det känns som att vuxna bara tycker synd om dem och att det inte löser något, det hjälper inte mot tankarna som kommer.

Barn som brutit med kriminalitet eller som fortfarande är en del av det men hamnat i ett sammanhang där deras kriminella liv inte är känt, beskriver oro för konsekvenserna av om, eller när, någon får veta. Man kan ha blivit kär och vill förändras för personen man är kär i men vet att risken är stor att relationen eller den upplevda nystarten tar slut om ens bakgrund kommer fram.

Barn ger uttryck för en medvetenhet om att ångern, skammen och konsekvenserna av det de gjort eller varit en del av kommer att leva kvar länge. De vet ofta att den processen är separerad från det aktiva steget att ta sig ut eller att få skydd.

Att bestämma sig för att lämna

Insikten i att man behöver hjälp är inte tillräcklig för att barn faktiskt ska söka eller ta emot hjälp. Även om ett barn vill lämna finns det många hinder att överkomma, exempelvis var man ska vända sig, vad man kan berätta utan att "gola", vad konsekvenserna kan bli för en själv och andra samt vad som händer när man kommer ut eller hem igen.

I många avseenden delar de här barnen tankar och känslor med barn som exempelvis behöver skydd från våld i den egna familjen – som allt som går förlorat om man behöver flytta, att tappa kontrollen och förlora viktiga relationer. Hur skrämmande den situation barnet nu befinner sig i än må vara kan det totalt okända som står framför en om man lämnar te sig ännu mer skrämmande.

”

Jag mår verkligen inte bra. Speciellt när jag är själv kan jag börja tänka dom värsta tankarna men de e bara när jag är själv eller på nätterna. Grejen är att jag har tjej hon är verkligen mitt allt och jag lägger nästan allt mitt fokus och tid på henne för känner mig som bäst när jag är med henne.

I SAMTAL MED BRIS

”

I samtalen går det att utläsa en skillnad mellan att själv vara den som söker stöd eller att kontakten med socialtjänsten inletts utifrån en orosanmälan från en vuxen i barnets närhet, särskilt för barn med tidigare erfarenheter av tvångsåtgärder. I några samtal sätter barn ord på att det känns mer hoppfullt att prata med socialtjänsten nu när man själv bestämt sig för att tacka ja till hjälp som ofta erbjudits under flera år.

Bris får även samtal från barn som är under ett tillfälligt skydd från att vara direkt involverad i kriminalitet genom pågående dygnet runt vård. Teman i dessa samtal är hur det kommer bli när man kommer ut eller hem, hur man ska kunna säga nej, att det inte är så enkelt som vuxna kan få det att låta samt en känsla av att de som väntar på en aldrig slutar vänta. Varaktigheten och hållbarheten i ett eget beslut utifrån konsekvenserna som kan drabba en är något barn lyfter som problematiskt.

Inställningen till att återuppta kontakt med socialtjänsten, eller att berätta mer om nuvarande utsatthet, varierar. Några beskriver att de först nu vill ha det stöd socialtjänsten erbjuder. Andra beskriver att de inte vill berätta då de inte vill till ett nytt behandlingshem eller bli omplacerade. Den ambivalensen är inte unik för barn som är involverade i kriminalitet men koppling till rädsla för att dö förekommer mer i dessa samtal än i andra samtal om hinder i relation till socialtjänsten.

Att förhålla sig till närståendes oro

Barnets kriminalitet påverkar alla relationer, oavsett om kriminaliteten är känd eller en av barnets största hemligheter. Barn berättar om föräldrar som inte vet något, eller som oroar sig men för "fel" saker. Föräldrar som inte frågar för att pengarna behövs. Föräldrar som hotar med att skicka barnet till föräldrars eller släkts hemland för "uppföstran". Föräldrar som är oroliga och tveksamt inställda till socialtjänsten, som inte tycker att barnet ska vända sig dit. Förtvivlade föräldrar som barnet önskar att hen kunde förändras för, där det som ofta beskrivs som det värsta är att göra mamma besviken, ledsen och orolig.

Ett annat perspektiv på närståendes oro kommer genom samtal från just närstående. Syskon, flickvänner och kompisar vänder sig till Bris utifrån sin oro för en ung persons inblandning i kriminalitet eller farligt umgänge. Vanliga teman i dessa samtal är oro för personens liv, hur länge hen kommer att leva och vad de själva kan göra. Många gånger är behovet att få ventilera och sätta ord på sin oro störst – förväntan på konkret hjälp eller lösningsförslag är låg.

Ett tredje perspektiv får Bris i samtal från barn vars föräldrar tror eller misstänker att de är involverade i kriminalitet fast de inte är det. Föräldrars oro kan ha sin uppkomst i att barnet blivit tagen av polisen för en helt annan sak, att de misstänker att barnet röker hasch eller att barnet setts ihop med andra som föräldrarna ser som olämpliga. Många gånger beskriver barn att de förstår att föräldrarnas oro kommer ur omtanke, men att det är svårt att motbevisa föräldrarnas misstankar och nå fram med det som egentligen är ens bekymmer när föräldrarna är säkra på att kriminalitet är problemet.

Att förhålla sig till ett samhälle som både ska skydda och "straffa"

Barnkonventionens barnsyn innebär att varje barn erkänns, respekteras och skyddas som rättighetsbärare och det är med det som grund Bris framhåller att så länge insatser är riktade mot barn under 18 år ska deras rättigheter som barn såväl beaktas som tillgodoses. Oavsett vad barnet gjort har hen fortfarande rättigheter. Dessa har inte förbrukats och får aldrig bortses från. Samtidigt går det heller inte att bortse från att barn i många samtal berättar om händelser som är olagliga och som barnet beroende på ålder kan lagföras för. Att vilja ha vård men veta att det mest troliga är en påföljd bidrar till barns ambivalens.

Bris har i flera rapporter de senaste åren lyft att samhällets stödinsatser i Sverige brister på olika sätt. Samhällsinstanser som socialtjänst och rättsväsende förekommer frekvent när barn som är delaktiga i kriminalitet kontaktar Bris, och en återkommande beskrivning är att båda instanserna upplevs ha en bestraffande funktion snarare än en vårdande eller stödjande funktion. En förklaring till det är att barnet många gånger vet att hen begått brott och att straffrättsliga konsekvenser av detta är ofrånkomliga, men också att många av insatserna som ges barnet upplevs som straff snarare än stöd.

18 år

Barnkonventionens barnsyn innebär att varje barn erkänns, respekteras och skyddas som rättighetsbärare och det är med det som grund Bris framhåller att så länge insatser är riktade mot barn under 18 år ska deras rättigheter som barn såväl beaktas som tillgodoses. Oavsett vad barnet gjort har hen fortfarande rättigheter.

”

Jag förknippas med kriminalitet och det är ingen lätt grej. Det jobbigaste är att se små barn bli soldater (en soldat är en person som vaktar förorten för poliser och andra langare) Liksom jag va med en kille idag. Han är 11 år gammal och är soldat och det e bara så hemskt fast jag känner det inte men jag är osäker på om jag vill fortsätta med det jag håller på med. För om man backar kommer allens "street cred" att försvinna och de kastar dig som en cigg fimp.

I SAMTAL MED BRIS

”

”

”Har problem som ja vet inte om de går lösa. Jag har skuld jag måste betala annars de kommer hända dåligt för jag sålde droger sen jag blev rånad och dom tog droger å pengar så nu jag är skyldig den jag sålde för. Jag kommer dö. Och jag vet att det är dåligt att jag gör sånt. Han säger att antingen jag betalar eller jag gör en annan sak för han så behöver ja inte betala men ja vill inte göra den saken. Men jag vet inte hur jag ska fixa pengarna annars.”

I SAMTAL MED BRIS

”

En del barn har tidigare varit placerade i familjehem eller på HVB eller SiS. En del har varit dömda men de flesta är placerade enligt LVU och ibland SoL. Barn som behöver skydd och stöd utifrån egen kriminalitet berättar, precis som andra barn gör, ofta om negativa erfarenheter av samhällets stödinsatser. Ibland kommer barnets inställning rörande samhällsinstitutionerna från ryktesspridning rörande andra barns erfarenheter, snarare än egna.

Barn som befinner sig i kriminella miljöer och som kontaktar Bris beskriver en låg tilltro till samhället och dess förmåga att hjälpa barnet till förändring. Det är tydligt i samtalen att barn befinner sig under otroligt stark press där ingen utväg känns möjlig och barnet upplever sig kraftigt begränsad i sitt handlingsutrymme. Barn berättar att nästa steg för dem medför reella risker, där barnet antingen kan anses vara "en golare" och utsätta sig själv eller sina närstående för hot eller göra sig själv till föremål för brottsutredning och repressalier.

Insatser som förebygger kriminalitet

Många samhällsinstitutioner fyller viktiga funktioner för att motverka att barn dras in i kriminalitet. Mycket av det arbete som pågår i kommuner och civilsamhälle, i allt ifrån socialt arbete och stadsplanering till utveckling av skolan, har direkt eller indirekt en brottsförebyggande effekt. Därför är det viktigt att skapa förutsättningar för att detta arbete ska bedrivas långsiktigt. Detta gäller inte minst skolan och hälso- och sjukvården, med bland annat BUP. Socialtjänsten spelar en central roll i det förebyggande arbetet. Den ska verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden och med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och unga som har visat tecken på en ogynnsam utveckling. Det handlar ytterst om att ge stöd och hjälp till barn, unga och deras familjer att utveckla resurser som kan leda till varaktiga och positiva förändringar. I det arbetet är kunskap om risk- och skyddsfaktorer och hur de påverkar barnet och familjen central.

Dessutom är de första levnadsåren, upp till sex år, mycket viktiga. Under den perioden går utvecklingen fort och små barn är beroende av vuxna som ger dem omsorg och säkerställer att de får sina behov tillgodosedda. När ett barn saknar eller har bristande omsorg får det stora konsekvenser för barnet och samhället, både här och nu och på lång sikt.

Samhällets åtgärder mot gängkriminaliteten påverkar barn

För närvarande presenteras många politiska förslag för hur kriminalitet i allmänhet, och den organiserade brottsligheten i synnerhet, ska bekämpas. Majoriteten av förslagen har ett tydligt repressivt fokus och det finns en uttalad ambition om att förslagen skyndsamt ska omsättas i praktiken. Detta innebär till exempel att allt fler utredningar ges förkortad utredningstid, remisstider kringgås och införandedatum för åtgärderna tidigare läggs, vilket Bris betraktar med oro. Barn i Sverige påverkas av gängkriminalitetens konsekvenser men också av samhällets åtgärder för att motverka den.

HVB – Hem för vård eller boende

SiS – Statens institutionsstyrelse, driver särskilda ungdomshem

LVU – Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga

SoL – Socialtjänstlagen

+60%

Mellan 2022 och 2023 ökade barns samtal till Bris om kriminalitet med 60 procent.

Andra ämnen i samtal om Kriminalitet

Missbruk/riskbruk har varit vanligast i samtalen efter sommaren, under våren var ångest vanligast förekommande i samtal om kriminalitet.

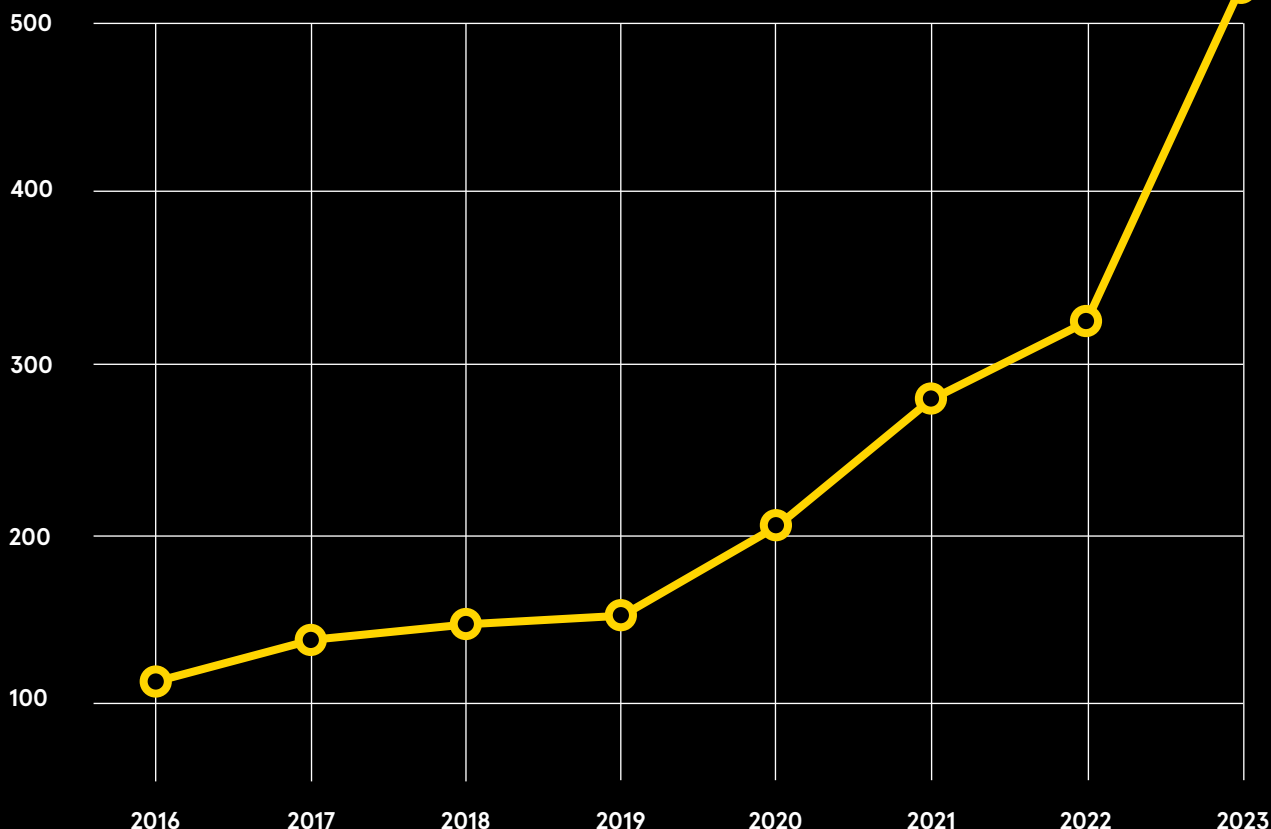
Missbruk/riskbruk	17%
Fysiskt våld	16%
Psykiskt våld	15%
Vänner	14%
Ångest	14%
Familjen	13%
Socialtjänsten	13%
Själv mord	12%
Kärlek	11%
Sexuella övergrepp	9%
Rättsväsendet	9%
Nedstämdhet	9%
Att vara ung	8%
Skolan	8%

Definition: Kontaktområde Kriminalitet

Barnet är hjälpsökande utifrån egen eller andra barns kriminalitet. Barnet som kontaktar Bris kan vara förövare, offer eller vittne.

Samtalsutveckling Kriminalitet

Historiskt sett är Kriminalitet ett litet kontaktområde hos Bris, men har i och med samhällsutvecklingen ökat i antal kontakter. Sedan flera år tillbaka har samtalen om kriminalitet ökat mer än den generella samtalsökningen. Samtalen handlar om olika typer av kriminalitet, inte bara den som är kopplad till kriminella gäng eller nätverk, men sedan sommaren 2023 märks en kraftig ökning av samtal där barn som är indragna i gängkriminalitet lyfter en önskan om att få hjälp att ta sig ut. Ungefär hälften (260 av 520 kontakter under 2023) av samtalen inom kontaktområdet kriminalitet hade en koppling till gängkriminalitet.

”

Jag vill inte göra någon illa. Jag vill inte vara en del av gänget men jag vågar inte sluta. De kommer att döda mig om jag ens tänker på detta.

I SAMTAL MED BRIS

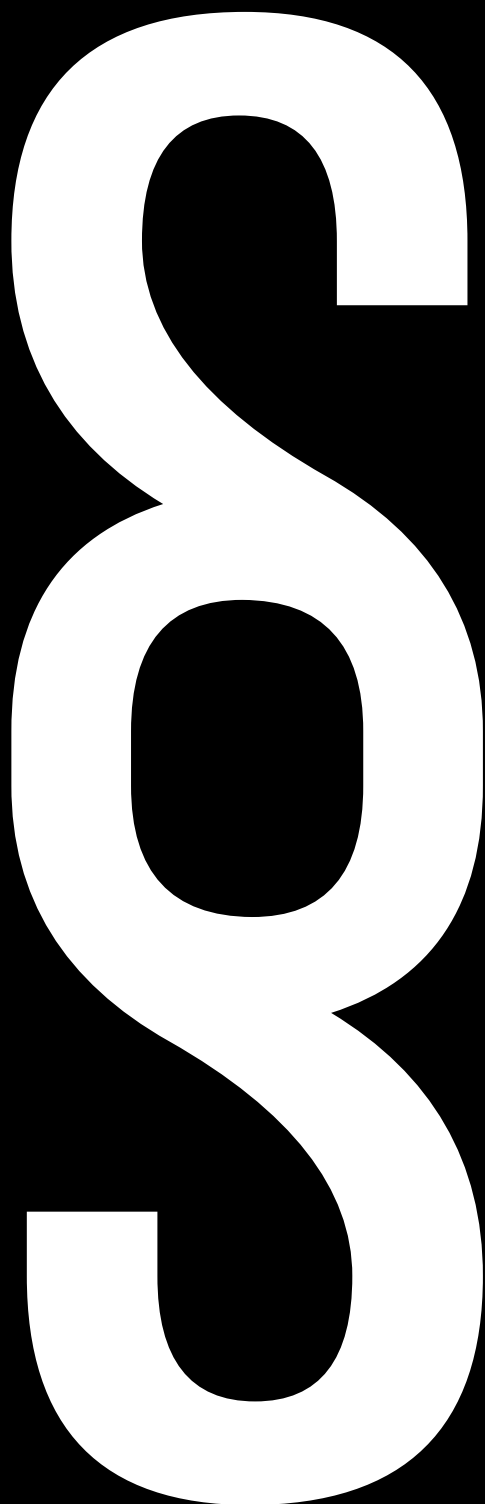
”

Ankom: 2025-02-17 Ärende: KS.2025.130 Handling: 2093909

Ankom: 2025-02-17 Ärende: KS.2025.130 Handling: 2093909

Bilden är tagen efter en skjutning i Malmö 2023. Våldsdåd i den offentliga miljön drabbar barn på flera nivåer, bland annat i form av ökad otrygghet.

POLITISKA ÅTGÄRDER

Nedan följer exempel på utredningar och förslag som kommit under 2022 och 2023 och som bedöms ha stor inverkan på barn och unga, samt Bris ställningstaganden rörande dessa.

En översyn av regleringen om frihetsberövande påföljder för unga SOU 2023:44.

En utredning har kommit fram till att barn som begår de allvarligaste brotten bör dömas till fängelse under Kriminalvårdens regi i stället för till sluten ungdomsvård på SiS. Parallellt med att utredningen har remitterats har Kriminalvården fått i uppdrag att förbereda avdelningar för barn på vissa anstalter. Tanken är att avdelningarna ska vara klara att tas i bruk 2026.

→ *Bris delar inte utredningens bedömning om att barn ska verkställa en frihetsberövande påföljd i fängelse under Kriminalvårdens regi. Bris framhåller vikten av att frihetsberövande påföljder för barn utgår från de rättigheter som barnet har och bygger på stöd, behandling, rehabilitering och återanpassning till samhället. I utredningen saknas en fördjupad analys av hur utredningens förslag förhåller sig till barns rättigheter. Sluten ungdomsvård bör även fortsättningsvis vara den primära påföljden för barn som begår de allvarligaste brotten. Bris anser att Statens institutionsstyrelse (SiS) även fortsättningsvis är den myndighet som är bäst lämpad för att ansvara för verkställigheten av frihetsberövande påföljder för barn, men delar utredningens uppfattning om att SiS verksamhet måste reformeras i grunden och att SiS behöver förbättrade förutsättningar för att utföra sitt uppdrag.*

Vistelseförbud för barn DS 2022:12.

En utredning fick i uppgift att se över lämpligheten av att införa vistelseförbud för barn och unga för att skydda dem mot att vistas i kriminella miljöer. Utredningen fann att en sådan åtgärd inte skulle vara försvarbar eller verkningsfull. Istället har regeringen föreslagit ett generellt preventivt vistelseförbud, som en straffrättslig åtgärd, som inte särskilt riktar sig mot barn, men personer som ingår i kriminella nätverk varför det indirekt även avser barn. Reglerna föreslås träda i kraft i februari 2024.

→ *Bris delar utredningens bedömningar att ett vistelseförbud för barn i skyddande syfte inte bör införas, samt att det inte är klarlagt att ett införande av vistelseförbud för barn är ändamålsenligt för att förebygga och förhindra att barn far illa. Bris instämmer också i utredningens uppfattning om att den inskränkning som ett vistelseförbud skulle innebära inte kan anses proportionerlig i förhållande till ändamålet med insatsen. Införandet av vistelseförbud riskerar att vara en tandlös insats som får en kontraproduktiv effekt. Införande av vistelseförbud för barn kan inte anses vara för barnets bästa. Även om det nu tilltänkta vistelseförbudet inte är särskilt riktat mot barn menar Bris att det i praktiken kommer ha en stor inverkan på barn och de argument som lyfts mot det tidigare förslaget gäller även för det nu tilltänkta förslaget om vistelseförbud.*

Utredningen om utökade möjligheter att använda tvångsmedel mot barn och unga Dir. 2023:102.

En utredning ska föreslå hur en ordning bör utformas som innebär att det blir möjligt att använda hemliga tvångsmedel mot personer som inte är straffmyndiga (under 15 år). Utredningen ska vidare analysera behovet av att kunna anhålla och häkta fler barn än som görs idag samt föreslå lagändringar som möjliggör fler och längre kvarhållanden av barn när det sker i syfte att kunna överlämna barnet till lämpliga vuxna. Utredningen ska redovisas i december 2024.

→ *Bris delar uppfattningen att det är viktigt att brott kan utredas och även förhindras på ett tidigt stadium, men lyfter vikten av att utredningsarbetet inte görs på bekostnad av barns grundläggande rättigheter. För att avgöra vilka av utredningens förslag som är försvarbara understryker Bris vikten av att göra gedigna barnkonsekvensanalyser.*

Införande av visitationszoner DS 2023:31.

En utredning föreslår att visitationszoner, som ska kallas säkerhetszoner, ska införas för att ge polisen utökade befogenheter att inom vissa geografiska områden visitera folk utan att brottsmisstanke föreligger. Förslaget motiveras bland annat av det ökade antalet barn som involveras i nätverk. Det talar för att det i stor utsträckning är barn som kommer att visiteras. Visitationszoner föreslås införas i mars 2024.

→ *Bris delar inte utredningens bedömning att visitationszoner, som utredningen kallar för säkerhetszoner, bör införas. Utredningens förslag om visitationszoner saknar behov, effektivitet och proportionalitet och är därför inte försvarbart i den svenska rättsordningen. Bris ser att införandet av visitationszoner kommer att minska möjligheterna för förtroendebyggande och därmed ha en hämmande effekt på det brottsförebyggande arbetet, samt att införandet av visitationszoner riskerar att få en diskriminerande och stigmatiserande effekt som innebär särskilt stora risker för barn och unga. I utredningen saknas en fördjupad analys av hur införandet av visitationszoner förhåller sig till grundläggande mänskliga rättigheter i allmänhet och barns rättigheter i synnerhet.*

Skärpta regler för unga lagöverträdare Dir. 2023:112.

En utredning ska se över frågan om straffmyndighetsåldern som idag är 15 år bör sänkas. Utredningen ska vidare bland annat föreslå ändringar som gör att ung ålder inte ges lika stor inverkan på straffmätningen i förmildrande riktning samt föreslå hur Kriminalvården i större utsträckning kan involveras när barn misstänks för eller begår brott. Utredningen ska redovisas i januari 2025.

→ *Bris delar regeringens uppfattning om att det krävs tidiga insatser för att förhindra att barn hamnar i kriminalitet. Det handlar dock inte om tidiga straffrättsliga ingripanden utan om tidiga samordnade insatser för att förebygga all form av negativ utveckling hos barn. Att sänka den svenska straffmyndighetsåldern går rakt emot rekommendationerna från FN:s barnrättskommitté och Sverige har redan mottagit kritik för att detta är något som övervägs. Utöver att en sänkning av straffmyndighetsåldern skulle innebära ett stort kliv tillbaka i Sveriges progressiva utveckling saknas det vetenskaplig evidens för att det är en åtgärd som skulle motverka att barn involveras i kriminalitet.*

”

Grejen är på ett sätt att dom asså typ tjatar och tjatar och man vågar inte riktigt säga nej, det är just det. Skulle inte säga att dom här är jättefarliga eller nåt sånt men grejen är det här med att säga emot. Dom tar alltid upp tjänster dom har gjort för en och hur mycket dom har hjälpt en osv men det är lite svårt att ta mig bort från dom. Dom skulle göra illa mig mer och hitta på att jag har nån skuld till dom och sånt. Det har dom gjort med andra.

I SAMTAL MED BRIS

”

Bris dokumenterar innehållet i kurativa samtal i den nationella stödlinjen utifrån 53 samtalskategorier. Ett samtal kan handla om flera ämnen och i snitt dokumenteras 2,5 kontaktområden per samtal.

Generell samtalsutv.		
2022-2023	2016-2023	13%
2016-2023		103%

Kontaktinnehåll i barns samtal	Antal 2016	Antal 2017	Antal 2018	Antal 2019	Antal 2020	Antal 2021	Antal 2022	Antal 2023	Utveckl. 2022-2023	Utveckl. 2016-2023
Psykisk ohälsa	9493	9402	9770	9877	12839	20231	20967	24654	18%	160%
Depression	1038	1007	1005	906	1030	1321	1280	1668	30%	61%
Diagnoser	497	632	660	583	681	899	1013	1458	44%	193%
Nedstämdhet	5771	4165	3601	3612	5586	7582	5772	6798	18%	18%
Självdestruktivitet	1575	1993	2580	2446	2713	4799	5450	7720	42%	390%
Självmod	1345	1742	2239	2524	2478	4622	5297	6474	22%	381%
Ängest	2168	2868	2978	2691	4321	7592	7639	8516	11%	293%
Åtstörningar	769	1033	1133	1140	1395	2692	3155	3293	4%	328%
Familj och Familjekonflikter	6216	6924	6681	6535	9114	10812	10105	11268	12%	81%
Familjekonflikter	3246	3005	2789	2685	3843	4016	4047	4617	14%	42%
Familjen	3699	4581	4342	4293	6070	7470	6656	7280	9%	97%
Väld, övergrepp och kränkningar	4244	5145	5575	5565	6743	9116	9688	10144	5%	139%
Fysiskt våld	1217	1475	1527	1870	2397	3214	3301	3266	-1%	168%
Hedersrelaterat våld & förtryck	137	108	132	114	153	158	153	162	6%	18%
Mobbning	1480	1930	2183	1892	2019	2237	2027	2588	28%	75%
Onsorgsbrist	658	829	666	640	850	1180	1242	1028	-17%	56%
Psykiskt våld	1034	1347	1683	1670	2212	3064	3156	3354	6%	224%
Sexuella övergrepp	710	813	1012	1165	1469	2494	3050	2840	-7%	300%
Att vara ung*	-	4531	3779	3765	4871	5767	7833	9460	21%	-
Skolan	4245	5278	5325	4819	5603	6458	5889	7876	34%	86%
Vänner	4702	5635	5156	4526	5345	6285	5731	7615	33%	62%
Samhällets stödinstitutioner	2418	2328	3297	2734	3713	5692	7576	7580	0%	213%
Andra vuxna i skolan	235	225	470	291	394	559	667	714	7%	204%
Annat	35	28	66	42	74	126	192	143	-26%	309%
Behandlingshem	85	81	90	82	113	283	323	301	-7%	254%
BUP	624	690	860	615	885	1427	1818	2070	14%	232%
Elevhälsa	511	600	964	652	771	1133	1587	1765	11%	245%
Familjehem	332	331	337	355	553	789	1111	668	-40%	101%

* Definitionen Att vara ung har förändrats mellan åren 2016 och 2017 och en jämförelse kan därför endast göras från 2017.

Kontaktinnehåll i barns samtal	Antal 2016	Antal 2017	Antal 2018	Antal 2019	Antal 2020	Antal 2021	Antal 2022	Antal 2023	Utveckl. 2022–2023	Utveckl. 2016–2023
Hälsö- och sjukvård	126	149	231	181	283	528	755	795	5%	531%
Migrationsverket	11	37	22	11	10	31	0	11		
Rättsväsendet	110	77	128	135	178	322	377	369	-2%	235%
Socialtjänsten	822	722	1014	867	1215	1780	2278	2025	-11%	146%
Ungdomsmottagning	187	113	295	199	294	502	655	718	10%	284%
Kärläk	3157	2941	2917	2670	2860	3614	3371	4323	28%	37%
Stress**	-	-	-	1418	1914	3504	2800	2997	7%	-
Vuxnas svårigheter	1470	1536	1310	1583	1796	2523	2337	2161	-8%	47%
Vuxnas funktionsnedsättningar	14	7	8	11	29	31	30	16	-47%	14%
Vuxnas fysiska ohälsa	167	186	166	166	261	280	217	206	-5%	23%
Vuxnas kriminalitet	197	160	114	124	137	259	184	156	-15%	-21%
Vuxnas missbruk/riskbruk	721	813	713	959	985	1505	1392	1272	-9%	76%
Vuxnas psykiska ohälsa	550	574	450	574	641	724	741	703	-5%	28%
ÖVRIGA KATEGORIER A-Ö										
Bris	510	475	437	474	445	525	576	587	2%	15%
Diskriminering	105	147	78	97	183	217	116	159	37%	51%
Ekonomisk utsatthet	161	175	167	169	178	185	183	211	15%	31%
Fritid	699	657	556	576	761	972	744	1085	46%	55%
Funktionsnedsättning	313	253	316	391	576	884	841	818	-3%	161%
Fysisk hälsa & ohälsa	521	621	643	726	910	1259	1312	1422	8%	173%
Juridiska frågor	240	335	294	490	686	568	476	549	15%	129%
Kriminalitet	116	140	149	154	206	280	325	520	60%	348%
Kropp & utseende	1234	1105	1111	1086	1294	1574	1465	1783	22%	44%
Mens & graviditet	703	620	590	567	707	859	848	982	16%	40%
Missbruk/riskbruk	242	285	317	421	474	604	860	1234	43%	410%
Normativa begränsningar	313	272	145	267	447	492	321	268	-17%	-14%
Onlinelaterade frågor	578	607	738	879	1083	1110	1076	1454	35%	152%
Sex	895	733	792	815	882	1007	994	1312	32%	47%
Sexualitet & könsidentitet	465	500	566	506	707	1064	984	887	-10%	91%
Skilda föräldrar	995	1221	1049	1067	1243	1334	1208	1414	17%	42%
Sorg & kris	678	916	1080	978	1095	1527	1629	1649	1%	143%

** Under 2019 förändrades arbetssättet kring dokumentationen av stress, varför en jämförelse mellan åren innan ej är möjlig.

Att vara ung

Vägleddande är att barnet har varit hjälpsökande kring exempelvis känsloliv kopplat till tonåren, identitet, existentiella frågor, självförtroende, att passa in, puberteten, framtiden, att vara ledsen utan specifik orsak eller liknande. och att problemen inte är en konsekvens av en annan svårighet eller omständighet i barnets situation.

Andra vuxna i skolan

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt med annan vuxen i skolan än elevhälsa i stöd- jande syfte – ej undervisning. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Annan professionell

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt med annan professionell än de alternativ som finns att välja bland i samlingskategorin Samhällets stödinstanser. Anges i fritext. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Behandlingshem

Barnet är hjälpsökande utifrån pågående placering vid HVBhem/SiS. Kontakter från barn som önskar bli placerade eller är oroliga för en kommande placering återfinns under kategorin Socialtjänsten. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Bris

Fakta och informationsfrågor som rör Bris stödverksamhet: hur den fungerar, anonymitet, öppettider etcetera.

BUP

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med BUP. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Depression

Barnet är oroligt/hjälpsökande utifrån en depression, såväl diagnostiserad som funderingar. Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Diagnoser

Barnet är hjälpsökande utifrån att hen har en diagnos, eller vill/ska utredas utifrån en tanke om eventuell diagnos (ej neuropsykiatriska, se funktionsnedsättning). Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Diskriminering

Barnet är hjälpsökande utifrån all form av diskriminering, både i familjen, skolan och på andra arenor.

Ekonomisk utsatthet

Barnet är hjälpsökande utifrån sin upplevelse av familjens eller sin egen ekonomi.

Elevhälsa

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt med elevhälsan, inkluderar hela elevhälsovårdsteamet. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Familjehem

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller beslutad placering i familjehem. Kontakter där barnet önskar bli eller är orolig över att bli familjehemsplacerad återfinns inom kategorin Socialtjänsten. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Familjekonflikter

Barnet är hjälpsökande utifrån sin familjesituation som är konfliktfylld men utan inslag av våld eller hot. Barnet kan både vara delaktig i eller ha bevittnat konflikter mellan vuxna och barn, vuxna och vuxna eller barn och barn. Ingår i samlingskategorin Familj & familjekonflikter.

Familjen

Barnet är hjälpsökande kring sin familjesituation med fokus på relationer, saknad och boende men ej konflikter eller skilsmässa som är egna kategorier. Ingår i samlingskategorin Familj & familjekonflikter.

Fritid

Barnet är hjälpsökande utifrån frågor och funderingar som rör barnets fritid, tiden utanför skolan som exempelvis fester och fritidsaktiviteter.

Funktionsnedsättning

Barnet är hjälpsökande utifrån diagnostiserade eller önskad utredning av fysiska eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som påverkar barnets vardag och liv.

Fysisk hälsa och ohälsa

Barnet är hjälpsökande utifrån hälso- relaterade frågor som rör kroppen, exempelvis frågor om sjukvård, sjukdomar och svåra sömnproblem.

Fysiskt våld

Barnet är eller har blivit utsatt för, bevittnat, utsatt annan eller är rädd för fysiskt våld, både inom familjen och i andra sammanhang. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Barnet är eller har blivit utsatt för, bevittnat, utsatt annan eller är rädd för hedersrelaterat våld och förtryck. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp och kränkningar.

Hälsö- och sjukvård

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med hälso- och sjukvården, antingen utifrån egen hälsa eller hälsan hos personer i nätverket. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Juridiska frågor

Barnet är hjälpsökande utifrån frågeställningar kopplade till lagar och rättigheter, till exempel vad en får och inte får göra utifrån ålder, vad som krävs för att få göra en viss sak eller när en har rätt att flytta hemifrån.

Kriminalitet

Barnet är hjälpsökande utifrån egen eller andra barns kriminalitet. Barnet kan vara förövare, offer eller vittne.

Kropp och utseende

Barnet är hjälpsökande utifrån funderingar om kropp och utseende, exempelvis vikt, bröst, eller finnar.

Kärlek

Barnet är hjälpsökande utifrån kärlek i relation till en/flera specifika personer i barnets närhet, såväl online som offline.

Mens och graviditet

Barnet är hjälpsökande utifrån funderingar rörande mens, graviditet etcetera. Ofta faktafrågor.

Migrationsverket

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med Migrationsverket, såväl egen som familjens kontakt. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Missbruk/riskbruk

Barnet är hjälpsökande kring eget eller andra barns missbruk eller riskbruk av alkohol, droger, receptbelagda läkemedel, spel, sex, datorspel etcetera.

Mobbning

Barnet är hjälpsökande utifrån mobbning. Kan själv vara utsatt, utsätta andra eller bevittna. Gäller all form av mobbning oavsett arena. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Nedstämdhet

Barnet är oroligt eller hjälpsökande kring sitt mående och beskriver sig som ledsen/nedstämd. Ska ej förväxlas med att barn kan vara ledsna utifrån en svår livssituation eller yttre omständighet. Ingår i samlingskategorin Psyisk ohälsa.

Normativa begränsningar

Barnet är hjälpsökande utifrån att barnets liv eller valmöjligheter begränsas utifrån egna, samhällets, kulturella eller religiösa normer.

Omsorgsbrist

Barnet är hjälpsökande utifrån att barnets omsorgspersoner brister i sin omsorg av barnet. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp och kränkningar.

Onlinerelaterade frågor

Barnet är hjälpsökande utifrån utsatthet/aktiviteter/relationer som uttalat sker online. Barnet kan ha bevittnat, blivit utsatt eller själv ha utsatt andra.

Oro för annan

Anges om kontakten enbart handlat om oro för annan, och inte något alls om kontaktarens situation. Gäller främst i mejlen eller vid fakta/information.

Psykiskt våld

Barnet är eller har blivit utsatt för, bevittnat eller utsatt någon annan för psykiskt våld, både inom familjen och i andra sammanhang. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp och kränkningar.

Rättsväsendet

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt, såväl egen som indirekt genom exempelvis föräldrars kontakt med polis, åklagare och domstol. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Sex

Kontakter där barnet sökt hjälp utifrån funderingar om sex, skydd, onani, porr etcetera. Ej sexuella övergrepp.

Sexualitet och könsidentitet

Kontakter där barnet söker hjälp utifrån funderingar om egen sexualitet och/eller könsidentitet.

Sexuella övergrepp

Barnet är eller har blivit utsatt för, bevittnat, är rädd för eller har själv utsatt någon för sexuella övergrepp, både inom familjen och i andra sammanhang. Inkluderar sexuella trakasserier, grooming och sexuellt ofredande. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp och kränkningar.

Självdestruktivitet

Barnet är hjälpsökande utifrån eget eller annat barns självdestruktivitet. Ingår i samlingskategorin Psyisk ohälsa.

Självmod

Barnet är hjälpsökande utifrån egna eller annat barns funderingar på självmod, suicidförsök eller förlust i suicid. Ingår i kategorin Psyisk ohälsa.

Skilda föräldrar

Barnet är hjälpsökande utifrån positiva eller negativa känslor/påverkan utifrån föräldrars skilsmässa, till exempel bonus-föräldrar, vårdnad, boende och umgänge.

Skolan

Barnet är hjälpsökande på grund av sin skolsituation. Inkluderar alla frågor och funderingar som rör skolan, såsom undervisning, arbetsmiljö och betyg.

Socialtjänsten

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med socialtjänstens samtliga enheter, även familjerätten och vuxenenheter som föräldrar har kontakt med. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Vuxnas funktionsnedsättningar

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens funktionsnedsättningar. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas fysiska ohälsa

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens fysiska ohälsa, till exempel cancer eller hjärt- och

kärlsjukdomar. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas kriminalitet

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens kriminalitet, till exempel föräldrar som sitter i fängelse eller har begått brott. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas missbruk/riskbruk

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens missbruk eller riskbruk av alkohol, droger eller spel etcetera. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas psykiska ohälsa

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens psykiska ohälsa, till exempel depression, ätstörningar, suicidtankar eller -försök. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vänner

Barnet är hjälpsökande utifrån sina vänskapsrelationer, såväl online som offline, som påverkar barnets mående. Främst negativt, som exempelvis konflikter och ensamhet.

Ångest

Barnet är hjälpsökande utifrån egen eller annat barns ångest eller panikångest. Ingår i samlingskategorin Psyisk ohälsa.

Ätstörningar

Barnet är hjälpsökande utifrån egna eller annat barns ätstörningar, såväl diagnostiserade som funderingar. Ingår i samlingskategorin Psyisk ohälsa.

- Arqueros, V. P., Ibáñez-Beroiz, B., & Goñi-Sarriés, A. (2022). *Efficacy of Psychotherapeutic Interventions for Non-Suicidal Self-Injury (NSSI) in Adolescent Population: Systematic Review and Meta-analysis*. *Revista de Psiquiatría Y. sciencedirect.com/science/article/pii/S1888989122001252*
- Axelsson, T. (2023). *AI som specialpedagogens bästa vän? – Skolans marknadsiering, AI och lärarrollen*. Pedagogisk forskning i Sverige. (Hämtad 15 februari 2024) open.lnu.se/index.php/PFS/article/view/3689
- Barnombudsmannen, Årsbok, (2023), *Jag hade vitt hjärta*. barnombudsmannen.se/contentassets/2fd60d7d96534e678631d8b14b981578/bo_arsbok_2023_webb_wcag.pdf
- Björkenstam, C., Weitoft, G. R., Hjern, A., Nordström, P., Hallqvist, J., & Ljung, R. (2011). *School grades, parental education and suicide--a national register-based cohort study*. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 65(11), 993–998.
- Brausch, A. M., & Boone, S. D. (2015). *Frequency of Nonsuicidal Self-Injury in Adolescents: Differences in Suicide Attempts, Substance Use, and Disordered Eating*. *Suicide & Life-Threatening Behavior*, 45(5), 612–622.
- Bremberg, S., & Jacobsson, L. (2020). *Unga med självskadebeteende kan hjälpas genom garanterad inkomst*. *Göteborgs-Posten*. 25 maj 2020. gp.se/debatt/unga-med-sj%C3%A4lvskadebeteende-kan-hj%C3%A4lpas-genom-garanterad-inkomst-1.28240198
- Bris. (2022). *Barns rättigheter i skott-linjen – Om gängkriminalitet och barns uppväxtvillkor*. Bris rapport 2022:2. bris.se/globalassets/om-bris/bris_rapp_val2022_webb_low.pdf
- Bris. (2023). *Se mig – rätten till stöd tidigt i livet* <https://www.bris.se/om-bris/aktuellt/se-mig/>
- BRÅ, Brottsförebyggande rådet (2023). *Barn och unga i kriminella nätverk, En studie av inträde, brott, villkor och utträde*. bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2023-11-01-barn-och-unga-i-kriminella-natverk.html
- Bürger, A., von Schoenfeld, C., Scheiner, C., Seidel, A., Wasserscheid, A., Gad, D., Kittel-Schneider, S., Romanos, M., & Reiter, A. M. F. (2023). *Universal prevention for non-suicidal self-injury in adolescents is scarce – A systematic review*. *Frontiers in Psychiatry / Frontiers Research Foundation*, 14, 1130610.
- Böhlmark, A., & Holmlund, H. (2012). *Lika möjligheter? Familjebakgrund och skolprestationer 1988–2010*. IFAU-rapport 2012:14 ifau.se/Forskning/Publikationer/Rapporter/2012/Lika-mojligheter-Familjebakgrund-och-skolprestationer-19882010
- Ekman, I. (2018). *Självskadande handlingar. Ungdomars berättelser. Kontextualisering av ett medikaliserat socialt fenomen*. Umeå Universitet. diva-portal.org/smash/get/diva2:1192536/FULLTEXT01.pdf
- Farkas, B. F., Takacs, Z. K., Kollárovcis, N., & Balázs, J. (2023). *The prevalence of self-injury in adolescence: a systematic review and meta-analysis*. *European Child & Adolescent Psychiatry*. doi.org/10.1007/s00787-023-02264-y
- Folkhälsomyndigheten. (2023c). *Underlag till nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention – Slutredovisning av regeringsuppdrag 2023*. Artikel 23217. folkhalsomyndigheten.se/contentassets/2c7f774fd2a4da8be28135b2e032b05/underlag-nationell-strategi-psykisk-halsa.pdf
- Forsell, T. (2020). *”Man är ju typ elev, fast på avstånd”: problematisk skolförvarar ur elevers, föräldrars och skolpersonals perspektiv*. [Internet]. Umeå Universitet. (Hämtad 30 januari 2024) diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:1510143
- FoU Nordväst. (2023). *Att förebygga rekrytering till kriminella nätverk och att utarbeta stöd till avhoppare*. Rapport 2023:2 fou-nordvast.se/wp-content/uploads/2016/12/avhopp-stoppa-nyrekrytering-kriminella-natverk-Larsson_2023_2.pdf
- Fox, K. R., Franklin, J. C., Ribeiro, J. D., Kleiman, E. M., Bentley, K. H., & Nock, M. K. (2015). *Meta-analysis of risk factors for nonsuicidal self-injury*. *Clinical Psychology Review*, 42, 156–167.
- Fredriksson, P., Oosterbeek, H., & Öckert, B. (2012). *Mindre klasser i skolan ger bättre resultat och högre lön*. IFAU. ifau.se/Press/Pressmeddelanden/Mindre-klasser-i-skolan-ger-battre-resultat-och-hogre-lon
- Föräldranätverket Rätten till Utbildning. (2023). *Antalet hemmasittare har ökat lavinartat från 500 elever till 17 000 elever på fyra år*. rattentillutbildning.se/wp-content/uploads/2023/05/Pressmeddelande-fran-Foraldranatverket-Ratten-till-Utbildning-2.pdf?media=1648666531
- Giota, J., Lace, I., & Emanuelsson, I. (2022). *School achievement and changes in inclusive vs exclusive support over 50 years in Sweden regarding students with intellectual disabilities and special educational needs*. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 67(6), 997–1011.
- Heller Sahlgren, G., (2022). *Kunskaps-skolans återkomst*. Timbro. timbro.se/valfard/kunskapsskolans-aterkomst
- Hiltunen, L. (2017). *Lagom perfekt: Erfarenheter av ohälsa bland unga tjejer och killar*. Arkiv förlag.
- Hilty, D. M., Stubbe, D., McKean, A. J., Hoffman, P. E., Zalpuri, I., Myint, M. T., Joshi, S. V., Pakyurek, M., & Li, S. T. T. (2023). *A scoping review of social media in child, adolescents and young adults: research findings in depression, anxiety and other clinical challenges*. *BJPsych Open*, 9(5), e152.

- Hoffman, U., & Åkerström, J. (2024). *Generationsrapporten 2024*. Ungdomsbarometern. ungdomsbarometern.se/rapport-slapp-generationsrapporten-2024/
- Holmlund, H., Häggblom, J., Lindahl, E., Martinson, S., Sjögren, A., Vikman, U., & Öckert, B. (2014). *Decentralisering, skolval och fristående skolor: resultat och likvärdighet i svensk skola*. IFAU-rapport 2014:25 ifau.se/Forskning/Publikationer/Rapporter/2014/Decentralisering-skolval-och-fristaende-skolor-resultat-och-likvardighet-i-svensk-skola
- Holmlund, H., Sjögren, A., & Öckert, B. (2020). *Jämlikhet i möjligheter och utfall i den svenska skolan*. IFAU-rapport 2020:7. ifau.se/Forskning/Publikationer/Rapporter/2020/jamlikhet-i-mojligheter-och-utfall-i-den-svenska-skolan/
- Krüssell, F., Sjöberg, M., (2020). *Risikfaktorer för kriminalitet och annat normbrytande beteende*. Examensarbete i socialt arbete, Malmö universitet. [diva-portal.org/smash/get/diva2:1521402/FULLTEXT02#:~:text=al%20\(1999\)%20menar%20p%C3%A5%20att,exempelvis%20f%C3%B6r%C3%A4ldrarnas%20st%C3%B6d%20gentemot%20barnet](https://diva-portal.org/smash/get/diva2:1521402/FULLTEXT02#:~:text=al%20(1999)%20menar%20p%C3%A5%20att,exempelvis%20f%C3%B6r%C3%A4ldrarnas%20st%C3%B6d%20gentemot%20barnet)
- Liljedahl, S. I., Hellner, C., & Pettersson, A. (2023). *School-based self-harm prevention programs: A systematic review with implications for international implementation*. The Journal of Psychology. onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/sjop.12945
- Mörk, E., Sjögren, A., Svaleryd, H. (2014). *Hellre rik och frisk. Om familjebakgrund och barns hälsa* [Internet]. ifau.se/globalassets/pdf/se/2015/r-2015-13-hellre_rik_och_frisk.pdf
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. (2023). *Att inte bara överleva, utan att faktiskt också leva*. mucf.se/publikationer/att-inte-bara-overleva-utan-att-faktiskt-ocks%C3%A5-leva
- Nawaz, R. F., Anderson, J. K., Colville, L., Fraser-Andrews, C., & Ford, T. J. (2023). *Review: Interventions to prevent or manage self-harm among students in educational settings – a systematic review*. Child and Adolescent Mental Health. doi.org/10.1111/camh.12634
- OECD. (2023). *Students – Secondary graduation rate*. OECD Data. data.oecd.org/students/secondary-graduation-rate.htm
- Skolverket. (2021). *Nationell kartläggning av elevfrånvaro*. skolverket.se/getFile?file=8573
- Skolverket Statistik. (2023). skolverket.se/skolutveckling/statistik
- Socialstyrelsen. (2022). *Statistikdatabaser – Diagnoser – Val*. sdb.socialstyrelsen.se/lf_par/resultat.aspx
- Socialstyrelsen. (2024). *Kunskapsguiden*. kunskapsguiden.se/omraden-och-te-man/barn-och-unga/barn-och-unga-som-begar-brott/risk--och-skyddsfaktorer-for-normbrytande-beteende
- Stiftelsen Allmänna Barnhuset. (2023). *Våld mot barn 2022. En nationell kartläggning*. allmannabarnhuset.se/wp-content/uploads/2023/04/RAPPORT_Vald_mot_barn_2022_WEBB.pdf
- Stiglic, N., & Viner, R. M. (2019). *Effects of screentime on the health and well-being of children and adolescents: a systematic review of reviews*. BMJ Open, 9(1), e023191.
- The Economist, (2023). *Britain's mental-health crisis is a tale of unintended consequences*. (Hämtad 20 januari 2024). economist.com/britain/2023/12/07/britains-mental-health-crisis-is-a-tale-of-unintended-consequences?utm_source=pocket_reader
- The Economist, ED. (2024). *AI can transform education for the better*. The Economist. (Hämtad 11 januari 2024). economist.com/business/2024/01/11/ai-can-transform-education-for-the-better
- Wennström J, Henrekson M., (2022). *Kunskapsskolans återkomst? Knappast ens en halvsanning*. Kvartal. kvartal.se/artiklar/kunskapsskolans-aterkomst-knappast-ens-en-halvsanning
- Westers, N. J. (2023). *Nonsuicidal Self-Injury in Children and Adolescents. Handbook of Clinical Child Psychology: Integrating*. link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-24926-6_50
- Wu H, Zhou X, Chen D, Zheng Y, You J., (2023). (Hämtad 23 augusti 2023) *Longitudinal association between social media exposure and nonsuicidal self-injury among adolescents: investigating the directionality by within-person effects*. Curr Psychol [Internet].
- Yue, Z., & Rich, M. (2023). *Social Media and Adolescent Mental Health*. Current Pediatrics Reports. doi.org/10.1007/s40124-023-00298-z
- Zheng, L., Niu, J., Zhong, L., & Gyasi, J. F. (2023). *The effectiveness of artificial intelligence on learning achievement and learning perception: A meta-analysis*. Interactive Learning Environments, 31(9), 5650–5664.

OM BRIS

Bris är en internationell barnrättsorganisation som står upp för barnets rättigheter genom att stödja barn, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare. Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses. Vi driver den nationella stödlinjen 116 111 för barn i Sverige.

Du som är under 18 år och vill ha stöd är välkommen att höra av dig till oss på Bris. Du kan ringa och sms:a 116 111 eller chatta och mejla på bris.se. Vi har alltid öppet – även på natten. På en Brismottagning kan du träffa en kurator eller gå i stödgrupp och träffa andra barn med liknande erfarenheter.

Scanna koden nedan och gå med i Bris nätverk – som möjliggör möten, dialog och samverkan mellan personer som arbetar för och med barn. Nätverket är en källa till inspiration, kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyten kring frågor som rör barns rättigheter.

BRIS

RESULTATRÄKNING (TSEK)	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	Prognos 2025
Medlemsavgifter	2 068	2 065	3 378	3 532	3 885
Gåvor					
Gåvor från allmänheten	31 060	35 536	33 797	37 634	40 645
Gåvor från företag och företagssamarbeten	31 094	30 808	31 775	32 324	34 910
Postkodlotteriet basstöd	11 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Stiftelser/organisationer	4 719	5 517	3 320	3 820	4 202
Summa gåvor	77 873	81 861	78 892	83 778	89 757
Bidrag					
Statligt bidrag stödlinjen	0	0	20 000	21 000	20 000
Övriga statliga bidrag	16 459	11 753	10 296	15 354	16 122
Projektbidrag stiftelser och föreningar	12 956	16 437	16 507	15 647	18 000
Bidrag från kommuner/regioner	7 016	8 075	7 000	8 460	9 137
Summa bidrag	36 431	36 265	53 803	60 461	63 259
Nettoomsättning	1 669	3 256	1 178	1 610	2 000
Övriga intäkter	78	0	0	0	0
TOTALA INTÄKTER	118 119	123 447	137 251	149 381	158 901
KOSTNADER					
Enhetsskostnader exkl. internfördelningar					
Direkta verksamhetskostnader					
Stöd- och regional verksamhet,	-65 360	-74 181	-86 324	-93 990	-98 690
Kommunikation/Opinion/Påverkan,	-15 639	-19 180	-25 536	-36 487	-38 311
Insamling	-1 988	-2 117	-2 699	-1 972	-2 071
Administration	-82 987	-95 478	-114 558	-132 450	-139 072
Totala direkta verksamhetskostnader					
Kostnader för fördelning till verksamheten					
Ekonomi/HR/IT/Stab	-16 337	-20 643	-18 941	-21 734	-22 821
Gemensamma Kansli	-2 995	-3 503	-4 085	-6 936	-7 283
Direkta verksamhetskostnader	-19 332	-24 146	-23 026	-28 671	-30 104
TOTALA KOSTNADER	-102 319	-119 624	-137 583	-161 120	-169 176
FINANSIELLT RESULTAT	181	797	0	1 600	1 000
RESULTAT**	15 981	4 620	-332	-10 139	-9 276

BRIS LÅNGSIKTIGA PLAN 2021-2025

FÖR ALLA BARN ALLTID.

Ankom: 2025-02-17 Ärende: KS.2025.130 Handling: 2093911

BRIS

***”DET BÄSTA MED BRIS
FÖR MIG HAR VARIT ATT
JAG FÅTT LÄRA MIG HUR EN
BRA VUXEN SKA BEMÖTA EN.
ALLA KURATORER ÄR SÅ
SNÄLLA OCH BRA ATT
PRATA MED.”***

INLEDNING

Bris startade 1971 som en reaktion på vuxnas våld mot barn. Sedan dess har vi outtröttligt kämpat för att stärka barnets mänskliga rättigheter. Bris har nu funnits i 50 år och har bidragit till att Sverige, som det första landet i världen förbjöd barnaga och att barnkonvention blivit till svensk lag.

Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses. Vårt mål är att Bris år 2025 har varit med och skrivit ett nytt kapitel i kampen för barnets rättigheter för att rättigheterna ska tillgodoses till fullo i samhället. Vi ser en förändrad barnsyn där barnet erkänns och ges plats i samhället som rättighetsbärare.

Vi ser att segregation och utanförskap i samhället bryts. Vi ser att barns våld utsatthet och psykiska ohälsa bryts. Vi ser ett mer jämlikt samhälle, där varje barns rättigheter tillgodoses.

Bris finns för alla barn alltid. Den nationella stödlinjen 116 111 är öppen dygnet runt för barn. Bris har en tydlig regional närvaro och ett nära stöd till barn och vuxna. Bris når fler barn än någonsin tidigare.

Bris är en stark rörelse och en samlande kraft i kampen för barnets mänskliga rättigheter. Vi är folkrörelsen som bygger på engagemang och ett ställningstagande hos barn och vuxna, företag och organisationer. Bris bidrar med kunskap både nationellt och internationellt. Det är en stark rörelse som alla känner till.

Bris långsiktiga plan 2021–2025 är den första planen i en ny 50-årsperiod och ett svar på barns livssituation. Sedan Bris startade 1971 har skyddet av barnets rättigheter stärkts. Fortfarande tillgodoses inte barnets rättigheter fullt ut i samhället. Särskilt tydligt är bristerna för barn i utsatta situationer. Bris långsiktiga plan

2021–2025 innebär att Bris stärker vår samhällsviktiga funktion som Sveriges stödlinje för barn och att vi är den tydligaste rösten för barnets rättigheter. Vi ska de kommande åren särskilt se till frågor om ungas psykiska hälsa, ett inkluderande samhälle och ett samhälle fritt från våld mot barn. Bris regioner ska fortsätta utvecklas och vi vill växa som folkrörelse tillsammans med barn. Vi ska satsa på att synas där barn finns i skolan och digitalt. Bris långsiktiga plan är ett svar på att samhället för barn inte är hållbart och att Bris behöver stå upp för barnets mänskliga rättigheter. Det här kommer Bris att fokusera på under de kommande åren:

- Att samhället ska tillgodose barnets rättigheter
- Att finnas till för alla barn alltid
- Att ha en stark regional närvaro
- Att finnas där barn finns
- Att vara en inkluderande rörelse

Bris långsiktiga plan beskriver hur Bris ska arbeta för att barnets rättigheter ska tillgodoses. Planen bryts ner till årliga verksamhetsplaner som beskriver hur arbetet genomförs årligen. Varje år redovisas det vi åstadkommit i en verksamhetsberättelse och en effektrapport. Ett nytt nuläge beskrivs i en nästa verksamhetsplan för att vi bit för bit ska närma oss målet. Bris långsiktiga plan 2021–2025 bygger på en omvärldsanalys av barns livssituation. Förtroendevalda, medlemmar, anställda och barn har varit delaktiga i arbetet.

BRIS FOKUS FÖR ETT BÄTTRE SAMHÄLLE FÖR BARN

Att samhället ska tillgodose barnets rättigheter

Att barnkonventionen är svensk lag innebär ett nytt kapitel i kampen för barnets mänskliga rättigheter. Bris ska bistå med kunskap, driva politisk påverkan och kämpa för att varje barn ska få sina rättigheter tillgodosedda.

Att barn erkänns som rättighetsbärare och får komma till tals. Bris ska vara en outtröttlig röst för barnets mänskliga rättigheter och ha särskilt fokus på frågor om att förbättra barns psykiska hälsa, arbeta för ett inkluderande samhälle och ett samhälle fritt från våld mot barn. Ett prioriterat område är också att utveckla Bris arbete för de yngsta barnen (0-6 år). Bris ska arbeta för barnkonventionens fulla genomslag i samhället.

Att finnas till för alla barn alltid

Barn har rätt till stöd och skydd. Därför ska Bris finnas för alla barn alltid. Det innebär ett öppethållande dygnet runt i

116 111. Det innebär ett utvecklat och fördjupat stöd för barn i utsatta situationer genom etableringen av mottagningar regionalt. Satsningen innebär också ett stärkt stöd till nätverket runt barnet. Bris ska arbeta för att bredda stödverksamheten och nå fler barn än någonsin tidigare.

Att ha en stark regional närvaro

Ett aktivt regionalt arbete är avgörande för att Bris ska kunna göra skillnad för barn i hela Sverige. I det regionala arbetet ska Bris vara en närvarande aktör för att mobilisera medlemmar, civilsamhälle, kommuner, regioner för att stå upp för barnets rättigheter. Under perioden ska den regionala närvaron fortsätta att växa.

Att finnas där barn finns

Vi ska vara närvarande i barns vardag. Vi ska synas i skolan, idrotten, på nätet och andra platser där barn finns. Vi ska också nå ut till fler grupper av barn som idag inte får stöd. Bris ska fortsätta att vara relevanta och närvarande i frågor som är viktiga för barn. Vi ska fortsätta utvecklas digitalt och bli ännu mer tillgängliga. Vi finns inte bara dygnet runt utan också där barn finns.

Att vara en inkluderande rörelse

Bris är en inkluderande rörelse för barn och vuxna. Tillsammans är vi en stark och pådrivande kraft för barnets rättigheter. Bris ska ge möjlighet att engagera sig och delta i kampen för ett bättre samhälle för barn, som medlem, volontär, givare och partners. Vi ska stärka barns möjlighet till deltagande i det demokratiska samhället och sänka trösklarna för medlemskap i Bris. Genom att vi går samman, blir starkare och når fler åstadkommer vi en förändring tillsammans.

BRIS VISION, SYFTE & VÄRDEGRUND

Vision

Ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses.

Syfte

Att stå upp för barnets rättigheter, genom:

- Att stödja barn utifrån barnets behov
- Att mobilisera samhället
- Att påverka politiker och beslutsfattare

För att skapa ett bättre samhälle för barn.

Värdegrund

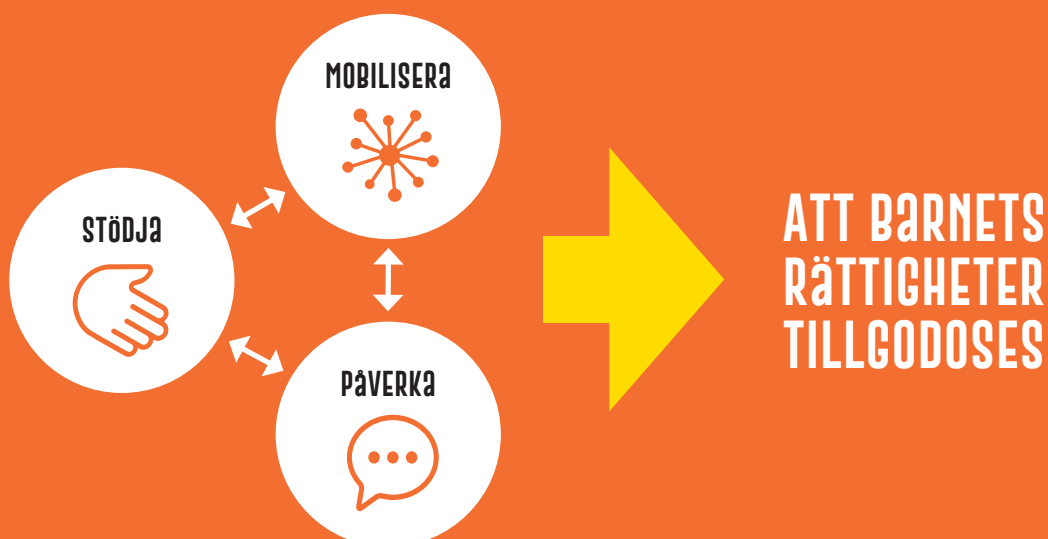
Bris värdegrund utgår från att varje barn är bärare av egna mänskliga rättigheter. Varje barn ska erkännas, respekteras och skyddas som rättighetsbärare. Barnets rättigheter är ovillkorade. Det är alltid vuxna som är ansvariga för att barnets rättigheter tillgodoses. Varje barn har en individuell personlighet, egna behov, intressen och en personlig integritet. Bris ska alltid bemöta varje barn som kompetent och kapabelt. Barnet har alltid rätt att få sin åsikt respekterad och beaktad. Detta är Bris barnsyn och värdegrund som vilar på FN:s konvention om barnets rättigheter. Det är ett gemensamt perspektiv som ligger till grund för hela verksamheten.

Bris ska vara: lyssnande, modiga och inge hopp.

Ankom: 2025-02-17 Ärende: KS.2025.130 Handling: 2093911

VISION & SYFTE

NULÄGE

Sverige bor ungefär två miljoner barn under 18 år. Alla är individer i olika åldrar och med olika bakgrund, framtid och förutsättningar. Gemensamt för alla barn är att varje barn har samma värde och omfattas av samma ovillkorade mänskliga rättigheter.

Från år 2020 är barnkonventionen svensk lag. Det stärker barnets rättsliga ställning. Samtidigt kan inte lagstiftningen tas som garanti för att barnets rättigheter tillgodoses. Det finns många brister i tillämpningen av lagen.¹

Sverige är på många sätt ett bra land att av vara barn i, men inte för alla barn och inte alltid. Den psykiska ohälsan är utbredd och är den vanligaste kontaktorsaken barn har till Bris.² Att främja goda livschanser och att klara skolan är en viktig skyddsfaktor mot psykisk ohälsa och en grundläggande förutsättning för barns livsmöjligheter.^{3,4} Den alltmer segregerade skolan och att många barn går ut skolan utan fullständiga betyg är allvarligt.

Forskning visar att barn som har erfarenhet av övergrepp, våld, barn som

befinner sig i samhällets vård, barn på skyddade boende, ekonomisk utsatthet och barn som befinner sig i andra svåra livssituationer har en betydligt större risk för allvarlig psykisk ohälsa än andra barn.⁵ Många barn befinner sig i utsatta situationer i Sverige där samhället stöd många gånger brister eller inte är tillräckligt.

2020 var ett år olikt alla andra då världen ställdes inför en global pandemi. Det var också ett år då vardagen förändrades för många barn.

I Bris stödverksamhet har det varit tydligt att utsattheten förstärkts för barn, och särskilt för barn som redan innan pandemin befann sig i en utsatt situation. Pandemin har bland annat inneburit att barns tillgång till skyddsfaktorer begränsats. Skolan utgör exempelvis en viktig skyddsfaktor för barn som lever i utsatthet

Den sociala distanseringen har också inneburit påfrestningar för många familjer. Samtalen till Bris om familjekonflikter har ökat markant liksom samtal om fysiskt och psykiskt våld. Även samtal om ångest och nedstämdhet har ökat kraftigt. Vi kan tydligt se att mående

hos barn som tidigare mådde dåligt har förvärrats märkbart.⁶

Världen blir allt mer global och de internationella kontakterna blir viktigare. Det är tydligt att många av de utmaningar som påverkar barn och unga inte bryr sig om nationsgränser. Utmaningarna är globala där miljö, migration, sjukdomar och den psykiska ohälsan är några exempel. I Bris kontakter beskriver många barn en ökad osäkerhet och otrygghet inför framtiden. Dels kopplat till globala frågor dels i tankar om framtiden kring jobb och bostad.

Samhället blir allt mer polariserat, ekonomiskt, socialt och kulturellt. Det syns även i allt mer parallella världsbilder, i striden om förklaringar och sanning. Barn drabbas av den ökande polariseringen. Det är också tydligt i barns samtal till Bris att livet för många är påfrestande. Barn beskriver hur de förväntas prestera på livets alla områden. Att många barn lider av psykisk ohälsa kan ses som tecken på att livet inte går ihop.

Barn har rätt till trygga och hållbara uppväxtvillkor. Bris kan konstatera att situationen är ohållbar för allt för många.⁷

"MILSTOLPÄR" I BRIS HISTORIA

¹ Barnkonventionen och svensk rätt, SOU 2020:63

² Hållbara liv, Bris rapport 2020:1

³ Ett nationellt handlingsprogram för suicidprevention, Folkhälsomyndigheten

⁴ Skola. Vård. Omsorg. Och den psykiska ohälsan. Bris 2018:1.

⁵ Min tur att berätta, Stadsmissionen och Bris 2020, Barn i familjer med missbruk, psykisk ohälsa eller våld, Folkhälsomyndigheten 2016. Barn och unga i samhällets vård, Forskning om den sociala dygnsvården, Forte 2015.

⁶ Bris årsrapport 2020:1 "Första året med pandemin - om barns mående och utsatthet"

⁷ Hållbara liv, Bris rapport 2020:1

Några INSIKTER

Ar 2020 blev barnkonventionen svensk lag, 30 år efter att Sverige ratificerat konventionen. Inom de närmaste åren kommer ny rättslig praxis utvecklas i domstolar, som kommer att ha direkt inverkan på barns livsvillkor i Sverige. Kompetens om barn inom rättsväsendet är idag för låg. Att barnkonventionen är lag är därför ingen garanti för att barnets rättigheter tillgodoses. För Bris blir det viktigt att bidra med kunskap om barnets rättigheter, bevaka utvecklingen vad gäller rättspraxis och tillämpning i praktiken.

Många barn befinner sig i utsatthet, vilket framkommer i barns samtal till Bris varje dag. En viktig roll för Bris är att förmedla barns röster och synliggöra barns uppväxtvillkor. Att arbeta för barns psykiska hälsa, ett inkluderande samhälle och ett samhälle fritt från våld behöver fortsatt vara fokus för Bris de kommande åren. Det är områden där barnets mänskliga rättigheter inte tillgodoses och där samhällets stöd till barn och unga brister.

En grundläggande förutsättning för att barnets rättigheter ska få genomslag i praktiken är att barn respekteras som bärare av egna mänskliga rättigheter. Det är angeläget att synen på barn som rättighetsbärare stärks och att barn ges möjlighet att komma till tals och vara delaktiga i alla frågor som påverkar barns situation.

Inom många områden går utvecklingen framåt men världen står fortfarande inför enorma utmaningar. De globala målen i Agenda 2030 ska ha uppnåtts om mindre än tio år. Målen handlar bland annat om att främja fredliga samhällen, att minska våldet, att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla åldrar, att säkra en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet, att utjämna ojämlikhet i samhället, att bekämpa klimatförändringarna samt att skapa ett mer inkluderande och representativt beslutsfattande.

Genomförandet av de globala målen förutsätter att mänskliga rättigheter respekteras och tillgodoses. På så vis hänger barnets rättigheter tätt ihop med arbetet för en mer hållbar värld. Att barn involveras och görs delaktiga är en central del i det arbetet. Genom att stärka barnets mänskliga rättigheter stärks också många av målen i Agenda 2030. De utmaningar som finns nu har inga nationella gränser. Bris behöver tydligare än tidigare rikta blicken internationellt.

Livsvillkoren för barn i Sverige skiljer sig åt och utvecklingen har i flera avseenden gått i fel riktning de senaste åren. Insatser behövs inom flera områden för att skapa ett inkluderande samhälle och ge jämlika livsförutsättningar.

Bris driftar 116 111, Sveriges nationella stödlinje för barn. De senaste åren har samtalen till Bris ökat och under 2020 har Bris gett stöd till fler barn än någonsin tidigare. Bris samhällsviktiga roll är tydlig och barn ska alltid kunna lita på att Bris finns där, oavsett vilken dag på året det är, eller vilken timme på dygnet. Det är också angeläget för Bris att kunna stärka stödet runt barn i utsatta situationer. Ett viktigt arbete för Bris är därför att fortsätta bredda stödet och bli mer relevant för fler grupper av barn.

En viktig del av barns vardag är på nätet. Den digitala utvecklingen går snabbt vilket ställer höga krav. Det är avgörande för Bris att finnas där barn finns och fortsätta utvecklas digitalt.

Sedan 1971 har Bris bidragit till förändring till ett bättre samhälle för barn. Bris har alltid haft en hög kännedom och trovärdighet bland barn och vuxna i Sverige. För att folkrörelsen för barnets rättigheter ska fortsätta växa behöver Bris ytterligare stärka medlemsorganisationen. Det är också angeläget att stärka barns inflytande i Bris.

2020 kom i hög utsträckning att präglas av den globala pandemin. I samtalen till Bris märktes att utsattheten för barn ökade, särskilt för barn som redan innan befann sig i en utsatt situation. Vi ser en ökad vilja bland privatpersoner, företag och andra organisationer att bidra till ett mänskligare samhälle för barn. En bred finansiering är en förutsättning för Bris. Att fler blir en del av folkrörelsen stärker engagemanget för barnets rättigheter. En insikt är att när rörelsen fortsätter växa behöver det ske tillsammans med barn.

FRAMGÅNGSFAKTORER

Att vi lyssnar och alltid står på barnets sida

Att vi lyssnar och kompromisslöst står på barnets sida och agerar för barnets bästa är självklart för Bris. Grundade i barnrätten sluter vi upp bakom varje barn och kämpar för att hen ska få sina rättigheter tillgodosedda. Vi inger hopp och framtidstro och stödjer till förändring.

Att vi är en stark röst och folkrörelse som kämpar för barnets rättigheter

Vi är en folkrörelse sprungna ur civilkurage av människor som vägrade se på medan barn for illa, som stod upp och plogade vägen för världens första förbud mot barnaga. Vi går först i kampen för en bättre barndom. Vi driver sakfrågor och är en blåslampa för att alla vuxna ska arbeta för varje barns mänskliga rättigheter. Vi är en inkluderande rörelse som tillsammans gör skillnad.

Att vi har stor kunskap om barnets rättigheter, livssituation och behov

Vi är väl förankrade i barnets rättigheter och behov. Bris är Sveriges nationella stömlinje för barn och bistår med kunskap om barnets livssituation. Att vi har kompetens och är grundade i de frågor vi driver är avgörande för att vi ska uppfattas som relevanta och gå att lita på. Idag är Bris en av de ideella organisationerna med högst förtroende hos allmänheten.

Ankom: 2025-02-17 Ärende: KS 2025.130 Handling: 2093911

MÅLBILD 2025

Bris har varit med och skrivit ett nytt kapitel i kampen för barnets rättigheter för att rättigheterna ska tillgodoses till fullo i samhället. Vi ser en förändrad barnsyn där barnet erkänns och ges plats i samhället som rättighetsbärare.

Vi ser att segregation och utanförskap i samhället bryts. Vi ser att barns våldsutsatthet och psy-

kiska ohälsa bryts. Vi ser ett mer jämlikt samhälle, där varje barns rättigheter tillgodoses.

Bris finns för alla barn alltid. Den nationella stömlinjen 116 111 är öppen dygnet runt för barn. Bris har en tydlig regional närvaro och ett nära stöd till barn och vuxna. Bris når fler barn än någonsin tidigare.

Bris är en stark rörelse och en samlande kraft i kampen för barnets rättigheter. Vi är folkrörelsen som bygger på engagemang och ett ställningstagande hos barn och vuxna, företag och organisationer. Bris bidrar med kunskap både nationellt och internationellt. Det är en stark rörelse som alla känner till.

KOMPETENS

Bris ska spegla hela samhället och alla barn. Det betyder att vi behöver en bred representation och kompetens i organisationen. För att kunna stötta fler vuxna runt barn ska Bris rikta stödet till vuxna till nya målgrupper.

Bris är en barnrättsorganisation. Alla anställda och förtroendevalda i hela organisationen har kunskap om barnets mänskliga rättigheter.

Allt Bris stöd är professionellt och bygger på evidens och erfarenhet. På Bris finns en samlad kunskap om barnets behov och situationen för barn i särskild utsatthet. Bris har hög kompetens kring barns psykiska ohälsa, våld och andra områden som är vanliga i kontakten med Bris. Allt stöd till barn och vuxna genomförs av personal med utbildning och kunskap att möta personer i kris.

Ankom: 2025-02-17 Ärende: KS.2025.130 Handling: 2093911

RELATIONER

Syftet med alla samarbeten är att stå upp för barnets rättigheter. Bris verksamhet sker tillsammans med barn i alla delar av organisationen.

Bris strävar efter samarbeten med starka finansierare med stort engagemang. Varje samarbete föregås av en s.k. "barnrättsprövning" för att säkerställa att barnets mänskliga rättigheter inte kränks.

Bris tillämpar etiska riktlinjer i alla samarbeten utifrån fyra områden: mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöfrågor och korruption.

Organisationer och företag som Bris samverkar med ska ta ansvar inom dessa områden. Bris samarbetar aldrig med organisationer eller företag som bedriver verksamhet i strid med Bris värderingar, eller som har kopplingar till alkohol-, tobaks-, porr-, prostitution eller vapenindustrin, som utgår från odemokratiska värderingar, som diskriminerar på grund av ålder, kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, eller har koppling till barnarbete. Bris har 90-konto och följer riktlinjerna för Svensk insamlingskontroll och Giva Sverige.

ORGANISATION

Bris är en ideell medlemsorganisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. Kongressen är Bris högsta beslutande organ.

Bris är ett – alla delar av organisationen behövs och bidrar gemensamt till syftet att stå upp för barnets rättigheter.

Omvärlden förändras snabbt och Bris behöver förändras med den. Bris utvecklar verksamheten i dialog med barn och utifrån kunskap om barns livssituation.

Bris är en lärande organisation. All verksamhetsplanering utgår från erfarenheter och den

skillnad som verksamheten gjort för barn. Vi utvärderar verksamheten löpande och frågar regelbundet barn som kontaktar Bris vad som är det bra med Bris och vad vi kan förbättra. Vi följer också upp organisationens kännedom och anseende hos allmänheten.

Bris långsiktiga plan 2021–2025 antas av kongressen och ligger till grund för organisationens verksamhetsplanering, policydokument och andra riktlinjer för Bris. Styrelsen som utses av kongressen, har det yttersta ansvaret för den löpande verksamheten. Styrelsen ser årligen över verksamheten för att säkerställa att organisationen följer den långsiktiga planen.

***”ATT NI ALLTID FINNS
DÄR NÄR LIVET KÄNNES
TUFFT, ATT NI KOMMER MED
BRA RÅD, OCH ATT NI INTE
DÖMER NÅGON”.***

Ankom: 2025-02-17 Ärende: KS.2025.130 Handling: 2093911

BARNS FÖRVÄNTNINGAR PÅ BRIS

- Att Bris lyssnar, tror på en, försöker förstå, inte dömer, är snälla och hjälper en.
- Att Bris arbetar för att fler barn kan få hjälp.
- Att Bris syns mer så att fler får veta att Bris finns
- Att alla får söka stöd kring det som är viktigt för en själv.⁸

BRIS LÖFTE TILL VARJE BARN

- Att Bris lyssnar och tar varje barns upplevelse på allvar.
- Att Bris gör allt vi kan för att fler barn ska kunna få stöd av Bris.
- Att barn i sin kontakt med Bris ska vara tryggt.
- Att Bris är till för alla barn alltid.

⁸ Röster från barn som varit delaktiga i arbetet med Bris långsiktiga plan.

OM BRIS

Bris, Barnens rätt i samhället, är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer som varje dag kämpar för ett bättre samhälle för barn. Folkrörelsen Bris startade 1971 och bidrog till att Sverige fick världens första förbud mot barnaga. Med barnkonventionen som grund stöttar Bris barn i utsatta situationer, mobiliserar samhället för barnets rättigheter och påverkar beslutsfattare för ett samhälle där varje barn känner till sina rättigheter och där barnets rättigheter tillgodoses.

Arenavägen 61
122 77 Johanneshov
Box 101 47, 121 28 Stockholm
Telefon: 08-598 888 00

www.bris.se
Instagram: @bris116111
Facebook: www.facebook.com/BRIS
Twitter: @BRISpress
Swish: 9015041

Barn kan kontakta Bris på
telefon, chatt och mejl.
Telefonnummer: 116 111

Chatt och mejl: www.bris.se

BRIS

BRIS STADGAR**1 § Föreningens namn**

Föreningens namn är Bris – Barnens rätt i samhället.

2 § Ändamål

All verksamhet i Bris utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och barnsynen i denna.

Bris är en barnrättsorganisation där syftet med verksamheten är att stärka barnets rättigheter och förbättra barns och ungas livssituation. Bris yttersta intressenter är barn och unga under 18 år.

Utgångspunkten för Bris arbete är efterlevnaden av varje barns mänskliga rättigheter. Bris ska vara tillgängligt för varje barn som uttrycker ett behov av hjälp och särskilt bistå barn och unga i utsatta situationer.

Bris syfte att stärka barnets rättigheter ska genomföras bland annat genom att:

- Bris ska fungera som en länk mellan barn, vuxna och samhället.
- Bris ska stödja barn och unga individuellt under former som präglas av hög tillgänglighet. Stödet är alltid kvalificerat och utgår från det enskilda barnets behov.
- Bris ska verka för att olika samhällsinstanser efterlever FN:s konvention om barnets rättigheter.
- Bris ska påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda och förmedla kunskap om barns behov, livssituation och upplevelser till omvärlden. Kunskapen om barnets livssituation kommer från Bris egna kontakter med barn, genom barns delaktighet, från barn som berättar för andra vuxna där Bris får del av kunskapen genom exempelvis omvärldsbevakning, forskning och samarbeten med andra organisationer.

Bris ska ha en närvaro i hela landet, för barn, vuxna, politiker, myndigheter, allmänheten och andra intressenter. Bris ska ha kunskap om barns livssituation i hela landet och vara tillgängligt för barn och unga i hela landet. Bris ska finnas på de arenor där barn är.

3 § Organisation

Bris är en ideell medlemsorganisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. Kongressen är föreningens högsta beslutande organ. Styrelsen är föreningens verkställandeorgan. Bris är indelat i regioner.

4 § Säte

Bris och styrelsen har sitt säte i Stockholms kommun.

5 § Medlemskap

Fysisk person som delar Bris värderingar och vill stödja Bris kan bli medlem genom att erlägga medlemsavgift. Medlemskapet är personligt och som medlem tillhör man en av föreningens regioner.

Medlemsavgiften, som erläggs årligen, fastställs av kongressen. Medlemsavgift som inkommer till föreningen under perioden januari–september avser innevarande kalenderår, om inte avgift för innevarande kalenderår redan är erlagd. I sådant fall ska den avse påföljande kalenderår. Medlemsavgift som inkommer till föreningen under perioden oktober–december avser påföljande kalenderår. Medlemskap gäller till och med mars månad året efter det för vilken medlemsavgiften erlagts.

Medlem som vill utträda ur föreningen, ska skriftligen anmäla detta till Bris och anses vid Bris mottagande av sådant meddelande omedelbart ha lämnat föreningen. Medlem som inte erlagt årlig medlemsavgift anses även ha utträtt ur föreningen per utgången av mars månad året efter det kalenderår för vilken medlemsavgift inte har erlagts.

Medlem som skadar föreningen, bryter mot föreningens stadgar eller mot beslut som föreningen fattat eller på annat sätt agerar på sätt som uppenbart strider mot föreningens mål eller intressen kan uteslutas som medlem av styrelsen. Medlem äger rätt att yttra sig före ett sådant beslut.

5 a § Medlemskap för barn

Barn som vill stödja Bris kan kostnadsfritt bli medlem till och med det år barnet fyller 18 år. Ansökan om medlemskap ska göras av barnet för vilket medlemskapet ska gälla, eller av vårdnadshavare som innehar barnets samtycke. Medlemskap erhålls i och med Bris bekräftelse av ingiven ansökan. Medlemskapet är personligt och som medlem tillhör man en av föreningens regioner.

Barns medlemskap har samma status som vuxens medlemskap. Bris uppställer dock en åldersgräns på fyllda 18 år för deltagande i ordinarie styrelsearbete. För

deltagande i övriga förtroendeuppdrag och för erhållande av rösträtt på medlemsmöte ska barnet ha fyllt 15 år.

Medlemskap för barn övergår till medlemskap enligt 5 § året efter det år barnet fyller 18 år förutsatt att årlig medlemsavgift erläggs enligt 5 §.

Medlem som vill utträda ur föreningen, ska skriftligen meddela detta till Bris och anses vid Bris mottagande av sådant meddelande omedelbart ha lämnat föreningen.

6 § Säkerhet

Bris ska ha rutiner för att barn skyddas och är trygga i Bris verksamhet.

Bris ska se till att utdrag ur Polismyndighetens register för arbete med barn begärs in enligt gällande lag.

7 § Kongress

Ordinarie kongress ska hållas vartannat år under andra kvartalet på tid och plats som styrelsen bestämmer.

Extra kongress ska hållas när styrelsen anser det erforderligt eller om föreningens revisorer eller minst hälften av det totala antalet kongressombud som valts vid det senaste medlemsmötet i varje region, gör en skriftlig framställan om detta till styrelsen. Extra kongress ska hållas senast två månader därefter.

8 § Ärenden vid kongress

Vid ordinarie kongress ska följande ärenden behandlas:

1. kongressens öppnande
2. fastställande av röstlängd samt förteckning över övriga närvarande
3. val av ordförande vid kongressen
4. val av protokollförare
5. val av en eller två justeringspersoner att jämte ordföranden justera protokollet
6. val av en eller två rösträknare
7. kongressens behöriga sammankallande
8. fastställande av dagordning
9. föredragning av granskningsutskottets rapport
10. föredragning av årsredovisning, revisionsberättelse och verksamhetsberättelse för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren
11. fastställande av resultat- och balansräkning

12. fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter för vart och ett av de senaste två räkenskapsåren
13. långsiktig plan (fyra år) för Bris
14. förslag från styrelsen (propositioner) samt inkomna övriga förslag (motioner)
15. val av styrelseordförande
16. fastställande av antalet ledamöter och suppleanter i styrelsen
17. val av ordinarie ledamöter och suppleanter i styrelsen för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
18. fastställande av arvode för styrelsen
19. val av revisorer och revisorssuppleanter för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
20. val av regionernas representanter till granskningsutskottet, samt ersättare till dessa, för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
21. val av ledamöter i den nationella valberedningen, samt ersättare till dessa, för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
22. fastställande av uppdragsbeskrivning för den nationella valberedningen
23. fastställande av medlemsavgiftens storlek för nästkommande två kalenderår
24. övriga ärenden
25. kongressens avslutande

9 § Kallelse till kongress

Kallelse till kongress utfärdas av styrelsen genom brev eller e-post till kongressombud, styrelseledamöter, valberedning, granskningsutskott, revisorer och revisorssuppleanter samt till av styrelsen utsedda arbetsgrupper.

Kallelse till ordinarie kongress ska utfärdas tidigast sex veckor och senast fyra veckor före kongressen.

Kallelse till ordinarie kongress ska innehålla uppgift om tid och plats för kongressen. Till kallelsen fogas; förslag till dagordning, årsredovisning med revisions- och verksamhetsberättelse för de två senaste räkenskapsåren, långsiktig verksamhetsinriktning för Bris, valberedningens förslag till val av styrelseledamöter och revisorer, granskningsutskottets rapport, förslag till uppdragsbeskrivning för valberedning samt inkomna motioner och styrelsens yttrande över motionerna.

I kallelse till ordinarie kongress ska särskilt anges de ärenden som ska behandlas enligt 8 §14. Ärenden som inte upptagits i kallelsen och som inte uttryckligen enligt dessa stadgar ska behandlas vid kongressen, får inte företas till avgörande om inte samtliga kallade kongressombud eller dessas ersättare närvarar vid kongressen och medger att ärendet avgörs.

Kallelse till extra kongress ska utfärdas tidigast sex veckor och senast två veckor före kongressen.

Kallelse till extra kongress ska innehålla uppgift om tid och plats för kongressen samt det eller de ärenden som ska behandlas vid kongressen. Extra kongress får inte fatta beslut i andra ärenden än de som uppgivits i kallelsen om inte samtliga kallade kongressombud eller dessas ersättare närvarar vid kongressen och medger att ärendet avgörs.

10 § Motioner

Motionsrätt till kongressen tillkommer medlem. Motioner ska vara skriftliga och inlämnas till styrelsen senast den 25 mars samma år som kongressen ska hållas.

Styrelsen ska behandla varje motion och upprätta ett yttrande med förslag till beslut.

11 § Beslutsordning vid kongress

Beslut och omröstning vid ordinarie och extra kongress sker genom kongressombud. Totalt utses 7 kongressombud per region för två år i taget vid respektive regions ordinarie medlemsmöte enligt 22 §. Kongressombuden har yttrande-, förslags- och rösträtt vid kongressen. Varje ombud har en röst.

Rösträtt kan inte utövas genom fullmakt.

Styrelseledamot har yttrande-, förslags- och rösträtt vid kongressen, dock inte i frågan om ansvarsfrihet för styrelsen (8 § p. 12), fastställande av arvode för styrelsen (8 § p. 19), val av revisorer och revisorssuppleanter (8 § p. 20) eller val av regionernas representanter till granskningsutskottet samt ersättare till dessa (8 § p. 21). I frågan om val av ordinarie ledamöter och suppleanter i styrelsen (8 § p. 17) har styrelsen yttranderätt men inte förslags- och rösträtt.

Revisorer, ledamot av granskningsutskottet samt eventuella ledamöter i av styrelsen utsedda utskott har yttrande- och förslagsrätt. Kongressen kan välja att ge gäster och experter yttrande och förslagsrätt.

Med undantag för vad som anges i 24 och 25 § och vid personval, fattas beslut i sakfråga med enkel majoritet, vilket innebär att ett förslag vid en omröstning måste stödjas av mer än hälften av det totala antalet avgivna röster. Vid personval anses den vald som fått flest röster (relativ majoritet). Vid lika röstetal har mötesordföranden utslagsröst, utom vid personval och frågor där styrelsen

inte äger rösträtt, då lotten avgör. Beslut fattas efter öppen omröstning. Personval ska dock ske med slutna röstsedlar om någon så begär.

12 § Protokoll vid kongress

Vid kongress ska det föras protokoll. Protokollet ska undertecknas av protokollföraren. Det ska justeras av ordföranden vid kongressen om hen inte har fört protokollet, och av minst en justeringsperson som kongressen har utsett.

13 § Nationell valberedning

Den nationella valberedningen ska bestå av fem ledamöter, med personliga ersättare, och ha en bred representation från regionerna. Valberedningens uppgift är att föreslå ledamöter till styrelsen och att föreslå val av revisorer. Mandatperioden motsvarar en kongressperiod. Särskild uppdragsbeskrivning för valberedningen fastställs av kongressen. Ledamöter i den nationella valberedningen kan inte samtidigt inneha andra förtroendeuppdrag i Bris.

14 § Styrelsen

Styrelsen ska bestå av ordförande samt det antal ledamöter och suppleanter som kongressen beslutat om. Endast medlem kan vara ledamot eller suppleant i styrelsen. Ledamöterna och suppleanterna utses av kongressen. Mandattiden för styrelseledamöter och suppleanter är två år. Styrelsen sammanträder omedelbart efter kongressen för konstituering.

Styrelsen utser inom sig en vice ordförande. Styrelsen ska förordna två eller flera personer till firmatecknare. Styrelsen ska utfärda attestregler. Styrelsen kan utse en eller flera arbetsgrupper med uppgift att bereda frågor som styrelsen ansvarar för. Styrelsen upprättar förslag till uppdragsbeskrivning för valberedningen inför ordinarie kongress.

Kongressen beslutar om en långsiktig plan för Bris, styrelsen fastställer budget samt verksamhetsplaner inom ramen för denna och andra av kongressen fastställda beslut.

15 § Styrelsesammanträden

Styrelsen sammanträder minst fyra gånger per år samt då ordföranden eller en ledamot begär det.

Styrelsen är beslut för om mer än hälften av hela antalet ledamöter är

närvarande. Som styrelsens beslut gäller den mening som mer än hälften av de närvarande röstar för eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Vid personval gäller som styrelsens beslut det förslag som fått flest röster eller, vid lika röstetal, lotten. Röstning sker öppet. Sluten omröstning sker vid personval om ledamot så begär. Vid styrelsens sammanträden ska protokoll föras. Det ska undertecknas av protokollförare och justeras av ordföranden, om hen inte har fört protokollet samt av ytterligare en ledamot som styrelsen därtill utsett.

16 § Firmateckning

Föreningens firma tecknas av den eller dem som styrelsen därtill utser.

17 § Kansli och generalsekreterare

Den dagliga verksamheten utövas genom föreningens kansli och ska ledas av en generalsekreterare, som utses av styrelsen. Generalsekreteraren är föredragande i styrelsen, har yttranderätt i styrelsen samt äger rätt att till protokollet föra avvikande mening. Generalsekreteraren fattar beslut i enlighet med den delegationsordning som styrelsen fastställer.

18 § Räkenskapsår

Föreningens räkenskapsår är kalenderår.

19 § Revision

För varje räkenskapsår ska styrelsen avsluta den löpande bokföringen med en årsredovisning. Styrelsen ska även för varje kalenderår upprätta en verksamhetsberättelse.

För granskning av föreningens räkenskaper och styrelsens förvaltning ska finnas två revisorer och två revisorssuppleanter. Av revisorerna ska minst en ordinarie och en suppleant vara auktoriserad revisor. Styrelsen ska till revisorerna senast den 1 mars överlämna erforderliga handlingar för att revision ska kunna fullgöras. Revisorerna ska avlämna revisionsberättelse senast en månad före kongressen.

20 § Granskningsutskott

I föreningen ska finnas ett särskilt granskningsutskott. Granskningsutskottet ska bestå av en representant och en ersättare från varje region. Ledamöterna i och ersättarna till granskningsutskottet nomineras av medlemsmötet för varje

region och utses av kongressen.

Granskningsutskottet har till uppgift att granska att Bris stadgar efterlevs, samt att beslut på kongressen genomförs av styrelsen. Granskningsutskottets rapport ska delges styrelsen och föredras vid kongressen. Ledamöter i granskningsutskottet kan inte samtidigt inneha andra förtroendeuppdrag i Bris.

21 § Regioner

Bris är indelat i regioner som varje medlem tillhör. Antalet regioner i Bris och deras geografiska verksamhetsområde fastställs av kongressen.

Vartannat år hålls ett ordinarie medlemsmöte, och däremellan då det bedöms erforderligt extra medlemsmöte, enligt 22 § inom varje region. På så sätt arbetar Bris för att ta till vara på ideellt engagemang hos medlemmarna samt utveckla relationen mellan Bris anställda och Bris medlemmar.

Regionen har att följa de policys, riktlinjer och strategier som fastställs av styrelsen inom ramen för av kongressen fastställda beslut. Var för sig och tillsammans företräder regionerna hela Bris.

I varje region ska det finnas ett regionråd (advisory board) bestående av minst fem och högst tio personer som väljs vid regionens medlemsmöte. Styrelsen har till uppgift att fastställa en övergripande arbetsbeskrivning för regionråden. Regionrådet har till uppgift att, utifrån av styrelsen fastställd arbetsbeskrivning, mobilisera samhället regionalt för barnets rättigheter. Chefen för regionenheten sammankallar regionrådet till möten.

22 § Medlemsmöte

Ordinarie medlemsmöte ska hållas per region, senast under mars månad vartannat år, det år då ordinarie kongress ska hållas. Styrelsen kallar medlemmar samt den regionala valberedningen till ordinarie medlemsmöte skriftligt genom Bris nyhetsbrev, Bris hemsida, eller på annat sätt minst fyra veckor före medlemsmötet. I kallelsen ska anges tid och plats för mötet. Till kallelsen ska bifogas dagordning med angivande av de ärenden som ska behandlas vid mötet.

Vid ordinarie medlemsmöte ska följande ärenden behandlas:

1. medlemsmötets öppnande
2. fastställande av röstlängd
3. val av mötets ordförande
4. val av protokollförare
5. val av en eller två justeringspersoner att jämte ordföranden justera

- protokollet
6. val av en eller två rösträknare
 7. medlemsmötets behöriga sammankallande
 8. fastställande av dagordning
 9. föredragning av Bris verksamhetsberättelse
 10. motioner till kongressen
 11. val av medlemmar i regionråd (advisory board)
 12. val av ledamöter till den regionala valberedningen fram till och med nästa ordinarie medlemsmöte
 13. den regionala valberedningens förslag och val av kongressombud samt ersättare för dessa att representera regionen vid föreningens kongress under nästkommande två år.
 14. den regionala valberedningens förslag och nominering av en ledamot samt ersättare till den nationella valberedningen
 15. den regionala valberedningens förslag och nominering av en ledamot till granskningsutskottet samt en ersättare till granskningsutskottet
 16. övriga ärenden
 17. medlemsmötets avslutande.

Extra medlemsmöte ska hållas när det bedöms erforderligt. Styrelsen kallar medlemmar till extra medlemsmöte skriftligt genom Bris nyhetsbrev, Bris hemsida, eller på annat sätt minst fyra veckor före medlemsmötet. I kallelsen ska anges tid och plats för mötet. Till kallelsen ska bifogas dagordning med angivande av de ärenden som ska behandlas vid mötet.

Varje medlem har yttrande- förslags- och rösträtt vid medlemsmöten. Rösträtt kan inte utövas genom fullmakt. Beslut kan endast fattas i de frågor som upptagits på dagordningen.

23 § Protokoll vid medlemsmöte

Vid medlemsmöte ska det föras protokoll. Protokollet ska undertecknas av protokollföraren. Det ska justeras av ordföranden vid medlemsmötet om hen inte har fört protokollet, och av minst en justeringsperson som medlemsmötet har utsett.

24 § Regionala valberedningar

De regionala valberedningarna ska bestå av minst två och högst tre ledamöter samt totalt två ersättare. Ledamöterna och dessas ersättare utses av medlemsmötet i respektive region. De regionala valberedningarnas uppgift är att till medlemsmötet föreslå val av kongressombud och medlemmar i regionråd (advisory board), samt att till medlemsmötet föreslå ledamöter och ersättare till granskningsutskottet samt ledamöter och ersättare till den nationella valberedningen som medlemsmötet ska nominera till kongressen för beslut.

Ledamöter i de regionala valberedningarna kan inte samtidigt inneha andra förtroendeuppdrag i Bris, undantaget rollen som kongressombud.

25 § Stadgeändringar

Beslut om ändring av stadgarna fattas antingen med två tredjedels majoritet vid ordinariekongress eller med enkel majoritet vid två på varandra följande kongresser varav en ska vara ordinarie.

26 § Föreningens upplösning

Beslut om föreningens upplösning kan fattas med fyra femtedelars majoritet vid två på varandra följande kongresser varav den första ska vara ordinarie. Vid upplösande av föreningen ska styrelsen ansvara för att föreningens tillgångar används till sådana ändamål som överensstämmer med Bris.

Diarienummer KS.2025.105

§ 58 Ansökan om kommunalt bidrag - Övre Tåsjödalens Framtidsförening

Övre Tåsjödalens Framtidsförening har, genom ordförande Ida Collin, inkommit med en ansökan om 250 000 kronor i kommunalt bidrag för verksamheten 2025.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse - ansökan om kommunalt bidrag Övre Tåsjödalens
framtidsföreningen

Ansökan om kommunalt bidrag - Övre Tåsjödalens framtidsföreningen

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta avslå ansökan med hänvisning till brist på medel

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Avslag med hänvisning till brist på medel.

Övre Tåsjödalens Framtidsförening, ÖTF, ansöker om ekonomiskt bidrag på 250 000 kr till verksamheten under 2025. Förra årets bokslut visade på ett minusresultat på ca 300 000 kr och årets åtstramad budget hamnar på ca -100 000 kr.

Framtidsföreningen bildades år 1987 för att stoppa utflyttning och verka för inflyttning och byutveckling. Vår lokal "Idéstugan" brann tyvärr ner i augusti 2022 och nu har vi "köpt tillbaka" byns skola som lades ner 2004, för att ställa i ordning den för invånarnas och föreningens behov. Drygt hälften av ytan planerar vi att hyra ut till Statkraft och förhandlingar pågår. Vi har nu installerat bergvärme och jobbar intensivt för att hitta finansiering för resten av renoveringsarbetet.

Föreningen tillhandahåller service som lån av dator, hjälp med utskrifter, kopiering och mötesplats via bykontoret. Vi driver Norråkers Camping med uthyrning av stugor och husvagnsplatser samt säljer vaktmästartjänster till LevaBo i Norråker AB. Bolaget är helägt av ÖTF och disponerar sammanlagt 10 lägenheter för uthyrning till företag och enskilda.

Föreningen tar hand om områdets rastplatser, lekplats och vandringsleder. Vi rustar upp, städar och röjer och ser till att området är snyggt och trevligt för invånare och besökare. Vi arrangerar olika aktiviteter som gåbingo, guidade vandringar och allmänna sammankomster för byns invånare. Dessutom arrangerar föreningen marknader, ex. vis i samband med den årliga hundspannstävlingen Beaver Trap Trail samt Hemvändardagarna vartannat år. Vi driver också en byloppis där intäkterna går till aktiviteter i byn.

Vi har en byvaktmästare anställd (60%) som sköter föreningens fastigheter, tar hand om allmänna ytor i byn och vars tjänster säljs till pensionärer, företag samt kommunen. Hans arbete kräver också en maskinpark som ska underhållas och repareras. Dessutom har vi en anställd som städar, tvättar och serverar campingstugor och lägenheter.

Innan branden sålde vi hemslöjd, tillhandahöll möteslokal och hyrde ut en lokal till PRO. Vi har drivit många olika projekt genom åren som gynnat Tåsjödalens utveckling, bl. a. har vi raggat nya invånare med gott resultat.

För närvarande hyr föreningen två lägenheter av LevaBo till sin verksamhet. Vi har precis sagt upp vår kanslist (75%) för att spara på utgifterna och hennes arbetsuppgifter måste nu skötas ideellt av styrelsens medlemmar. Det handlar om bykontorets service, bokningar, fakturering och betalningar, kontakt med marknadsknallar, information om aktiviteter, osv.

Föreningens verksamhet är viktig för Strömsunds kommun, Norråker med omnejd och invånarna här. Att få skolan renoverad kommer att kräva både pengar och mycket ideellt arbete framöver, förutom den ordinarie verksamheten. Vi hoppas nu på ett ekonomiskt bidrag som kan stötta vår bräckliga ekonomi och uppmuntra vårt viktiga arbete.

Hälsningar

Styrelsen för Övre Tåsjödalens Framtidsförening
genom Ida Collin, ordförande

Diarienummer KS.2025.105

Ansökan om kommunalt bidrag - Övre Tåsjödalens Framtidsförening

Sammanfattning

Övre Tåsjödalens Framtidsförening har, genom ordförande Ida Collin, inkommit med en ansökan om 250 000 kronor i kommunalt bidrag för verksamheten 2025.

Beskrivning av ärendet

Ansökan beskriver att föreningen har en ansträngd ekonomi. Föreningen bistår området med att man tillhandahåller lån av datorer, hjälp med utskifter med mera. Man driver Norråkers Camping med bland annat stuguthyrning och husvagnsplatser. Vidare driver föreningen rastplatser, lekplatser och vandringsleder, samt arrangerar evenemang såsom marknader, gåbingo och andra allmänna sammankomster men bistår även vid hundspanntävlingen Beaver Trap Trail samt hemvändardagar.

Föreningen har en anställd byvaktmästare som sköter föreningens fastigheter samt en personal som städa och serverar campingstugor. För att spara pengar har föreningen nyligen entledigat en kanslist, vars arbetsuppgifter av administrativ karaktär i fortsättningen utförs av styrelsemedlemmar.

Avslutningsvis betonar föreningen att föreningens arbete är viktigt för orten och Strömsunds med omnejd.

Förslag till beslut

1. Övre Tåsjödalens Framtidsförening beviljas 250 000 kronor i kommunalt bidrag.
2. Medel anvisas ut kommunens budget.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Malin Åbbel Fjell

Bilagor

Ansökan

Beslut skickas till

Kommunledningsförvaltningen, Malin Åbbel Fjell

Övre Tåsjödalsens Framtidsförening, Ida Collin

den 11 mars 2025

Diarienummer KS.2024.516

§ 60 Medborgarförslag om att upprätta spellokal

Ett medborgarförslag om att upprätta en spellokal har lämnats in av Erik Mattias Skoglund den 29 juli 2024. Förslagsgivaren skriver att det bör finnas en lokal där man ensam eller i grupp kan spela spel. Först och främst brädspel och vissa utvalda datorspel. Lokalen ska vara som öppen alla dagar klockan 14.00-21.00 och rikta sig till äldre ungdomar (15-17 år) och vuxna.

Kommunfullmäktige beslutade den 18 september 2024 att överlämna förslaget till barn-, kultur- och utbildningsnämnden för beredning.

Ärendet har beretts och förslag till beslut enligt BKUN § 116/2024 är att avslå medborgarförslaget då befintliga lokaler för spel redan erbjuds av föreningsdrivna verksamheter och en kommunal lokal skulle konkurrera med de befintliga.

Underlag till beslut

KF § 125/2024

BKUN § 116/2024

Tjänsteskrivelse - Medborgarförslag om att upprätta spellokal

Medborgarförslag om att upprätta spellokal - endast namn

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta avslå medborgarförslaget enligt barn-, kultur- och utbildningsnämndens förslag till beslut.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut.

Medborgarförslaget avslås enligt barn-, kultur- och utbildningsnämndens förslag till beslut.

Diarienummer

Medborgarförslag om att upprätta spellokal

Beskrivning av ärendet

Ett medborgarförslag om att upprätta en spellokal har lämnats in av Erik Mattias Skoglund den 29 juli 2024. Förslagsgivaren skriver att det bör finnas en lokal där man ensam eller i grupp kan spela spel. Först och främst brädspel och vissa utvalda datorspel. Lokalen ska vara som öppen alla dagar klockan 14.00-21.00 och rikta sig till äldre ungdomar (15-17 år) och vuxna.

Kommunfullmäktige beslutade den 18 september 2024 att överlämna förslaget till barn-, kultur- och utbildningsnämnden för beredning.

Ärendet har beretts och förslag till beslut enligt BKUN § 116/2024 är att avslå medborgarförslaget då befintliga lokaler för spel redan erbjuds av föreningsdrivna verksamheter och en kommunal lokal skulle konkurrera med de befintliga.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktiges beslut.

Medborgarförslaget avslås enligt barn-, kultur- och utbildningsnämndens förslag till beslut.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Linnea Fjellner

Bilagor

Medborgarförslag
BKUN § 116/2024

Beslut skickas till

Förslagsställare
Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen

Medborgarförslag

Ärendenummer: #8550 | Inskickat av: Erik Mattias Skoglund (signerad) | 2024-07-29 07:06

✓1. Inlämnat av

Inlämnat av

För- och efternamn

Erik Mattias Skoglund

Adress

Postnummer och ort

Telefon

E-postadress

Mobiltelefon

Notifieringar

✓2. Förslag

Rubrik på medborgarförslaget

Mötesplats för de med spelintresse

Ditt förslag

Beskriv ditt förslag så utförligt du kan. Ju mindre kompletteringar som behövs i efterhand ju fortare kan du få ett besked om ditt förslag.

En lokal där man kan, ensam eller i grupp, spela spel. Först och främst brädspel och sedan visst utvalda dator spel. Undvik de vanliga "sällskapsspelen" som t.ex. "Monopol" och "Risk" osv.

Varför?

Det är dåliga spel som kan vara rolig, en eller två gånger men sällan mer än det.

Lite efterforskning lär vara nödvändigt men några snabba exempel på bra brädspel är "Ticket to ride", "Wingspan", "Love letter" och "clue/cluedo" för att nämna några. Det finns också brädspel som är gjorda för att spelas ensam som t.ex. "Cartographers".

På dator-/TV-spelsfronten är det viktigt med att begränsa, om det ska finnas, vad man har /tillåter.

Här skulle jag säga att spel som är "Co-op spel" och/eller "pusselspel" kan vara lämpliga genrer. Exempel på spel som skulle funka är

"Biped" och "Drink more glurp". Mycket av andra datorspel som finns är ett stort fett NEJ enligt mig.

Viktigt att detta inte ses som något för endast barn/ungdomar utan är för alla! Lär vara mer för vuxna men ska vara öppet för alla som vill spela. De exempel på spel som har räknats upp hittills är inte lämpade för barn, utan är lämpade för vuxna och möjligtvis också ungdomar (15-17). Väldigt få spel är faktiskt lämpade eller gjorda för barn, de flesta är gjorda för ungdomar eller vuxna där vuxna är majoritet.

Varför skulle en lokal för att spela spel vara bra?

Alla är inte intresserade av att vara ute i naturen eller att dansa för att ge exempel.

Det skulle därmed ge, anser jag, många en plats där de kan vara, göra något roligt och samtidigt träffa andra människor som man kanske annars normalt inte skulle träffa.

Öppettider bör anpassas efter behov och förmåga men önskningsvärt borde lokalen vara öppen alla dagar i veckan från klockan 14:00 till 21:00 ungefär dvs. eftermiddagen och kvällen. Alltså anpassat efter skoltider/arbetstider där helger kan vara öppet längre om möjligt.

Det här skulle kunna ge många ungdomar (15-17), unga vuxna och vuxna ett ställe att vara på och göra något roligt istället för att drälla runt på byn eller sitta hemma inomhus. Något som kan börja i Strömsund och sedan spridas till övriga orter i kommunen efter ett visat och ökat intresse för en spellokal.

Det är därför viktigt att när det blir av att man annonserar/informerar högt, lågt och brett om att detta finns samt vad det är, i och utanför skolan!

Förslag till beslut

Att kommunen upprättar en lokal där man som enskild person, eller i grupp. Kan gå och spela spel ensam eller tillsammans med andra

oavsett om man kommer ensam eller med sällskap. Utan att det kostar att komma in och spela.

Att man kan gå dit alla dagar i veckan och spela spel för att komma ut och ha roligt.

✓3. Medgivande

Jag godkänner att mitt namn får publiceras på internet tillsammans med mitt förslag.

Ja

När kommunfullmäktige behandlar mitt förslag vill jag närvara

Ja, jag vill närvara

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.

Namn: Erik Mattias Skoglund

Person ID:

Datum: 2024-07-29 07:06

Signerad checksumma: SHA-1 0F848EFA9BDB82DE8EB10F6DA008D55E46345EF0

den 12 december 2024

Diarienummer KOF.2024.255

§ 116 Medborgarförslag om att upprätta en spelokal

Erik Mattias Skoglund har lämnat in ett medborgarförslag om att det bör finnas en lokal där man ensam eller i grupp kan spela spel. Först och främst brädspel och vissa utvalda datorspel.

Han skriver att det ska vara en lokal som är öppen alla dagar klockan 14-21 och att den riktar sig mer till äldre ungdomar (15-17 år) och vuxna men alla är välkomna.

Idag finns föreningen Green Raven som har en lokal i Strömsund och som bedriver en fantastisk verksamhet som erbjuder olika typer av spel, cosplay med mera. Utöver detta finns Allaktivitetshuset Saga där det också finns möjlighet att spela dataspel och andra spel.

Att kommunen ska öppna en ytterligare en lokal som konkurrerar med den föreningsdrivna verksamheten är inte aktuellt.

Underlag till beslut

Au-protokoll § 96 2024

Tjänsteskrivelse

Medborgarförslag *bilaga 1*

Protokoll KF § 125 2024 *bilaga 2*

Yrkande

Ordförande föreslår att nämnden beslutar enligt arbetsutskottets förslag.

Nämndens förslag till fullmäktige

Kommunfullmäktiges beslut.

Barn-, kultur- och utbildningsnämnden beslutar att medborgarförslaget avslås.

Beslut skickas till

Förvaltningschef

Kultur- och fritidschef

Kommunfullmäktige

Justerare

Diarienummer KS.2025.63

Delegationsbeslut

1. Kommunledningsförvaltningen, Carina Wiik, delegationsbeslut KPAs pensionsberäkning (KS.2025.195)

Förslag till beslut

Delegationsbesluten lägg till handlingarna.

(H2) Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

KS Handläggare, Malin Åbbel Fjell

Diarienummer KS.2025.1

Delgivningar

1. Redovisning från kommunledningsförvaltningen över kvarstående medel i kommunstyrelsens anslag för oförutsedda behov:
Budget 2025 300 000
Kvarstår 300 000
2. Redovisning från kommunledningsförvaltningen över kvarstående medel i kommunstyrelsens utvecklingspott:
Budget 2025 3 277 000
Kvarstår 3 277 000
1. Protokoll BKUN § 5 2025, Bokslutsrapport och mål BUF
2. Bokslutsrapport BUF § 5 2025
3. Inriktningsmål 2024 BUF
4. Protokoll BKUN § 6 2025, Bokslutsrapport kultur och fritid
5. Bokslutsrapport kultur och fritid § 6 2025
6. Inriktningsmål 2025 kultur och fritid
7. Protokoll BKUN § 7 2025 Medborgarförslag om sagostig
8. Protokoll BKUN § 8 2025, Medborgarförslag om bowlinghall
9. Protokoll 2025-02-13 BKUN § 9 Medborgarförslag om isbana på hembygdsgården
10. Protokoll 2025-02-13 BKUN § 10 Medborgarförslag om låsbara skåp i simhallen
11. Regeringsbeslut om bildande av naturreservat Grubbmyran
Bilaga till beslut II 4 vid regeringssammanträde den 20 februari 2025
12. Protokoll 2025-01-29 SN § 11 Uppföljning internkontrollplan 2024
13. Meddelande om rättelsebeslut naturreservat Grubbmyran
Rättelsebeslut
Regeringsbeslut samt beslut om bildande av naturreservatet Grubbmyran
14. IMY HD-beslut skapar klarhet och stärker integritetsskyddet
15. Kommunförbundet Jämtland Härjedalen Protokoll styrelsen 2025-02-

-
16. Beslut om tillstånd till miljöfarlig verksamhet, berg- och moräntäkt, Gåxsjö, Strömsunds kommun
 17. Räddningstjänsten Jämtland Anslagsbevis Protokoll §§54-58, 28 februari 2025
RTJ §55 Årsredovisning 2024
RTJ §56 Ekonomiska förutsättningar
 18. Protokoll Kommundirektörsnätverk 2025-03-03
 19. Inbjudan FSV årsstämma Härnösand 2025
 20. Inkludering av medlemskommunerna i Akademi Norrs årshjul för kompetenskartläggning
§ 6 2025-02-28 Direktionen Akademi Norr
 21. Protokoll SN 250225 § 17 Bokslut SN
Bokslutsrapport SN
 22. Protokoll SN 250225 § 18 Uppföljning av mål 2024
 23. Protokoll NVN 250212 § 3 Verksamhetsprognoser och bokslut 2024
Bokslutsrapport NVN
 24. Protokoll NVN 250212 § 4 Uppföljning av mål 2024
 25. Protokoll NVN 250212 § 5 Internkontrollplan 2024
 26. Beslut Krokoms kommun KS § 33 , Taxa för tillsyn och tillstånd Jämtlands Räddningstjänstförbund
Ordförandebeslut Krokoms kommun, Taxa för tillsyn och tillstånd Jämtlands Räddningstjänstförbund
 27. Protokoll SocSam 20250307
 28. Årsredovisning 2024 JRF inkl revisionsberättelse
JRF Revisionsberättelse 2024 - signerat
Rapport årsredovisning 2024
Grundläggande granskning RTF 2024 - FINAL

Förslag till beslut

Delgivningarna läggs till handlingarna.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Malin Åbbel Fjell